

מבחר עירונים

ואתחנן
שנת תשפ"א

ר"ת	בעלזא	מוצ"ש	ער"ש	
08:59	08:37	08:22	07:06	ירושלים
08:56	08:34	08:25	07:22	בני ברק
08:59	08:37	08:26	07:14	חיפה
08:56	08:34	08:24	07:22	אשדוד
08:58	08:36	08:23	07:05	בית שמש
08:57	08:35	08:23	07:23	קרית גת
09:00	08:38	08:24	07:17	נוף הגליל

להרשמה
לקבלת החוברת
במייל, מידי שבוע.
**להצו
כאן**

כסדרפס ואירות נפגשים...

רח' אהלי יוסף 5, ירושלים 📍 שעות פתיחה: א.ה. 19-10 רצוף, יום שישי 12-10
טל. 02-5337722 | פקס. 02-5383018 ✉️ g5337722@gmail.com

מאטופ MATOP
דפוס דיגיטלי מהיר ומקצועי

אוצר ידיעות

בלימוד מסכת סוכה תזכה באוצר נפלא של ידיעות ומושגים שילוו אותך בכל מסכתות הש"ס

ביום שישי כ"ט תמוז

מתחילים מסכת סוכה במסגרת לימוד הדף היומי הצטרף גם אתה לרבבות לומדי הדף היומי!

שבת טיש

מתוך סדרת ספרי "שבת טיש"

ספורים ואגדות פנינים ופרפראות מדות והליכות

פנינים

בצר לך (ד, ל) - בצ"ר נוטריקון רנגו צדיקים בזה, ללמדך שפכל אימת שאתה שרוי בצרה חלילה, העצה לך היא לרנן לה' (אמרי חיים)

ויצאך בפניו בכוה הגדל ממצרים (ד, לו) - בפני מי הוציאם? בפני יעקב אבינו, שהוא ירד למצרים והקב"ה הביאו שיראה בעיניו את גאלת ישראל, ונרמו בראשי התבות עד-יעבר עס-זו קניית, והם בגימטריה יעקוב. (דברי עמוס)

וידעת היום והשבת אל-לכבה (ד, לו) - היום בגימטריה ס"א, לרמוז לס"א ימי תשובה שבהם על האדם להגיע אל והשבת אל-לכבה.

והם מ' ימים מט"ו באב ועד כ"ה באולול יום בריאת העולם, ועוד כ"א יום מראש השנה ועד אחר הושענא רבה, ובהם המשת הימים שמיום כ"ה באולול ועד ראש השנה. (לחם עני)

את-בצר במדבר (ד, מג) - בשלש ערי המקלט נרמזת התשובה שעל האדם לשוב, כרוצח הבורח לערי מקלט, ואף החוטא דומה לרוצח שהשחית נשמתו בחטא. **בצר במדבר** - ימעט ויבצר מדבור, בצ"ר נוטריקון בינונים צדיקים רשעים, שבלם זקוקים לזה, כי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה-טוב ולא יחטא. בארץ המישר - מרמז לענינה, מישר נוטריקון יהא שמה רבא מקברו, שדבורו יהיה רק דברי תורה ותפלה. ראמת - אותיות ראה מנת, שיזכיר לו יום המיתה וישוב יום אחד לפני מיתתו, ונמצא עושה תשובה כלי-מיו. גולן - לשון גלות שהוא אחד מתנאי התשובה, וכן גול"ו נוטריקון ושא גם לקבץ גליותיני, שבתבות התשובה נזכה ללאלה. (תפוחי חיים)

כבד את-אביו (ה, טז) - כב"ד נוטריקון ברא ברעה דאביו, כי כפי שהאדם מכבד את-אביו שלו, כך וכבודו אותו בניו שלו. (ויקח משה)

שמע ישראל (ד, טז) - שמ"ע נוטריקון שאו מרום עיניכם, שדי מלך עולם. ואימתי קוראים אותה? שחרית מנחה ערבית. וכל העושה כן מקבל עליו על מלכות שמים. (אוצר חיים)

ושננתם לבניה ודברתם בהם (ו, ז) - התבות הן בגימטריה תלמוד בבלי וירושלמי והלכה ואגדות, עקר התורה שבעל-פה. (אל וצבי)

ספורים בפרשה

ונשמרתם מאד לנפשתיכם (ד, טו)

רבי ישראל סלנטר הלה פעם ואשפוז בבית-רפואה להחלמה, תחת פקוחו של פרופסור נודע. הלה התרשם מאצילותו, וביחוד מהקפדתו על כללי הבריאות מדין ונשמרתם, ואמר בהשקפתו: "כאלף חולים נמצאים תחת השגחתו, ואף אחד מהם אינו נשמע להוראותי בעניני הרפואה, אלא מתרשלים ומתחמקים מהם. אך אחד נמצא כאן ושמו ליפקין, שממלא אתר כל אזהרותי בדיוק נמרץ בלי להחסיר מאומה". וכך מספר על ה'הפץ חיים', שבצעירותו חלה מרב התמדה, עד שנאלץ להפסיק את למודו כליל במשך שנה תמימה, לפי פקדת הרופאים. מאז היה מזכיר תמיד את השנה הזו, שהתבטל במהלכה מלמוד התורה, והביאה פדגוגה על חשיבות שמירת הבריאות. "מיהו מתמיד"? הסיק מן ה'הפץ חיים', "מי שאוכל בזמן אכילה, ישן בזמן שנה, לומד בלמוד, ופונה למנוחה בעת הצורך".

שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד (ו, ד)

נוהג היה החת"ם סופר, שבאשר היה לומד עם תלמידיו את פרשת בא ופרשת ואתחנן, בהן מזכרת פרשת שמע, היה מתעטר בתפלין, כדי שלא יהיה פקודא קריאת שמע בלא תפלין, שהוא כמעיד עדות שקר בעצמו.

יהודי חפשי שהתרחק מתורה ומצוות, תמה פעם בפני החדושי הרי"מ: "הרי בקריאת שמע נאמר, 'השמרו לכם פרו-פתה ללבכם, ועצר את-השמים, ואם-כן, מדוע צדיקים יושבים בצערה, ואני שחפשי אני, נהנה מכל-טוב שבעולם"? אמר לו הרבי: "מפך שאתה שואל מקריאת שמע, למד אני שבדאי קראת קריאת שמע לפחות פעם אחת בחיך", וכשחלה השיב בחיבו, אמר לו הרבי: "אם כך, בעד אמירה אחת של קריאת שמע, כל מה שיש לך הוא מעט מדי, ומגיע לך שחר כפול ומכפל על-כך..."

והיו לטטפת בין עיניך (ו, ח)

אל רבי אברהם יהושע השיל מסקווירא, הגיע פעם איש אביון, ובכה לפניו את עניותו הגדולה, עד שאין ידו משגת אפלו לרכש תפלין כשרות בעבור בנו שהגיע למצות. עודם מדברים, ועל-פניהם עבר יהודי חשוך בנים, והרבי הציע לו לרכש את התפלין, ובשכר המצוה יזכה לבן זכר. הלה מלא כמוכן מיד את הבקשה, ולתקופת השנה נושע. היה הדבר לפלא וכאשר הגיע המארע לאזניו של אביו רבי יצחק מסקווירא, שאל את-בנו לפשר הענין, ונענה: "והרי מקרא מלא דבר הכתוב, שנאמר 'והיו לטטפת בין עיניך', אל תקרי בין, אלא בן, אם תזכה יהודים בטטפות אז והיו לבן..."

לא-תכרת להם ברית ולא תחנם (ו, ט)

בשכנות ה'שר שלום' מקלו התגורר סנדלר נכרי, ואליו היה שולח את מנעליו לתקון. עברו ימים, ובמקום השתקע סנדלר יהודי. שמח הרבי והחל לשגר אליו את המנעלים. לפליאת מקרביו "ולשמחה מה-זה עשה"? הסביר: "מאז ומתמיד, כאשר מסרתי מנעלים לאמן הנכרי, נקפני לבי, שהרי נצטוינו על אסור לא תחנם, ואם תובע הוא מחיר גבוה מדי הריני עובר על לאו זה בהוסיפי על-שכרו. ועכשו שאנה הקב"ה סנדלר יהודי לעירי, ולנביו לא יהיה כל חשש של תשלום גבוה משכרו, לא אשמח!"

אז יבדיל משה שלש ערים

בן חמשים ושתים שנה היה החת"ם סופר, בשעה שנוולד לו בננו הראשון רבי שמואל בנימין, ה"כתב סופר". היה זה לאחר שאשתו הראשונה, עמה חי עשרות בשנים, נפטרה עליו בלי בנים, והקים את ביתו בשניה עם בתו של גאון ישראל רבי עקיבא איגר, וממנה נולדו ילדיו, ארבעה בנים ושבע בנות. מילדותו התבלט הבן בכשרונותיו המיוחדים, ואביו הרבה עליו תפלות ותחנונים להצלחתו בתורה. לימים, כאשר רבי מאיר איזנשטטר התארח בביתו של החת"ם סופר, והשתאה על בקיאותו של הבן שהיה אז פחות מן עשרים, אמר לו האב: "אמין לי כבודו, כמה מדות של דמעות שפכתו פנים למען תורת בני. ותהלה לה, שכמה פעמים קראתיו בשם מפיבשת, פפי שאמרו חז"ל בברכות שהיה מביש את דוד המלך בהלכה, וכך ארע לי עם בני שנצחני בדבריו..."

הבן הקטן הלך וגדל לשמחת הוריו, אולם בהגיעו לגיל שש ארע אסון פבד. פעיר שררה אז מגפה קשה, שהפילה למשכב את כל בני המשפחה של החת"ם סופר, אולם בעקרו פגיעה המפלה בילד הקטן. הוא הלך ונחלש, והרופאים שהזעקו למשתו אמרו נואש. לשמו של הילד שמואל בנימין, נוסף גם השם אברהם כסגלה, ובני העיר שאהבו את רבם הנערץ אהבה בלי מצרים, קרעו שערי שמים להחלמת בנו האהוב. אלא שהיה נראה כי השערים נעולים והתפלות שבות ריקם. המצב הלך והחמיר, עד שהרופאים נבאו שחרות והסיקו כי אלו שעוותיו האחרונות של הילד הקטן. אל המקום הזעקו אנשי החברה קדישא של העיר פרשבורג, והלכו התגברו על צערם הפבד, והחלו בהכנותיהם הרגילות. למראשותיו של הילד הדלקו נרות אחדים, והחברים החלו באמירת תפלות ותחנונות פנהוג בעת עליית הנשמה, פשקולם נבלע באנחותיהם ובכיותיהם של בני הבית.

כל אותו זמן, עמד החת"ם סופר מן הצד, פשהוא שקוע בשרעפיו, ועל פניו נסוכה עננה של תוגה ודאגה. והנה פונים הרופאים אליו ואומרים: "ראבין קדוש. הרי ידוע לכל כי אלקים קדוש אתה וקרוב אתה לאלקים. אך אם בתפלותיה ובקשותיה אין אתה יכול להחיש ישועה ומזור לבנך אהובך, הרי שאפסה מאתנו כל-תקנה ואין לו בלימוצא ותוהלת". הדברים הנחרצים פמו הרעידו את החת"ם סופר, וללא אמר ודברים פנה אל ירבתי החדר, שם עמד ארון ספרים עתיק, ובו נצברו כתביו המרבים המלאים חדושים מזן אליון בכל מקצועות התורה. חרש-חרש, עמד האב הגדול בתפלה ותחנונים, ויחל משה את-פניו ה' אלקיו, ושפך צקון לחש לרפואת בנו אהובו. הבן מצדו עקב בעיניו אחר דמותו הפבירה של אביו, ואף הוא התאזר בכוחותיו האחרונים כדי להתדבק בתפלתו ולבקע רקיעים, ובקול לא-לו, החל לזעק את הפסוק "שמע ישראל", עד שהמקום היה לתודת אלקים. והנה ארע הנס המיוחד. אט-אט החל הצבע לחזר אל פניו החזרות של הילד, נשימותיו החלו נעשות סדירות יותר, והוא שקע בשנה עמקה ובריאה. הרופאים עמדו המומים אל מול הנס הפביר שהתרחש מול עיניהם, והמארע הותיר עליהם רשם עז שלא נשפח מהם כל-חיהם. במהירות פנו לטפל בילד שגלה סמני חיים, אנשי החברה קדישא פבו פמובן את גרותיהם ויצאו פלעמת שבא, ובני העיר שמעו בהקלה את הבשורה הטובה. חדי-און ספרו, כי הצליחו לשמע ביצד החת"ם סופר לוחש בדבקות לאחר סיום תפלתו היוקרת: "פעלתי בעבורו לעוד יובל שנים", ואמנם לאחר חמשים שנה, ב"ט בטבת תרל"ב, נפטר ה"כתב סופר" לבית עולמו.

עברו ימים ושנים, וכאשר הגיע הזער לגיל מצות, נעמד במקהלות עם לברך אלקים, ונשא דרשה בנויה לתלפיות, שהפליאה את המספים ומצאה חן בעיניהם. פנהוג, העניקו לו הנאספים תשורות ומתנות, אולם מפלן בלטה קפסת-כסף צרה וארפה, ששבתה את עיניו של-הזער. פסקרנות פתח את הקפסה, ונדהם לראות בפנים כמה נרות שנוה, שנפר היה כי פבר נעשה בהם שמוש מה לפני שנים. פליאתו של הנער גברה, והוא נחפו לברר אצל האיש שהעניק לו את התשורה לפשר הדבר. "נרות אלו דלקו למראשותיה בשעה ששבתה על ערש-דוני", ספר לו האיש, שהיה אחד מתברי החברה קדישא פפרשבורג. "בזכות התפלות הנלהבות של אביך הגדול, נהפך ה'צר' ל'ר', ברך-יחד פוכבי בקר, נר אלקים טרם יכבה, ואתה עתיד להאיר את העולם פכוכבי בקר".

לימים, עמדו רבים ותמהו, מדוע המתין החת"ם סופר בעת חלי בנו, עד שאפסה כל-תקנה, ורק אז נעמד להתפלל מעמק לבו, ומדוע לא עשה פן מיד עם נפילתו למשכב? אולם תשובה עלי-פך נמצאת בחדושותיו של הילד עצמו, בספרו "כתב סופר". הוא מזכיר שם מדרש פליאה עלי-הפסוק "אז יבדיל משה שלש ערים" - "בין שאמר לו הקב"ה הפרש ערי מקלט, תמה משה עלי-פך, והקב"ה אמר לו שאם יהא אדם הורג בשונג יהא בורח לשם. אמר משה, שירה אני חיב לומר שהרגתי את-המצרי. ויבדל משה אינו אומר, אלא אז יבדיל משה, ואין אז אלא לשון שירה שנאמר אז ישיר". ובאר ה"כתב סופר", כי אף שהאדם צריך לבטח פקונו, אסור לו לסמך עלי-הנס. והא ראה, שיש להכין ערי מקלט כדי לננס שמה פל-רוצח, ואין הרוצח סומך עלי-הנס שהקב"ה יצילו מיד גואל הדם. ומכאן שמחתו של משה, שהבין כי טוב עשה בך שברח מהמצרי ולא סמך עלי-הנס. ומכאן אפוא הנחנת החת"ם סופר, שהמתין עד יאוש הרופאים מרפוי בנו בדרך הטבע, ורק אז פנה לבקש לו רפואה בדרך נס. כי כל עוד יש מקום לטבע, אין מקום להתפלל על הנס.

מאורות

רבי מרדכי בנט מניקלשבורג ז"ל
ליום ההולולא י"ג במנחם-אב תפ"ט

מגדולי דורו, אב"ד ניקלשבורג ורבה הכולל של מורביה. צאצא למשפחת אשפני נכדי החכם צבי, ומצד אמו מנוע הסמיכת חקמים, ונקרא בשם המשפחה בנט פיון שגדל אצל סבתו מילדותו. למד מפי גדולי דורו, ובבחרותו נסע לפרג והיה תלמידו של הנועד ביהודה. לאחר נשאיו למד מפי רבי שמלקא מניקלשבורג, והתמנה שם לרין. פתן פרבנות קהלות בישראל, ובפטרית רבו התמנה על מקומו למשך ארבעים שנה, והרביץ תורה בישיבתו מה למדו פארבע מאות תלמידים. נפטר בקרלסבד ונקבר על תנאי, ולאחר מכן העבר לניקלשבורג בהוצאת החת"ם סופר. לאחר פטריתו נמצאו שקים אותם היה רגיל ללבש תחת מלבושיו לסגוף, ותם נמפרו פמחיר גבוה לאלו שרכשו אותם פסגלה ובקשו להקבר בהם בהגיע זמנם. ממכירת השקים נאסף הון רב שהספיק לפרנסת נכדיו היתומים ולנשואיהם. פעם נכנס לעשיר אהד, ובקש להתרמו לצרכי צדקה. אותו עשיר היה קמצן מפלג, ורגנו אחריו שפסתר הוא עובר בשאט-נפש על מצות התורה והולך אחר תאות לבו. התחמק העשיר מפקשתו של הרב, ולא נתן לידו אפלו פרוטה אחת. "נוהג אני לתת צדקה בצעקה, משום מתן פסתה, בלי שיעדו הגריות שאני נוהג ולא יחלקו לי פבוד פחנם", אמר בהצטרקות מעשה, ונענה: "מוזר הדבר מאד, העברות שאתה עובר פסתה, גליות וידועות לכל בני העיר. ואלו הצדקה שאתה נוהג פסתה, נסתרת היא מעין הגריות ואין איש ידעה..."

יוסיה דעת

הנצי"ם היהודי - הכישרון וכוח היוצר של העם היהודי, היא עובדה ידועה. מבין 804 זוכי פרס נובל, 176 מתוכם הם יהודים, דהיינו כ-22%, שהם פי 100 מיחסם באוכלוסייה, כ-14.5 מיליון כ"י מתוך כ-7.5 מיליארד באנושות כולה. רובם זכו בפרסים על תגליות ריאליות ומדעיות, ולא על שלום מדומה. 30% מזוכי הפרסים על מחקרים ותגליות בעולם הרפואה הם יהודים, וכן 51% מזוכי פרס פוליצר לפסרות, ו-55% מאלופי השחמט בעולם כיום הם יהודים. התופעה בלטה גם בעבר, לדוגמה במחקר שנערך על התפתחות המדע עד לפני כ-600 שנה עולה, כי קרוב ל-20% מחכמי המדע בעולם היו יהודים, למרות שחלקם באוכלוסייה היה אחוז אחד. בספרד היו למעלה מ-40% מדענים יהודים, וחלקם היחסי במדינה היה פחות מ-3%. ממחקרים שנערכו עולה, כי ממוצע האריקו אצל יהודים גבוה מאוכלוסיות אחרות, ובעלי כשרון מצויים אצלם פי 6 מאחרים. החוקרים תולים את הסיבה בכך שעם ישראל הצטיין תמיד בשקידה על לימודי התורה מילדות, העברת המסורת מדור לדור, היותו העם היחיד שבכל התקופות היו אנאלפביתים, ודווקא הרדיפות שעבר עמנו וההסתגרות בקהילות, תרמו לחיזוק הידע והחכמה, אך לצד זאת גם להגברת שנאת עשו ליעקב. אנו לא זוקקים למחקרים אלו ולמסקנותיהם, וכבר התנבא עלינו משה רבנו: "ושמרתם ועשיתם, כי הוא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים, אשר ישמענו את פלי-החקים האלה, ואמרו רק עם-חכם ונבון הגוי הגדול הזה". מן העניין להזכיר את התבטאותו של המלומד היהודי הנועד אלברט איינשטיין, שהיה יהודי מאמין, במכתבו למערכת ה"טיימס": "כעת, לאחר שהוכחה אמיתות תורת היחסות שלי, תוען גרמניה שאני מלומד גרמניה, וצרת שהניג אדוע עולם, אילו נתבררה תורתו, היתה צרת טוענת שאני גרמני, וגרמניה היתה אומרת שאני יהודי שויצרי..."

כבוד את־אביה ואת־אמה

איש תורה וחנוך מבהק היה רבי אליהו פינקס פרדס, רבה הראשי של רמתגן ולאחר מכן בירושלים, עושה חסד ומרביץ תורה. בראשית ימיו לפני פינוס פרדס, נסע למצרים ולבנון, שם הרביץ תורה ונשא את משא חנוך בני המקום על־כתפיו, ורבים מהם חבו לו את חייהם הרוחניים. לימים חזר לארץ־הקודש, ובמשך למעלה מעשור שנים, בין השנים תר"צ - תשי"ב, עמד בראש בית־החנוך שבשכונת 'אהל משה' בירושלים, ועמד במסירות על משמר החנוך הטהור והמקרת.

מסירותו של הרב פרדס לעבודת החנוך, היתה לסמל ודגמה. בלם ראו ביצד הוא משליך הצדה את כל טרדותיו ועסקיו למען חנוך ילדי ישראל, ואין לו לנגד עיניו אלא הצלחתם של התלמידים ועלייתם בתורה מתוך יראת שמים צרופה. מדי בקר היה מתיצב בתפקידו כחיל הרוח על משמרתו, יום ולילה לא ישבתו, ודיקנותו הפכה לשם־דבר. אולם למרות דקותו הנפלאה בעבודת החנוך, היתה לו מסירות נעלית מזו למצוות כבוד אב. אביו, רבי גרציון נסים פארזיס, היה איש נעלה וחשוב, מקבל ודרשו, ובכולו הערב היה מנעים בפיוטים שחלקם חבר בעצמו, ומרנן לכבוד ה'. ממשפחה ותיקה ומחסת היה, ושרשיה הגיעו מישוב בשם 'פרדס דה נאבה' שבצפון־מערב ספרד, ולאחר גרושם עלו ארצה, ותקעו בה יחד עד היום. רבי גרציון נסים הפליג בזקנה למעלה מגבורות שנים, והבן רבי אליהו היה מכבוד ביותרת הכבוד באופן שעורר השתאות בקרב סובביו. ומנהג של קבע עשה לו הבן, שהיה יחיד להוריו לבד משלש אחיותיו, כאשר מדי בקר בשעה קבועה, היה פונה מבית־החנוך שבשכונת 'אהל משה', ופונה לבית אביו שבקרבת מקום כדי לדרש בשלום האב הזקן. בזריזות וביד אמונה היה הבן שופת את־הקומקום על־האש, מכין לאביו כוס חמין בלוי מיני תרמיא, ולאחר שישב לידו מעט ודרש בשלומו, היה אץ לסבלותיו בבית־החנוך.

והנה לבש בית־החנוך חג. המקום בלו היה אחוז קדחתנות ופעילות נמרצת, והבנון בלו המה כבונת דבורים. בלם היו דרוכים ואחוזי צפיה, שכן בקור חשו עתיד להקדים היום במקום. 'הנציב העליון ליהודה', סיר הרברט סמואל, המדינאי היהודי, נציגה של ממשלת בריטניה, מתעתד לבקר בבית־החנוך ולעמד מקרוב על סדרי הלמוד והנהול במקום. וכאן ארע לרבי אליהו פרדס דבר שלא ארע לו מימיו. הוא שכח לבקר בשעת בקר פהגלו את אביו הזקן, מיון שהיה נתון בלו בקדחת ההכנות לקראת הבקור החשוב. בית־הכנסת ששכן בבנין, הוכן פראוי לקראת האורח הנכבד, הבנון בלו נקה וצחצח למשעי, והתלמידים התפוננו אף הם בהתרגשות לקראת המעמד הגדול, ותדרכו לקדש שם שמים בהליכותיהם ובהתנהגותם. והנה מתקרבת השעה היעודה בה עתידה הפמליה המקבדת להקנס בשערי בית־החנוך, ולפתע נראתה בשער דמות שחזקה מרב ימים, הפוסעת בכבוד פנימה. היה זה האב הגישו רבי גרציון נסים, שהתנהל לאטו מרב זקנותו, אך פניו היו מלאים דאגה. 'היכן היית?' פנה אל־בנו בחרדה, 'מדוע לא באת לבקרני בדרך יום־יום?' תמה, 'שמה אינה חש בטוב?' הבן חרד אל־אביו, ומרה לפיוסו. 'החליה וחס! שרוי אני בקו הגרירות תהלה לקל, אלא שתקלה ארעה לי היום ושכחתי לבוא אליך פהרגלי ולכבדך פראוי'. מדי לאחר מכן, פנה אל סגנו ר' מרדכי כהן, ואמר לו במהירות: 'אני פונה עם אבי אל ביתו כדי לכבדו ולשחות מעט במחצתו, ובטוחני כי תדע לקבל את פני האורחים הנכבדים בכבוד הראוי להם'. הסגן נדהם בלו. 'חרי מדבר על בקור חשו ורס־דרג, והאורחים אמורים להופיע ככל־רגע. שמה תבקש מאביך להמתין לה, ואתה תקבל בעצמך את פני האורחים?' אולם רבי אליהו לא שת לבו לדבריו, המשיך לצעד עם אביו הזקן, פשהוא תומך בו במסירות ונאמנות, ובהנהגתו הבהיר לסגנו, כי מצדו כל הבקור הממלכתי אינו שונה אפלו פקלפת השום, לעמת מצות כבוד אב שהוא זוכה עתה לקיים.

אך יצאו השנים מהשער, והנה הגיעה הפמליה הכבודה. מנהל בית־החנוך שרוי עתה בבית אביו, יושב לצדו בניחותא באחד שענותיו בידי, והוא משוחח עם אביו על־דא ועל־הא כדי להשיב את־רוחו ולשקמו. הסגן היה זה שקבל את פני הנציב העליון ובני לוחו, ולאחר שהציג את הצוות החנוכי ואת תלמידי המקום, ספר במבוכה כי המנהל נאלץ להעדר מהמפגש המיחל, והוא זה שממלא את־מקומו. הדבר הפליא מאד את הנציב, והוא תמה לפשר העדרותו של המנהל, והלה נאלץ לספר את־האמת. 'אב זקן יש לו למנהל שלנו, ומדי בקר הוא יושב במחצתו, מכין לו כוס חמין וישב עמו זמן־מה כדי לשמוח. היום, נשכח הדבר מלבו מרב הכנות לקראת בקורו, ואף זה מקרוב יצא לבית אביו לאחר שזה בא אליו לדרש בשלומו'. עודם מדברים, ורבי אליהו נכנס בשער ומתקרב אל הנציב, שקומתו התמירה התבלטה גבוה מעל ראשי העומדים. 'סלח נא לי על אחוריי', אמר, ובשפשף להוסיף מלות התנצלות נוספות, אחז הנציב בכתפיו, חקקו בהם ואמר: 'אשרינו שיש לנו יהודים יקרים פמוה, אשר מכבדים את־הוריהם פראוי וזוכים לקיים את מצות התורה. אל לה להתנצל'. הבקור היה מצלח ופורח, והנציב יצא מהמקום מקסם ממראה עיניו. 'דברים רבים למדנו מאבינו', מספרים צאצאיו של רבי אליהו פרדס, 'ואחד החשובים בהם - כבוד הורים מהו!'

יש להעיר, כי הרברט סמואל כהן בתפקידו פנציב העליון משנת תר"פ עד שנת תרפ"ה בלבד, דהכין שהמעשה ארע עם נציב אחר, או בעת בקור פרטי שלו בארץ ישראל לאחר סינם תפקידו. ♦

פניני אור החיים

מדברי האור החיים הקדוש על הפרשה

אנברהגא וארא (ג, כה) - עוד יתבאר על־דרך אומקם ז"ל, כי המואל המקנה לטע המקנים הוא משה עצמו, ובספר היתה גסיפון רמוזה בסטוק מהישהיה הוא שיהיה, והן הנביא משה דע הדברים כי גלה ה' סודו אל עבדו נאמן ביתו שיבוא זמן אחר שיעבר את־החדן אל הארץ וגומר, לזה דקדק בתפלתו כי מה ששואל הוא שיעבר עתה, והוא אומר אנברהגא בזמן זה:

ידעת היום (ד, לו) - יתבאר על־דרך אומקם ז"ל שקול שבת כנגד כלי־התורה בלה, והנה לפי שיבוא היצר ויאמר לאדם מה כלה בי תיחל לקיים כלי־התורה בלה שהיא שלמות האדם, ומה גם אדם שיעברו רעות רבות ורדיקוהו היצר, מה תוכל לתקן את אשר פעלו דרך מרעוה, לזה אמר משה וידעת היום, אותו שכתוב בו היום שהיא השבת דתיב כי שבת היום, תן דעתך עליו ובו תשיב אל־לבכה כי הוא שקול כנגד כלי־התורה, וזה יועיל לטהר שתי טענות בין לתקן מה שיעברו מהמדרים בין להשלמת הנפש, שעל ידי שמירתו חרי הוא כאלו קיים תר"ג מצות:

וזכרת וגו' (ה, טו) - הם דברי משה, והכונה כי יום השבת יש בו גם־כן הערה לאדם לזכר יציאת מצרים, כשהוא שובת בלא שעבוד רישי כי ה' הוא המניח לעמו מפליציהם ויתן לבו לקבל גזרות המוציא מעבדות, ורבותינו ז"ל אמרו מאן שצריך להזכיר בקדוש היום יציאת מצרים. ואם תאמר למה השמיט טעם השבת שאמר ה' בדרות ראשונות כי ששת ימים וגו', טעם זה הוא טעם המצוה מעקרא לא טעם החיוב, ומשה אמר טעם חיוב אומנות טעם המצוה וכו', והוא מה שדרשם וזכרת וגו' ויצא וגו' ביד חזקה ובזרע נטויה, ושם ראית כי הוא אדון הכל, וזה יתאמת לה טעם האמור בדרות ראשונות כי ששת ימים וגו'.

דברי הימים

בשבת ואתחנן נחמו תר"פ, אייר בירושלים מאורע היסטורי נדיר. היה זה כשנתיים לאחר תום מלחמת העולם הראשונה, כאשר הממשל הבריטי הודיע על מינויו של היהודי הרברט סמואל כנציב העליון. השמחה היתה גדולה ורבים ראו בכך את פעמי הגאולה, ואף מצאו רמזים שונים לשמו ומעמדו. בשבת התארח הנציב במלון אמדורסקי שבעיר העתיקה, ובדרכו לבית הכנסת שחורבת רבי יהודה חסיד בליווי משמר כבד, התניו עליו מירודים והמונים נהרו אל המקום. בבית־הכנסת התכבד במפטיר, 'וכשעלה לתורה, עמד כל הקהל על רגליו, ואחרי קריאת התורה קרא את הפטרת 'נחמו נחמו עמי, וכשגיע לברכה על־כסאו לא ישב זר', עבר רעד בקהל, כהתרגשותו של סופר בימים ההם. לא ארכו שלושה חודשים, ורבים מאלו שראו בנציב גיבור ישראל, התבדו ונחלו אכזבה. השלטון הבריטי הקשה את עולו על היישוב היהודי, הגביל את מכסת העולים ארצה ותמך בערביי הארץ. אנקדוטה מעניינת מביקור זה, מספר שמש החורבה ר' שלמה פריימן בזכרונותיו: 'כידוע יש מנהג בבית הכנסת, שבעת שהכהנים עולים לדוכן לברכת כהנים, השמש קורא 'כהנים' לפני הברכה. בא אחד הגבאים ואמר לי, שהוא כבר העמיד אחד שיכריז כהנים, וכמוכן שאני לא נתתי לו רשות לזה. ביום שבת הנציב ביקשתי מעשרות אנשים שיציעו 'כהנים' לפני ברכת כהנים, ובאמת לפני ברכת כהנים צעקו כמה עשרות אנשים 'כהנים כהנים...' אז אמרתי לגבאי הנ"ל, עוד הפעם לא תשנה מנהג מה ששייך לשמש...' צאצאי הר"מ טוֹבֶצְבֶסקי מספרים עליו שהחל לערוך את לוח ארץ ישראל הנודע, ולבקשת אשת הנציב שביקשה לדעת את מועדי הדלקת נרות השבת בירושלים, אך הלוח החל כבר בשנת תרס"ה.

מנהגו של רבי חיים מקריסק היה, לשבת בפניסה לביתו, ושם קבע את מקומו למוזדו בכל שעות היום. הסבה לדבר היתה, שכל המבקש לחלוח את פניו ולבקש עצה ותושייה, ויכל לעשות זאת על-גלגלה, ולא יצטרך לטרוח להקנס אל פנים הבית. אולם בכל-פעם שהיה בנו רבי יצחק זאב נקנס לבית, היה אביו קם לכבודו מלוא קומתו, שפן סבר כי לבנו יש דין של תלמיד-חכם ועליו לכבדו כמו בפני ספר-תורה. הדבר צער מאד את-הבן, ולשווא היו כל הפצרותיו בפני אביו שלא יקום לכבודו. לבסוף נפל רעיון במחו של הגר"ז, ומאז החל להקנס לבית אביו דרך החלון...

ה"דברי חיים" מצנן היה מספר על רבו הרבי ר' אלימלך מליז'נסק, שהיה אומר כי כאשר האדם שב בתשובה, חיב הוא לשוב לאחוריו אל העברה הראשונה שגררה אתריה את העברות הבאות. משום עברה גוררת עברה, ועליו לתקן את הראשונה ואת הבאות אחריה. פעם השמים רבי אלימלך בחצות הלילה, והרהר בלבו מהו החטא הראשון שחטא בימי חייו, שבעקבותיו הפך להיות 'בעל-עברה' בה גדול. לאחר שהרהר רבות הגיע למסקנה, כי חטאו הראשון היה בקף שהיה מכה את אמו בקטנותו, וכתשובת המשקל על-כף שרף את כפי-ידו בנר שדלק על-שולחנו.

מעשה ביהודי שומר תורה ומצוות, שנפל כססוף בינו ובין הוריו בעניינים משפחתיים, וכתוצאה מהמריבה חזל הבן לדבר עמו. הגיעו הדברים לידי כך, שאף שהיה מתגורר בסמוך לביתם, לא היה מברכם לשלום כאשר נתקל בהם בדרך, ואפלו בשבתות וימים טובים לא היה פורס בשלומם. הדבר נודע לרבי שלמן מוצפי, והוא הוכיח את-האיש פעמים רבות על-הדבר, אך לשוא היתה תוכחתו, ודבריו נפלו על אזניים ערלות. לאחר שעברו ימים רבים והבן נותר בקריו, פקעה סבלנותם של הוריו, והם שלחו אל רבי שלמן בבקשה שיזדר על-לבו של בנם, כי הדבר הוא למעלה מפתח, כאשר הבן אינו משיב אפלו על ברכת 'שבת שלום' שהם מברכים אותו. היה זה ביום חמישי בשבת, ורבי שלמן התישב והעתיק קטעי מוסר ותוכחה מהספרים 'ראשית חקמה' ו'שבת מוסר', הנוגעים למצות פבוד אב ואם, ולאחר מכן הלך לביתו של האיש. "אם אינך שומע לדברי", פנה אליו בקול נוקב, "לפחות שמע לדבריהם של גדולי ישראל", והראה לו את הרשום בפתק שבידו, אך הלה נותר בלבו הערל ולא שת לבו גם לדבר הזה. עקשנותו צערה מאד את רבי שלמן, עד שחרה אפו וקרא אליו בתוכחה מגלה: "דע לה, כי מי שמבזה את-אביו ואת-אמו, ועובר על הדבר של 'פבוד את-אביו ואת-אמו', אינו שונה ממי שעובר על הדבר 'אנכי ה' אלקיך', או 'זכור את-יומם השבת לקדשו'. כי אלו ואלו נתנו למשה רבנו בסיני, ואלו ואלו פתויים על לוחות הברית. ואל תחשב בלבך, כי אם תקיים את תשעת הדברות, אזי תצצל מדינה של-גיהנם על חסרון הדבר של 'פבוד את-אביו'". אולם גם דבריו אלו היו לריק, והבן הסורר המשיך לעמד על-שלו וסרב להכנע. אז-אז פנה אליו רבי שלמן ואמר בקול תקיף: "הריני להודיעך, כי בית-דין של-מעלה אינם מענישים אלא אם-כן מזוהרים תחלה. ובכן, הנני שלוח של בית-דין זה, והריני מזוהרך שאם לא תתקן תוך שלשה ימים את המענה, חוששני ממה שעתיד לבוא עליך". עברו שלשה ימים מעת לעת, וכשהגיע היום שלישי בדיוק באותו זמן בו נבא רבי שלמן את עתידו המר, נסה שוב לפנות אליו פמוצא אחרון, אלא שהלה היה עסוק בעניני מסחרו וכמה אנשים עמדו לפניו. יצא רבי שלמן מהבית, וכאשר שב לאחר פרבע שעה, ראה לחרדתו כי אמבולנס יוצא מחצר הבית בקול צופר מרעיש, ובפנים שוכב האיש ללא רוח חיים. תמו ימי השבעה, ואחד מקרובי המנוח ראהו בחלמו אובד מבלי לבוש ואין כסות לאביו, והנה הוא דורך בשאט-נפש על שני לוחות הברית אותם השליך מידו. האיש התעורר בבהלה משנתו, אך זכר את החלום במלואו. על-אתר פנה לביתו של רבי שלמן וספר לו על חלומו הנורא, והוא הזמין את ידידו רבי נסים פדורי אל חדרו שבבית-הכנסת, וספר לו את המאורע בלו. "מהיכן שאבת אמץ ועז כפי לומר דברים כה נוקבים? תמה הידיד רבי נסים, ורבי שלמן אמר: "לא הרהרתי בדבר, כי אם מן-השמים שמו את הדברים כפי. וכיון שחשתי כי קצו קרב, בנשתי להצילו מרדת שחת, אך הוא התעקש על-שלו". וכדי לערוך תקון לנפשו, בנסו שני הצדיקים עשרה תלמידי-חכמים שלמדו כ"ד שעות לעלוי נשמת המנוח, ובקשו בעדו מחילה וסליחה. לאחר מכן, בקש רבי נסים מידידו לספר את הדבר בצנעה, ולצוות שלאחר מלאות ימיו ושנותיו יספרו את-הדבר ברבים, למען ידעו בלם את ענש הדיו הנורא במי שמזלזל בכבוד אביו ואמו.

מטעים

והפיץ ה' אתכם בעמים (ד, כו)
בטעמי דגא תביר, לרמוז שכל מטרת ההפצה והפזור בין האמות, כדי לשגר גאונם ולהורידם מדרגתם. וכן מטעמות התבות שבהמשך אשר ינהג ה' אתכם שמה בדרגא תביר. (רד"ש הרמב"א)

להוריש גוים וגו' ממה מופנה (ד, לח)
מפרש רש"י, סרסו ודרשהו. להוריש מפנה גוים גדולים ועצומים כמנהג. ואף טעמי המקרא מוכיחים כן, שהרי תבת ממה מטעמת בטפחה שהיא טעם מפסיק, ומכאן שהיא מוסבת על תבת להוריש שבתחלת הפסוק, ולא על ממה. (ד"ק)

לנס שמה רוצח (ד, מב)
בקרמא ואזלא, ששל הרוצח להקדים וללכת לעיר מקלט, טרם ישינו גואל הדם ויהרגנו. (ההשגח)

חקתיו ומצותיו אשר אנכי מצוה (ד, נב)
תבת מצוה בטעם סגול, שעל-ידי קיום המצוות הופך עם ישראל להיות לו לעם סגולה. (דברי יחזקאל)

ובתים מלאים בל-טוב (ד, יא)
שבחי הבתים שהם מלאים בל-טוב, לעמת הבורות שלא חצבת ברתים וזיתים שלא נטעת, לרמוז שהבתים עומדים להריסה כדי שימצאו את האוצרות שהחבאו בהם, ולכן תבת ובתים בקדמא ואזלא, שמה שהקדימו לבנות יתרום. (צמח הצבי)

מדגש

רבים מתחבטים בשם 'עשרת הדברות', שמה הוא בלשון נקבה ואם-כן צריך לומר עשר הדברות, ואם הוא בלשון זכר ביצד מחלקים אותו לדבורים אחדים. בתורה נאמר עשרת הדברים, ובלשון ז'ל 'עשרת הדברות'. והאמת שהוא בלשון זכר, והיחיד שלו הוא 'דבר' ולא 'דברים' כפי השגור בטענת כפי הברייתא, ומכאן שצריך לומר הדבר הראשון, הדבר השני, וכו' עליוה הדרה. מקור הדבר בירמיה "והנביאים יהיו לרוח והדבר אין בהם", ומפרש רש"י "והדבר של קדשה שהם אומרים לנו בשם הקדש" - אינו בהם, ומכאן שדבור השם כפי הנביא נקרא 'דבר'. דומה לכך בשם כפא שהוא בלשון זכר, וברבים כסאות, ולא כסאות כפי השגור, ופסיק מפרש הוא 'מי שמה ישבו כסאות למשפט, כסאות לבית דויד', ומכאן נסח התפלה במוסף ראש השנה 'ודברות קדש מלהבות-אש'.

ממלה

"יודעים אתם פשר מנהגו של-יעקוב", אמר פעם עני מר-נפש, "מדוע העשירים עושים מה שלכם הפץ ואין איש גוער בהם, ואלו העניי אף מהין בנפשם לעשות דבריהם, וכבר גוערים בו בחמרה? משום שבאשר השליך משה את הלוחות מידו, נעשו הקלו שברים ורסיסים גדולים וקטנים. אלו שחטפו חתיכה גדולה מהאבן הקרה נעשו עשירים מפלגים, ואלו שחטפו רסים קטן נותרו בעניותם. ודאה זה פלא, ברסיסים הגדולים מה נאמר בהם? 'תראה', 'תגב' 'תנאף'. ומה כתוב ברסיסים הקטנים 'לא, לא, לא', ומאז מתר לעשירים הכל, ולעניים - לא, לא, לא!"

"ועשיתם לכם פסל תמונת כל" - פסוק זה מרמז על אותם אנשים צבועים, שהם מציגים עצמם כ'תמונת כל', ובכלי-מקום משוים עצמם באחד מן-החבורה. כאן הוא חסיד, כאן הוא גאון, כאן הוא רב, וכאן הוא סוחר, הכל לפי המקום והזמן, והריהו דומה לפסל בעל תמונת כל... (ילקוט תרס"ג)

ליקוטים וסיפורים נפלאים - ואתחנן

קשים, לא ביקשו ביסוריהם דבר, אלא רק שיחדירו אליהם גמרות ללימוד באמצע הלילה, בעת שהסוהרים שהופקדו לשמור עליהם יהיו שקועים בתרדמתם. הלימוד היה כל כך חיוני להם עד שהגאון רבי אליעזר רבינוביץ זצ"ל - הרב דמינסק, התיר לחבריהם מבחוץ לשלחו להם מצרכי מזון אל הכלא, לכרוך את המצרכים בדפי גמרא תלושים, מבלי לחשוש לבזיון מספרי קודש, כי הרגיש שמדובר פה בפיקוח נפש של בני הישיבה אם ימנע מהם לימוד הגמרא...

"אשר ילמדון ליראה אותי" (ד, י)

כ"ק האדמו"ר מזוועהיל - רבי שלמה זצ"ל, היה נוהג ללכת לכותל המערבי מידי יום ביומו. גם בעתות סכנה, בימי פורענויות ופוגרומים, לא החסיר ממנהגו זה, והיה לפעמים הולך לבדו, חוצה דרכו בין הערבים, ללא פחד ומורא.

סיפר רבי יוסף וולטון זצ"ל, שבדרך כלל היה אדם מתלווה לרבי בלכתו לכותל. יום אחד לא הופיע אותו אדם, נתלווה אליו רבי יוסף וולטון. היה זה ביום שבת קודש, כאשר הגיעו לשער שכם, אמר האדמו"ר לרבי יוסף מלווהו: אני אינני מטלטל בשבת, אמשך דרכי דרך שער שכם, אולם אתה, שיש עמך חפצים עליך ללכת דרך שער יפו (כי דרך שער שכם לא היה עירוב). שאל רבי יוסף את האדמו"ר: הכיצד אינו חושש ללכת יחידי דרך שער שכם, בין הערבים, בתקופת פוגרומים שהערבים פוגעים בכל יהודי שנקרה בדרכם, הכיצד אינו מפחד? השיב לו רבי שלומק'ה: תדע, שאין מקום לשני פחדים... ומי שיש לו מורא שמים, אין לו מורא בשר ודם..."

"אשר ייטב לך ולבניך אחריו" (ד, מ)

הגמרא (ברכות ט ע"א) שואלת: "איזהו בן העולם הבא?" ועונה על כך מספר תשובות. קשה, הרי כבר יודעים אנו את דברי המשנה: "כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא". מהי אפוא השאלה "איזהו?" אלא שאינו דומה 'חלק לעולם הבא' למדרגת 'בן עולם הבא'.

לכל אדם מישראל יש חלק לעולם הבא. אם הוא שומר על חלקו ואינו מאבדו? - זו כבר שאלה נפרדת... "בן עולם הבא" הוא בעל דרגה גבוהה יותר, ולא כל

"ואתחנן אל ה' בעת ההיא לאמר" (ג, כג)

רבינו האור החיים הקדוש מפרש הפסוק 'ואתחנן אל ה' בעת ההיא לאמר' שמרומו בפסוק זה ארבעה תנאים הנדרשים מהאדם בתפילתו כדי שתתקבל. א, שיתפלל מתוך שברון לב כעני הדופק על הפתח וכמאמר הכתוב במשלי (פרק יח, פסוק כג) 'ותחנונים ידבר רש'. ב, שיתפלל שתקויים בקשתו מצד מדת הרחמים. ג, שיתפלל בזמן הראוי לקבלת התפילה כמו שנאמר: 'ואני תפילתי לך ה' עת רצון'. ד, שתהיה תפילתו בלשון מפורשת שאינה סובלת פירוש שאינו הגון. על כן אמר משה רבנו 'ואתחנן' לשון תחנונים. 'אל ה' ממדת הרחמים'. 'בעת ההיא' בעת הידועה לקבלת התפילה שהיא עת רצון. 'לאמר' תפילה מפורשת וברורה.

רבינו הקדוש מציין מה שמסופר במדרש, שהיה אדם שהלך בדרכו והיו לו משאות כבדים, והתפלל לפני ה' 'הזמן לי חמור', ומיד נזדמן לפניו שר גוי עם חמור צעיר, וגזר עליו שישא את חמורו בנוסף לכל המשאות שכבר איתו, וכשבא לפני החכמים, טען שתפילתו לא התקבלה, והסבירו לו חכמים, שהיה עליו להתפלל בצורה מפורשת שה' יזמין לו חמור שיעזור לו לישא את משאו, ומכיוון שהוא לא פירט, אמנם נתקיימה תפילתו שנזדמן לו חמור, אבל זה היה לרעתו, מכיוון שהיה צריך לשאת גם את החמור.

בפרשת וארא על הפסוק 'ויצעק משה אל ה' על דבר הצפרגעים אשר שם לפרעה', כותב האוה"ח הק' ארבע מילים: 'מכאן שצריך לפרש תפלתו'. כלומר, לרבנו היה קשה מדוע הוצרך משה רבנו להזכיר בדבריו את שמו של פרעה, הרי הקדוש ברוך הוא יודע שהוא מתפלל על הצפרדעים שנמצאים אצל פרעה? אלא למדים מכאן שיש צורך לפרש את התפילה.

"ומי גוי גדול אשר לו חקים ומשפטים צדיקים ככל התורה הזאת אשר אנכי נתן לפניכם" (ד, ח)

סיפר הרב מפוניבז' - הגר"י כהנמן זצ"ל, כי בעת שנכלאו בני ישיבת נובהרדוק ע"י הקומוניסטים ברוסיה וסבלו רעב וצימאון וכל מיני עינויים

היה יהודי בירושלים רבי נטע צינווירט ז"ל שאמר פעם לנכדו להחזיר הלואאה בסך עשרים שקלים, ואמר לו לך מהר ותחזיר אותו. שאל אותו נכדו, סבא הרי זה סכום קטן ומה קול הרעש הגדול? ענה רבי נטע אם אני לא אחזיר אותו, הרי אפשר בגלל זה להתגלגל ולרדת לעולם הזה שוב, ולעבור את הניסיונות שהבחורים ואברכים של היום עוברים, אני לא יודע אם אני אוכל לעמוד בזה. (שיחות קודש - ספינקא)

לעי"נ הרה"צ
ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

ליקוטים וסיפורים נפלאים - ואתחנן

אתה מחפש פה? כמה זמן תהיה כאן? מה תעשה פה?"
אם נראה לפקיד שהנוסע נראה קצת חשוב, משום מה, הוא מעביר אותו לדרגים גבוהים יותר. אם הכל חלק, ואין שום ספקות ותהיות לגביו - מחתימים לו את הדרכון, ומרשים לו להיכנס פנימה.

אדם שיש לו דרכון מקומי, מתקבל מיד על ידי הפקיד בסבר פנים יפות. הפקיד לא חוקר ולא 'חופר'. רק שואל בנימוס ובחיוך: "מה שלומך אדוני? איך היה הנופש? איפה ביקרת?..."
הוא מחתים לו את הדרכון בברכת "ברוך שובך לארצנו", ונותן לו להיכנס.

מה ההבדל, הרי שניהם נכנסים?

נכון, שניהם נכנסים, אבל תלוי איך נכנסים. האחד עובר דרך חתחתים מייגעת, בליווי פרפורי לב, שמא לא ימצא ראוי לזכות להיכנס. השני נכנס ללא שהיות, וזוכה להארת פנים וליחס מלבב לכל אורך הדרך.

הסביר הרב: "זה ההבדל. כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא,

כולם יגיעו לשם [למעט אלה שאיבדו את זכותם]. השאלה היא איך נכנסים.

"אדם רגיל עובר דרך חתחתים וייסורים. הוא מתייסר בגיהנום ובשאר זיכוכים. מי שהוא בן עולם הבא - מקבלים אותו ללא יסורי גיהנום, ללא עיכובים, מקבלים אותו במאור פנים, שהרי הוא שייך לכאן, הוא בן המקום!"...

(הגדה של פסח - דורש טוב)

"פנים בפנים דיבר ה'

עמכם" (ה, ד)

אמר ר' לוי "נראה להם הקדוש ברוך הוא כאיקונון זו שמראה פנים לכל צד, שגם אם היו אלף בני אדם מביטים בה היא כאילו מביטה בכלם.

כך הקדוש ברוך הוא כשהיה מדבר, כל אחד מישראל היה אומר: עימי הדיבור מדבר, שנאמר: "אנכי ה' אלקיך".

(ילקוט שמעוני רפ"ו)

"לא תעשה לך פסל כל תמונה" (ה, ז)

שנים רבות היה הגרא"ל שטיינמן זצוק"ל מבקש מאחד המקורבים אליו, שיבוא לביתו בהבדלה ויברך במקומו על הבשמים.

הלה חשב כי חוש הריח של הרב נחלש בשל זקנותו. עד שהרבנית גילתה לו את הסיפור האמיתי...

אדם זוכה לכך. ישנה דרגה גבוהה עוד יותר, והיא: "מוזמן לחיי העולם הבא". התוספות מבארים ש"מוזמן לחיי העולם הבא" הוא אדם שמקבל, כביכול, הזמנה לבוא לגן עדן, ואינו רואה כלל פני גיהנום. הוא עובר ישירות מחיי העולם הזה לחיי העולם הבא.

בכמה מקומות מזכירה הגמרא אנשים שזכו לדרגה גבוהה זו, והיו מוזמנים לחיי העולם הבא.

פעם אחת, כשהגעתי לארצות הברית, שמעתי הסבר עם המחשה על ענין זה. התפללתי אז מנחה בבית כנסת בבורו פארק, ולאחר התפילה התקיים שיעור ב'עין יעקב'. לא הכרתי את מוסר השיעור, ולא הבנתי את תוכן השיעור, מאחר שהוא נמסר באנגלית - ואני לא יודע אנגלית.

שני דברים כן הצלחתי לקלוט מהשיעור - אמרו שם: "מוזמן לחיי העולם הבא" וגם "בן עולם הבא".

לאחר שהסתיים השיעור, ניגשתי למישהו שהיה שם, וביקשתי שיספר לי על מה דובר בשיעור.

וכך הוא הסביר לי: מי שנסע פעם לארצות הברית יודע, שבשעה שנכנסים למדינה, עוברים דרך משטרת הגבולות.

בנמל התעופה בודקים בהקפדה גדולה את כל הנירת של הנוסעים המגיעים מחו"ל, כדי לברר אם הכל תקין. הויזה צריכה להיות תקפה, וגם הדרכון. אבל לא די בזה, במטוס צריך הנוסע למלא טופס

מיוחד: איפה תתאכסן בתקופת שהותך? לאיזה צורך הגעת? כמה כסף יש לך בתיק? ועד שאלות טורדניות מסוג זה... כאילו לא די ב'טרטורים' שעבר בארץ, עד שקיבל את הויזה...

מיד כאשר מגיעים, יש חלוקה ברורה: נוסע שיש לו פספורט ישראלי, הולך לצד אחד, ונוסע המחזיק פספורט אמריקני הולך לצד שני.

שאל הרב: "בשביל מה עושים את החלוקה הזאת? הרי בסוף [כמעט] כולם עוברים את הדלפק ונכנסים לארצות הברית, אם כן מה משנה החלוקה? מדוע מי שבא עם דרכון זר נכנס למקום אחד, ומי שבא עם דרכון מקומי נכנס למקום אחר?"

אמר הרב: "לי היה פעם דרכון זר, והיום יש לי דרכון מקומי, ולכן אני יכול לספר לכם מניסיון אישי: כשאדם בא עם דרכון

זר, הפקיד מתחיל 'לטרטר' אותו עם סבב מחודש של שאלות. כל מה שהוא התייגע וכתב בטפסים - שוב שואלים אותו מחדש, בעל פה: 'מה

מסופר שמישהו ביקש מהרה"ק מקאברין זי"ע שיבוא אליו מחר בבוקר.

אמר לו הרה"ק אני עוד הולך לישון, והרי אנו אומרים 'בידך אפקיד רוחי', מי אומר שהקב"ה יחזיר לי את הנשמה בכלל...

כיצד תרצה שאומר לך עכשיו איפה אני יהיה מחר.

(שיחות קודש - ספינקא)

לעי"נ האשה החשובה

מרת מרים יוכבד ב"ר צבי
ליבוביץ ע"ה - כ"א מר חשוון תשפ"א

ליקוטים וסיפורים נפלאים - ואתחנן

"וודאי! נתפלל גם על כלל ישראל!"
אמר להם: "לא כך! בתחילה תתפללו על כלל ישראל ורק אח"כ
תתפללו עליכם ועל המשפחה! כמו בברכת המזון: קודם כל
"רחם ה' אלוקינו עלינו... ועל ישראל עמך... ואח"כ: "רוענו זוננו
פרנסנו..."

(יגילו במלכם)

"ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך" (ו, ה)

פעם אחת הלך הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל לקבץ כסף
לדבר מצווה של רבים.
אל הגאון התלווה אחד מתלמידיו.
לאחר כמה שעות הרגיש התלמיד כי הרב הישיש התעייף
והמאמץ קשה עליו, משום כך החל לדבר על לבו, כי מוטב
להפסיק ולשוב הביתה.

דבר מצווה שבאה לידי - אמר רבי משה - לא אחמיצנה.
חיפש התלמיד דרך כי לשכנע את רבו, ולבסוף עלה במוחו
רעיון: רבי - אמר התלמיד - הן לא היה מספיק שהות ללמוד
היום... הבה ונחזור ללימודנו.

תלמידי היקר - ענה רבי משה - בתורה כתוב: "ואהבת את ה'
אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך", חז"ל למדו אותנו, כי
חובה על אדם לתת את הכל למען הקדוש ברוך הוא, את לבו,
את נפשו, ואת הדבר האהוב עליו בכל מאודו, הכל למען ה'
יתברך!

ומהו הדבר האהוב עלי ביותר? - המשיך רבי משה - לימוד
התורה הקדושה! גם דבר זה מוכן אני להקריב, כאשר נזדמנה
לפני מצווה הנוגעת לכלל ישראל.

(וקראת לשבת עונג)

"ובכל מאדך" (ו, ה)

בכל ממונך, רש"י.

מי שהוא עני ואין לו כסף, האיך הוא מקיים המצווה, הרי כל
אחד צריך לקיים המצווה?

שמעתי מחסיד ישיש שאמר בשם החדושי הרי"ם ז"ל שאמר
לאחד עצה בעבודת ה', דאיתא (אבות פ"ב מ"א) 'והוי מחשב
הפסד מצוה כנגד שכרה', היינו שכל אחד צריך לעשות חשבון
שאפילו שאין לו כסף הרי יש לו תשוקה לכסף, הרי הוא יודע
שכסף הוא דבר טוב ורוצה שיהיה לו עושר רב כדי שיוכל
לעשות מצוות ומעשים טובים, אבל אם יתנו לו אלפי מונים כדי
שלא יניח תפלין או שלא ישמור שבת או שאר מצוות, בוודאי
לא יסכים לזה.

על ידי החשבון הזה צריך
שתהיה לו שמחה מעשיית
המצווה כאלו הרויח כסף רב,
וחשבון זה יכול גם עני
לעשות, ונמצא שכל יהודי
יכול לקיים בכל מאדך.

כשהיה רבינו בערך בן ארבעים שנה, הוא ביקר בשוויץ. בעברו
ברחובות שוויץ הריח ריח קטורת של עבודה זרה. מרוב צערו
על מכשלה זו - חלה רבינו.

הוא החליט להתחנן לקב"ה שיטול ממנו את חוש הריח, כדי
שלא יכשל בו שוב. הוא התפלל על כך בדמעות יומם וליל...

באחד הימים כשחזר מהתפילה, בישר לרבנית באושר: "ברוך
ה'! משמים קיבלו את תפילתי! אינני מריח דבר!!"

וכך מגיל ארבעים אין לו חוש ריח...

(לקראת שבת מלכתא)

"כבד את אביך ואת אמך" (ה, טז)

רבי שלמה זלמן זצ"ל, היה נהנה לבוא ולשמוע דברי תורה מפי
בנו הגר"א מוילנא זצ"ל. לפיכך נהג לבוא להאזין לשיעור תורה
שמסר הגר"א בפני קהל שומעיו.

בראות הגר"א את אביו נכנס אל החדר, היה נעמד על רגליו,
ומרצה את כל השיעור בעמידה. ראה אביו את מעשה בנו
והפסיק להגיע, לבל יטריחו לעמוד לכבודו שעה ארוכה.

חלפו ימים, והתשוקה לשוב ולקבל תורה מפי בנו הגאון גברה
בלבו. מה עשה? הוא החליף את בגדיו לבל יכירוהו. נכנס לחדר
והתיישב בתוך הקהל כשפניו אל הקיר לבל יבחין בו הגאון. אך
גם זה לא הועיל. הגר"א חש מבעד לתחפושת ומיד נעמד מלא
קומתו, למען כבוד אבא.

(תולדות הגר"א)

"כבד את אביך ואת אמך" (ה, טז)

כאשר כ"ק האדמו"ר מוויז'ניץ בעל דמשק אליעזר קרא פעם
בערב שבת את הפרשה "שנים מקרא ואחד תרגום" ואחז
בפסוקים האחרונים של הפרשה, נכנס אביו כ"ק האדמו"ר בעל
"אהבת ישראל" ושאל אותו דבר-מה, הפסיק מיד ה'דמשק
אליעזר' את קריאתו וענה לאביו על שאלתו.

לאחר מכן חזר שוב על קריאת הפרשה מתחילתה, שכן הקפיד
על דעת האריז"ל שראוי לא להפסיק בקריאה מתחילת
הפרשה ועד סופה.

הביע אחד התלמידים את פליאתו: מדוע לא המתין רגע קט
עד שיסיים כל הקריאה ואז היה עונה לאביו, ובכך היה חוסך
לחזור שוב על כל הקריאה?!

השיב לו הדמשק אליעזר: הלא מצות כיבוד אב דאורייתא היא,
וא"כ איזה ערך יש לקריאת שנים מקרא ואחד תרגום, אם אתן
לאבי להמתין לי אפילו רגע קט.

"למען ייטב להם ולבניהם לעולם" (ה, כו)

אחינו הגאון רבי בן ציון אבא
שאול זצ"ל נסעו לקברות
הצדיקים בגליל וביקשו מרבי
בן ציון ברכת הדרך.
ביקש מהם: "תתפללו על
כלל ישראל!" והשיבו:

לעי"נ האשה החשובה מרת
צפורה פייגא ע"ה ב"ר משה אליעזר
שיחי' יודלביץ - ג' שבט תשפ"א

ליקוטים וסיפורים נפלאים - ואתחנן

השמאלית, ואמר: "שם בסוף יושב בחור מיוחד בימינו!"
"הו, יש לך טביעת עין טובה!" השיב ר' אליעזר, "אך יש לבחור
זה בעיה קטנה..."

"מהי הבעיה?" שאל העשיר בחשש, "הבחור הזה הוא בני
היחיד!" השיב הרב.

"לא נעים, אינני ראוי להשתדך עם ראש הישיבה", אמר האיש.
"אם כן, שב עוד כמה ימים, ובחר לך בחור אחר!" הציע ר'
אליעזר.

לאחר שלשה ימים נוספים, שוב פנה האיש אל הרב ואמר לו:
"הנה, בפניה הימנית יושב בחור חמד והוגה בתורה".

"יפה אמרת!" התפעל ראש הישיבה, "זהו אכן בחור שעדין
לגדולות, אלא שיש לו בעיה מסוימת..."

"מהי הבעיה?" הודאג העשיר.

"זהו בני היחיד!" ענה ר' אליעזר.

התפלא האיש, אך המשיך לתור אחר בחור נוסף.

אך דברי ראש הישיבה חזרו על עצמם גם בפעם השלישית.

כעת לא התאפק העשיר, ושאל את ר' אליעזר בפליאה: "הרי
בן יחיד הוא אחד במשפחתו, איך יתכן שלראש הישיבה יש
שלשה בנים יחידים?"

"לא שלשה בנים יחידים לך", הסביר הרב בחיוך, "יש לי ארבע
מאות בנים יחידים, כל אחד מתלמידי אהוב וייקר לי כבן יחיד!"
(מפי השמועה)

"וקשרתם לאות על ידך" (ו, ה)

משל למלך שצוה לעבדו לשורר ולזמר לפניו וחשש פן ואולי
על ידי גודל שמחתו יצא מגדר הכנעה ויפגום בכבוד המלך חס
ושלום, לכן קשר לו סימן של עבדות על ראשו וזרעו, שיזכור כל
פעם שהוא רק עבד ולא מלך.

מצות תפלין הקדושים המה לנו לסימן עבדות והכנעה לה', כמו
שפירש רש"י ז"ל (ברכות ל:) על אנא תפלין מנחנא - והם עדות
שממשלת קוני ומשרתו עלי. כי תפלין מסוגל בטבע להביא
ולגרם להכנעה ויראה (רמב"ם הל' תפלין פ"ד הל' כח) כמו
שכתוב (דברים כח י) 'וראו כל עמי הארץ... ויראו ממך'.

(מאמר צהלי ורוני פרק ז)

"וצדקה תהיה לנו" (ו, כה)

רבי חיים עוזר מוילנא בעל ה'אחיעזר', גאון הגאונים, כידוע,
הרבה בגמילות חסדים.

פעם נכנס אדם לביתו ובפיו בקשת חסד מורכבת, קשה
ומסובכת, שבעטיה יכול היה להיגרם נזק לרבנותו בוילנא.

למרות הסיכון, הגאון השיב לו כי יפעל למענו ויעזור. הרבנית
נכנסה לחדר ותמהה: "האם אין שיעור וגבול לחסד?"

"הצדק איתך" - אמר לה, "אכן יש גבול לחסד, אבל אולי תוכלי
לומר לי היכן הגבול המדוייק?"...

א לטו שבת

(אמרי אמת)

"ואהבת את ה' אלוקיך" (ו, ה)

איך אפשר לצוות על אהבה? אלא שקודם קריאת שמע אנו
אומרים "הבוחר בעמו ישראל באהבה". אם הקב"ה אוהב
אותנו, מובן מאליו שאף בליבנו מתעוררת אהבה אליו.

(רבי עקיבא אייגר)

"ובכל מאודך" (ו, ה)

זו אהבה בלתי-מוגבלת, ונאמר "מאודך", לשון יחיד, כי גדר בלי
גבול משתנה מאדם לאדם. מה שנחשב בלי גבול אצל אדם
אחד, נחשב גבול אצל אדם אחר.

(ספר המאמרים תש"י)

"ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך

ובכל מאודך" (ו, ה)

רבי עקיבא אומר בכל נפשך אפילו נוטל את נפשך (ברכות סא,
ב).

רבי וולף מסטריקוב ישב ליד מיטתו של חסיד קוצק לפני
פטירתו. הוא שאל אותו: האם עדיין יש בך יצר הרע? השיב לו:
הוא משדלני לומר 'שמע ישראל' בדבקות כדי שיאמרו עליי -
חסיד גדול היה, נשמתו יצאה בקדושה ובטהרה...

"והיו הדברים האלה אשר אנוכי מצווך היום

על לבבך" (ו, ו)

שהיו הדברים האלה מוכנים ומזומנים תמיד על לבבך, כדי
שכאשר יפתח לבבך לרגע, מייד יחדרו לתוכו.

(רבי מנחם-מענדל מקוצק)

"ושננתם לבניך ודברת בם" (ו, ז)

רש"י: לבניך - אלו התלמידים, שהתלמידים קרויים בנים.
לישיבת טלז המעטירה, נכנס אדם הדור. הוא פנה אל ראש
הישיבה, הגאון ר' אליעזר גורדון, ואמר: "איש עשיר אני, וכעת
הגיעה ביתי לפרקה.. מחפש אני לחתן את הבחור הטוב ביותר
בישיבה, ויש באפשרותי לספק לו את כל צרכיו, על מנת שיוכל
להמשיך ולהגות בתורה גם לאחר חתונתו, אגא, אמור לי מיהו
הבחור הטוב ביותר מבין מאות התלמידים!"

'ענה ר' אליעזר במאור פנים: "שמע נא' ידידי, יש לי ארבע
מאות תלמידים, וכולם טובים ביותר, אתן לך חדר ומזון למשך
כמה ימים, שב באולם וצפה על התלמידים, כך תוכל להוכיח
בעצמך מיהו הבחור שאתה חפץ לקחתו כחתן לבתך".

כך היה, האיש השתכן בישיבה לכמה ימים. לאחר שלשה ימים
של התבוננות, פנה אל ראש הישיבה, הוא הצביע על הפניה

גליון 476
שנה י' תשפ"א

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

ירדתי ממרומים כדי לבארו לכם
אמר רבי אלעזר לאביו, יום אחד
כשהיינו בבית המדרש, דנו החברים
במה שאמר רבי עקיבא לתלמידיו,
כשתגיעו לאבני שיש טהור אל
תאמרו מים מים, שמא תסתכנו
בעצמכם, כי נאמר (תהלים קא ז)
"דובר שקרים לא יכון לנגד עיני".
עוד אנו יושבים שם המשך ר'
אלעזר, ירד זקן הזקנים ושאל אותנו
במה אנו עוסקים, כשהשבנו לו שאנו
עוסקים בדברים שאמר רבי עקיבא
לתלמידיו, אמר לנו בדברים יש סוד
עליון ואנו בישיבה של מעלה
פירשנו אותם, וכדי שלא תטעו
בפירוש ירדתי ממרומים כדי לבארו
לכם, מעיני הדור נעלם הסוד, אך
לכם יש לי רשות לגלות, ואמר לנו
האיש מעולם העליון סודות תורה.
(זוהר ח"א כ"ו ב')

פרשת השבוע

בלימוד תורה מה שאני מחסיר על
ידי אריכות התפילה.

ואהבת את ה' אלקך בכל לבבך
ובכל נפשך ובכל מאדך (ו' - ה')
מסופר: מעשה היה בעיירה אחת
שלא היה שם מקוה, הדבר נודע
להרה"ק רבי נחום מטשערנוביל
זיע"א, והוא פנה לעשיר אחד
ממכריו ומכר לו את חלקו לעולם
הבא, בתנאי שתמורת זה ידאג
שיבנו מקוה טהרה לשם ולתפארת,
כשהשתוממו על זה ענה הצדיק
ואמר: בתורה כתוב "ואהבת את ה'
אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל
מאדך", ופירש רש"י "בכל מאדך"
בכל ממונך, את הפסוק הזה אני
אומר פעמיים בכל יום שחרית
וערבית, ואני שואל אתכם, יהודי
כמוני שאין לו אף פרוטה אחת, איך
יכול אני לשמור מוצא שפתי,
לאהוב את ה' בכל ממוני ולא
לעשות שקר בנפשי, אבל אם יש לי
חלק לעולם הבא, וישנם אנשים
המעריכים את חלקי בכסף - בממון
ממש, הלא מחויב אנוכי למכור את
רכושי זה כדי לקיים את מצות ה'
בכל ממוני, ולא לעשות חלילה את
דברי פלסתר.

ואתחנן אל ה' (ג' - כ"ג)
הרה"ק בעל "מאור ושמש" זיע"א
העיד על הרה"ק רבי אברהם מרדכי
מפינטשוב זיע"א, (יומא דהילולא
י"ז מנ"א). כי בעמדו בתפלה אצל
ה"חווה" הקדוש מלובלין זיע"א,
ראה כי בשעה שהזכיר את שם ה',
יצא מפיו לפיד אש, וכיוון אז את
הכוונה שכיוון הכהן הגדול ביום
הכיפורים.

ואתחנן אל ה' בעת ההיא לאמר (ג'
- כ"ג)
מסופר על הרה"ק רבי משה סופר
זיע"א בעל "חתם סופר", שהיה נוהג
להאריך מאד בתפילתו, פעם אמר
לו אחד מגדולי הדור, תמיהני על
מר שמאריך כל כך בתפילות היום,
הרי הוא מבטל עצמו על ידי כך
מלימוד תורה, וכבר נאמר (משלי
כ"ח - ט') "מסיר אזנו משמוע תורה
גם תפילתו תועבה". השיב ה"חתם
סופר" לאותו רב, על זה איני דואג
כלל, שהרי כבר מובטחים אנו מפי
חכמינו ז"ל (ברכות נ"ד) שכל
המאריך בתפילה מאריכים לו ימיו
ושנותיו, נמצא איפוא שאם אריך
בתפילה אזכה בעזרת ה' לאריכות
ימים, וכך אשלים את שעותי

זמני השבת

זמני יציאת השבת
ירושלים: 8:22 ת"א: 8:25 ר"ת: 8:56

פרשת ואתחנן - נחמו

זמני כניסת השבת
ירושלים: 7:06 ת"א: 7:22

לעיר בה גר חברו, בהגיעו נוכח לדעת כי לא כל כך קל להיכנס אל החבר כפי שדימה, משרת במדים מצוחצחים עמד בדלת ושאל לשמו, משאמר לו את שמו, נכנס אל אדוניו, אך חיש מהר חזר ואמר לו כי האדון אינו זוכר שם כזה, ובכלל הוא עכשיו עסוק מאד, אולי יטריח את עצמו ויבוא בעוד כמה ימים. עצוב ומבויש עמד החבר הטוב ליד דלת חברו שהתנכר לו, הוא לא ידע מה יעשה עתה אחרי שאת כל תקוותיו הוא תלה בחברו זה, המשרת שראה בצערו, הסביר לו כממתיק סוד כי אדוניו איש קשה מאד, ומאז שהתעשר נהיה קמצן גדול שאינו פורם מפתו לעני, אין הוא מרשה שעני יעבור את סף ביתו, כאילו היה מפחד שמישהו יקח ממנו את רוב עושרו אמר המשרת.

שעה קלה עוד עמד החבר העני ליד דלת חברו העשיר, אחר הלך במפח נפש וחזר לביתו בידים ריקות. אולם יותר מכל ציער אותו העובדה, שדווקא חברו הטוב היה זה שהתנכר לו בצורה מכוערת כל כך, ולא זכר כי כאשר מטה ידו הוא התחלק אתו חברו ברכושו שווה בשווה, מחשבה זו לא נתנה לו מנוח, עד שחלה וכעבור ימים מספר נפטר מן העולם. באותו יום ממש קרה אסון לחבר העשיר ואף הוא נפטר והלך לעולמו.

שתי הנשמות הגיעו השמימה בעת ובעונה אחת, והתייצבו בפני בית דין של מעלה, החבר העני לא היה צריך לחכות הרבה, מיד נקבע דינו ללכת ולתפוס את מקומו הראוי בגן עדן, נשמתו האירה עתה יותר ממלאך, וכי דבר זה קל בעיניכם, בעל צדקה שכזה. אולם השני זה שמת כעשיר כילי, נתבע למשפט קשה ביותר, האשמה היתה כי לא רק שגירש עניים הרבה שבאו כדי לקבל ממנו פרוסת לחם, אלא התנכר לחברו הטוב שעזר לו בשעת דחקו, הוא נמצא אשם במיתת חברו לפני זמנו, שערי גן עדן ננעלו בפניו ולעומתם נפתחו בפניו שערים אחרים, אולם החבר הטוב לא נח ולא שקט, הוא התייצב בפני בית דין של מעלה וביקש רחמים על חברו, באומרו כי איך יוכל הוא לשבת וליהנות בגן עדן, שעה שחברו נמק שם באיזה מקום בגללו, הוא ביקש והתחנן, עד שבית דין של מעלה החליט כי ההחלטה תמסר לידינו, הוא שיחליט בעצמו מה לעשות עם חברו שפשע נגדו. מבלי לחשוב הרבה ביקש ישלחו את שנינו שנית לעולם הזה, ויתנו לחברי הודמנות לתקן את מה שעיוות. בית דין של מעלה הסכים לכך, המשיך הבעש"ט לספר.

ירדו שתי הנשמות פעם נוספת לעולם הזה, החבר הטוב לא רק שהסכים לוותר על גן העדן, אלא קיבל על עצמו חיי צער ועוני כדי לאפשר לחברו לתקן את מעשיו ולחזור בתשובה. ביום מסויים ובשעה מסויימת, נולדו שני ילדים להורים שונים ובערים שונות,

פעם היו שני ילדים קטנים שהיו חברים טובים

פעם אחת כשישב הבעל שם טוב הקדוש זיע"א בחדרו, נפתחה הדלת בלאט והשמש הודיע כי יהודי בלתי מוכר רוצה להיכנס אל הבעש"ט, יכנס, אמר הבעש"ט. האורח היה יהודי במיטב שנותיו וניכר היה מבגדיו ומכל התנהגותו כי הנו סוחר עשיר. לשאלת הבעש"ט לשם מה בא אליו? ענה האיש כי ברוך השם לא חסר לו דבר, אך כיון ששמע רבות על הבעש"ט הוא רצה לראות אותו ולקבל ברכה מפיו. הבעש"ט שקע בהרהורים לשעה קלה, אחר כך אמר בארשת רצינית, כתוב "כי מה מצעדי גבר כוננו" כל דבר קטן או גדול בעולם הזה הוא על פי השגחה פרטית. אספר לך סיפור:

היה היו פעם שני ילדים קטנים שהיו חברים טובים, יחד למדו ב"חדר", יחד שיחקו בשעות הפנאי והיו קשורים זה לזה בלב ונפש. השנים חלפו והנערים גדלו, הם התחתנו והקימו להם בתים, דרכיהם נפרדו ושניהם שלחו ידם במסחר בו הצליחו בתחילה שניהם גם יחד. אולם כעבור זמן מה נתהפך הגלגל, ואחד מהם איבד את כל הונו עד שהתרושש לגמרי ונהיה עני מרוד, הוא נזכר עתה בחברו הטוב והחליט לנסוע אליו ולבקש את עזרתו, אמר ועשה. נסע לעיר מגוריו של חברו העשיר ונכנס אליו כדי לספר לו על מצבו העגום ולבקש עזרתו, החבר העשיר קיבל את ידידו מוכה הגורל בסבר פנים יפות, הם שוחחו שעה ארוכה, העלו זכרונות מימים עברו, ותוך כדי כך נודע לחבר העשיר על מצבו הדחוק של ידידו, עד כדי כך הוא ירד מנכסיו, שאפילו הבגדים בהם לא היו שלו. מצב ידידו נגע ללב החבר העשיר, הוא ניחם אותו ועודדו באומרו, כי השם יתברך לא יעזבנו ועל כן אל לו ליפול ברוחו, הוא הוסיף ואמר הנה עזר לי השם ונתן לי רכוש לא מבוטל, עתה אני אעזור לך בשעת דחקך ואעמיד אותך על הרגליים, באמרו זאת קרא למנהל החשבונות שלו וביקשו לעשות חשבון מדוייק של כל המזומנים אשר ברשותו, הנה ידידי היקר אתחלק אתך ברכושי כדי שתוכל להתחיל הכל מחדש. באומרו זאת הוציא סכום נכבד של כסף ונתנו לחברו. דמעות עמדו בעיני החבר העני דמעות של גיל והכרת תודה, הוא נטל את הכסף, לחץ את יד חברו ונסע הביתה, והנה נתקיימה בו ברכת הידיד שחילק עמו את רכושו, הוא חזר ושלח ידו במסחר והפעם הצליח עד כי הכפיל ושילש את רכושו במשך זמן קצר והפך לעשיר מופלג.

באותו זמן בדיוק קרה עם החבר בדיוק ההפך, הוא החל להפסיד במסחרו וירד מטה מטה, עד שהתרושש ונהיה עני ואביון. עתה חשב הגיע תורו שלו ללכת אל חברו שיעזור לו בשעת דחקו, הוא שאל בגדים ולווה כסף להוצאת הדרך, ויצא

משל ונמשל

מתנת חינוך מן השמים

משל ליהודי ששהה פעם מחוץ לעיר מגוריו ואילו כל כספו ומוזונו, ימים אחדים עברו על האיש מבלי שבאו אל פיו מאכל ומשקה, עד אשר נקלע לעיירה יהודית, בכניסה לעיירה פגש אחד מבני המקום ושאלו האם יש בעיירתכם יהודי מכניס אורחים שיואיל לארחני בביתו? השיב הנשאל בחיוב, בהצביעו לעבר אחד הבתים, צעד האורח לעבר המקום שעליו החווה האיש, אך כיוון שבאותו עבר היו שני בתים טעה האיש ונכנס לא אל הבית שעליו הורה לו בן שיחו, אלא לבית הסמוך שלא היה אלא ביתו של קמצן העיירה. כשנכנס האורח אל בית הקמצן, נשאל על ידי בעל הבית לסיבת, בואו זה ימים אחדים מטלטל אני בדרכים וכל מזון או משקה לא באו אל פי, סיפר האורח, אנא תן לי דבר מאכל להשקט את רעבוני, עיניו של בעל הבית נפערו בתמיהה לשמע משאלתו המוזרה של האיש, וכי חינוך אין כסף אתן לך מזון? שאל בקול קשה, אם תסכים לעשות בעבורי עבודה כלשהי, תקבל מנת אוכל בתמורה לעבודה, הנה בוא בעקבותי והוא הוביל את האיש אל חצר הבית שם מונח היה בול עץ גדול, אם תנסר את בול העץ לגזרי עץ קטנים, אתן לך מזון, לא היתה לו ברירה לאורח המסכן, ובשארית כוחותיו נטל לידי את המשור והחל בעבודה המפרכת, וכשכילה סוף סוף עבודתו, פנה אל בעל הבית וביקשו לקיים את הבטחתו ולהעניק לו מזון, יצא בעל הבית אל החצר, וכשנוכח שהעבודה בוצעה כראוי, ניגש אל האורח אחז בחיבה בורעו ואמר לו: רואה אתה את הבית הזה והוא הצביע על בית שכנו, הבית שעליו גם הורה האיש שפגש האורח בבואו לעיירה, היכנס נא לבית זה ושם יתנו לך ארוחה משובחת תמורת עבודתך, עשה האיש כדבריו פנה אל הבית הסמוך, ונתקבל שם בסבר פנים יפות, בעל הבית ערך לפניו את השולחן והגיש לו מטעמים ומעדנים לרוב, האורח הרעב והגיע אכל בשמחה את המזון המשובח, וכשכילה את סעודתו פנה ואמר לבעל הבית, בעבור סעודה דשינה שכזאת כדאית היתה העבודה שעשיתי, על איזו עבודה אתה סח? התפלא בעל הבית, כשסיפר לו האורח את כל המעשה, נתחייך בעל הבית ואמר: דע לך שהאוכל שאכלת על שולחני, הינו מתנת חינוך, ואילו את העבודה עשית לא למעני אלא למען אדם אחר.

והנמשל כל מוזונו ופרנסתו של האדם מוענקים לו מן השמיים כמתנת חינוך, ואילו עבודתו ומלאכתו אינם אלא בגלל עוונותיו.

(בשם הרה"ק רבי נחמן מברסלב זיע"א)

אחד מהם נולד להורים עשירים גדולים, ואילו השני נולד להורים עניים ומרודים החוזרים על הפתחים, הילד העני גדל והיה לעלם תוך סבל רב וחרפת עוני, הוא תפס אומנות אביו והחל לחזור על הפתחים, בדרך נדודיו ממקום למקום הגיע הקבצן לעיר בה גר הילד השני, שגדל אף הוא בינתיים והפך לעשיר מופלג בהגדילו את עסקי אביו ובהרבותו את הונו. בלכתו ממקום למקום ומדירה לדירה, הגיע הקבצן שלנו אל דירת העשיר, לקול דפיקתו יצא בעל הבית, ובראותו את העני פנה אליו ואמר לו כנראה שאתה חדש בעיר זו, ואינך יודע כי אצלי אין העניים מקבלים מאומה, קבצני העיר כבר יודעים זאת ואין הם מטרידים אותי כלל. העני שלנו לא אכל כבר מזה שלושה ימים מאומה, בשמעו את דברי הרהב של בעל הבית, נפל במקום ומת.

ואתה שאל הבעש"ט את הסוחר, מה דעתך על אותו אדם שנתן לעני למות לפני דלת ביתו? עיני הבעל שם טוב העמיקו לחזור בהביטו על האדם העומד לפניו, והאורח שהיה עד כה שקט ושלוו ושמע את הסיפור בשוויון נפש, נודעו לפתע פתאום, החוויר כסיד ושפתותיו החלו רוטטות, הוא התאמץ וחזר והתאמץ לאמר משהו, אך לא יכול היה להוציא הגה, הוא נזכר עתה בעני שדפק על דלתו, וראה בעיני רוחו את דמותו המצומקת, היה זה רק לפני ימים אחדים, ופניו המורעבות של העני נצטיירו עתה לפניו בבהירות מדהימה. אז כשהעני נפל לפניו מת לא נגע הדבר אל לבו כלל וכלל, רק עתה עמד על משמעותו המלאה של הפשע המתועב הרובץ על מצפונו, מחשבה זו הוציא אותו מכליו כליל, והוא פרץ בפני הבעל שם טוב בבכי מר: מה אעשה? מירר הסוחר בבכי אני הרגתי את חברי הטוב שויתר על גן עדן למעני. הבעש"ט שקע בהרהורים ונתן לאיש העשיר לבכות שעה ארוכה, הלז לא היה יכול להירגע ובקול חנוך מדמעות, שאל את הבעש"ט האין עוד תקווה בשבילי האם לא אוכל לתקן זאת עוד? כן, יש עדיין תקווה בשבילך השיב הבעש"ט, עליך ללכת ולחפש את היתומים של אותו עני שמת לפני דלת ביתך, לחפש אותם ולדאוג לכל מחסורם לכל ימי חייהם, יתר הכסף שיש לך, תחלק בין העניים ואל תהנה ממנו יותר, עליך לחזור בתשובה בכל לבך ולבקש את השם יתברך שימחול לך על אותו עוון, תשובה תפילה וצדקה, אלה הם התקווה שלך לכפרה סיים הבעש"ט הקדוש. היהודי קיבל על עצמו את תיקון התשובה שנתן לו הבעש"ט. ואחרי שנים של חיים בתשובה ומעשים טובים נסתלק לבית עולמו צדיק ונקי.

צ'ין אדם לחברו

ויתור קטן רווח גדול

אדם הגיע לבית דין ואמר: "חברי, גול יהודי, ואני שלוחו. חברי רוצה להחזיר את הגולה אך אין בידו את כל הסכום כרגע. האם יורשו לו בית דין לשלם בתשלומים?" בית הדין בראשות הגה"צ רבי בן ציון אבא שאול זיע"א קראו לנגול ושאלוהו: "האם כבודו מסכים שחברו של פלוני ישלם לך את הגול בתשלומים?" ענה הנגול: "בשום פנים ואופן לא! לא מספיק שציער אותי רבות, גרם לי נזקים רבים ועוד רוצה לשלם בתשלומים?" ענה השליח: "חברי מצטער מאד על מעשהו, אך מה יעשה שנפשו חשקה לחזור למוטב ובכיסו אין פרוטה?"

שמע כך הרב בן ציון אבא שאול ואמר לשליח החבר: "נפשי חשקה כרגע בסיגריה כדי להבין את הדין לעומק, אולי כבודו יוכל לקנות לי מהחנות למטה חפיסת סיגריות?" "בשמחה" ענה השליח ויצא מבית הדין. הדיינים סביב הרב אבא שאול נדהמו, הרי אסור לקבל טובה מבעל דין שמא יטה את הדין לזכותו. אך שתקו וחיכו למוצא פיו. פנה הרב לנגול ואמר לו: "אתה לא מבין מה קורה כאן? השליח הזה הוא הגולן בעצמו, ומפאת בושתו חושש הוא לומר שהוא הגולן." "כבוד הדיין", אמר הנגול, "האיש הזה ציער אותי כל-כך, הוא חייב לדעת זאת!" ענה לו הרב: "הרי כבר אמרת לו כמה הוא ציער

אותך! ועכשיו אני מבקש ממך למחול לו! הוא ביקש מחילה מעומק ליבו. ובקשר לכספר, מכיר אתה את 'תקנת השבים'? את התקנה הזו תקנו חכמים ומשמעותה - אם גולן חוזר בתשובה ורוצה להחזיר את גולתו, אין מקבלים ממנו את הגולה.

עתה כבודו שמע, אתה יכול לא לשמוע לתקנה הזו ולהתעקש עם הגולן על כספר, ואתה יכול לקבלה ולוותר על כספר". אמר הנגול לרב: "כבודו, סכום הכסף גדול מאד, איך אוותר על סכום כזה?" ענה לו הרב: "אדם המקיים את תקנותיהם של החכמים מביא על עצמו ברכה. אם תוותר על כספר אנו חברי בית הדין נברך אותך שבורא עולם ימלא את חסרונו". הסכים הנגול לדברי הרב.

בינתיים חזר הבחור עם חפיסת הסיגריות. רשות הדיבור נתנה לנגול שאמר: "אני מוחל בלב שלם לחברך על הצער שעברתי וכן על סכום הגזילה! הוא לא צריך לשלם לי שקל אחד!" כעבור כמה ימים התהלך הנגול ברחובות העיר, "היי אדוני" קרא לעברו המוכר בדוכן הפיס. "יש בידי כרטיס אחרון של הגרלת הפיס אולי תרצה לקנותו?" ניגש האיש לדוכן וקנה את הכרטיס. למחרת זכה בפרס הראשון.

תילולא דצדקיא

שבת קודש ט"ו מנ"א

הרה"ק רבי מאיר נתן ב"ר חיים האלברשטאם מצאנו (תרט"ז)
הרה"ק רבי אשר (השני) מקארלין ב"ר אהרן מסטאלין (תרל"ג)
הרה"ק רבי יעקב מראדזין ב"ר מרדכי יוסף (תרל"ח)

יום ראשון ט"ז מנ"א

הרה"ק רבי מנחם מענדל מטארנא אב"ד סטריווב (תלמיד ה"חווה" - תקצ"א)

יום שני י"ז מנ"א

הרה"ק רבי אברהם מרדכי מפניטשוב ב"ר בנימין זאב יעקב (תקפ"ד)
הרה"ק רבי שמואל מאפטא (תלמיד ה"חווה") ב"ר נפתלי הירש (ת"ר)

יום שלישי י"ח מנ"א

הרה"ק רבי שלמה חנוך מראדומסק ב"ר יחזקאל (תש"ב)

יום רביעי י"ט מנ"א

הרה"ק מנחם נחום מבאיאן טשערנוביץ ב"ר יצחק (תרצ"ו)

יום חמישי כ' מנ"א

הרה"ק רבי אליעזר ב"ר יהודה צבי מסטרעטין (תרכ"ה)

יום שישי כ"א מנ"א

הרה"ק רבי אלכסנדר מוידויטשוב ב"ר יצחק אייוויק (תקע"ח)

הרה"ק רבי צבי ב"ר יעקב יצחק

ה"חווה" מלובלין (תקצ"א)

הרה"ק רבי אהרן מבעלזא

ב"ר ישכר דוב (תשי"ז)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

עצונה הלכות

מאת הרה"ג נגליאל הכהן רבינוביץ שליט"א
פ"ח"ס "גם אני אודר" יסודות יסודות ה"חיים" על המצוות.

גלילת התורה (א)

א) הגולל ספר תורה יעמידנו כנגד התפר, כדי שאם יקרע, יקרע התפר. (שו"ע או"ח, סימן קמ"ז, סעיף ג')

ב) המנהג לקשור האבנט בתחילת שליש העליון של הספר תורה. (שערי חיים על שערי אפרים, שער י', ס"ק כ"א, דרכי חיים ושלום, אות רכ"ה, שו"ת בית אבי, ח"ד, סימן ט"ו, שו"ת דברי יציב, ח"א, סימן ע"ז)

ג) מי שנותנין לו ספר תורה להגביה ולגלול, ואי אפשר לו לעשות שתיהן, יגביה, ויתן לאחר לגלול, שהגבהה היא יותר מצוה מגלילה. (משנה ברורה, סימן קמ"ז, ס"ק י"ט)

לע"נ

הרה"ק רבי אהרן מבעלזא
ב"ר ישכר דוב זיע"א
נלכ"ע כ"א מנ"א תנצב"ה

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות רשת חנויות

גל פז

פניני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת 'עין חמד' - מכללת ציון

פְּרָשַׁת וְאֶתְחַנֵּן - כְּבוֹד הוֹרִים

"כְּבוֹד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמְךָ כְּאֲשֶׁר צִוְּךָ ה' (דברים ה, טו)

הרב שלום ארוש שליט"א כתב: "אלו הם דברים בדוקים ולא השערות! ההקפדות וחוסר השלום עם ההורים גורמים להרס החיים!".

הגאון רבי חיים פלאג'י זיע"א כתב (תוכחת חיים פרשת תולדות): "אבותינו סיפרו לנו וגם ראינו בעינינו. הרבה אנשים שהיו מכבדים את הוריהם כראוי וזכו לכבוד גדול ועושר ובנים ואריכות ימים ושנים".

"כל מי שלא נהג כשורה לכבד את הוריו כראוי, צרות רבות סבבו אותו ולא יצאו מן העולם עד שירדו מנכסיהם בעניות גדולה".

"ולא היתה להם הצלחה ופגעו בהם חולאים רבים. חלק מהם גם לא זכו לבנים ויצאו מן העולם הזה בפחי נפש בר מינן".

"אם תראה בני אדם שהקלו במצוות כיבוד הורים. השחיתו את דרכם והגיעו גם למצב שמכים את הוריהם ומקללים אותם ולמרות כל זאת הם שקטים ושאננים ולא לקו ביסורים ובעניות, דע לך בנאמנות גמורה, לסוף ימיו לא יצא נקי מהעונשים והיסורים הבאים עליו, ואם לא יתייסרו בעולם הזה יהיה עונשם כפל כפליים לעולם הבא".

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

צפוני לבת

יום	כניסת לבת	צאת לבת	בינו חם
י"ג	19:07	20:18	21:12
ט"ד	19:25	20:16	21:09
ט"ו	19:28	20:19	21:12
ט"ז	19:25	20:16	21:09

התורה הקדושה מצווה אותנו בפרשת השבוע לכבד את ההורים. התורה מבטיחה לנו, שמי שיודע לדאוג להוריו יזכה לאריכות ימים. הוא יזכה לראות הרבה נחת בחייו.

רבינו יצחק אברבנאל כותב שמלבד ההבטחה הנזכרת, באה התורה לומר ליהודי, שכדאי לו מאוד לכבד את ההורים.

הסיבה לך כי יום אחד גם אתה "יִאָרְכֶן יְמִיךָ" (דברים ה, טו). יום אחד גם אתה תהיה אבא לילדים. יום יבוא וגם אתה תצטרך את אתה תכבד את הוריק, גם בניך בבוא היום יכבדו אותך.

מִרְן הַגָּאוֹן רַבִּי חַיִּים קֵנִיבֶסְקִי שְׁלִיט"א כֹּתֵב בְּסִפְרוֹ 'אוֹרְחוֹת יוֹשֵׁר': יֵשׁ הַרְבֵּה עוֹוֹנוֹת וּמִצְוֹת שֶׁחֲשָׁבוֹן הַגְּמוּלָה וְהַפִּירְעוֹן שֶׁלֵּהֶם נִדְחָה לְעוֹלָם הַבָּא.

אך מצוות כיבוד אב ואם, היא מהדברים שאינם סובלים דיחוי. הקב"ה נפנה אליהם כאן בעולם הזה!

מִרְן הַחֲזוֹן אִי"ש זצ"ל אָמַר: "דַּעוּ לָכֶם, לְכֹל מַדְרָגָה שֶׁהִגַּעְתִּי וְכֹל מִידָה נְכוֹנָה שִׁישׁ בִּי, הַכֹּל בְּזָכוֹת מִצְוֹת כִּיבוֹד הוֹרִים". (מעשה איש' ח"ד עמוד קצח).

הַרְבֵּה אֲנָשִׁים יֵשׁ לֵהֶם סָבֵל, בְּגַלֵּל שִׁישׁ לֵהֶם נִיתוּק כֹּל־שֶׁהוּא מֵהַהוֹרִים. לְפַעֲמִים יֵשׁ לֵהֶם הַקִּפְדָּה עַל הָאָב אוֹ עַל הָאֵם. כֹּל שֶׁכֵּן אִם יֵשׁ לֵהֶם חֲלִילָה כַּעַס וּמְרִיבָה. הֵם לֹא יוֹדְעִים כִּי זֶה הַגּוֹרֵם הַעִיקָרִי וְהַמְרָכְזִי שֶׁסּוֹגֵר לֵהֶם אֶת צִנּוֹר הַשְּׁפֵל.

הצלחה בגור"ר
יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ" שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב עמית בן אהרון וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה
אורן חיים בן אלן אסתר רותית בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה אילן בן ג'וליאט יפית שרה בת ג'ינה דרור בן סופיה אנאל חביבה בת שולמית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית נעם בן שרה שירי ימנה בת שולמית דוד עומרי בן יהודית שושנה שירה בת סילביה שמעון בן שולמית סיון רבקה בת אלן אסתר עמית בת טובה אברהם גורג'י בן דליה אפרת אורן בן נעמי

זרע קודש בר קיימא
גלית בת מסודי אליהו דרור בן ימנה איילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה אסף בן סופיה נתנאל בן ג'ינה מיטל בת שושנה

רפואה שלמה
מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרח- בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעימה סימי בת סוליקה שלו בן מזל פחימה אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה משה בן נדימה עינת בת רחל ברכה בנימין בן יקוט רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה יצחק בן רבקה רותית בת סבריה קסנש בת דגטו יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל מיכאל יהודה בן מרים בנימין בן ברכה אלן אסתר בת שרלוט יהודה לייב בן אסתר מלכה נעימה בת שרה יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל
לרפואה שלימה לנוריאל בן אסתר
לרפואה שלימה לאיידה חיה בת אסתר וליילד אלחנן רפאל בן איריס וליילד אורי חיים בן שלי

שׂוֹאֵל וּמְשִׁיב בַּהֲלָכָה - שֶׁבֶת - מִבְּשֵׁל - חֵלֶק א'

מה דין מאכל שבושל בשבת בשוגג או במזיד? מה דין הכלים?

שאלה: ?

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת מתוך ספרו 'הכשרות למעשה':

תשובה: !

המבשל בשבת במזיד - המאכל נאסר עליו לעולם, ולאחרים מותר במוצאי שבת מיד. **מקורות:** שו"ע (סימן שיח ס"א).

אדם שבישל בשבת בשוגג בגלל שטעה בדין או שכח ששבת, אסור לו ולאחרים לאכול את מה שבישל עד מוצאי שבת. **מקורות:** שו"ע (שם), משנה ברורה (סק"ו). מסעדה שבישלו בה לפני צאת שבת, והוא הדין לבית מלון שעברו ובישלו בשביל אורחי המלון, אין להתיר את המאכל אפילו בצאת שבת, והמאכל אסור לעולם. כמו-כן בשו"ת 'כתב סופר' (חאו"ח סימן נ), ו"פ בשו"ת 'אור לציון' ח"ב (פ"ל אות א).

בישל בשבת במזיד לאדם בריא, מעיקר הדין הכלים לא נאסרו לא למבשל עצמו ולא לאחרים, ואינם צריכים הכשרה. המחמיר להגעיל כלים אלו, תבוא עליו ברכה. **מקורות:** הראש"ל הגר"ע יוסף בספרו 'ליות חן' (סימן מב) בשם רבותינו האחרונים. ע"ע בספרו 'הליכות עולם' ח"ד (עמוד לח). אולם הרב 'משנה ברורה' (סימן שיח סק"ד) הביא דברי המג"א שדייק מדברי הרשב"א בתשובה לאסור את הכלים מעיקר הדין עבור עצמו, מפני שהוא בלוע מדבר האסור לו. אם מבשל עבור חולה הכלי לא נאסר. הגר"נ קרליץ כתב בספר 'חוט שני' (ח"ב פכ"ב סק"א אות ח) שיש להחמיר אפילו אם עברו עשרים וארבע שעות על הכלי, שאינו בן יומו.

הַכֶּרֶת הַטוֹב

עד כמה הכרת הטוב של רבותינו נמצאת בראש מעיינם, זאת ניתן ללמוד מהסיפור המופלא הבא. גם לאחר שנים רבות, הם לא שוכחים טובה שנעשתה עימם ומרגישים כי הם חייבים לאותו אדם את הכרת הטוב.

הגאון רבי משה אליהו שוורץ סיפר: קרוב משפחתי הגיע לארץ ישראל מאמריקה, לפני מספר שנים. הוא ביקש להיכנס לביתו של רבינו מרן הגאון רבי אלעזר מנחם מן שך צ"ל להקדים לו שלום. בתקופה זו רבינו היה חלש מאוד. חוץ מבני ביתו והמקורבים ביותר, לא התאפשר לאנשים להיכנס אל הקודש פנימה.

כאשר הצדיק שמע את שמו של אותו יהודי, שחפץ לבקר אותו, יצא מגדרו וציווה להכניס אותו מיד. הוא נכנס ומיד התחיל להרצות בפני ראש הישיבה מערכת שלמה של חידושי תורה על מסכת יבמות. הגאון, למרות חולשתו הגדולה, נענה לדברי אורחו בשמחה עצומה. רבינו קם בעצמו לארון הספרים כדי להביא רמב"ם, שאל ותרגם, ונכנס עימו לעומק הסוגיה.

לאחר שהאורח עזב את הבית, בני המשפחה שאלו: "על מה ולמה חרד ראש הישיבה את כל החרדה הזאת? מדוע יצא מגדרו לקבל את האורח האלמוני, למרות שאינו מרגיש טוב?", מרן הרב שך השיב: "לפני שישים שנה... כשעברתי בדרכי בעיירה מסוימת בליטא, ישנתי לילה אחד אצל אביו של אדם זה. לכן אני חייב לו הכרת הטוב. עתה הזדמנה לי האפשרות להשיב משהו על הטובה ההיא..."

זְכָרוֹן הָעֶבֶר

משפחה בירושלים ישבה שבעה על פטירת אביהם. יום אחד נפתחה הדלת, והנוכחים נדהמו לראות את מרן הגאון הרב יוסף שלום אלישיב צ"ל מגיע לנחם אותם. בני המשפחה לא ידעו שהיה קשר כלשהו בין אביהם למרן. לכן התפלאו מאוד, מדוע הצדיק, שהיה אז בשנתו התשעים, טרח לבוא לנחם אותם.

אחרי שמרן יצא מהבית, אחד מבני המשפחה יצר קשר עם נכדו של הצדיק. הוא ביקש ממנו שיפתור לו את פשר התעלומה. לאחר מספר ימים, הנכד סיפר: "כשסבי הגר"ש, היה מאורס עם הרבנית, בתו של הצדיק רבי אריה לוי צ"ל, הוא חשש שמכיוון שאינו לומד בישיבה כמקובל עם בחורים אחרים, לא יהיה מי שיבוא לרקוד בחתונתו ולשמח אותו ביום שמחת ליבו. לכן הוא פנה לבחורים, שהכיר מיישיבת חברון ולמד איתם פעמים אחדות. הוא ביקש מהם שיואילו בטובם להשתתף בחתונתו. כמובן, הם שמחו להשתתף בחתונה והאווירה היתה שמחה ונפלאה".

"אתמול", הנכד המשיך לספר, "סבא ראה מודעת אבל על פטירת אביכם. הוא נזכר כי הנפטר היה אחד מהבחורים, שהגיע להשתתף בחתונתו. כדי להביע הכרת טובה ותודה על כך, טרח ובא במיוחד, למרות זקנותו המופלגת, לנחם אתכם. למרות שעברו כבר כשבעים שנה מאז חתונתו." (מעובד מתוך 'בהיכלם')

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט"?

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

מינויים

לקבלת העלון חנים במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084 כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי בטל' 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים - הגאון הרב שמשון ורטהיימר זצ"ל

הגאון ר' שמשון ורטהיימר זצ"ל - נולד בוורמס ב-י"ד אדר א' ה'ת"ח (1658). בצעירותו למד בישיבה בוורמס וכן בישיבה בפרנקפורט. בשנת ה'תמ"ה (1685) הגיע לוינה ושימש כגזבר של קיסר אוסטריה, לאופולד הראשון. הוא נחשב ליהודי העשיר ביותר באוסטריה בתקופתו. הוא ניצל את מעמדו לשתדלנות עבור יהודי וינה בפרט ואוסטריה בכלל.

תרם מכספו לקהילות יהודיות במצוקה, פדיון שבויים וצדקה. קהילות רבות הכתירו אותו כאב"ד בהן: ניקלשבורג, אייזנשטט, וורמס, פראג, קראקא, וקהילות נוספות בליטא. חלק מהקהילות עשו זאת לשם כבוד, וחלקן מינו אותו בפועל ושלחו אליו כתב רבנות. אך הוא לא כיהן בהן כרב. הוכתר גם כרב המדינה של מורביה והונגריה. שימש כמנהיגה הרוחני של קהילת יהודי וינה.

בנסיעותיו למען הקיסר, לקח איתו במרכבה את כרכי התלמוד הבבלי וספרי פוסקים. היה לומד בדרכים וכותב את תשובותיו בהלכה. בהמשך שימש גם כגזבר של הקיסרים יוזף הראשון, קרל השישי וכן שימש כנציג דיפלומטי שלהם. מנע את גירוש יהודי רוטנבורג על ידי תשלום כופר גדול לקופת המדינה. שאלות רבות בהלכה הגיעו אליו ואל ביה"ד הרבני בראשותו, שבו שימשו הדיינים הגאונים: ר' יעקב אליעזר בראונשווייג, ר' שמעון בן יהודה לייב יאליש מקרקוב ור' אלכסנדר בן מנחם הלוי מפרוסניץ. רבי יאיר חיים בכרך (בעל 'חוות יאיר') כתב עליו: "**מימות רב אשי לא נמצא דוגמתו, תורה וגדולה במקום אחד**". נפטר ב-י"ז אב ה'תפ"ד (1724). ציונו בבית העלמין העתיק של וינה. חי כ-66 שנים.

אביו: ר' יוסף אופנהיימר. **אשתו:** מרת מירל שיף ורומיקה פרומט ברילין (בת ר' יצחק ומרת שרלה. ר' יצחק שימש כאב"ד בהמלבורג ובמנהיים והסבא של שרלה היה ר' שמשון וולף אופנהיים, מנכבדי קהילת וורמס). **מרבתי:** ר' אהרן תאומים, ר' נפתלי כ"ץ. **ילדיו:** ר' שמעון וולף (התפרסם הוא גם כשתדלן ומקורב למלכות), ר' יהודה לייב, ר' יוסף, מרת טלצא, מרת פרדקן ליבמאן, מרת אווה, מרת חנה, מרת שרה. **חתניו:** ר' יששכר בעריש, ר' יוסף אופנהיים (אב"ד האלישו). נישא למרת טלצא), ר' משה (אב"ד במברג, ראש ישיבה בקלויז' בפרנקפורט, ורבה של רוזנות הסן-דרמשטדט).

שמו של רבינו, בחיר תלמידי הישיבה בינה, נודע למרחקים. למרות שבא מבית עני, עשירים רבים חשקו בו לחתן. התבלט מנעוריו כתלמיד חכם בעל שיעור קומה ומידות נאצלות. בסופו של דבר, זכה בו ר' שמשון מנכבדי המלבורג עבור נכדתו.

הוא פנה אל רבו וביקש לשדך את תלמידו האהוב לנכדתו. "אתן ככל שיורה הרב", התחייב. "אני עשיר ובעל יכולת". הברכה ניתנה, והשידוך יצא אל הפועל. הבשורה על השידוך של החתן העילוי היתה לשיחת היום באזור. הידיעה הגיעה גם לאוזניו של ראש הקהל בינה, וזה חש צביטת אכזבה. גם הוא השתוקק לקחת את ר' שמשון לחתן, אך החמיץ את המועד.

הכנות לחתונה התחילו, ואז אירע אסון כבד. שריפה גדולה פרצה בעיר. הלהבות התפשטו במהירות מבית לבית. כשהושגה שליטה על האש, התבררו ממדי האסון: הדליקה גבתה קורבנות רבים, ורכוש רב עלה בלהבות. בין האודים נמצאו גופותיהם של החותן והחותנת העתידיים. ר' שמשון היה מוכה הלב וצער. ככל שניסה לברר את שלומה של כלתו, לא הצליח להשיג מידע. היא נעלמה. היא לא נמצאה בין הנספים או הפצועים. ההערכה היתה, שגם היא קיפחה את חייה. הוא החליט שהוא לא ינוח ולא ישקוט, עד שימצא את כלתו. כל עוד לא ידע בבירור שגם היא נהרגה, לא יקבל שום הצעת שידוכים. הימים חלפו. אט-אט התחיל הספק לרסם בליבו. באותה עת התחיל ראש הקהל של וינה ללחוץ עליו לשאת את בתו. "היא ברוכת מעלות", ניסה לשכנעו, "גם אני התברכתי בעושר רב ואוכל לפרנס אותך ברוחב יד. ולגבי לכלתך שנעלמה – אם יתרחש נס והיא תופיע פתאום, אפצה אותה בסכום גדול, כדי לפייסה".

אלא שר' שמשון עמד בסירובו. ראש הקהל לא ויתר. הוא פנה אל רבו, וביקשו ממנו להורות לתלמידו להינשא ולהקים משפחה. אחרי השיחה עם רבו, לא היה יכול למאן עוד. "אני מסכים", אמר לרב בלב כבד, "אולם אני מבקש להציב תנאי לפני המחונת: החתונה תתקיים בעוד חצי שנה. עד אז, המחונת מתחייב לערוך בכל שבוע סעודה עבור עניים נודדים. עליו לפרסם את הסעודות האלה באזור. אני אשרת בעצמי את האורחים ואגיש להם את מנתם". המחונת הביע מיד את הסכמתו למהלך, והצדדים הכריזו על השידוך. החותן התחיל לממש את התחייבותו וערך סעודות כיד המלך. השמועה עשתה לה כנפיים. עניים רבים נהרו לוינה כדי לסעוד את נפשם בארוחה טובה.

פעם אחת הבחין אחד הסועדים באישה צעירה, שיושבת בפינת האולם וממררת בכי. לאחר ששאל אותה מדוע היא בוכה, השיבה: "כיצד לא אבכה בשעה שלוקחים ממני את חתני!". דברי האישה התגלגלו מפה לאוזן עד שהגיעו לר' שמשון. הוא ביקש לראות את האישה הבוכיה וזיהה שהיא כלתו הנעלמת. מיד ניגש אל המחונת ואמר לו: "צר לי, עלינו לבטל את השידוך. מצאתי את כלתי הראשונה". המחונת נדהם מההתפתחות הפתאומית, ומגדלות נפשו של ר' שמשון שמוכן לוותר על חיי שפע נטולי דאגה ולשאת כלה יתומה ועניה.

בהתייעצות עם רעייתו החליטו לשאת בהוצאות חתונתם של ר' שמשון וכלתו הראשונה. הסיפור המרגש התפרסם בעיר במהירות. הכל שחו באישיותו האצילית של ר' שמשון, שויתר על חיי עושר ורווחה כדי לשמור על נאמנותו לכלתו הראשונה. אפילו קיסר אוסטריה, לאופולד הראשון, הסיפור הגיע. הוא ביקש לשהות על קנקנו של האיש. "מנין באה מידת הנאמנות הזאת?", ביקש לדעת.

רבינו השיב בפשטות: "אם אדם חדל להיות נאמן, הוא חדל להיות אדם!". התשובה כבשה את לב הקיסר, והוא אמר: "אני זקוק לאדם נאמן כמורך". הוא מינה אותו לגזבר המלכות. מעתה נדדמנו על שולחנו תורה וגדולה כאחד. הוא שימש כראש הרבנים באוסטריה, מורביה ובוהמיה. העושר והחכמה לא פסקו גם מבניו אחריו. יצאו ממנו דורות של תלמידי חכמים, ובהם גדולי ישראל מפורסמים. גם משפחת היילפרין המיוחסת מוצאה ממנו. (ע"פ 'עלי זיכרון', מעדות ר' ישכר-שלמה טייטל הי"ד, מבוססת על ארכיון הקהילה היהודית בינה)

חובת ההודאה

ויש סיכוי, אפילו שיהיה הקלוש ביותר, שהוא יכול להיושע. הוא נכנס אל הרה"ק מגור זיע"א. הוא פרק שם את מעמסת ליבו על שלל צרותיו. הצדיק שמע את דבריו במשך דקות אחדות. לאחר מכן שאל אותו:

"האם כבר הודית לה' יתברך על כל החסד אשר גמל איתך עד עתה?!" הוא לא אפשר למיודענו לומר דבר, אלא הפטיר ואמר: "משך זמן ההודאה יהיה שישים אחוזים, ולאחר מכן זמן הבקשה יהיה ארבעים אחוזים".

היהודי הבין, שהרבי סיים את דבריו. לכן הוא עזב את החדר, וחזר לקרובו לספר לו על התשובה התמוהה של הצדיק.

קרובו אמר לו: "נו, הרי יש לך הרבה דברים להודות עליהם לבוראך. ראה כמה טובות גמל איתנו בורא העולם. אם כן הודה לו, ובעז"ה יתברך לעד ולעולמי עולמים תיושע!".

האיש שמע לקול הרבי והתחיל לעשות חשבון נפש ולהודות ולהלל לשמו הגדול. הוא ב"ה בריא. כמה אנשים הוא מכיר שהם חולים ואינם מתפקדים?

הוא זכה להתחתן וגם זכה לילדים. כמה אנשים הוא מכיר שלא זכו למצוא את זיווגם? אלו שכן זכו להינשא כמה מתוכם עדיין לא זכו לילדים? כמה פעמים הוא מתבקש להתפלל עבור אלו שלא זכו לילדים?

ב"ה ילדיו הם בריאים. כמה אנשים הוא מכיר שילדיהם חולים? הוא זכה להימנות עם לומדי התורה הקדושה ואת זמנו הוא מקדיש ללימוד התורה. כמה אנשים הוא מכיר שמבזבזים את ימיהם להבל ולריק?

כך ישב והודה לבורא עולם על כל החסד שהשפיע עליו עד היום הזה. כל יום הודה לה' יתברך. לאחר מכן ביקש שמי שהשפיע וריחם ועזר עד כה, ימשיך לעזור ולפתור את הבעיות שהוא נתון בהם.

תוך חודשיים הבת המבוגרת התחתנה. תוך מחצית השנה כולם נושעו: שלושה מילדיו התחתנו בפרק הזמן הזה ושני ילדים התארסו.

תוך כדי כך אימו של החברותא נפטרה. צאצאיה גילו שהשאירה להם סכום כסף גדול. החברותא שילם את חובותיו על ידי הירושה שקיבל והבנק השאיר את הדירה בידיו של מיודענו.

הוא חישב ומצא שבאמירת ההלל אומרים הודו לה' שישה פעמים (בפסוק האחרון כופלים את הודו לה') ואנא ה' אומרים ארבע פעמים! מכאן ראייה שיש להודות שישים אחוזים ולבקש ארבעים אחוזים.

המשפיע הגה"צ הרב אברהם אלימלך בידרמן שליט"א סיפר: מעשה שהיה בימי הרה"ק האדמו"ר הרב ישראל אלטר מגור (ה'בית ישראל' זיע"א).

בביתו של יהודי ישבו חמישה ילדים מעל גיל עשרים, שעדיין לא מצאו את זיווגם. הגדולה שבהם כבר היתה כבת עשרים ושמונה. האבא היה שבור ורצוץ מכך.

בנוסף לכך, החברותא שלו אירס את אחד מילדיו. בלית ברירה הוא היה מוכרח ללוות כספים מהבנק. מכיוון שלא היו לו ערבוביות, ביקש את עזרת מיודענו. הוא הסכים בסוף לשמש ערב. לצורך זאת הוא היה צריך למשכן את ביתו.

החברותא שילם בהתחלה את חובו מדי חודש בחודשו. הוא היה לוה מגמ"ח אחד ומשלם, לוה מאנשים ומשלם עבור חודש נוסף.

אלא שעם הזמן כבר לא מצא ממי יוכל עוד ללוות ונאלץ להפסיק את תשלומי חובו. הבנק פנה למיודענו הערב. מכיוון שגם הוא לא היה יכול לשלם במקום החברותא, והבנק רצה לגבות את חובו, לפיכך העמיד את דירתו למכירה למרבה במחיר...

מעתה ליבו נשבר לרסיסים. לא מספיק שבביתו יש חמישה מעוכבי שידוך, עתה נחתה עליו גם 'המכה', שבעוד פרק זמן לא ארוך ישארו הוא ומשפחתו ללא קורת גג. לאן ילך ומה יעשה?

חלפו מספר ימים ומיודענו השתתף בשמחת נישואין בבית ידידו בעיה"ק ירושלים. קרוב משפחה פגש בו בחתונה. הוא ראה שפניו עצובות.

הוא שאל אותו: "מדוע אתה עצוב?". בהתחלה מיודענו סירב לספר. "וכי מה הוא יכול להועיל לי?", חשב לעצמו. אבל קרוב המשפחה לא הרפה.

"אנא ספר לי מה עובר עליך. דאגה בלב איש-ישיחנה! ודרשו רבותינו ישיחה לאחרים". לאחר הפצרות חוזרות ונשנות סיפר לו מיודענו מה שעובר. כיצד ליבו מתמוסס בכל עת שנכנס לביתו ורואה את ילדיו מעוכבי שידוך, וכן מה שקורה לו בגלל שהוא ערב לחברותא.

קרובו אמר לו: הנה כאן בירושלים יושב האדמו"ר הרב ישראל אלטר מגור, ה'בית ישראל'. גש אליו והזכר את עצמך לפניו ובוודאי תיושע".

מיודענו סירב לשמוע לדברי המקורב מכיוון שאינו מננה על עדת החסידים כלל וכלל. קרובו המשיך ולא ויתר, עד שטען מולו: "הרי אתה נמצא לטענתך במצב ביש. מה תפסיד אם תיכנס אליו?"

מול טענה כזו הוא כבר לא יכול היה לסרב. המצב בכי רע,

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל	הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל	ולד יחיא בן יוסף ז"ל
פואד אברהם בן רג'ינה ז"ל	מאיר מורד בן שושנה ז"ל	יצחק בן ברקו דב ז"ל
אביבה בת איירין ע"ה	זהבה בת שושנה רייזל ע"ה	מאירה בת יפה ע"ה
אברהם בן יונה ז"ל	עמירם בן דבורה ז"ל	אביגדור בן ג'ולי ז"ל
יצחק בן חביבה ז"ל	סעידה בת תופחה ע"ה	ר' שאול בן סילביה זצ"ל
אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל	מזל בת שמעון ע"ה	שני בת אסתר ע"ה
דב בן יצחק ז"ל	יוסף בן מרים נוסרת ז"ל	מסודי בת חביבה ע"ה
סוליקה בת עישה ע"ה	יעקב בן אסתר ז"ל	אסתר בת גולה גאולה ע"ה
סלים בן פרחת ז"ל	רחל רפאת בת השמת ע"ה	יוסף בר סעדה ז"ל
יעקב בן סלימה ז"ל	לטיף בן פרחת ז"ל	שלום בן אסתר ז"ל
ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה	דניאל רפאל בן חגית ז"ל	מרים בת שרה ע"ה
מישא אסתר בת זרה ע"ה	יהודה בן סעידה ז"ל	אביבה לוי ע"ה
אברהם בן טובה ז"ל	עפאת בת השמת ע"ה	שרה בת נרקיס ע"ה

הרב עובדיה יוסף בן גורג'ה זצ"ל	הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל	רחמים בן רחל ז"ל
חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל	רפאל בן אסתר ז"ל	ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל
דרור יהושע בן ארץ מיוחס ז"ל	אביחי בן אסתר ז"ל	צדיק חכם בן חזלה ז"ל
דוד בר חסיבה ז"ל	נעימה בת גורג'ה ע"ה	חיי זיזי בן קלרה ז"ל
חוה בת יעקב צבי ע"ה	ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל	אסתר בת נעמי ע"ה
יצחק יצקן בן רחל ז"ל	ר' דב בן בנימין אלטר ז"ל	אורה בת נעימה ע"ה
ברכה בת מרדכי ע"ה	דוד יצחק בן פרחת ז"ל	גורג'ה בת נעימה ע"ה
יעקב בן נעמה ז"ל		
שרה בת מורברי רחל ע"ה		
אלון בן סעדה ז"ל		

איטש לרענהו

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכת: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812-02 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

שבת קודש טו אב תשפ"א: הדלקת נרות: ירושלים 7:06 תל-אביב: 7:22 חיפה 7:14 מוצאי שבת: ירושלים: 8:22 תל-אביב: 8:25 חיפה: 8:26 ר"ת: 8:58

פרשת ואתחנן

כיבוד אב ואם

ובלבד שלא לגרום לאמו חלישות הדעת...

סיפר כ"ק האדמו"ר מקלויזנבורג בשיעורו על החומש (שנת תשמ"ב): בליל הסדר ישבה אמו הישישה של כ"ק האדמו"ר רבי שלום מבעלזא זצ"ל סמוך אליו על מיטת ההסבה ואכלה עמו מתוך קערה אחת.

מכיון שנתקשתה הישישה באכילת המצה הקשה. הניחה כמה חתיכות מצה בקערת המרק המשותפת לה ולרבי, כדי שהחתיכות יתרככו. הרבי לא הגיב מאומה אלא הזיז עם הכף את המצה השרויה לצדי הקערה והמשיך באכילתו.

מסתבר שהרבי עבר על מנהגו שלא לאכול מצה שרויה ובלבד שלא תגרם לאמו חלישות הדעת ח"ו, שהרי מצות "כיבוד אב ואם" היא מן התורה, בעוד איסור שרויה בפסח הוא חומרא בעלמא.

והוסיף האדמו"ר מקלויזנבורג שאפשר להבין זאת גם עפ"י דברי חז"ל (נדרים כב:): "אדעתא דהכי לא נדרת". כלומר: יתכן שלא קיבל עליו החומרא שלא לאכול שרויה במקרה שעני"ז יגרם חלישות הדעת וצער לאמו. וכיו"ב מובא בספר **חסידיים** (סי' תריח): "אין ראוי לאדם להתענות אם הוא גורם בכך צער לאביו ולאמו".

שפע חיים

להיות חכם הרואה את הנולד...

סיפר הגאון רבי דוב לנדא שליט"א: יום אחד נזדמן הגאון רבי אברהם גנחובסקי זצ"ל לביתו של מלמד דרדקי, והיה המלמד עסוק בשעה זו בבדיקת מבחנים שעשה לתלמידי כיתתו.

התאונן המלמד בפני רבי אברהם: "כעת מונח לפני מבחן של ילד חלש ביותר, והיות שידעתי כי אין לו סיכוי לענות את התשובות, הרשיתי לו לעשות את המבחן יחד עם אביו. ואולם רואה אני שגם אביו כיוצא בו, לא ענה נכונה את התשובות ומוכרח אני לסמן איקס על רוב התשובות במבחן זה".

נדהם רבי אברהם והגיב נחרצות למלמד: "לא יתכן בשום אופן שבעולם לכתוב "איקס" במקרה כזה, שהרי ב"איקס" הנך כותב לילד שלא רק הוא עצמו לא יודע את התשובה אלא שגם אבא שלו אינו יודע, ודבר זה חמור ביותר שהילד יבין שגם אביו אינו יודע, ובכך להוריד ולבטל את כל מעמדו של האב בפני בנו. והתוצאות [לענין "כיבוד אב", ועוד] מי יסורנו. ולכל היותר אפשר לציין שב'חיידר' העלו הסבר שונה וכיו"ב.

אגן הסהר

מצוה חמורה זו של כיבוד אב ואם, נלמדת מהפסוק: "כבד את אביך ואת אמך כאשר ציוך ה' אלוקיך למען יאריכון ימך ולמען יטב לך" (פרק ה-טז)!

ואמרו חז"ל: כיבוד אב ואם הוא אחד מן הדברים שאדם אוכל פירותיהן בעולם הזה והקרן קיימת לו לעולם הבא, דכתיב ביה למען יאריכון ימך ולמען יטב לך (קידושין מ.).

סח הגאון רבי חזקיהו אברהם ברויזא זצ"ל (אביו של ראש ישיבת חברון הגאון רבי שמחה זיסל זצ"ל): העוסק במצות כיבוד אב ואם, ומתבטל בשל כך מתלמודו, לא רק שאינו מפסיד בתורה, אלא אדרבה, הוא עוד יוצא מכך נשכר.

ראיה ליסוד זה הביא רבי חזקיהו מהגמרא (קידושין לא:): שם מסופר על אביו של האמורא אבימי, שביקש מבנו אבימי כוס מים. כשניגש אליו עם המים ראה שאביו נתנמס. גחן אבימי והמתין כך עם הכוס בידו עד שהתעורר אביו.

ואומרת הגמרא שבזמן זה שהמתין אבימי עם הכוס, זכה לסייעתא דשמיא מיוחדת ודרש ביאור ב"מזמור לאסף" שבתהלים. ופירש רש"י: "איסתייעא מילתא - בעודו גוחן לפניו, שהבין במדרש מזמור אחד שבספר תהלים, שלא היה מבין בו קודם לכן לדורשו".

ויש לשאול: לשם מה הוצרכה הגמרא לציין כי "בעודו גחן וקאי עלה" התחדש לו המדרש במזמור הזה?

אלא - מיישב רבי חזקיהו - באים חז"ל ללמדנו, שהדבר שלא ידע לדרוש קודם לכן, התחוור לו דוקא בשעה זו שהיה עסוק במצוות כיבוד אב, כי מכיבוד אב, לא זו בלבד שאין מפסידים בתורה, אלא שעוד יוצאים מכך נשכרים.

בספר "אגן הסהר" מובא בשם הגאון רבי יו"ט זנגר שליט"א, מעשה שהיה בבני זוג שנולד להם בן בכור, ופדיון הבן שמצוותו לאחר ל' יום, יצא שחל ביום כ"ג תשרי שהוא "איסרו חג" בארץ ישראל.

אלא שקודם חג הסוכות, ביקשו הורי הבעל הדרים בחו"ל מבני הזוג שיבואו אליהם לחג הסוכות (וישלמו להם הכרטיסים) ולא ידע בנם מה לעשות, כי מצד אחד יש עליו כרגע מצות 'כיבוד אב ואם' ועליו לנסוע, ומאידך, אם יסע לא יוכל לקיים "פדיון הבן" בכ"ג תשרי שהוא יו"ט שני בחו"ל וחייב לנהוג כחומרי המקום שנמצא שם.

שאל הלה את הגר"ש אלישיב זצ"ל, מה יעשה? והורה לו שמכיון שיש עליו כעת מצות כיבוד אב ואם, עליו לנסוע לחו"ל, ואילו אח"כ, ביום כ"ג תשרי, יהיה פטור ביום זה מפדיון הבן מדין "עוסק במצוה פטור מן המצוה".

הזוהרנו שלא לפגוע בכבודם של תלמידי חכמים!

נלמד מהפסוק: "את ה' אלוקיך תירא" (פרק ו-יג)

ואמרו חז"ל: שמעון העמסוני, ואמרי לה נחמיה העמסוני, היה דורש כל אתני שבתורה, כיוון שהגיע ל"את ה' אלוקיך תירא" פירש... עד שבא רבי עקיבא ולימד: "את ה' אלוקיך תירא" - לרבות תלמידי חכמים (פסחים כב: ב"ק מא. קידושין נז.). וכתב בעל הטורים: "תירא" בגימטריה "תלמידי חכמים". ואמרו חז"ל (סנהדרין צט:): מיהו אפיקורס: זה המבזה תלמיד חכם. והמבזה תלמיד חכם הריהו מבזה דבר ה' ואין לו חלק לעולם הבא. וכן אמרו חז"ל (שבת קיט:): לא חרבה ירושלים אלא בשביל שביזו בה תלמידי חכמים.

יש להבין: מדוע הירא מהקב"ה צריך להיות ירא גם מתלמידי חכמים? ביאר זאת בספר "האשכול": משל למלך בשר ודם שיש לו בני בית נאמנים, וכל מי שהוא מעבדי המלך בכל מקום שם מוגיעה מלכותו, כיוון שהולכים בני ביתו של המלך לשם, והם מוכרים לכל שהם בני ביתו של המלך, הרי הכל מתיראין מהם ומכבדים אותם.

ק"ו על אחת כמה וכמה מלך מלכי המלכים הקב"ה, שלא ברא את עולמו אלא על תורתו ועמו ישראל העוסקים בתורה, והתורה נקראת אמת שהיא חותמו של הקב"ה, וכל העוסק בה הוא מקיים את העולם, שאילמלא תורה לא נתקיימו שמים וארץ שנאמר אם לא בריתי וכו', ק"ו שצריכים כל בריותיו של הקב"ה לכבד וליראה [מהעוסקים בתורה] שהם עבדיו של הקב"ה ומלמדיו את בני ישראל ליראה ולאהבה את המקום והיאך עובדים אותו.

וכן מצאנו גם שהשווה הקב"ה כיבוד אם ואב לכבודו, וכבוד תלמידי חכמים יותר מכיבוד אב ואם, כדאמרין שזה מביאו לחיי העולם הזה וזה מביאו לחיי העולם הבא.

כתב החפץ חיים (בספרו נדחי ישראל - פרק מג): וכן אמרו דהמבזה תלמידי חכמים אין לו חלק לעולם הבא כאילו מבזה התורה עצמה. ובעוונותינו הרבים הוקל אצל הרבה אנשים בדור הזה כבוד התורה, מפני שאין משתדלין בלימודה ובקיומה וממילא גם כבוד ת"ח ויראי ה' הוקל בעיניהם, ואין מתבוננים כלל לחשוב שהם עמודי עולם. כמו שנאמר "כי לה מצוקי ארץ וישת עליהם תבל". ואיתא בתנ"א "מצוקי ארץ" אלו הצדיקים שבזכותם העולם קיים, שאילמלא הם היה העולם חרב. וכל זה מפני שהם נתדבקו בתורת ה' היא חיי עולם.

הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל תאר פעם בהרחבה, באחד מהספדיו, (הובא בספר "כנסת עזרא"), את מעלתם הנשגבה של חכמי התורה. ובין היתר אמר את הדברים הבאים:

אמרו חז"ל: "קשה סילוקן של צדיקים יותר מחורבן בית המקדש". ונשאלת השאלה: הלא במציאות רואים אנו להפך שאף כי מחורבן בית המקדש חלפו כבר קרוב לאלפיים שנה, בכל זאת מקוננים אנו ומצטטרים על החורבן עד עצם היום הזה, ואילו על צדיק שנפטר, יהיה מי שיהיה, אין מתאבלים עליו כי אם שלושים יום לבכי וי"ב חודש למספד, ולא יותר. והיאך זה תואם עם אמרת חז"ל "קשה סילוקן של צדיקים יותר מחורבן בית המקדש"!!

וביאר רבי שלמה זלמן, כי למען האמת ודאי שמעלת התורה וחכמי התורה גדולה ונשגבה היא ממעלת בית המקדש. וראיה לכך, שאף בלי בית המקדש, כלל ישראל כבר קיים זה כמעט אלפיים

הזוהרו בגחלתן...

הגאון רבי שאול בראך זצ"ל כיהן כרב בעיר קאשוי. באחד הימים הגיע לעיר אחד מראשי הפשרנים ("המשכילים"), שהיה נראה כמו רב חשוב. באותה תקופה עדיין הסתירו ראשי הפשרנים את כוונותיהם האמיתיות ואת הקלקול שפשה בהם.

אותו רב פשרן היה מבקר בעיירות רבות בשבתות, מפיץ את דעותיו הפושרות ומקיל בגופי תורה תחת מעטה של צדקות מזוייפת. כאשר הגיע לקאשוי, ביקש לדרוש כמנהגו בבית הכנסת בשבת, אך רבי שאול החליט למנוע זאת ממנו, ואף הורה לגבאים שלא לכבד אותו בעליה.

הגבאים חששו וטענו: "אנחנו מפחדים. יש בעיר עשירים, תקיפי הקהל, שנוהים אחר הפשרנים ומעריצים את אותו רב. מי יודע מה יעשו לנו אם נעז לא לכבד אותו בעליה.

אמר להם רבי שאול: "אמנם הייתי אמור להתפלל השבת בבית הכנסת השני של העיר, אבל בכ"ז אבוא להתפלל עמכם. אני עצמי אשמש כגבאי בעת קריאת התורה". ואכן התפלל רבי שאול שם ובהגיע קריאת התורה שימש כגבאי וחילק את העליות כשבעל הקורא הגיע למפטיר מבלי שהאורח ה"משכיל" קיבל עליה, ניגש הלא אל רבי שאול ואמר לו בתוקף: "וכי לא כתוב בתורה שלכם: "המלבין פני חברו ברבים אין לו חלק לעולם הבא"!!

רבי שאול הגיב בריתחה וקרא: "וכי מי אמר לך שאני חבר שלך? אני לא חבר לפושעי ישראל!" קפץ האיש את אגרופו ואיים: "אתם עוד תראו!" ועזב את ביהכנ"ס בחרי אף. במקום היו כמה עשירים שנהו אחר המשכילים, אבל הם לא העיזו להגיב מפאת יראתם מרבי שאול בראך שנועד בגדלותו וצידקותו, ובכ"ז אחד מהם לא התאפק וניגש אל רבי שאול בזעם וירק על הריצפה בסמוך אליו.

באי בית הכנסת ביקשו לעשות שפטים באותו מחוצף. "כיצד הוא מעז לבזות כך את המרא דאתרא?! אך רבי שאול הורה שלא יגעו בו לרעה. "אל תדאגו" - הרגיע אותם רבי שאול - "יש מי שיתבע את כבודי!" ביום השלישי באותו שבוע, נזדעזעו אנשי העיר לשמוע כי אותו עשיר מחוצף כבר אינו בין החיים.

אריה שאג

הוי זהיר בגחלתן שלא תכוזה...

מעשה נורא אירע בווישווא בשנת תרפ"ה: סמוך לווישווא היה נהר בו רבים היו מתרחצים בימים החמים של הקיץ. בשבת שמברכין "אלול" שמע **כ"ק האדמו"ר מווישווא (בעל "שארית מנחם")** שיש כמה פורקי עול שהתחילו ללכת להתרחץ בנהר גם בשבת קודש בפריקת עול גמורה. ביניהם גם בחור מהעיררה ווישווא מבית טוב, בנו של חסיד וירא שמים.

האדמו"ר הזדעזע עד דיכדוכה של נפש על הפרצה החמורה הגובלת עם איסור חילול שבת רח"ל. מיד שלח שליח מיוחד לקרוא לבן סורר זה אבל הוא בגודל עזותו וחוצפתו לא אבה לבוא. המתין הרבי מספר ימים, ולפני ראש השנה קרא לו שוב, באומרו ע"י השליח שיחוס על נפשו הרוחנית ויבוא אליו לשיחה בדחיפות. אבל הלה עמד במרדו ולא רצה לבוא בשום אופן.

בנתיים עבר ראש השנה והלה המשיך ללכת לרחוץ בנהר בשבתות ובמועדים. שלח אליו האדמו"ר בפעם השלישית בין כסא לעשור ובפיו אזהרה נוראה שאם לא יבוא לרבי אחת דתו למיתה! אבל למרות האזהרה החמורה אטם הנער הלז אוזנו משמוע.

לא עברו ימים רבים וכל אנשי העיר נחרדו מהשמועה הקשה כי אותו פורק עול נספה במיתה משונה ובאופן טראגי. הכל שחו על כוחו הגדול של הרבי לשדד מערכות טבע ולמרות שהיה אז בראשית הנהגתו, ראו הכל שכל הנכוה בגחלתו אין לו רפואה.

לאחר מעשה זה, שמע האדמו"ר כי אומרים שהיתה זו טעות לספר לרבי על המקרה ולגרום לו כזה צער, עד שיצא מפיו כזה אסון "כשגגה היוצא מפי השליט". או-אז עלה האדמו"ר על מדרגות ארון קודש בבית המדרש הגדול, והשמיע דרשה נלהבת שלא יתכן שיעשה מעשה נבלה חמור כזה בתוך העיר ולא יספרו זאת לרב האחראי על קדושת וטהרת העיר. והוסיף לשבח את מי שסיפר לו דברים כהוויתן כדי שחלילה לא יתרבו פורקי עול בתחומי העיר.

וזהר והזהיר את כל תושבי העיר, שידעו, כי לא ינוח ולא ישקוט על פריצת חילול השבת, וכל מי שילך להתרחץ בנהר בש"ק יהיה סופו דומה לסופו של בחור פוחז זה, וכמאמר הכתוב "מחלליה מות יומת". והעידו שבמשך שנים רבות מאותו אירוע מסעיר לא היה אף צעיר אחד בווישווא שהעיז אפילו רק להתקרב אל הנהר בשבת.

מתוך מאמר

שנה. אולם ללא תורה, אין לו זכות קיום כלל! כמו שכתוב: "אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמת". וכן מצינו ש"אין מבטלין תשב"ר לבנין בית המקדש".

ואם כן, מדוע באמת מתאבלים אנו יותר על חורבן בית המקדש מאשר על פטירת צדיק? אלא התשובה היא שלענין זה ישנה הבטחה מפורשת: "זרח השמש ובא השמש", וכפי שדרשו חז"ל (קידושין עב): שאין צדיק נפטר מן העולם עד שנברא צדיק כמותו. עד שלא כבתה שמשו של עלי, זרחה שמשו של שמואל הרמתי, וממילא יודעים שיש המשך לקיום התורה, לכן שיעור הבכי והמספד על הצדיק אינו ארוך כל כך.

אבל בית המקדש שנחרב, שאין אחר תחתיו עד שיבנה שוב בית המקדש, לכן מצטערים אנו ומתאבלים על החורבן כל השנים. נמצא שאם, חלילה, לא היה אצל חכמי התורה "זרח השמש ובא השמש", אזי הבכי על התורה הייתה באמת רבה יותר, שכן, כאמור, ללא תורה אין קיום לעם ישראל ולא לעולם כולו.

בשו"ת שבות יעקב (ח"ג - סימן צט) נשאל בזה"ל: "כאשר נאספו אנשי ק"ק חברון, התחיל אחד במריבה עם תלמיד חכם וקרא לו חצוף עז פנים, והוא גם תלמיד של אותו ח"ה, מה דינו?

והשיב השבות יעקב: אף שאין דרך להשיב לאחד מהצדדים עד שישמע שני הצדדים, אמנם כבר הזהירו חז"ל דאסור לשמוע בזילותא דצורבא מרבנן ולשתוק, והרי הוא כאפיקורוס וכו'. מ"מ לענין גוף השאלה אשיב בקיצור: אם המבייש הוא עשיר, ראוי לקונסו כפי עושרו בממון כי גדול עונו מנשוא וכו' ויש לנדונו ולהחרימו עד שיפייס לת"ח ויבקש ממנו מחילה".

"הרי אתה בחרם ובנידוי..."

סיפר בנו של הגאון רבי עובדיה יוסף זצ"ל: לפני למעלה מארבעים שנה הגיע רבי עובדיה יוסף לישיבת פורת יוסף בעיר העתיקה. היתה של מחלוקת בין המנהל **רבי אברהם שרים** ז"ל לבין יבלחטי"א הגאון **רבי שלום כהן** שליט"א. ובא רבי עובדיה להרגיע את הרוחות וליישב את ההדורים. גם הגאון **רבי יהודה צדקה** זצ"ל ו**חכם בן ציון אבא שאול** זצ"ל הצטרפו אליו, לבקשתו.

לפתע קם בחור אחד בחוצפה ועזות מצח והתחיל לצעוק על רבי עובדיה כשהוא קורא לכולם: "במקום שיש חילול ה' אין חולקין כבוד לרב, בואו רבותי נקום ונצא!" וכל הבחורים הלכו אחריו, ונתרו רק הרבנים בבית המדרש.

כמובן, רבי עובדיה כעס מאוד ואמר על אותו בחור: "הרי אתה בחרם הרי אתה בנידוי!" וזה היה אחד המקרים הבודדים בחיים שנידה מישהו.

עברו מאז מספר שנים. יום אחד הגיע ללשכתו של הרב עובדיה תלמיד חכם עם אחיו שלו שהיה אברך. ואמר: "הרב עובדיה, אולי כבוד הרב זוכר שלפני עשר שנים עשה נידוי לאיזה בחור? הנה זה האברך הוא נשוי כבר עשר שנים ואין לו ילדים הרב ימחל לו!"

אמר הרב עובדיה לאברך: "תוריד את הנעלים ושב על הקרקע!" ובנתיים דיבר הרב עובדיה עם הת"ח בד"ת. לאחר כמה דקות ניגש הרב אל האברך ואמר לו: "תקבל על עצמך, אל תבזה יותר תלמידי חכמים!" ואז התיר לו את הנידוי. לתקופת השנה נפקד אותו אברך, וכיום יש לו עשרה ילדים!

מפי הגר"י יוסף שליט"א

תפלה על הזולת

"עכשיו הזמן להתפלל בעד הכלל..."

כ"ק האדמו"ר מסוכוטשוב - רבי אברהם ברנשטיין זצ"ל (בעל **אבני נזר**) היה אומר שכל יהודי, אף שואב המים, יכול לעשות "מופתים", ואף לפקוד עקרות! הא כיצד? "ע"י תפלה! אבל זאת בתנאי שצרתו של חברו תהא נוגעת עד נקודת לבו. ואמנם אין זה קל להרגיש במדה כזו את צרתו של חברו עד שיראה אותה כצרתו ממש. לכך צריך להיות איש המעלה..."

האדמו"ר עצמו היה לא פעם מפסיק מלימודו, החשוב לו מכל, ואומר פרקי תהלים ומתפלל עבור מי שהיה זקוק לרחמים. ומורגל היה בפיו: "הדאגה לכלל ישראל קודמת לדאגה הפרט". ואפילו כשנגע הדבר לאחד מבני משפחתו הקרובים.

וכמעשה שהיה, שפעם נכנסה רעייתו עם נכדתם לפני תפלת "כל נדרי", וביקשה ממנו להתפלל עבורה שיוכלו להשיאה בהרחבה. השיב לה: "עכשיו הזמן להתפלל בעד הכלל ולא בעד הפרט".

מגדולי החסידות

תפלה בדמעות על כל צרות הפרט...

סיפר רבינו הגרא"מ שך זצ"ל: מנהג קבוע היה לו למגיד מדובנה להפסיק כל יום בלימודו, בין סדר לימוד אחד למשנהו, ולומר כמה פרקי תהלים מתוך בכי ודמעות. כל הרואה זאת חשב, שמא יש צרה בביתו של המגיד או אצל אחד מקרוביו ולכן מתפלל הוא לישועת ה'. אך למרבה הפלא נהג כך באופן קבוע מדי יום ביומו במשך שנים ארוכות, וכל מי שעקב אחר סדר לימודו יכל להבחין שבכל יום הוא מזיל דמעות באמירת התהלים.

סוד הדבר נודע רק כאשר נסתלק המגיד מדובנה לבית עולמו. בעת ההלויה גילה שמש בית המדרש, כי המגיד ציוה עליו שיודיע לו בחשאי מה קרה בכל יום עם יהודי העיר, האם יש מכאוב צרה ומקרה רע, באיזה בית יהודי.

וכך אמנם נהג השמש, בכל יום בא אל המגיד סיפר לו מי חולה ומי איבד ממנו ומי נרדף ע"י השלטונות, או כל צרה אחרת, ואז היה המגיד פותח באמירת תהלים בבכיות עצומות ומכוון לישועתו של אותו יהודי, פעם זה ופעם אחר, ובלבד שיוכל לתת לבו על הזולת ולייחד תפילותיו למען אחים הנתונים בצרה.

שימושה ש"ת

להתפלל ולבקש רחמים על הזקוקים לישועה!

נלמד מהפסוק: "ואתחנן אל ה'... לאמר" (פרק ג-כג)

ואמרו חז"ל (במד"ר) **מהו לאמר: אמר רבי עזריה לאמר לדורות שיהיו מתפללין בשעת הצרה שהרי משה אעפ"י שנאמר לו, לא תעבור את הירדן הזה התחיל מתחנן. ובמדרש תנחומא מובא: לימד משה את באי עולם שלא יאמר אדם הואיל וחולי שלי מסוכן ועשה דייתקי וחילק כל אשר לו, לא יאמר הואיל שעשה דייתקי לא יתפלל עוד, אלא יתפלל, שאין הקב"ה פוסל תפלת כל בריה וכו'.**

מספרים חז"ל בגמרא (ברכות י.) על אותם בריונים עבריינים שהיו גרים בשכונתו של רבי מאיר והיו מאוד מצערים אותו. ואומרת הגמרא שרבי מאיר התפלל וביקש עליהם רחמים כדי שימותו. אמרה לו ברוריא אשתו: מדוע הנך מתפלל שימותו, כי כתוב "יתמו חטאים", והרי לא כתוב "חוטאים" אלא "חטאים" ולכן: תבקש רחמים עליהם שישובו בתשובה וממילא יתמו החטאים "ורשעים עוד אינם". ואכן כך עשה: ביקש עליהם רחמים וחזרו בתשובה.

לפי"ז, צ"ע: מדוע אנו מתפללים בברכת המינים בשמונה עשרה: "ולמלשינים אל תהי תקוה וכל הרשעה כרגע תאבד וכל אויבך מהרה יכרתו והזדים מהרה תעקר ותשבר" וכו' והרי עדיף להתפלל שישובו בתשובה ויתמו החטאים ולא החוטאים!! [ואמנם בתחילת הברכה נוכל לפרש שעצם הרשעה תכלה ע"י שהרשעים ישובו בתשובה, אבל מסוים הברכה משמע שהאנשים עצמו יכרתו?]

אלא צריכים לומר, שלמען האמת סיום הברכה אין כוונתה על הרשעים לתאבד, אלא על אותם "אפיקורסים להכעיס" [שעליהם אמר דוד המלך ע"ה: "הלא משנאיד ה' אשנא!"] וכך משמע מלשון הרמב"ם (פ"ב מתפלה ה"א) שכתב: "בימי ר"ג רבו האפיקורסין בישראל והיו מיצרים לישראל ומסיתין אותם לשוב מאחרי השם... עמד הוא ובית דינו והתקין ברכה אחת... לאבד האפיקורסין וקבע אותה בתפלה..."

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

להתפרץ בבכי – ועוד בשבת!?

ירושלים – של 'הימים ההם',

ליל-שבת בבית הכנסת '-----'.

חזן מהולל בתשבחות כובד לעבור לפני התיבה בקבלת שבת. הלה הראה את כל כוחו וגבורתו ומשך את התפילה עוד ועוד. סלסול הצטרף לסלסול, וניגון לניגון. חובבי החזנות ליקקו את האצבעות – והאחרים?

אחד המתפללים אמר לעצמו 'נו, אין לי זמן לחזנות הזו... ולמילים השקטות הללו צירף תנועת כתפיים המביעה חוסר שביעות רצון.

לרוע מזלו קלט זאת החזן בזווית עינו, וליבו נפל בקרבו.

עד עכשיו היה בטוח שכ-ו-ל-ם מתמוגגים משמחה, מרגישים גן עדן בעולם הזה, והנה הוא רואה שיש מי שלא מרוצה מהחזנות שלו. כל החשק יצא לו והוא סיים להתפלל מהר, כמעט ללא ניגונים וקטעי חזנות.

אותו מתפלל הבחין שהחזן הפסיק לפתע לסלסל, ובמקום ליהנות מכך התחלחל. מדוע כי הלמה בו ההכרה באחת: בשלי הסער הזה! עשה אחד+אחד וקלט: החזן הבחין בתנועת המשיכה שלי בכתפיים אשר הביעה חוסר שביעות רצון מחזנותו. אהה! לכן הוא חדל מקטעי החזנות.

המתפלל הזדעזע.

התפילה הסתיימה. האנשים התברכו ב"א גוט שבת" ירושלמי, עסיסי ולבבי, ופנו לקדש על היין בבתייהם. בדרך הביתה הם כמובן פלפלו אודות "שטיקל" [-קטע] חזנות זה או אחר, כדרכם של חובבי חזנות שיותר מְשִׁמְתֵּנְגִים הם על החזנות גופא – מתענגים הם לדבר אודותיה...

ובבית כנסת נותר מתפלל אחד יושב על מקומו ושואל את עצמו:

מה עושים עכשיו?

ביישתי יהודי!

"הרגתי" אותו!

כיצד אני מפיס ומרצה אותו!?

הוא לא המתין אף לא רגע. מבית הכנסת הלך הישר לביתו של החזן ודפק על הדלת. בני הבית תמחו: מי דופק עכשיו

בדלת? הלא כל יהודי נמצא עכשיו בביתו ועושה קידוש, או שהוא כבר באמצע הסעודה. פתחו את הדלת, והנה בפתח עומד רבי יוסף שמשלביץ:

רַב יוֹסֵף הִיָּה מֵאוֹתוֹן דְּמוֹיֹת-הוֹד יְרוּשְׁלָמִיּוֹת מִצְטַנְעוֹת, אִלּוּ שָׂרָק הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ בְּעִצְמוֹ הַכִּיר אֶת רוּם מַעְלָתָם הָאִמִּיתִית.

הוא נכנס פנימה, והתנפל על החזן בבכיות נוראות (בשבת!) תוך שהוא מתחנן בפניו:

"תרחם על הנשמה שלי!"

"תמחל לי!"

"אני מבקש מחילה!" בכה והתנועע, "אנא מחל על מה שעשיתי לך!"

* * *

את הסיפור הזה סיפר המגיד הירושלמי הגה"צ רבי שלום שבדרון זצ"ל באוזני הגה"צ רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל (מובא ב'חיי ראובן') אשר הוסיף רקע מעמיק לענין:

חז"ל אומרים במסכת אבות (ד, א): "איזהו מכובד? המכבד את הבריות", ומביאים לכך ראיה, שנאמר (שמואל א' ב, ל): 'כי מכבדי אכבד ובוזי יקלו', כלומר, הקב"ה אומר: מי שיכבד אותי – אני אכבד אותו.

אך לכאורה זו ראיה רק שמי שמכבד את הקב"ה והקב"ה מכבד אותו – הוא מכובד, אך מה הראיה מכאן שהמכבד את הבריות הוא עצמו נעשה מכובד! למדנו מכאן – אומרים המפרשים – דבר נורא ונפלא! התנא מביא ראיה: אם אדם מכבד את הבריות, הוא בעצם מכבד בכך את הקב"ה, כי "בצלם אלוקים עשה את האדם". היהודי הוא בן המלך, "בנים אתם לה' אלוקים" וכשמכבדים את בן המלך – אביו המלך מתכבד בכך. כבוד הבריות הוא, אפוא, כבוד ה', כבוד השכינה.

"כי מכבדי אכבד" – אם אתה מכבד אותי, על ידי הכבוד שאתה מעניק לבני, גם אני מכבד אותך, נמצא ש"איזהו מכובד? – המכבד את הבריות".

זוהי גישה שונה להבנת המושג 'כבוד האדם', ליחס אל המצוות שבין אדם לחברו, כמה צריכים להיזהר בכבוד הזולת! אלו הם דברים נוראיים, מושגים אחרים לגמרי!

וכאשר אלה המושגים לא פלא שמתפרצים בבכי סוער – ועוד בשבת קודש! – כאשר נחרדים לגלות שיהודי נפגע ממני- - -

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון?

ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il

פנינו ביה"ל

שע"י ביה"כ "בית לוי", רח" יוסף חכמי 48, מדורגי בית וגן ירושלים

מאמר הרב

לזכור את ה' תמיד

שחתימתו של הנפח חסרה, ניגש אליו ואמר, 'אתה נמצא במחנה תחת כפיה, אתה חייב לחתום כמו כולם'. הנפח פנה אליו ואמר 'היום שבת, בשבת אני לא חותם', האחראי שוב דחק בו 'השתגעת? אתה חייב לחתום גם בשבת'. אבל הנפח בשלו לא רצה לחתום.

האחראי קרא ליהודי אחר שהיה הממונה עליו, וגם הוא אמר לנפח 'אם לא תחתום יהיה גרוע מאוד, לא רק אתה תסתכן אלא גם אנחנו בתור האחראים'. הנפח ענה לשניהם, 'אני נולדתי יהודי, ואני יודע ששבת אסור לחלל ולכן לא אחתום, זה איסור מהתורה, והמשיך בדברי מוסר על קדושתה של השבת. יתר האסירים לא האמינו שיש יהודי בתוך החושך הזה שצועק על כבוד השבת וקדושתה. בסופו של דבר הוא סיים ואמר שאינו מוכן לחתום גם במחיר של מוות, וכולם נדהמו על עקשנותו.

שומר מצווה לא ידע דבר רע, למקום הגיע הקצין הצורר האחראי, לקח את המחברת ועבר עליה דף אחרי דף, כולם היו במתח נורא, ובפרט שמואל שניידר והאחראי עליו, רק הנפח היה רגוע ושלו ולא פחד כלל, ואכן הקב"ה סימא את עיניו של הקצין שלא ראה את החתימה החסרה, המחברת חזרה למקומה וכולם נשמו לרווחה. הבינו היהודים שעם הנפח לא כדאי להתעסק, לכן הגיעו אליו בערב שבת הבאה, שיחתום ביום שישי מבעוד מועד בטרם תיכנס השבת, דבר שאסור על פי חוקיהם ואחת דתו למיתה, אבל היו מוכנים לעשות כן בשבילו.

בשבת בבוקר, הגיע צורר נאצי שונא יהודים מושבע, שרצה בכל רגע לכלות את זעמו ביהודים, הוא הכיר את ענין שמירת השבת והימנעות ממלאכות, לכן הגיע עוד לפני המפקד והחל לבדוק האם יש מישהו שחתם לפני השבת. היהודים במקום התמלאו דאגה, ושוב רק הנפח היה רגוע. הקב"ה סימא גם את עיניו של קצין זה, והוא לא הבחין בחתימתו של הנפח שחתם מבעוד מועד, וזרק את המחברת באכזבה למקומה. נס כפול. זהו אדם שהולך עם הקב"ה באש ובמים, מי שלא שוכח את

הקב"ה בודאי שהקב"ה לא ישכח אותו גם במצבים הכי קשים. עד כמה זה חשוב להתחזק בזמנים הקשים ולומר, 'ריבונו של עולם, אל תיקח ממני את האמונה שלי בך, אני אמשיך להאמין בך לעולם'. איזה השגות, כשיהודי במצב קשה, מתחזק ואומר את האמונה אני לא אעזוב, את זה לא תיקח ממני, אמונה זה דבר ששייך לאדם באופן בלעדי, מי שמאמין בקב"ה זה נכס וחיבור לקב"ה, אסור לשכוח את הקב"ה גם במצבים הכי קשים, והשכר על כל מצווה כזו הוא גדול ונורא. מי שזוכר את השם הקב"ה ודאי יזכור אותו, וזו המעלה. "השמר לך פן תשכח", מי ששוכח, אז ה' ירחם גם הקב"ה עלול "לשכוח" אותו ולהשאיר אותו להסתדר בכוחות עצמו, וזו מצווה שצריך כל יהודי להתחזק בה בכל מצב, ולזכור בכל עת את הקב"ה, ואז יזכה לכל הברכות שבתורה אמן ואמן.

בברכת שבת שלום, הרב אברהם עטיה

ומרת התורה בפרשתינו "רק השֹׁמֵר לָךְ וְשֹׁמֵר נְפִשְׁךָ מֵאֵד, פֶּן תִּשְׁכַּח אֶת הַדְּבָרִים אֲשֶׁר רָאוּ עֵינֶיךָ, וּפֶן יִסְרוּ מִלְּבָבְךָ כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ, וְהוֹדַעְתָּם לְבָנֶיךָ וּלְבְנֵי בְנֶיךָ" (דברים ד, ט). ציווי מפורש בתורה הקדושה, מצוות עשה לזכור תמיד ובכל זמן את ה' יתברך, וגם מצוות לא תעשה, לעולם לא לשכוח את ה', שנאמר "פֶּן תִּשְׁכַּח".

אדם צריך לזכור את ה' ולחיות עם ה' בכל רגע ולקיים את מצוותיו, "פֶּן יִסְרוּ מִלְּבָבְךָ כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ". זו המחויבות שלנו לתורה הקדושה, גם במצבים קשים וכשלא נעים. לעיתים אדם נמצא במצב שאם יקיים את ההלכה, זה יוביל לבושה ולעוגמת נפש, צריך לדעת "אֵין חֻקְמָה וְאֵין תְּבוּנָה וְאֵין עֶצָה לַגִּיד ה'" (משלי כא, ל), הקב"ה והתורה הקדושה קודמים לכל, ולא מכניסים שום חשבון ושיקולים אישיים, זהו תפקידו של כל יהודי, לזכור תמיד את ה' יתברך גם ברגעים הקשים.

היה ניצול שואה, שסיפר שבמחנה שלהם היה נפח, שהיה אמנם מבוגר אבל בעל ידי ברזל, כוחות חזקים ועבודה יוצאת מן הכלל, עד כדי כך שהיו מכנים אותו בשם "שמשון הגיבור". גם באישיותו היה חזק, ולא ניתן היה להעבירו מדעתו. אותם צוררים ראו באותו נפח נכס שיכול לעזור להם לקדם דברים רבים, ואדם ששווה להעסיק אותו היה מקבל הטבות, ואם לא חלילה אז לאבדון.

עקב עבודתו הוא קיבל מעמד טוב והרבה הטבות, עד כדי כך שהאחראי עליו, גוי גרמני גס רוח, התחיל לחבב אותו והגיע איתו להסכם, שאת המלאכות האסורות מהתורה הוא לא יעשה בשבת, אלא רק דברים האסורים מדרבנן, כגון מוקצה וכו'. אותו נפח שמח מאוד על ההטבה הזו שהיתה דבר נדיר מאוד באותם ימים, וכך הצליח לשמור ולו במעט על אורח חיים יהודי, ובמשך כמה חודשים באותו מחנה, כשהיה מגיע יום השבת, הוא היה נמנע מאיסורי תורה אותם צריך לשם מלאכתו.

אחד מהמפקדים הגדולים שמע אודות הנפח ומעלותיו, והבין שכדאי להשתמש בו לתועלת מרובה יותר, לכן העביר אותו למחנה אחר שם נמצא בית המלאכה, בית חרושת של ממש. באותו מחנה היה כלל, בכל יום היו עושים מפקד, וכל אסיר היה צריך פעמיים ביום לחתום בכתב ידו על דף נוכחות במחברת גדולה המכילה את שמות כל האסירים, ומי שלא חותם משמע שהוא נעדר, ועונשו חמור מאוד - מיתה במקום.

אותו נפח הגיע לשם ועבד במשך שבוע, והנה הגיעה השבת וכולם עמדו בשורה לחתום. הנפח הגיע לאותו מקום ועמד בתור, ומבלי שירגישו השתמט והלך, והמשיך במנהגו שלא לעשות מלאכות האסורות מהתורה בשבת, ללא הסכם שהיה במחנה הקודם, אבל משום שהיה חדש לא הבחינו שלמראית עין אמנם עשה עצמו כעובד, אבל בעצם היה נשמר מחילולי שבת. אסיר יהודי אחד בשם שמואל שניידר היה אחראי על החתימות, ותפקידו היה לדאוג שכל אסיר יחתום. הוא הסתכל במחברת וראה

עד כמה זה חשוב להתחזק בזמנים הקשים ולומר, 'ריבונו של עולם, אל תיקח ממני את האמונה שלי בך, אני אמשיך להאמין בך לעולם'

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת	לע"נ	לע"נ	לע"נ	לע"נ
19:07	20:17	21:12	יצחק שם טוב בן שרה ז"ל	יוסף מנחם אליהו בן מסיעדה ואהרון ז"ל	יוסף חיים בן עזיזא ז"ל	שאלו חי בן מרים ז"ל

ע"פ לוח "אור החיים" לפי זמני ירושלים

דירה של שערי תודה

האב החליט לעשות השתדלות, ולפנות לקרוב משפחה עשיר. הוא ידע כי קשה עד בלתי אפשרי 'לתפוס' אותו בטלפון, הוא איש עסקים עסוק, המשרד מסנן את הפניות אליו. למרבה הפתעתו, האיש ענה לטלפון לאחר הצלצול הראשון, התרגש מקרוב המשפחה שהתקשר אליו בעיצומו של יום בהיר, וגם - למרבה ההפתעה - נענה בשמחה לאתגר להלוות את מלוא הסכום הדרוש לדמי הקדימה - כאן ועכשיו! וכך דמי הקדימה הועברו למוכר עוד באותו יום! כל בני המשפחה התכנסו יחדיו ושרו 'מזמור לתודה', הן ראו בעיניהם נס ופלא - שאותו עשיר ענה לשיחה, נענה לבקשה, העביר את הכסף, שהועבר למוכר - וכל זה עוד באותו היום.

מעתה, היה עליהם לדאוג ליתרת הסכום הגבוה מיכולתם, כשבעל הדירה מאיים ותיכף הוא כבר רשאי לבטל את החוזה ואולי גם דמי הקדימה יאבדו. הימים חולפים, ולצד ההשתדלות והנסיונות להשיג הלוואות - לפחות עד

פרשת השבוע נמצאת פרשת שמע ישראל ובתוכה הפסוק: 'אהבת את ה' אלוך... ובכל מאודך', ואמרו חז"ל "בכל מאודך" - 'בכל מידה ומידה שהוא מודד לך, הוי מודה לו במאוד מאוד'. אהבת ה' נבחנת באמירת התודה שלנו כלפיו, ואין זה משנה אם העובר עלינו נראה טוב בעינינו אם לאו - בן אוהב את אביו ומודה לו בכל תנאי, על מה שטוב וגם על הקשיים! ברגע בו אדם מודה, הוא מתקשר עם בוראו ודובק בו. ההודאה נותנת לכולנו כלים לחזק את האמונה והביטחון בה' יתברך, ומטמיעה בנפשנו שהכל בא ממנו ועל הכל אנו מודים לו, וישועות רבות ונפלאות חווים רבים המקפידים על הודאה לה' בכל מצב, ברמה ניסית ממש.

בעולמות העליונים, נמצאים מלאכים השרים ומרננים לקב"ה בכל עת, מהו אם כן סוד הקסם של ההודאה של בני אדם העשויים מחומר גשמי? ולמה היא פותחת שערי שמים?! אומר בעל 'האור החיים' הקדוש בפרשת קרח בשם הזוהר הקדוש: שירת המלאכים והשרפים ושירת נשמות הצדיקים אכן חשובות מאוד בשמים. אך מעבר אליהם, השירה החשובה הרצויה והאהובה ביותר, היא שירה של בני אדם בעולם הזה עם יוצרים המשתוללים בתוכם. דווקא לכן - כשאנו עוצרים את שגרת היום, מתעלמים מהנסיונות והעולם הגשמי העוטף אותנו, ואומרים בהתרגשות: 'אבא, תודה על מה שנתת לי, תודה על מה שטוב לי, תודה על מה שעובר עליי', זה מביא לשמחה בשמים שאין כדוגמתה!

את הסיפור הבא קיבלנו במכתב שכתבה אשה המעידה על כל פרטי המעשה: היה זה לפני מספר שנים, עת החליטה האשה לקבל על עצמה את זכות ההודאה לקב"ה בכל מצב. כשהחלה להודות, חשה היטב את יד ה' נוכחת בחייה, הדבר גרם לה לחוש לקרבת ה' ושהיא בידיו הטובות של בורא עולם. היא ערכה פנקס קטן בו פירטה את חסדי ה' הנפלאים עימם, את הילדים הבריאים, האושר היומיומי, הנחת בהם הזכרים, ועוד סיבות רבות להודות! ואז, ביום מן הימים, החליט המשכיר של הדירה בה התגוררה המשפחה למוכרה. היתה זו דירה המתאימה להם בדיוק: המיקום מצוין, הקומה נוחה, כיווני האוויר מקסימים, והיא גדולה דיה לשמונה הנפשות שבמשפחה. ולכן, למרות שזה לא היה קל, הם קיבלו החלטה לרוכשה בעצמם, כך יוכלו להישאר בביתם הטוב והנח.

אלא שבעל הדירה החליט להקשות את עורפו, והעלה את המחיר עוד ועוד, באומרו שיש ביקוש גבוה. אנשים החלו לבוא לראות את הדירה, חלקם התרשמו מאוד והיו מוכנים לשלם בגינה סכומים גבוהים מאוד. האשה, בעלה וילדיה הביטו בעיניים קרועות בזרים הפוקדים את נחלתם, וכבר מתכננים כיצד לעצב את הבית. הם טענו לזכות קדימה ברכישת הדירה, אך בעליה הודיע כי לא יתפשר במחיר. היחסים עמו עלו על שרטון, המתחיות הורגשה היטב, ועוגמת הנפש היתה קשה וצורבת. בעל הדירה התקדם במשא ומתן מול רוכשים פוטנציאליים, כשבני המשפחה חשים בלתי רצויים בביתם...

בינתיים, המשפחה החליטה להתחזק בהודאה מידי יום לה' הטוב גם על הנסיון הזה, על הימים הטרופים העוברים עליהם כשהקרע בוערת מתחת לרגליהם. ואז התרחש הנס הראשון: לפני שנים הם הגישו בקשה לקבלת מענק למחוסרי דיור. הבקשה היתה תקועה שנים ללא כל התקדמות. ובדיוק עכשיו, לאחר שבעל הדירה סירב למכור להם את הדירה - לפתע פתאום הבקשה אושרה למרבה הפלא! - הם זכו בסכום כסף נכבד, הודות לעובדה שעד עתה עדיין לא הוגדרו כבעלי דירה! מעתה, היה להם נס נוסף להודות עליו...

בדיוק באותם ימים - החליט בעל הבית כי הוא נענה לבקשתם למכור להם את הדירה אבל בסכום גבוה במיוחד, ובתנאי שישלמו את מלוא הסכום תוך תקופה קצרה, ויביאו דמי קדימה כאן ועכשיו... המשפחה לא ידעה את נפשה. הרי לבשורה הזו ציפו וייחלו לאורך החודשים האחרונים, אבל הוא הציב בפניהם רף שקשה לעמוד בו: גם סכום גבוה מכפי יכולתם, גם דמי קדימה גבוהים מידיים, וגם את מלוא הסכום תוך שבועות ספורים - בזמן שאפילו לא יספיקו לקבל משכנתא בנקאית! הקשיים היו ברורים, גם כאן הדרך להתמודדות היתה ברורה: הודאה לה'. כל בני המשפחה עצרו את שגרת יומם, ההורים הדחיקו את הדאגה הכספית הצידה, ושוב נפתח הפנקס הקטן. ושלפו ממנו סיבות טובות להודות לה', אחת מהן - על עצם העובדה שבעל הדירה נעתר לבקשתם למכור להם את הבית - גם אם בתנאים כאלה...

הלה גילה, כי באותו היום נודעה לו בשורה קשה כי אשתו חולה, והוא קיבל על עצמו לצאת לרחובה של עיר, והחסד הראשון שיזדמן לו - יבצע אותו מיד

שהבנק יאשר להם

משכנתא - הם התעודדו בהודאה באופן קבוע. מידי יום התכנסו, בחרו תודה אחת מתוך למעלה ממאה הרשומות בפנקס, הודו עליה לה' מעומק הלב, וחשו כי הכח שבהודאה נוטע בהם עוצמות לעבור את הימים המודאגים בשלווה...

ואז התרחש עוד פלא עצום: ביום מן הימים יצא האב מביתו, לפתע הבחין באדם מבוסס, תושב השכונה, המתהלך בפנים נפולות ומודאגות. הוא פנה אליו וביקש לשאול אם יוכל לסייע לאותו תושב, תוך כדי דיבורם, האב סיפר בעצמו על דאגתו שלו - שעליו להשיג הלוואה למימון רכישת ביתו, לפחות עד שהמשכנתא תאושר והזמן דוחק... אותו שכן שמע את דאגתו של רוכש הדירה, ועל אתר נענה ואמר כי יש לו פיתרון. הוא לא נח ולא שקט עד שהסדיר הלוואת ענק, הנפרעת עד היום בתשלומים נוחים בהתאם ליכולת המשפחה, שרכשה את הדירה ברשרת ניסית מופלאה, עליה היא מוסיפה להודות עד היום... לימים, כשנפגש אבי המשפחה באותו שכן, הלה גילה כי באותו היום לו נודעה בשורה קשה כי אשתו חולה, והוא קיבל על עצמו לצאת לרחובה של עיר, והחסד הראשון שיזדמן לו - יבצע אותו מיד, ובורא עולם סידר את העניינים בצורה הטובה ביותר, כך שהאיש הראשון אותו פגש בצאתו לרחוב - היה מיודענו, שזכה בחסד הגדול...

סיפור זה מלמדנו עד כמה גדולה עוצמתה של ההודאה. לפעמים הכל נראה כה סבוך ומורכב, נדמה כי אין אור בקצה המנהרה. ואז - כשיהודי מגלה את כח ההודאה, הוא חש עד כמה בורא עולם מיטיב עמו, וכמה ברכה מורעפת עליו ממעל. 'בואו שערי בתודה', נודה ונשבח לה' הטוב על רוב חסדיו אשר הוא גומל עימנו. וככל שנתיידי בכך, במיוחד בימים לא קלים נודה לה' הטוב על חסדיו, כך נגלה עד מהרה שידו של הקב"ה פתוחה לעזורנו, והוא יעניק לנו מטובו סיבות טובות ונוספות להמשיך להודות לו מעומק הלב!

(הרב אשר קובלסקי)

במה אפשר להתנחם

הפטרת השבוע היא הפטרת 'נחמו נחמו'. המגיד מדובנא מברך את כפל הלשון כדרכו ע"פ משל, לשתי נשים שבעליהן עזבו את ביתן והפליגו למדינת הים, כל אחד מסיבתו. הראשון משום שפרנסתו היתה דחוקה, והלך כדי לתור אחר פרנסה. ואילו השני עשיר גדול היה ולא חסר לו מאומה, אך ה'שלום בית' התרחק מביתם, והוא עזב כדי לברוח מרעייתו... עברו ימים רבים, והנשים לא שמעו כלל על מצב בעליהן, ומרוב סקרנותן התעניינו רבות אצל הסוחרים השבים ממדינות הים, אם הם ראו את בעליהן ומה מעשיהם?

ביום מן הימים הגיע אחד מן הסוחרים ובפיו בשורה משמחת: 'ראיתי את בעליך, והם אפילו מסרו לי מכתבים עבורך. לעת ערב, כאשר אנוח מטלטולי הדרך, אמסור לכן את המכתבים...! אשת העשיר התרצתה והלכה לביתה שמחה, אולם אשת העני עמדה והפצירה בו שיחפש כעת את המכתב, מפני שאין די כוחות בנפשה להמתין עד הערב, רוצה היא לדעת מה שלום בעלה ומה מעשיו שם. התפלא הסוחר ושאל: 'מדוע את כה מתעקשת לקבל עכשיו את המכתב, ואילו חברתך שמחה בדרישת השלום ומחכה בסבלנות עד הערב?'

ענתה אשת העני: 'הבן, הבלד גדול יש בינינו, לה יש הון ועושר בביתה, וכל דאגתה רק אם כבר נרגע בעלה מכעסו עליה, או שמא לא ישוב לעולם, וכאשר שמעה שהוא דורש בשלומה ואף מוסר לה אגרת שלומים נרגעה, אין לה נחמה גדולה מזו, עוד טרם תקרא את תוכן האיגרת. ואילו אני וילדי הרכים עניים וחסרי כל, בעלי עזבני כדי לחפש פרנסה, לכן לא אשקוט עד אשר אקרא את תוכן המכתב ואדע אם הצליח ה' דרכו, והוא כבר בדרכו חזרה עם מעות למחיתנו.'

כך הם עם ישראל - מסביר המגיד מדובנא, כל דאגתנו היא על האומרים שאבדה התקווה - שחלילה עזבנו ה' ולא יוסיף לרצות עוד, ואם כן, כדי להתנחם די לנו כשהקב"ה אמר לנוביא שהוא מבטיח לנחם אותנו לעתיד לבוא, ושהוא מצטער בצערינו - ואחרי שידענו שלא כלו רחמינו, נתעודד ונתחזק מידיעה זאת עוד טרם הגיעה הנחמה, ונמשיך בתפילותינו לגאולה ולא נאמר נואש. זהו אם כן מה שאמר הנביא: 'נחמו נחמו עמי יאמר אלוֹקֵיכֶם, כלומר: תתנחמו בזה שצויה אותי אלוֹקֵיכֶם לנחמכם, ודי לכם בנחמה זו, ולא תחששו שיחישו את תקוותכם...'

מונית לימוזינה

"וְאַהֲבֵתְךָ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לִבְבְּךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ וּבְכָל מְאֹדְךָ" (דברים ו, ה) - בכל מאדך, אומר רש"י הקדוש עפ"י דברי רבותינו (משנה ברכות ט, ה), בכל ממונך.

שאלה: יהודי מאמריקה שאל: בשבת קודש, חלה בנגו התינוק, והיה צורך להסיעו מיידית לבית החולים. החלטתי להזמין מונית שתיקח אותנו לבית החולים הקרוב. מיהרתי למדריך הטלפון לחפש חברת מונית, ומיד ראו עיני פרסומת של חברת מונית, התקשרתי אליה בבהלה ואמרתי "אני צריך בדחיפות מונית לבית החולים!". "אני מיד שולח לך מונית - ענה הפקיד - תכין בבקשה ארבע מאות דולר לתשלום". נודעקתי, "ארבע מאות דולר?! הרי מדובר בנסיעה של דקות ספורות בלבד!".

כאן הודיע לי האיש מעבר לקו דבר שגרם לי לזעזוע: "ידידי היקר, לא פנית לחברת מונית רגילה, אלא לחברה להשכרת לימוזינות, עם ספות מרווחות, בר עשיר ועוד שלל אטרקציות... המיועדים להסיע אנשי שררה ועשירים, וכמובן שהמחיר בהתאם - בעוד שמחיר מונית רגילה ליעדך יעלה כעשרים דולר, הרי שהשכרת הלימוזינה המפוארת עולה ארבע מאות דולר!".

כעת עלה בליבי ספק לא פשוט - מה עלי לעשות? האם אבטל את ההזמנה ואנתק את השיחה ומיד אתקשר שוב לחברת מונית רגילה, או שמא אסור לי לבצע חילול שבת נוסף (בחיוג טלפון נוסף), שכן עתה חברת הלימוזינה כבר יודעת שעליה לדאוג לרשותינו לנסיעה שתיקח אותנו לבית החולים, ואם כן מטרת הניתוק והחיוג אולי נועדה רק לחסוך כסף, והאם הדבר מותר?

תשובה: אין היתר לנתק את השיחה ולהזמין מונית רגילה בשיחת טלפון חדשה. שהרי לא מחללים שבת על "פיקוח ממון" אלא על "פיקוח נפש", ועל אף שמטרת הזמנת המונית הרגילה היא לצורך "פיקוח נפש", מכל מקום ישנה כבר נסיעה מזומנת לצורך ההצלה גם אם לא יתקשר שוב האב לבקש מונית רגילה, אם כן תכלית הניתוק והחיוג הנוסף הוא רק לשם חסכון בהוצאה כספית, ועליו אסור לחלל שבת.

הוסיף הרב ובירך את אבי הבן ואמר "מה מצעדי גבר", אם נתגלגל הדבר שהתינוק יסע לבית החולים ברכב מלכותי, סימנא מילתא היא, ובעזרת ה' יגדל להיות תלמיד חכם אציל ומלכותי, כמאמר רבותינו "מאן מלכי? רבנן!" (גיטין ס"ב), וכוונתו שהחכמה היא הבסיס למלכות והמכובדות האמיתית, ויזכו ההורים לרוות ממנו מלוא חפניים נחת וכבוד.

(אחת שאלתי 2, מאוצרו של הגר"י זילברשטיין)

השקפה לבית היהודי

אמור מעט ועשה הרבה

בפרשתנו מצווה משה רבינו את עם ישראל כיצד ינהגו לאחר שיכנסו לארץ, וכיצד יבדילו עצמם מהגויים הנמצאים בה. בין הדברים אומר להם משה רבינו "לֹא מִרְבָּכֶם מִכָּל הָעַמִּים חֻשֶׁק ה' בְּכֶם, וַיִּבְחַר בְּכֶם, כִּי אֶתֶם הַמְעַט מִכָּל הָעַמִּים" (דברים ז, ז), ואומר רש"י הקדוש: לא מרובכם - לפי שאין אתם מגדילים עצמכם כשאני משפיע לכם טובה. כי אתם המעט - הממעטין עצמכם כגון אברהם שאמר (בראשית יח) ואנכי עפר ואפר, וכגון משה ואהרן שאמרו (שמות טז) ונחנו מה.

נמצינו למדים שאחד הסודות לאהבת ה' אלינו, ועקב כך לברכת ה' ושפע טובה וברכה, היא ע"י מידת הענווה, אדם שזוכה למעט את עצמו, זוכה שה' יתברך חושק בו ורוצה בטובתו, כמו שאמרו רבותינו "כל הבורח מן הכבוד, הכבוד רודף אחריו (עירובין יג:). הדברים נכונים בכל מישורי החיים, ובפרט בשלום הבית, כל איש ואשה שזוכים למעט את עצמם בשעת ויכוח ומריבה, ולא רודפים אחר הכבוד "הראוי להם", יזכו עקב כך לשלום בית ולחיים שלווים ושמחים.

מסופר על יהודי שהגיע למעונו של הגאון רבי אהרן לייב שטיינמן זצ"ל, והתאונן על רעייתו. "רבינו, בזמן האחרון אני לא מסתדר עם אשתי. היא עקשנית, עומדת על שלה, לא מוכנה לוותר לי בכי הוא זה!" אמר היהודי. "דע לך!" נענה הרב, "העיקר זה ויתור, תשמע מה שאני אומר לך, העיקר זה ויתור!". ענה היהודי לרב, "זה העניין, היא לא מוכנה לוותר בשום פנים ואופן. היא בלתי מתפשרת, נשאת תמיד בשלה!", נזעק האיש בחושבו שלך התכוון הרב. חזר הרב על דבריו ואמר "אמרת - לך - העיקר זה ויתור!" ככוונתו אליו. "אבל מה אעשה?!", שב הבעל ומחה עדיין לא מבין את כוונת הרב, "כמה שאני משכנע אותה, היא לא מוכנה להתגמש, אולי אביא אותה אל הרב שישכנע אותה לוותר?".

עד כמה מגוחך שנשמע הסיפור, מעשים בכל יום, שאיש ואשה או הורים וילדים, מוצאים עצמם מתווכחים ועומדים על שלהם ומבלים את המחלוקת, ואם היו זוכים לנהוג בענווה וצניעות ולקבל את דברי האחר, בגדר "אמור מעט ועשה הרבה", על ידי כך היו זוכים לברכת ה', וגם לכבוד ולהערכה אותם הם חיפשו כל כך, שיבואו מאליהם בזכות שנהגו בענווה.

אדם שזוכה למעט את עצמו, זוכה שה' יתברך חושק בו ורוצה בטובתו, כמו שאמרו רבותינו "כל הבורח מן הכבוד, הכבוד רודף אחריו"

רבי חיים מברסק זצ"ל

בכ"א אב תרע"ח לפני 103 שנים, נסתלק לבית עולמו הרב חיים הלוי סולובייצ'יק זצ"ל, או בשמו המפורסם רבי חיים מברסק, שהיה מגדולי ומאורי דורו, בעל עמקות נפלאה בתורה, ופורץ דרך בהקמת עולה של תורה בישיבות הליטאיות מאז ועד היום.

המתחיל במצווה אומרים לו גמור

מסופר על הרב, שלעיתים היה נוהג לטייל בברסק ולחשוב בלימוד, בהיותו לבוש כיהודי פשוט. פעם, כשחלף על יד תחנת הרכבת, פגש בו אורח שירד מהרכבת, ושאל היכן נמצאת אכסניה מסוימת. הציע רבי חיים ללוות אותו, ולהראות לו את המקום. לאחר כברת דרך, אמר האורח לרבי חיים כי המטען שהביא כבד מאד, וביקש ממנו שישיעע לו מעט ולהחליף עמו לכמה רגעים. אמר לו האיש: "אין לי כח, טרם נחתי מטלטולי הדרך, ואילו אתה אינך תשוש כמוני, קצת מאמץ לא יזיק לך".

כאשר הגיעו לרחוב הסמוך לכתובת המיועדת, הראה לו רבי חיים באצבעו על הבית שהוא מחפש, וביקש להיפרד ממנו לשלום. אמר האורח: "אם כבר עזרת לי עד כאן, אנא המשך לשאת את חבילותיי עד לפתח הבית". ענה לו רבי חיים: "עד כאן, אינני יכול עוד". האורח הפציר בו שיעשה עמו טובה שלמה, הלא אין המצוה נקראת אלא על שם גומרה, והמתחיל במצוה אומרים לו גמור, ואם כבר סחב והתייגע כל הדרך, שישלים את המצוה עד תומה, אך רבי חיים סירב בכל תוקף. בלית ברירה נטל האורח את מטלטליו בעצמו, ונשאם אל האכסניה.

למחרת, שאל בעל האכסניה את האורח, אם ברצונו לבקר את רב העיר, ולתת לו ברכת 'שלום' כנהוג. ענה האורח בחיוב. והנה כשהגיעו לביתו של הרב, חשכו עיניו של האורח, ומצפונו החל לייסרו: "והרי האיש אותו ניצלתי ועשיתי לנושא משאות, אינו אלא רב העיר בכבודו ובעצמו!". מיד הביע צער וביקש מחילה. השיבו רבי חיים: "לא ארע דבר, על ידך נזדמן לי קיום מצוה של הקם תקים עמו". (דברים כ"ב, ד').

אמר לו האורח: "שאלה אחת לי אל הרב, לאחר שכבר ראה הרב שאינני מכיר, והסכים ללכת עמי ולשאת את המזוודה דרך כה ארוכה, מדוע התעקש שלא לשאת את הפסיעות האחרונות עד הבית, ולגמור בכך את המצוה?". השיב לו רבי חיים: "באמת הייתי צריך ללוותך עד הבית, ולעשות מעשה חסד שלם, אך חששתי שאם בעל האכסניה יראה אותנו צועדים פה ברחוב, יתנפל עליך ויגער בך, כיצד זה מעז אתה להטריח את רב העיר, ולכן החלטתי שמוטב שאפרד ממך קודם, ולא אגרום לך בושת פנים".

למה מים באף כואבים?

נכנס לי מים לאף - אבל למה זה כואב לי? בימים אלו, ימי "בין הזמנים", כשרבים מאיתנו מבקרים בים או בבריכה, נפקח את העיניים ונוכל לראות את פלאי הקב"ה בכל פרט ופרט בגופינו, ואפילו בכמות המים והמלח בכל אחד מתאי הגוף.

כל מי ששחה אי פעם בחייו מכיר את התחושה הלא נעימה הזאת - אנחנו שוחים, צוללים או קופצים לבריכה, לפתע נכנסים לנו מים לאף ומשאירים אחריהם כאב וצריבה לא נעימים. מצד שני, אנשים רבים משתמשים בטיפות אף כשהם מצוננים, ומגלים שלא רק שעצם הכנסת הנוזל לאף אינה כואבת כלל, אלא היא אף מקילה על הסבל.

מעבר לכמות המים, שבודאי שונה בין טיפות-אף לכמות המים החודרת לאף מהבריכה או מהים, ישנו הבדל נוסף התורם לתחושת האי נעימות, והוא ריכוז המלח והחומציות

במים, ובעיקר השאלה עד כמה הוא קרוב לריכוז המלח הטבעי בגופנו.

הידעתם? כ-60 אחוז מגוף האדם מורכב ממים, והם נמצאים בשפע בכל איברי גופנו. הרקמות ה"רכות", כמו אלה של הלב, הריאות והמוח, מורכבות בעיקר ממים (70-80 אחוז), ואפילו העצמות הקשות והיבשות לכאורה מכילות כ-30 אחוז מים. רוב המים הללו מצויים בתוך התאים - הם מעניקים להם את נפחם וצורתם ומאפשרים לשמור על טמפרטורה קבועה, להכניס פנימה חומרי מזון ולסלק פסולת מהתא.

אחד החומרים הנפוצים שמומסים במים האלה הוא מלח, שמתפרק בסביבה המימית הזאת לחלקיקי נתרן וכלור, (אטומים טעונים במטען חשמלי). תאי הגוף זקוקים לחלקיקים הללו לתפקודם, אך כמות גדולה או קטנה מדי עלולה להזיק להם.

מאזן החלקיקים בין התאים נשמר בזכות הקרום השומני שעוטף כל תא בגוף האדם, ומשמש מחסום בררני, במקרה זה, מי הבריכה שנכנסו לנו לאף, בעלי ריכוז המלחים הנמוך, חודרים לתוך תאי האף כדי לאזן את ריכוז המלחים הגבוה בתוכם. הכניסה הפתאומית של כמות מים גדולה לתאים יוצרת לחץ על הרקמה, וגורם לכאב. עוצמת הכאב מושפעת מההפרש בריכוז המלחים, וכן מכמות המים והמהירות בה הם נכנסים לאף. טיפות בודדות הנכנסות בהדרגה לא יעוררו תגובה חזקה, אך קפיצת ראש לבריכה יכולה למלא בפתאומיות את כל חלל האף במים ולגרום לתחושה מכאיבה מאוד.

בניגוד למי הבריכה, טיפות אף מיוצרות כך שריכוז המלחים בהן יהיה דומה לריכוז המלחים בתאי הגוף. לכן כשמרססים אותן לתוך האף הן אינן גורמות לחדירת מים לתאים, ולכן אינן יוצרות לחץ שמתורגם לכאב. שחיה נעימה!

בס'ימ' טוב
אולם האירועים המחודש של בית הכנסת "בית לוי"

אנו מזמינים אתכם לביקור והתרשמות ולערוך את האירוע שלכם באולם החדש והמשופץ: **בריית מילה // סיומי מסכת // אזכרות // שבת חתן // נסנים והרצאות**

הכנסות קודש להחזקת הכולל • לתחזוקת המקוה • לנוקדים

רח' יוסף חכמי ליד מלון רימונים-שלום שכונת מדורגי בית וגן ירושלים

לפרטים ותיאום מועד התרשמות:

054-4222931 // 054-3551383 // 02-6540906

בית לוי
מקוה בתנכ"ית הכשרות וההידור לפי כל השיטות והחומרות ובהמלצת הרבנים

נבנה ברמה גבוהה ובייחוד, ועובר נקיין יסודי מידי יום ע"י חברת נקיין

לפרטים נוספים: 02-9664455 (בין השעות 10:00 - 15:00)

לפניות לתרומות לעלון לזיכוי הרבים, וכן להקדשות לרפואה להצלחה לע"נ -

02-9664455 (בין השעות 10:00 - 15:00)

לקבלת העלון למייל ולכל צרכי העלון נא לשלוח מייל ל:

ALON.BEITLEVY@GMAIL.COM

לקבלת דבר תורה יומי מפי הרב שליט"א בקבוצת וואטסאפ שקטה, נא לשלוח בקשה במייל

פרשת ואתחנן

"וַיֹּאמֶר ה' אֵלֵי רַב לָךְ" (ג, כו).

"רב לך - יהושע הגיע זמנו להיות לך רב. אם כן אהיה בהדיוט - 'על אשר מעלתם בי במי מריבה'".

צריך להבין את הדין ודברים שהתנהל בין הקב"ה למשה רבינו. הנה, עיקר התביעה על משה רבינו בחטא מי מריבה, היתה בשל עובורו על ציווי "עשה", שהרי השי"ת ציווה: "ודברתם אל הסלע" והוא עבר על ציוויו, ולאו הבא מכלל עשה - עשה. אם כן יש לתמוה מדוע נענש בעונש כה חמור, בשל עבירת "עשה".

ידוע מהגמרא (מנחות מא.) כי על ביטול עשה מענישים רק בעידנא דריתחא. והנה, למשה רבינו הרי היה דין מלך, ובחז"ל אמרו (ר"ה טז.): 'מלך וציבור - מלך נכנס תחילה לדין, מקמיה דליפוש חרון אף'.

נמצא איפוא שבעת דינו של משה רבינו, עדיין לא היה חרון אף, ואם כל חטאו הוא "עשה", מדוע שייענש בעונש כה חמור על כך, והרי בעת דינו לא היה זה "עידנא דריתחא".

על כן אמר לו הקב"ה: "רב לך" - גם ללא החטא, כבר הגיע זמנו של יהושע תלמידך להנהיג את כלל ישראל ולהיות לך רב.

השיבו משה רבינו: אם כן רצוני להיכנס לארץ ישראל כהדיוט. על כך השיבו השי"ת: אם מבקש אתה לחיות כהדיוט, אם כן גם דינך צריך להיגזר כהדיוט ולא כמלך, כאשר כבר יש חרון אף, על כן יש מקום לדון אותך ולהענישך "על אשר מעלתם בי במי מריבה".

"כִּי לֹא תַעֲבֹר אֶת הַיַּרְדֵּן הַזֶּה" (ג, כז).

מובא במדרש רבה: 'אמר לו הקב"ה למשה: אם אתה נקבר כאן אצלן, בזכותך הן באין עמן'.

מה הקשר בין מיתתו של משה רבינו במדבר, לבין תחייתם של מתי מדבר וכניסתם לארץ, ומה טעם תלה המדרש את ביאת מתי מדבר לארץ ישראל עם מיתתו של משה וקבורתו במדבר.

ביאר רבי יהודה רוזאניס זצ"ל, בעל ה'משנה למלך': בתהלים (צה, יא) נאמר: "אשר נשבעתי באפי אם יבואון אל מנוחת". נשבע ה' על דור המדבר שלא ייכנסו לארץ ישראל ויראו בבניין בית המקדש הקרוי 'מנוחת', כמו שדרשו חז"ל בספרי על הפסוק (דברים יב, ט): "כי לא באתם עד עתה אל המנוחה ואל הנחלה", כי הכוונה למשכן שילה ולמקדש בירושלים.

בהלכות נדרים מובא (נדרים מו.): המודר הנאה מבית זה ונפל הבית ונבנה בית אחר במקומו, מותר להיכנס לשם כיון שנדר מ"בית זה" בדוקא.

והנה, ידוע מדברי רבותינו כי אם היה משה רבינו נכנס לארץ ישראל, לא היה בית המקדש נחרב לעולם.

יוצא, איפוא, כי מאחר שנשבע השי"ת "אם יבואון אל מנוחת", היינו אל בית המקדש, הרי לא היו מתי מדבר יכולים להיכנס לארץ ישראל לאחר התחיה, מחמת שבועתו של הקב"ה.

אך מאחר שמת משה במדבר, הרי עתיד בית המקדש להיחרב, ולעתיד לבוא יבנה בית מקדש אחר במקומו, אם כן, אין זה אותו בית מקדש עליו נשבע השי"ת שלא יבואו, ובזכות זה יוכלו מתי מדבר להיכנס לארץ בתחיית המתים ולחזות בבית המקדש. (פרשת דרכים)

"וַיְמַי גֹּזֵי גְדוֹל אֲשֶׁר לֹו חֲקִים וּמִשְׁפָּטִים צְדִיקִים כָּל הַתּוֹרָה הַזֹּאת אֲשֶׁר אָנֹכִי נֹתֵן לְפָנֶיכֶם הַיּוֹם" (ד, ח).

אמרה נפלאה על ההבדל בין משפטי התורה הקדושה למשפטי העמים, מובאת בשמו של הגאון רבי אליהו ברוך קמאי זצ"ל, אב"ד וראש ישיבת מיר:

במשנה (קנים ג, ו) מצינו: 'זקני עם הארץ, כל זמן שמזקינין דעתן מטרפת עליהן, שנאמר (איוב יב, ט): 'מסיר שפה לנאמנים וטעם זקנים יקח', אבל זקני תורה אינם כן, אלא כל זמן שמזקינין - דעתן מתיישבת עליהן, שנאמר (שם): 'בישישים חכמה ואורך ימים תבונה'.

ולכאורה יש לתמוה: הלא 'זקן' בתורה משמעותו: 'זה קנה חכמה', כמו שאמרו (קידושין לב): 'רבי יוסי הגלילי אומר: אין זקן אלא מי שקנה חכמה', ואם כן, איך יתכן צירוף המילים 'זקני עם הארץ'? ממה נפשך: אם הם עמי הארצות, אם כן אינם 'זקנים' שקנו חכמה?

אלא - **ביאר ראש ישיבת מיר בטוב טעם:** תורתנו הקדושה ניתנה למשה רבינו מפי הגבורה לצמיתות ולעולמי עד, בלי שינוי אף לא כקוצו של יוד; נכונים הם חוקי התורה ואמיתיים בכל עת וזמן, בכל מקום בעולם כי נצחית היא התורה ואינה תלויה בשום דבר. לעומת זאת המשפטים והחוקים של העמים, נחקקו על פי מצב ורוח הזמן והמקום, ולכן אינם מתאימים לכל המקומות ואינם עומדים במבחן הזמן, אלא מפעם לפעם נדרש לחדשם ולערוך בהם שינויים, כדי להתאימם לתקופות המתחדשות. כמו למשל החוקים שהיו פעם על סוס ועגלה לא תקפים היום שיש שינוי בכלי התחבורה.

מובן משום כך מדוע עורכי דין חייבים מעת לעת ללמוד את החוקים החדשים, שאם לא כן, גם משפטן מלומד וותיק לא ימצא את ידיו ורגליו בספר החוקים. ולא כן תורתנו הקדושה, שבה לעולם אין שינויים, ולכן ככל שיוזקין האדם יותר וכפי מספר הפעמים שילמדנה - יהיה בקי בה יותר.

זו כוונת המונח 'זקני עמי הארץ' - אלו חכמי האומות, שאמנם קנו חכמה בעבר, אך מכיוון שהחוקים משתנים ומוחלפים חדשות לבקרים, כל כמה שהם מזקינים דעתם מטורפת עליהם, כי מה שלמדו בעבר כבר אבד עליו הכלח, וחוקים חדשים באו לעולם...

אבל זקני התורה אינם כן, אלא כל כמה שמזקינים עוד מוסיפים דעה וחכמה, כי התורה אינה מוחלפת, ושקידתם עומדת להם להיות יודעי תורה יותר מן הצעירים, שעדיין לא למדו ושקדו כל כך...

"אָנֹכִי עֹמֵד בֵּין ה' וּבֵינֵיכֶם בְּעַת הַהוּא לְהַגִּיד לְכֶם אֶת דְּבַר ה'... אָנֹכִי ה' אֱלֹהֵיךָ וְגו'" (ה, ה-ו).

בעזרת לשון הפסוק נוכל ליישב קושיה חריפה:

להלן (ט, ט) משה אומר להם לישראל "ואשב בהר ארבעים יום וארבעים לילה, לחם לא אכלתי ומים לא שתיתי", והקשה בספר 'מיין יוסף': מדוע משה לא אומר להם שהוא לא ישן ארבעים יום, שהרי מבואר בגמ' (סוכה נג. ועוד) 'שבועה שלא אישן שלושה ימים - מלקין אותו וישן לאלתר', ואילו באכילה אפשר לחיות אפילו שמונה ימים, וא"כ החידוש היותר גדול הוא שלא ישן!

אמנם, במסכת יבמות כתב רש"י (דף קכא: ד"ה דשישא) שאדם אינו יכול לישון כשהוא מעומד. וממילא כאשר משה רבינו אומר כאן לישראל "אנכי עומד בין ה' וביניכם", בזה כבר נשמע שלא ישן כל אותו הזמן... (מתוקים מדבש)

"כבד את אביך ואת אמך" (ה, טו).

מפליא להיווכח עד היכן מגיעה מידת כיבוד אב ואם של גדולי ישראל, אשר ברום מעלתם, מבינים אל נכון מה גדולה הזכות בעצם השמיעה לדברי ההורים ובמילוי רצונם.

באחד הימים פנתה בתו של הסטייפלער זצוק"ל - הרבנית ברז'ם - לאביה, ואמרה לו: "לחיים נתפס הגב".

שמע הסטייפלער את דבריה, ומיד יצא מן הבית ופנה לביתו של מרן רבי חיים קניבסקי שליט"א.

"מה קרה?", התפלא רבי חיים לביקור הבלתי צפוי. אולם הסטייפלער הבין, שככל הנראה הוא אינו רוצה להטריח אותו או להדאיג אותו, ולכן מסתיר הוא את כאביו, ועושה את עצמו כמי שאינו יודע על מה מדובר.

"זה בסדר", הגיב. "תשכב על המטה ותרים את החולצה".

רבי חיים שתק ועשה כנדרש. הסטייפלער הוציא בקבוק שמן, משח מעט על גבו של רבי חיים, ועיסה אותו במשך דקות ארוכות.

"עכשיו תשכב כך עד מחר", אמר לבסוף, "בעזרת השם תרגיש יותר טוב".

כששב הסטייפלער הביתה, התעניינה בתו לאן הלך. "נעשיתי לחיים טיפול", אמר לה.

"אבל", נדהמה, "אני התכוונתי לחתני, רבי חיים קלופט...".

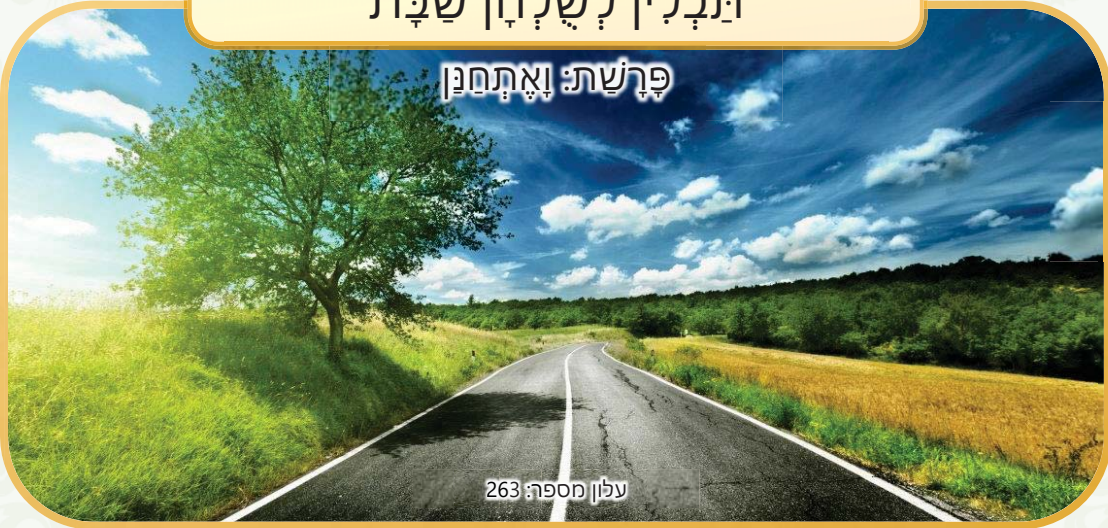
רק כך התברר הענין, אולם רבי חיים קניבסקי לא העלה על קצה דעתו לשאול את אביו לפרש הטיפול הבלתי שגרתי... אם אבא אומר - מי אני שאביע את דעתיה?...! אבא אמר לשכב שוכבים, להרים את החולצה מרימים!

והסטייפלער שידע על גדולתו של בנו הגר"ח מסתמא שחזר אליו שוב לשחרר אותו מלשכב כך עד הבוקר... (להתעדן באהבתך)

תבלין לשלחן שבת

פרשת: וַאֲתַחֲנֶן

עלון מספר: 263

גא לא לקרוא בשעת התפילה וקריאת התורה. העלון טעון גניזה. הלימוד בשבת פי אלף מיום חול. כדאי לקרוא בשלחן שבת.

כניסת השבת:

7:15

יציאת השבת:

8:26

רבנו תם:

9:08

הזמנים לפי אופק חיפה

העלון לעלוי נשמת:
בכור חי בן בטי, אברהם זושא בן ר' יהושע, לאה בת ר' יום טוב ליפמאן, מיכאל בן שרה, אלכסנדר בן מרי, לודמילה בת לייב, משה בן זוהרה, יהודה בן שרה, יוסף בן חנה, מנחם שלום בן שמחה, חיים בן אסתר, תמרה בת יעקב-תנצב"ה.

ולהבדיל בין החיים למתים, העלון לרפואת:
משה בן מזל-טוב, פורטונה, משה בן מנדל, נפתלי בן דבורה, סביטלה צביה בת ברכה, מרי בת חנה, –
בתוך שאר חולי עמו ישראל

נקודה בפְּרָשָׁה

ביתך - המיוחד לך

יותר. נכנסו לגור בה, וסבלו קורחים מהשכנים. התאוננו בְּפָנֵי רַבְּנוּ, שְׂתַמָּה: "שְׂכֵנִים לֹא טוֹבִים? הֲיֵכָן אַתֶּם גָּרִים?"

ענו: "בְּמִקּוֹם פְּלוֹנִי". אמר: "אם כֵּן, מָה הַפְּלֵא. הֲרֵי הַמְּלֻצָתִי לָכֶם עַל הַדִּירָה הַהִיא!"

אמר: "כָּבֵר נִמְכְּרָה!" פסק: "הִיא שְׁלָכֶם, לָכוּ לְבַרְרִי! הִלְכוּ, וּמִצְאוּ עַל הַמְּרֻפָּסֵת שְׁלֹט: "לְמַכִּירָה..."

קנוה, וּמְרַצִּים מְכַל צַד. שְׁהָרִי "חַן הַמִּקּוֹם עַל יוֹשְׁבָיו", לָהֶם נוֹעַד!

ופעם בא לפני רבנו אברך ובקש ברכה לפני תמימת חוזה על דירה ב"רמות פולין", במקומו מצאיה. שמע רבנו והניף בידו: "לא, לא!"

שאל אחרים, ויעצוהו לקנות עם התמימות מהבנק. קנה, ונדע שהדירה נמכרה כבר לשבעה אנשים!...

אחד מתלמידי התגורר במרתף צר וחשוף בדמי מפתח סמליים.

המשפחה גדלה, ילד ושנים ושלושה וארבעה נדחסו איכשהו. אבל המשה וששה, והמקום צר מהכיל. בנוסף, סבל המרתף מטחב ורטיבות, והילדים הלכו בשרשרת.

נועץ ברבנו, לקיים מצות "דאגה כלב איש, ישחנה". שהרי אין מוצא ואין עצה. אם ימכר את המרתף, ויקבל מחיר אפסי קשיו, יאלץ להפריש שני שלישי לבעל הבית כדין מגורים בדמי מפתח, ומה ישאר לו. נטילת משכנתא אינה באה בחשבון. אברך הוא ותורתו אמונתו. משכנתא אשתו מספיקה למחיה.

ותו לא, ומהיכן ישלם דמי המשכנתא. בקצרה, צרתו צרה. שמע רבנו, חשב וחשב, והשיב: "אתה צריך דירה חדשה ורהוט!"

תמה לתשובה. שהרי לא בא לשאל מה הוא צריך, אלא איך להשיג.

זאת לא שמע. גם לא היה צריך שישמע. הדברים נשמעו

"מזות ביתך" (ו, ט) תניא, "ביתך", ביתך המיוחד לך (ומא יא) ושנינו (סוטה ב), קשם שבת קול מכרזה: "בת פלוני לפלוני", כך היא מכרזה "בית פלוני לפלוני". נמצא, שביתו מיוחד לו מפרום, וכשם שרבנו הרב בן ציון אבא שאול זצ"ל שמע את בת הקול המכרזת על הזוג, כך שמע את בת הקול המכרזת על הדירה. וכל זאת מלח קדשתו וגדלתו בתורה.

מחסר דיור, בעל משפחה ברוכת ילדים, שאל האם להמתין שיגיע תורו לקבלת דירת פרזות מ"עמידר" במקומו סמלי. אמר לו: "הדירה שנוקצבה לך היא בבית שמשי". ברר, והציע לו שם כמה דירות. הצביע רבנו על אחת מהן: "זו הדירה שלך!" הלך וחתם זכרון דברים עם הקבלן, מיז לאחר מכן התבשר שיש לו זכאות ב"עמידר", הודיעם שכבר יש לו דירה, והתר על הזכאות.

היה עליו לשלם לקבלן סכום קטן גדול בתיממת החוזה, ולא הצליח לגייסו. לא הופיע לתיממת החוזה, ונשאר קרם מכאן ומכאן.

השלים עם גורלו, להתגורר בשכירות. יום אחד הלך ברחוב, בירושלים, והנה הקבלן מבית שמשי לקראתו. פנה אליו ושאלו: "מדוע לא באת לחתם על החוזה?"

אמר: "לא הצלחתי לגייס את כל הכסף." "אז באים ואומרים, הייתי פורש לך את המשלומים!" "זו עוד אקטואלי?" שאל. "כן", ענה הקבלן, "הדירה מחכה לך!"

הגיע למשרד והסדיר משלומים נוחים, והיה לבקעליה של הדירה שנוקצבה לו!

אברך בא לפני רבנו, ספר שיש כמה הצעות לדירה. הצביע רבנו על אחת ההצעות: "קנה אותה!" ספר לאשתו, ולא שכעה רצון. בחרה בדירה אחרת, מרווחת

התכונן לעבר אליה, ובשרוהו שהינךשים מקרו את דירת הוריהם, והם אינם מענינים ברהוט. שמחו להפטר מפנו, ומצא עצמו בדירה חדשה ומרוחת, מאררת ושטופת שמש, פולל רהוט, קדברי רבנו! (גילוי במלכם)

בתוך זמן קצר התבשר מחברת השכון "עמידר" ששלה בגורל לזקאות בדירה. בא לראותה, והפתע. היתה זו דירה חדשה, קדברי רבנו.

ספור לשבת

בזכות החזקת הישיבה

לפני עשרות שנים, העיר הרצליה היתה יישוב קטן, בו הכירו כולם את כולם. כך הכיר הרב בן ציון מובשוביץ, בנו של רבה של הרצליה, את ולאדיק גרודצקי - צעיר שאפתן ובעל מרץ, ששלח ידו בעסקים רבים וההצלחה האירה לו פנים. הוא ייבא משאיות ממצרים, יסד את חברת ההסעות "המאחד" (גלגולה הקודם של "אגד"), והקים את חברת "אמפא" - אמקור.

כשהקים הרב מובשוביץ את ישיבת השרון, הבטיח מר גרודצקי את עזרתו. ואכן, הוא עזר ברכישת הקרקע ותרם את בנין הפנימיה, ואף נטל עמו את הרב מובשוביץ כשנסע לארצות הברית לרגל עסקיו ופתח לו שם דלתות בקרב מכריו.

בפורים הזמינו הרב מובשוביץ לסעודה בישיבה, ומיד הודיע שהוא תורם את עלות הסעודה, וכן הביא תזמורת להגדלת השמחה. הוא נהנה מהאווירה, אך התאונן על כאבי בטן. "אכלת יותר מדי", השיבו הרב מובשוביץ, "פתח את החגורה ויקל לך...". מר גרודצקי טלפן להזמין את נהגו, מפני שאינו חש בטוב, ועזב את המקום.

כעבור כמה ימים טלפן, וביקש מהרב מובשוביץ שיסור ללשכתו. בבואו, אמר לו: "הרב מובשוביץ, זה הסוף. גילו אצלי מחלה קשה בקיבה". הרב לא מצא מלים לנחמו. "אתה יודע שנישאתי בגיל מאוחר. עוד לא השאתי את ילדי. והייתי רוצה כל כך להשתתף בחתונתם... עסקיי מצויים בתנופת התפתחות, והייתי רוצה להמשיך ולעזור לישיבה. ועכשיו, הכל נגדע..." הוא סיפר שקבעו לו תור לעוד מספר שבועות, כדי לערוך צילום נוסף, ולקבוע לאור השוואת הצילומים את קצב התפתחות המחלה.

"אולי כדאי ללכת לרופא גדול", הציע הרב. מר גרודצקי חייך: "ניסיתי את פרופסור נתן מתל אביב ופרופסור רחמלביץ' מירושלים. אין גדולים מהם!" לא היה לו עוד מה לומר, ובירכו בברכת החלמה מהירה.

עבר זמן קצר, ובן נולד לגיסו. אביו, רבה של הרצליה, ביקשו שיסע ויזמין את רבנו בעל ה"קהילות יעקב" לסנדקאות. ואכן ביום הברית הסיע את רבנו ברכבו. בדרכם חזרה שאל את רבנו, האם יאות לבקר בישיבה. רבנו נענה להצעה, נסעו, והראה לרבנו את הפנימיה: "מר גרודצקי בנה אותה". הראה את בית המדרש: "גם הוא נבנה בסיועו של מר גרודצקי. הוא הבטיח

להמשיך ולסייע, ועכשיו חלה. והוא אדם לא מבוגר. יש לו ילדים להשיא, ועסקיו בתנופה."

התרגש רבנו. ואמר: "הוא מחזיק תורה, יש לו זכויות. המחלה תיעלם. הוא ישיא את ילדיו, עסקיו יפרחו, והוא ימשיך לעזור לישיבה!"

הרב מובשוביץ היה המום. כשהתקשר אליו מר גרודצקי וביקש שייקחהו ברכבו לצילום החוזר, סיפר לו מה ששמע. מר גרודצקי נאנח: "הלוואי..."

הצילום נערך בתל אביב, והרב מובשוביץ חיכה בחדר ההמתנה.

ראשונים יצאו שני הפרופסורים, אחריהם יצא מר גרודצקי ואמר: "בוא ניסע."

בדרך, סיפר: "פרופסור רחמלביץ' התכונן בצילום, העביר אצבעו במעגל, ושאל: 'לאן זה נעלם?'. פרופסור נתן גחן, ואמר: 'זה נעלם'. הם נטלו את הצילום הקודם, ואמרו: 'הנה זה, לאן זה נעלם...' 'בן ציון', אמר גרודצקי בחרדה, 'אני יודע מה מתרחש כאן! זה התפשט כל כך, שאין מה לעשות. אז החליטו להרגיעני! בן ציון, סע לפרופסור נתן, לך אליו, ברר מה המצב, שלא יסתירו ממני, אני חייב לדעת מה מצבי, להיערך לקראת העתיד!"

"אבל סיפרתי לך מה הסטייפלר אמר..." מר גרודצקי הניד ראשו בשלילה. אינו מקבל. "יש לך כאבים?" שאל הרב מובשוביץ.

"לפני שבוע פסקו". היה זה ביום הברית. "אבל אני רוצה שתלך לפרופסור נתן."

אין מסרבים לפטרון הישיבה. נסע הרב מובשוביץ לרבי שמערל גריינימן זצ"ל, שהיו לו קשרים קרובים עם הפרופסור, ובקשו להתלוות אליו. הפרופסור הופתע לשמוע לשם מה באו. "פרופסור רחמלביץ' ואני בעלי מוניטין, אם אנו אומרים שהגידול נעלם - הוא נעלם! אין לנו כל הסבר לכך, זה נס רפואי, אבל זו עובדה! הוא יכול להיות רגוע לחלוטין!"

כך התקיימה הברכה הראשונה. מר גרודצקי השיא את כל ילדיו, והתקיימה הברכה השנייה. נותרה הברכה השלישית, להרחבת העסקים. מפעל 'אמקור' הרכיב במקרריו מזחסים מתוצרת 'פילקו' האמריקאית. הליגה הערבית איימה על חברת 'פילקו' בחרם על תוצרתה בכל ארצות ערב, והחברה באה במצוקה. הציע מר גרודצקי, שאת המזחסים ייצרו בארץ עפ"י

"מה אתה רוצה ממני?", התנער רבנו, "מדוע אתה צריך אותי! לך לקופת הצדקה, תכניס מטבע ותאמר מזמור תהלים. זו סגולה בדוקה"!!!

"יש לי סגולה בדוקה יותר", ענה הרב מובשוביץ, "שרבנו יתפלל..." ורבנו ענה: "זהו, הברכה שנתתי לו הסתיימה..." הרב מובשוביץ לא ויתר: "אבל מדוע מגיעה לו מחלה מייסרת כל כך! הוא מחזיק תורה, רב זכויות, למה יסבול סבל כה נורא?! - ורבנו ענה: "זאת יכול אני להבטיח, שלא יהיו לו ייסורים!"

מי שמע על מחלה מסוג זה בלי כאבים? אבל אכן, המחלה הלכה והתפשטה, הלכה והחריפה, ומר גרודצקי לא התלונן אלא על תעוקת נשימה. המליצו לו לנסוע לשווייץ, שם תקל נשימתו. נסע והוקל לו. וערב אחד, בשכבו, נפטר לפתע, בלא ייסורים!

(הגדה של פסח - קהילות יעקב, הובא בעלוננו של הרב חנניה צ'ולק)

ידע אמריקאי. החברה נענתה, אך נדרשה הסכמת משרד המסחר האמריקאי.

נסע מר גרודצקי לארה"ב, וביקש מהרב מובשוביץ להתלוות אליו. עלה אתו לפגישה עם סגן שר המסחר האמריקאי. "זה הרב שלי", הציגו בפניו, "לרב הזה יש רב"..." סיפר לו את סיפור הברכה, והמחלה שנעלמה. "אם עומדים מאחוריך כאלו כוחות", השיב סגן השר "הצלחתך מובטחת" - ואישר את העסקה... כך התקיימה הברכה השלישית.

שבע שנים עברו, והרב מובשוביץ נקרא שוב. "נתגלתה אצלי מחלה בריאות", הודיעו מר גרודצקי. עיני הרב חשכו. קרוב משפחתו נפטר ממחלה זו, והוא חזה בכל שלביה. הרופאים אמרו לו, שמחלה זו כרוכה בייסורים קשים מאוד, ה' ישמור ויציל. מיהר אל רבנו, ושח על המחלה שתקפה את פטרוני הישיבה.

מעשי צדיקים:

את החומר וערך תשובה הלכתית ארכה ומפרטת, בה מצא התר לילדיה של האשה.

אך כאשר שב אל מרן, לא היה מרן מסגל לעין בחמר, מרב כאביו. ידו השמאלית היתה משתקת, בעקבות ארוע מוחי שעבר. "שוב בעוד יומים", דחה את הנכד בלב כבד. הנכד שב כעבר יומים, ושוב דחה מרן: "שוב בעוד יומים, איני מסגל לכתב מאומה..."

בפעם השלישית הבטיח מרן, בדמעות בעיניו: "שוב אחרי הבחירות לרבנות הראשית. אני אהיה בריא, בעזרת ה'!" ואכן, לאחר הבחירות לרבנות הראשית, הוקל מעט למרן. הוא בקש להגיש אליו את השלחן, ונסה לכתב. אך לשוא. ידו לא נשמעה לו...

במשך דקות ארוכות התאמץ לכתב, במסירות נפש, את המלים הבאות: "גם אני מצטרף להנ"ל בכוחא דהתרא". מרן חתם את שמו והתנשף ממאמץ, כאלו טפס על הר...

"סבא", דמע הנכד, "זהו ענין חשוב ורגיש, האם יוכל סבא להוסיף גם תאריך?"

מרן התנשף ממאמץ. במסירות נפש אחז בעט, וביד רועדת הוסיף את התאריך. אכן, כל מאמץ שוה כדי למחות את דמעותיהם של אמללים... (גליון משכן שילה)

בשנה האחרונה לחייו, סבל מרן הרב עובדיה יוסף זצ"ל יסורים ומכאובים עזים.

היה זה לאחר שמרן מעד ונפל בביתו. הוא הבהל אל בית החולים, והרופאים אבחנו שבר באגן הירכים.

מרן, שהיה בן למעלה מתשעים, עבר טפול רפואי מרכז ומסבך, בסיומו החזר אל ביתו, לתקופת שקום ומנוחה.

מרן השתוקק לשוב אל שלחן הלמוד בחדרו, אולם הכאבים העזים מנעו זאת ממנו. הוא לא היה מסגל לשבת על כסא, כלל ועקר. יסוריו לא נתנו לו מנוח, והוא נאלץ לשכב במטתו כמעט בכל שעות היממה. אך בקשי היה יורד אל בית המדרש להשתתף בתפלה.

באותו יום, לאחר התפלה, למרות כאביו, סמן מרן לנכדו, רבי עובדיה יוסף טולדנו, שיגש אליו.

נגש הנכד ביראת כבוד, ומרן מסר ליזו צרור דפים. "זהו מכתבה של אשה מסכנה, המבקשת התר יחסין עבור בניה האמללים. אנא, טפל בענין ומצא לך התר הלכתי חזק, ואני אעבר על כך, ואראה אם אני יכול להסכים לדברך"...

הנכד קבל על עצמו את המשימה. במשך שבועים ימים למד

הצ'חות

כמו שנתניהו הצטלם עם המחוסן המיליון וכדו',
בפחות שבנט ילך להצטלם עם המחוסן האחרון.
כל אחד וההישג שלו...

מי קונה כדורי טניס:
5.7% אנשים בעלי כלבים \ חתולים.
14% שחקני טניס.
80.3% זקנים עם הליכוניום...

שמעתי הרבה קללות בחיי, אבל "אמן שיהיה לך אפצ'
באמצע שאתה אוכל קוסקוס" עובר כל גבול...

לכבוד המפתחים של וויז:
אני יודע שהבטיחות מאוד חשובה לכם, לכן אם אפשר
להגדיל את הריבוע של "אינני הנהג", כי ממש מסוכן
ללחוץ עליו כשאתה במהירות של 90 קמ"ש.

"שלום, מדבר אחראי השירות, הטכנאי יהיה בן 10 ל-12".
-"אני דורש טכנאי מבוגר יותר!"...

רגע של אושר: כשאתה נזכר שאשתך ביקשה להוריד את
הכביסה, ואתה מגלה שהכביסה רטובה...

חידות

חידות:

חידת מחשבה:

ישנם שלושה מנורות להט ושלושה מתגים. המתגים
מחוץ לחדר, והמנורות בפנים.
אפשר להכנס לחדר רק פעם אחת, ולאחריה לדעת
איזה מתג שייך לכל נורה.
איך בודקים זאת?

חידת חשבון:

איך אפשר לחלק עוגה לשמונה חתיכות שוות ע"י
שלושה חיתוכים בלבד?

פתרונות לחידות מהעלון הקודם:

פתרון לחידת המחשבה:

לפי בדיקה של אמת ושקר, נקבל מחזוריות של שני
אמיתיים ושקרן אחד.
כלומר, שני שלישי מהיושבים הם דוברי אמת. ולכן יש 12
דוברי אמת.

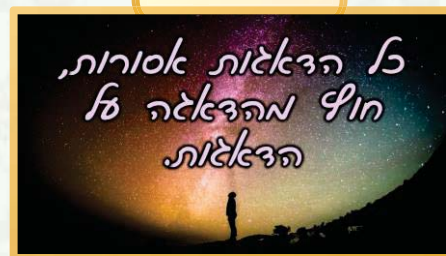
פתרון לחידת חשבון:

3, 2, 1
 $6 = 1+2+3$
 $6 = 1 \times 2 \times 3$

היצגת ש:

פתגם:

ורכב מאמינים

עלון שבועי מבית בני אמונים

פניני אמונים

פניני אמן ותפלה על הפרשה

תפלתו של משה נאמרה באחר

"ואתחנן אל ה' בעת ההוא לאמר... ויתעבר ה' בי למענכם ולא שמע אלי" (ג כג; ו)

חכמינו זכרונם לברכה אמרו (דב"ר י"א י) כי בשעה שבשר הקדוש ברוך הוא למשה שנגזר עליו שלא יכנס לארץ, היה הדבר קל בעיניו. זאת משום שהיה בטוח שבנקל יוכל לבטל את הגזרה בכת תפלתו. שכן נשא קל וחמר ואמר: "ישראל חטאו חטאות גדולות כמה פעמים, וכיון שבקשותי עליהם רחמים מיד קבל מפני... אני שלא חטאתי מזעורי, לא כל שכן כשאתפלל על עצמי טיקבל מפני". כיון שראה הקדוש ברוך הוא שקל הדבר בעיניו של משה, ואינו עומד בתפלה, מיד קפץ ונשבע בשמו הגדול שלא יכנס לארץ ישראל.

רבי אליהו הצרפתי, תלמיד האור החיים הקדוש ומגדולי חכמי פאס, מצא סמך לדברי המדרש הללו מהפסוק שלפנינו, שכן אמר משה: כיון שהתחננתי אל ה' שיבטל מעלי את הגזרה רק "בעת ההוא", ולא התעוררתי לתפלה מיד כשנגזרה עלי הגזרה, לכן "ויתעבר ה' בי למענכם ולא שמע אלי" - לקבל תפלתו.

קול אליה'

בכת תפלתו זכה משה לראיה יתרה

"עלה ראש הפסגה וישא עיניו ימה וצפנה ותימנה ומזרחה וראה בעיניו כי לא תעבר את הירדן הזה" (ג כ)

כתב האור החיים הקדוש: אמרו חכמינו זכרונם לברכה (ויק"ר י"ה): "תפלה עושה מחצה", ולכן אף כאן נענתה תפלתו של משה לחצאין; על שמים בקש (פס"כ): "אעברה נא ואראה", ועל אחת נענתה: "וראה בעיניו".

אולם תמה האמרי אמת, שהלא כדי לזכות לראית הארץ לא הצרף משה לתפלה, שכן רק אחרי שצאמר לו (במדבר כ"ז יג): "עלה אל הר העברים הזה וראה את הארץ אשר נתתי לבני ישראל", התפלל שתבטל הגזרה וזכה להכנס לארץ (רמב"ן דברים ג כב)?

ובאר: כל זמן שלא התפלל משה על כך, הבטיחה לו ראייה רגילה, כצדק הצופה מגבה החר על קל הפרטים הגלויים לנגד עיניו. אולם לאחר

'קצור ימים' מחמת העדר תפלה ואמן

"ושמרת את חקי ואת מצותי אשר אנכי מצוך היום אשר ייטב לך ולבניך אחריך ולמען תאריך ימים על האדמה אשר ה' אלקיך נתן לך על הימים" (ד ט)

חכמים (ברכות נד ב) הבטיחו למי שמאריך בתפלתו כי יאריכו לו ימיו ושנותיו. על פי זאת פרש רבי אשר אנשיל אינעסטע את הפסוק (תהלים קב כד): "ענה בדרך כחי קצר ימי". שהלא אמרו חכמים (שם ג): "המתפלל בדרך - מתפלל תפלה קצרה", נמצא שמתוך ש: "ענה בדרך כחי" - מנע מפני להאריך בתפלה - "קצר ימי".

על דרך זו הוסיף ובאר האדמו"ר רבי אליעזר זאב מקרעטשיניו כי קצור הימים הנגרם להולכי דרכים מחמת חסרון תפלתם, נגרם אף מן שבשעה שהם מטלטלים בדרך הם מפסידים בעל כרחם ענית אמנים רבים. שכן אף האמנים - סגלתן גדולה לאריכות ימים, כמפרש בדברי חכמים (ברכות מז א): "כל המאריך באמן - מאריך לו ימיו ושנותיו".

חידת שמשון [פירודא תקמ"ה] דף ח ע"ב; עולמו של אבא עמ' תלו

שהתפלל ותפלתו עשתה מחצה, נוספה לו ראייה יתרה, כמאמר חכמים (יל"ש ואתחנן תכג) שבראייה זו: "הראהו את הרחוק קרוב, ואת שאין גלוי כגלוי, ואת כל הקרוי ארץ ישראל".

אור החיים; אמרי אמת תרצ"ב

התפלה משפיעה על אפן הקרבה

"כי מי גוי גדול אשר לו אלקים קרבים אליו פה' אלקינו בכל קראנו אליו" (ז ט)

מפני מה נקטה התורה: "קרבים אליו..." בלשון רבים?

באר רבי אברהם חיים שור בעל התורת חיים:

המשג 'קרבה' בלשון בני אדם אינו מתאר דוקא קרבת משפחה, שכן קרבת גס קרבה הנוצרת מכרח המציאות, כקרבה הקרבת בין האדון לעבד וכיוצא בזה. באותה מדה אף הקדוש ברוך הוא מתנהג עמונו בכמה דרגות של קרבה: לעתים הוא

נענה לתפלותינו כאב העונה לבניו, ולעתים כאדון העונה לעבדו - הכל תלוי באפן שאנו נושאים לפניו את תפלתנו.

זהו שאמר הכתוב: "כי מי גוי גדול אשר לו אלקים קרבים אליו" - בכמה דרגות של קרבה, "כה' אלוהינו" העונה לנו "בכל קראנו אליו" - לפי אפן תפלתנו.

תורת חיים סנהדרין לח ב

'מכניסי רחמים הכניסו רחמינו' - הכיצד?

"לא יהיה לך אלהים אחרים על פני" (ה ז)

צווי זה אוסר עלינו להאמין שלאחד מן הנבראים נתנו כח או שליטה בבריאה, ומתוך כך נכלל בו האסור לפנות בתפלה לשום רשות אחרת מלבד לה' יתברך. וכפי שבטא בעל סדר 'אני מאמין' את העקר החמישי מי"ג עקרי האמונה: "שהבורא יתברך שמו לו לבדו ראוי להתפלל ואין ראוי להתפלל לזולתו" (ראה פה"ש לרמב"ם סנהדרין פתיחה לפרק י).

אלא שלפי כלל זה יש לתמה על העבדה שמנסח כמה תפלות ופיוטים נראה כאלו פונים אנו למלאכי מעלה בבקשה שיכניסו את תפלתנו, כמו בפיוט המפורסם 'מכניסי רחמים הכניסו רחמינו לפני בעל הרחמים' הנאמר בימי הרחמים והסליחות, ועוד כיצא בזה?

רבי יהודה בן יקר סבר שהאסור הוא דוקא לפנות ולבקש מהמלאכים עצמם בקשה כלשהי. אולם כאשר התפלה עצמה מפנית לקדוש ברוך הוא, ואף בסיומה מבקשים מן המלאכים שישימשו שליחים להעבירה, כבקשת 'מכניסי רחמים, מתר הדבר.

לעמת זאת רבי ישראל מברונא סובר שאין לפנות למלאכים כלל. לדעתו על אף שמנסח הפניה בתפלת 'מכניסי רחמים' נראה כי היא מפנית אל המלאכים, אין כוונתנו אלא לבקש מהקדוש ברוך הוא בעצמו. והרי הדבר דומה לעבד המתבטח להתקרב אל המלך ולהביע באזניו את בקשתו, ומשום כך הוא מפנה את דבריו ליועצי המלך הקרובים, בתקנה שישמע המלך ויעתר לו. כך אף אנו פונים אל המלאכים בדרך ענה ושפלות, אף בפעל מתכוננים שהקדוש ברוך הוא בעצמו יקשיב וישמע לשועתנו.

פרוש התפלות והברכות [לר"ן בן יקר] ח"א עמ' קמב; קלב'ו סי' י; ש"ת מהר"ם מברונא סי' רעה

שמורים לבקר

בערב שבת קדש פרשת ואתחנן (י"ד במנחה אב) יחול יומא דהלולא של הרה"ק רבי צבי הירש מליסקא זי"ע. להלן דברים שכתב בספרו 'שערי הישר' על תהלים (קל"ו) על מעלת עניית אמן:

עניית אמן בקול רם מונה על האדם ומכטלת מעליו גזרות רעות. ענין זה נרמז בפסוק (תהלים קל"ו): "נפשי לה' משמרים לבקר שמורים לבקר"; "נפשי לה" - אם נפש האדם תהמה לה' להללו בעניית אמן, "משמרים לבקר" - וישמר לענות [אמן] בקול רם, אזי יזכה ל: "שמורים לבקר" - שנפשו תשמר מגזרות קשות.

גדול העונה אמן יותר מן המברך'
מחרות באורים (א)

אמרה מפרסמת המלמדת על גדל מעלתה של ענית אמן ונפלה ונשנתה בשני מקומות בתלמוד; במסכת ברכות (ב ג) ובמסכת גיור (סו ב): 'רבי יוסי אומר: גדול העונה אמן יותר מן המברך'. אמר לו רבי נהוראי: 'השמים [לשון שבועה]! כף הוא. דע, שהרי גולגרים מתגריין במלחמה, וגבורים נוצחין'. כלומר: כפי שבעת מלחמה החילים הפשוטים שלא נחוו בגבורה מיוחדת מתחילים בקרב, והחילים המבחרים יורדים אחריהם, מכריעים את האויב ומנצחים את המערכה. כך בענין האמן; מהעבודה שעניית אמן מועילה לאחר הברכה, יש ללמוד שכחה ומעלתה עולים על כחה ומעלתה של הברכה (המפרש גיור שם ד"ה שרי).

מדוע בחרו חכמים לדמות את הברכה ואת האמן הבאה אחריה לטכסיסי מלחמה? המהרש"א (גיור שם) באר זאת על פי מאמר חכמים (פסחים ק"ח א): 'קשין מונוותיו של אדם כקריעת ים סוף'. מצד הדין אמורים היו מונוותיו של האדם לבא לו בקושי גדול ובצמצום, מחמת הקלה שנתקלל אדם הראשון (בראשית י"ז): 'אורה האדמה בעבורך בעצבון תאכלנה כל ימי חייך'. אלא שאם הוא מקפיד לברך ולענות אמן על הכלה, נעשים מהברכות האומנים סגורים שלמדו עליו זכות כנגד המוטריגים המבקשים שתקום בו קוללת אדם הראשון, וכך זוכה האדם שישפיע עליו הקדוש ברוך הוא פרנסה ברוח ובקלות.

וכך מתנהלת המלחמה במוטריגים; מכת הברכה מתחיל 'קרב' כנגד המוטריגים 'פולגרים' המתגרים במלחמה, והאמן הנענית לאחריה מכריעה לטובה כאותם חילים מבחרים המכריעים את הקרב.

על דברי הגמרא הללו תמהו רבים: לכאורה המברך הוא היוזם והמתחיל במצוה ובלעדיו אין ברכה ואין אמן. מדוע אם כן גדולה מעלתו של העונה אמן יותר מן המברך?

להלן נביא אסופת הסברים נפלאים מגדולי הדורות, המבארים כל אחד לפי דרכו, איזו מעלה יש באמן שבגללה חשובה היא יותר מהברכה.

א. אמן - קיים וחתומה

הרשב"א באר: המברך אינו בא לקבע עבדות, כי אם לפרט באמצעות הברכה על מה נסבה הודאתו. לעמת זאת העונה אמן קובע עבדה בהכרחו בהחלטית שדברי המברך הם אמת. נמצא שהאמן מוסיפה לברכה את הקיים שהיא זקוקה לו, ולפיכך גדולה חשיבותה יותר מהברכה עצמה (שר"ת הרשב"א ח"ה סי' נא).

רבנו בחיי (שמות י"ד לא) ממשיך את אמירת הברכה ואת ענית אמן אחריה לעדות: המברך מעיד בברכתו שהקדוש ברוך הוא מקור הברכה ומלך העולם, ואולם אינו אלא כעד אחד על כך. והרי כבר אמרה התורה (דברים י"ט טו): 'על פי שני עדים ... יקום דבר'. אולם כאשר עונה האמן שצטרף לעדותו, הרי לפנינו שני עדים. כפי שעדות האחד מתקמת על ידי עדותו של השני שהצטרף לו, כך גם העונה אמן הוא המקיים את עדות הראשון - המברך, ולפיכך גדולה מעלתו מהמברך.

בעל הפלי יקר' ממשיך את הברכה לקתיבת גוף השטר, ואת האמן לחתימה עליו; הכותב שטר מתנה לחברו מביע את רצונו להעניק לו מתנה, אולם אם לא יחתם על השטר לא יהיה לרצונו כל תקף. אף כאן, כפי שהחתימה מאמתת ומקמת את הברכה בשטר, כך ענית אמן מאמתת ומקמת את דברי המברך, ולפיכך 'גדול העונה אמן יותר מן המברך' (עוללות אפרים ח"ג מאמר טו).

ג. אמן - גמר והשלמה
הרא"ש פרש: אמרו חכמים (סו"ט י"ג ב): 'כל העושה דבר ולא גמרו, ובא אחר

ה' המאיר' הסביר: חכמים כנו (בענין ב א) את התפלה "עבודה שהיא בלב", לפי שהיא צריכה פניית הלב. והנה בדרכו של עולם, השומע מסגל להתרפז בדברים הנאמרים באזניו ולהגיע לכנת הלב יותר מהמקור המוציא את הדברים מפיו. ולפי שבשמיעת האזן קל יותר לכוון מבדבור הפה, לכך בדרך כלל גדולה מעלתו של המקשיב לברכה ועונה אחריה אמן יותר מהמברך עצמו (בי"ת הבחירה למאיר' גיור שם).

ד. אמן - השלמת השם
עוד יש שפרשו על פי מה שלמדו חכמים (פסחים ג א) מן הכתוב כי אסור לאדם לקרוא את השם המיוחד של הקדוש ברוך הוא - שם ה'ה"ה - כפי שהוא נכתב, אלא יש לקרואו כאלו הוא נכתב באותיות: א.ת.א.ג. (פסחים ג א). ובאר שהמברך ברכה אינו מזכיר בברכתו אלא שם אדנות בלבד, אולם בענית אמן נוסף ונרמז גם שם ה'ה"ה. שכן אמן היא בגימטריה צ"א, בגימטריה של השם המיוחד כפי שהוא נכתב [ה'ה"ה] וכפי שהוא נקרא (א.ת.א.ג.ג.ג.). אשר יחד מצטרפים אף הם למנן צ"א. ונמצא שאמן היא המשלמה את שם ה', לפיכך חשובה היא מן הברכה (הרוח'ת ה'ל' קטנה סי' של; 'בעל הפורים' דברים כו ב).

ה. אמן - גמר והשלמה
הרא"ש פרש: אמרו חכמים (סו"ט י"ג ב): 'כל העושה דבר ולא גמרו, ובא אחר

תפלה שהרעידה מיתרים דוממים

"לאחר ששמעתי את דברי ההספד של רבי חיים, בהם גלה טפח וכסה טפחים מכת תפלתו הנובע של המשגיח רבי אליהו, סקרן הייתי להבין את הספור במלואו. רבי חיים התקשה להאריך ולפרט את כל פרטי המעשה, אולם לאחר שחקרתי ודרשתי מפי בני משפחתו ומקורביו התגלה בעיני המעשה המפלא לפרטיו. היה זה כאמור כשמונה שנים לפני פטירתו של המשגיח רבי אליהו. ביום בהיר נדם לפתע קולו של ראש הישיבה, רבי חיים, וכת הדבור אבד ממנו. בשביל רבי חיים שהיה מגדולי מוסרי התורה ומגחילי הדעת בדורו, דומה היתה גזרת אבדן הקול כגזר דין מות. חיים הרחיקנו של מאות ואלפי בני ישיבות היו תלויים בשעריו העמקים ובשיחות הנובעות שצמרו במתק שפתים מיד.

הלא רבי חיים לדרש ברופאים, ולאחר סדרת בדיקות גלו כי הוא לקה בשתוק במיתרי הקול. כיון שהיתה זו בעיה נדירה ובלתי מוכרת בעולם הרפואה דאז, ובידי הרופאים לא היה אף קצה חוט של הבנה בדרכי הטפול בה, נאלצו הם לומר לרבי חיים כי אין בידם להביא מזרז לצרתו.

בצר לו נסע רבי חיים מירושלים לכפר חסידים בלוי בני משפחתו, כדי להתיעץ עם המשגיח רבי אליהו פדת מה לעשות. כאשר שמע רבי אליהו את הספור מפי בן המשפחה שהתלנה לראש הישיבה, נאנח אהנה עמקה שבטאה את השתפכותו בצער העמק של ראש הישיבה, ואחר הפטיח:

איני יכול לתאר לעצמי אפשרות שרובנו של עולם לא יתן לרבי חיים סטוצ'ינר [כך כנה רבי חיים בעולם הישיבות] לומר עוד שעורים. תפקידך טרם הסתיים; ישנן דברי תורה ומוסר פה רבים שעליך להנחיל לעולם, ואני סמוך ובטוח שעוד תזכה בקרוב להמשיך ולאומרים.

באותה הזדמנות שמע רבי אליהו מרבי חיים את שם אמו, ואמר לו כי מעתה ואילך תפלה עבורו.

רבי חיים שב לביתו שבירושלים כשהוא סמוך ובטוח בכת תפלותיו של רבי אליהו. ואכן, זמן מה לאחר מכן נעשה כל ישיבת מיר כאשר ר' חיים עלה על הדוכן כהרגלו ממים ימימה ופתח במסירת שעור עמק בסוגיה הנלמדת, ככביכול לא ארע דבר ...

מאותו יום ואלף התחנן רבי חיים, ומתוך שצדק בדבריו של המשגיח שעליו להנחיל לעולם דברי תורה ומוסר, מלבד שעורי התורה שהיה מוסר באפן קבוע ודברי המוסר שהיה נושא לפרקים, התחיל למסר שיחות סדירות במוסר ובמשפחה.

כמה ימים לאחר מכן הגיע רבי חיים לחדרו של הפרופסור שאבחו את מצבו כבלתי הופי. הפרופסור המלמד בדרך ביסודיות את רגונו של רבי חיים ופניו לבשו ארשת תדהמה; הוא נזקק לשכנוע כדי שיאמין כי מדבר באותו חולה שפקד את מרפאתו אף לפני זמן קצר.

תפלתו של המשגיח פעלה ומיתרי קולו של רבי חיים שבו לאיתנם כבתחלה.

המשגיח דקמניץ' עמ' 302

גאון המוסר, המשגיח דכפר חסידים, הגה"צ רבי אליהו לופיאן זצ"ל, היה מקדיש חלק נפר משיחותיו כדי להנחיל לתלמידיו את חשיבותה ומעלתה של התפלה. בתפקידו כמנהל רוחני בישיבת 'כפר חסידים', היה מתנדב ואף דורש מפל אחד מתלמידיו ללמד הלכה למעשה על חשיבותה של התפלה בכנתה, ככלי שבכחו לבקע עולמות ולשפר את כל המחצות.

בפרט היה מפליג המשגיח בחשיבותה של תפלה הנאמרת בכ"י ובדמיון. רגיל היה לצטט בענין זה את דבריו הנוצעים של בעל 'ספר חסידים' (סי' קל): 'יש אדם שאינו זכאי שיקבל המקום תפלתו אלא בעבור תקף תחוננים ודמעת עיניו אשר תמיד בוכה ומתנהג; אף על פי שאין בידו זכות ומעשים טובים, מקבל הקדוש ברוך הוא תפלתו ועושה חפצו'.

אף הוא עצמו היה מדקדק מאד בתפלתו שתאמר כדבעי. תלמידיו עמדו ופעמים בכל יום מחדש לראותו מתפלל לפני ה' כבו המשוחרח עם אביו, תוך נתוק מחלט מהעולם שסביבו.

בין בני הישיבה נודע בענין זה ספור שהתרחש בתקופה שבה שכנה ישיבת 'בנסת חזקיהו' במושבה זכרון יעקב, ורבנו שמש בה כמשגיח. באחד הימים הזדמן להיכיל הישיבה בשעת התפלה אפר פשוט מבני המקום. לכשצא שאלוהו כיצד התרום מהישיבה, והוא השיב בתמימות: 'ראיתי את כלם מתפללים, חוץ מאדם אחד, ומדי מבגר שעמד מול כתל המזרח לצד ארון הקדש, והיה שקוע בשיחה עם משהו... אותו יהודי מבגר היה, כמובן, לא אחר מהמשגיח רבי אליהו לופיאן, שכששהה מתפלל היה נראה ככביכול משוחח הוא עם הקדוש ברוך הוא.

רבי אליהו, כפי שהיה נאה דורש, כך היה נאה מקום, ומתוך כך זכה שתפלתו לעשות פרות. ספורי ישועות רבים מתגלגלים בקרב תלמידיו על אודות כת תפלתו שלרב ובתה ובהתרה היתה מתקבלת לרצון לפני ה'.

עשה מאותם ספורים נשמע מפי בעל המעשה, הלא הוא ראש הישיבה הנובע דמיר, הגאון המפלא רבי חיים שמואלביץ זצ"ל, בתוך דברי הספדו הנרגשים על מרן המשגיח זצ"ל.

רבי חיים פתח את הספדו בדברי התנצלות באומרו כי 'דורנו אין מי שיכול להספיד את רבי אליהו, וכיון שכן אין מוטלת עלינו חובה לעשות זאת, שכן בכל מקרה איננו מסגלים להספידו. זאת משום שרבי אליהו נחשב לצדיק; סוד עולם כבר לפני שלושה דורות, ואין מספיד בעולם שיכול לדמות לבני דורנו את המשג' דבי אליהו'.

'להספיד ולתאר לפניכם את אישיותו הדגולה של רבי אליהו אין ביד', אמר רבי חיים בהתרגשות, 'אולם דבר אחד מוכר אני לספר לכם: לפני כשמונה שנים הייתי חולה מסכן וכבר עמתי בשערי מות. היודעים אתם מי הצילני? התודעו אלו תפלות ורמו לבסוף הצלתני? תפלותיו של רבי אליהו!'

'לא אוכל לפרט בפניכם את כל פרטי הספור, אולם זאת אני יודע בברור כי תפלותיו של רבי אליהו הצילוני, וכיון שמועלות הודתית לו על כך, רואה אני כוונתה לעשות זאת עתה ובכפרהס'יא'.

הוסיף וספר המשגיח דקמניץ, רבי משה אהרן שטרן זצ"ל, ממקורביו הגדולים של רבי חיים:

המשגיח דקמניץ' עמ' 302

אזר השבת

העלון מופץ ברבבות עותקים בארץ ובעולם
מוקדש לע"נ מורד אבי רבי משה אלפסי בן עישה ז"ל

זמני כניסת וציאת השבת

כניסת השבת: 19:29
שקיעה: 19:51
ציאת השבת: 20:32
דבנו תם: 21:04

הגיליון ז"ל
בעיקר נתיבות

האלון נוסף לאלון שבת: מנהגות שבת - לקחת או לסמוך את המזון - לבית כנסת
ובן לאלון שבת: מקבץ כל סוגי המשפחה

דיון הלכתי בשולחן-השבת

שאלות ותשובות אקטואליות שהועלו על שולחנם של גדולי ישראל שליט"א

האם מותר לתת את כסף המעשרות עבור נופש לאברך

נשאלתי בימים האחרונים באחד שעושה נופשים לבני תורה, ועשה הנחה בנופש לאברך תלמיד חכם ודחוק בכסף, הנחה של 2000 ש"ח האם נקרא שקיים מעשר כספים, שהרי סו"ס בלא זה היה מרויח עוד 2000 ש"ח וכיון שכן לכאורה יחשב כמעשר כספים, כיון שבלא זה היה מרויח עליו עוד כסף, ושהכי מתסבא לכאורה. ויש לדון כאן בכמה אופנים, שגם אי נימא שמצד הלכות נתינת מעשר כספים יצא ידי חובה, האם ראוי לתת מעשרות לאברך תלמיד חכם שיצא לנופש בבית מלון להתאוורר עם בני משפחתו "וקווי ה' יחליפו כוח" וכך יוכל להמשיך בלימודו ביתר שאת וביתר עזר. והכי נראה לדינא, ואף שיש מגדולי ישראל שיצאו נגד בין הזמנים ואפילו מרן הגר"י זצוק"ל כמו שכתבנו להביא בקונטרס שערי יוסף בהלכות בין הזמנים, ס"מ הרי יש הרבה מגדולי ישראל שכבר הסכימו לבין הזמנים, וכמו שהוכיחו האחרונים שהיה כבר בין הזמנים בזמן הגמרא, וכיון שנהוג כן ופחמט"ה, ורובא דעלמא נוסעים לנופש, ואפילו מצינו הרבה גדולי ישראל שיצאו להחליף אורה, לכן זה נקרא צורך גדול לאברך, ואפשר לתת לו מעשר כספים לצורך זה.

ואמנם ראיתי שמרן הגר"י זיבלרשטיין שליט"א נשאל האם מותר לנסוע לנופש בבין הזמנים מספיק מעשר שלו, והר"ד בקובץ ווי העמודים (סימן יג) שכתב שלענין לקחת בן משפחה בן תורה שאין לו כסף, והסתייג מאוד להתיר, אלא א"כ הוא באמת צדקה ושיהיה נפש כשר וכו' יעו"ש בכ"ד, ולענ"ד נראה דאף אם הוא לצורכו והוא לצורך בניו דע"י כן יחליפו כוחות שפיר דמי, וגם יש לדון להקל בזה כי בעיקר דין מעשר כספים היום, שאינו אלא מנהג וכמו שהאריכו וכתבו בהרבה פוסקים יעויין באריכות בקונטרס שיח יוסף ח"ו עמ' יא.

וכן ששאלתי להגאון העצום רבי עמרם פריד שליט"א בזה"ל: האם מותר לתת מספיק מעשרות כסף לאברך תלמיד חכם כדי שילך לנופש?, ענה לי שאפשר. וכן כתב לי הגאון רבי יקותיאל אוהב ציון שליט"א מה"ס זכר עשה, בזה"ל: כן, כמבואר באחרו' דכל מידי דעביד ליה ניחא בעסק התורה הוי, כ"הכשר מצוה" חשוב, הנידון כמצוה עצמה, וכמבואר יסוד ענין, זה בנימוק"י שלהי פ"ב דמציעא אחד שיטה, ובפסקי תוס' שלהי זבחים. ואכמ"ל. עכ"ד.

(הר"י יוסף אביטבול)

מעשיות בפרשה

"ואתחנן אל ה' בעת ההוא לאמר"

כתב רבינו אביגדור צרפתי זצ"ל, מבעלי התוספות: לא נאמר כאן "והתחננת" אלא "ואתחנן", ללמד שמשה רבינו לא הסתפק בתפילתו, אלא גם ביקש מהרבים שיבקשו עליו רחמים, מפני שגדול כח תפילת הרבים.

על כן, אם יש לאדם חלילה חולה בתוך ביתו, עליו לבקש מהרבים שיבקשו עליו רחמים, או יאמר ברבים "מי שברך" לרפואתו, ובזה שיענו לו כל הקהל "אמן" יצטרפו הם לתפילתו, ותהיה זו תפילת הרבים. (פירושים ופסקים פסק שיט)

"לא תרעה ולא תנאף ולא תענה ברעך עד שוא"

כתב הרב שמשון חיים בן נחמן ממודינא זצ"ל, בעל זרע שמשון (פ"ו יתרו אות כב), הדיבור הראשון שנכתב בלוח הראשון - 'אנכי ה' אלקיך', מכון כנגד הדיבור הראשון בלוח השני - 'לא תרעה'. בצו 'לא תרעה' כלולה אזהרה שלא לספר לשון הרע, כי אמרו חז"ל שהמספר לשון הרע הורג שלושה - האומר, המקבל, והנאמר עליו, וכן הוא גורם לשכינה שתסתלק מישראל ח"ו כי הוא כופר בעיקר, כדאמר ר' יוחנן בפרק ג' דערין (טו, ב). וזהו כנגד 'אנכי ה' אלקיך'.

"ויתעבר ה' כי למענכם ולא שמע אלי"

ברש"י: 'למענכם' - בשבילכם, אתם גרמתם לי. דרש הרב אלעזר שמחה וואסרמן זצ"ל: כל מה שניתן על ידי משה רבינו יש בו נצחיות, כפי שהתורה עצמה היא נצחית. אילו היה משה רבינו נכנס לארץ ישראל, לא היה עם ישראל יוצא ממנה לעולם. אך אם היה נוצר מצב שבגלל חטאיהם היו מאבדים את זכותם לשבת בארץ ישראל, היו נשמדים ח"ו, כי אי אפשר היה להוציאם מהארץ אליה הכניסם משה רבינו.

זהו שאמר משה רבינו: 'ויתעבר ה' בי' - הקב"ה העניש אותי על חטא מי מריבה, אולם על זה יכולתי לבקש ולקבל מחילה. אך הגזירה נשארה 'למענכם' - כדי שאתם, בני ישראל, תוכלו להתקיים בארץ, ואם יהיה צורך, גם בגלות. (ראה לקמן פסוק כז). (קובץ פרשיות) (תשר"ח לעורך הספר 'ילקוט מאיש לרעה')

תשובות לחידה ניתן לענות בקו 'אור התורה' במס' טלפון: 077-410-39-00 שלוחה 2. (הזכרים מתגרסמים אחת לחודש בשלוחה 3). בברכת 'גידול תורה ויאדיר'.
אור התורה
לע"נ בנימין בן רחל
7665190@gmail.com

תשובות לחידה ניתן לענות בקו 'אור התורה' במס' טלפון: 077-410-39-00 שלוחה 2. (הזכרים מתגרסמים אחת לחודש בשלוחה 3). בברכת 'גידול תורה ויאדיר'.

חידה: היכן מצינו יציאה שהיה כניסה?
החידה של שבוע שעבר: איזה אמורה היה עיור ונפקח לו העיניים לשעה?
תשובה לחידה של שבוע שעבר: רב ששת שנתן עיניו ונעשה גל של עצמות, מבאר המרש"א נעשה לו נס שנפקחו עיניו והפכו לגל של עצמות (ברכות נה.). [הודעה: הזוכה ישראל מאיר יחזקאל מתבקש ליצור קשר בדחיפות עם המערכת.]

החודש אי"ה יוגרלו הפרסים כדלהלן:

כרטיספר	נגן איכותי	פרסומן	כובע ויקרתי ואיכותי מתנת
בחנות 'אור החיים'	כשר MP3	כובעי איכות	

קוראים יקרים: ניתן לתרום פרסים לטובת קוויא המדור | ניתן להשאיר הודעה בקו: 0774103900 - שלוחה 5

העלון ההצלחת הגביר היקר: מרד תומר סגרון רעייתו ובנו לביא
להצטרפות לרשימת התפוצה: alon089945291@gmail.com
מייל המערכת (לתגובות, הערות והארות בלבד): alon7148454@gmail.com
טלפון: 052-7148454 | קו התוכן: 079-5904730
פקס: 08-9941870 | מען למכתבים: חזני 1133/4 נתיבות

תחושת אכזבה או הצלחה

אז הנה עולם התורה בעוד כשבועיים יפתח את שערי לקראת זמן אלול. הדבר המשותף שבין כולם זה שהבחורים החדשים שהתקבלו לשיבה עולים ומתעלים במעלות התורה והמידות ■ רגע לפני שזה קורה מזדריך למאוכזבי הבחינות: "השם של הישיבה לא קובע איך תצא. אלא אתה תקבע - איך תצא" ■ בידך ההחלטה: האם אתחיל את הזמן בדגל ימין או בכאב מיותר ■ מאמר מיוחד!

ימים שמחים ביותר שבהם יותר מתעלים ויותר מבקשים עוברים על העולם התורני הצומח והמשגשג בכל יום ויום. את אורות האפילה והשקט המפליא שבתוך קצת פחות ניתן להרגיש יש עוד מבני התורה שגם עתה לא יסתופפו לזמן אלול בהיכלי הישיבות שאליהם כיוונו את צעדם ולאילו שכה חשקו ללמוד בהם. יתכן והכאב הוא מותרות, אבל מהצער ומהכעס לא ניתן לברוח. לעולם. חששות רבות ודאגות סהרוריות מרצדות במוחיהם של עשרות ואם לא מאות אנשי החינוך הבולטים בעולם התורה המתדפקים על דלתותיהם של גדולי ישראל ושופכים במר נפשם את סוד ליבם ואת כאב נפשם. ומנסים בכל הכוחות לשדך בין הבחור לשיבה ולהפריד את הפחד מלימוד התורה. שהרי תורה אפשר ללמוד בכל מקום.

אבל אותם אלו בחורים שאכן יתחילו את זמן אלול, אבל עם סוג של אכזבה מסוימת ונקודתית. כמובן, שכל ישיבה והסגנון שלה. והכל נכתב ונחתם. עולם התורה ציין בדרכו עוד שנה מוצלחת של עשרות אלפי עמלי התורה שהחלו השנה את חייהם בתוך עולם הישיבות, לקראת הקמת בית נאמן בישראל משלהם. עוד ועוד בני תורה מתגלים ומגלים עולם שכולו תענוג והנאה אמיתית. עסק לימוד התורה. כדרכנו, כן אנו וודאי שאין כאן עסק של החלטה בין ישיבות וסידור בין הסגנונות. כל בחור והמתאים לו כל ראש והמטרה השאפתנית שלו. וכמובן מקווים שיתממשו אצל כולם.

בעת האחרונה, ואולי מעט באיחור, פנו אלינו לא מעט בחורים והורים שעקבו אחרי המאמרים שהטבנו לכותבם ולפרסמם לקראת הבחינות לשיבות הגדולות, ובפנייתם מונח גם כאבם העצום והרב. איך יתכן שלמרות הכל, למרות הלימוד המפריך השטיגוען המדהים ובעיקר הרצונות האדירים להתקבל לשיבה שום דבר לא הועיל ולא צלח. וכששואלים את הבחור לאיזה ישיבה התקבל, פתאום החיוך נמחק והתשובה ממחרת להגיע: "לישיבה פלוגית" ואז הפרצוף החמוץ מגיע אף הוא.

וכמו שכתבנו קודם הבחינות איך עוברים את התקופה בשלום, צריך לתת התייחסות של איך עוברים את התקופה שאחרי. גם אם באכזבה גם אם בשמחה. דבר ראשון חובה להחדיר לראש את האמונה המעשית בבורא עולם. לא התקבלת לשיבה שרצית? זה לא בגלל שאתה סוג ב'. אז למה לא התקבלת? כי בורא עולם רצה. וודאי שזה קשה לאמירה ויותר קל לכתוב, אבל זו האמונה בבורא עולם. ה' יתברך סידר לך ישיבה ששם השאיפות, האווירה והלימוד יבנו אותך יותר ממה שחשבת בישיבה אחרת. כי כך הם החיים. ובוודאי שהשם של הישיבה כלל איננו משנה גם לא התקבלת לבאר התלמוד, חברון ופנוביץ' אבל את הכלים לחיים שה' יתברך נתן לך אתה תקבל יותר עזרה גם בישיבה שרק השם לא כל כך מוכר. ומניסיון, ההחדרה של מילים אלו ללב גם קשה לקבלם תמיד עוזרות בתקופות כאלו. בהצלחה. עתה- בין הזמנים- זה הזמן לחשוב ולהגיע למסקנות האמיתיות שטמונות בך! תנצל.

אמפריה

סיפור לשבת

לאור השבת

הרב חיים זאיד

חופשה של מסירות נפש

יעזוב הוא את הנופש, הוא מאבד את כל ה- 12,000 ששילם כבר ב'זיה' ללא קבלת החזר. אמרתי לו כי אני בדיוק בדרך לנהריה, אל הצדיק ר' דוד אבוחצירא שליט"א ואספר לרב על כך, אך אמרתי לו כי יש לו ניסיון גדול ואם יעשה מסירות נפש לכבוד ה' - וודאי לא יפסיד.

האב שהיה ירא שמיים גדול וידע לחשב את ההפסדים ברוח ובנפש, מול הרווחים מהנופש, החליט כי הוא מוכן לוותר על 12,000 ₪ ובלבד שילדיו ומשפחתו ישמרו על קדושת וטהרת נפשם. הוא כינס את בני המשפחה והסביר להם בנחת את הבעיות הרבות בבית מלון הזה וכי אין לה' נחת רוח מנופש שכזה.

לבני המשפחה, ובפרט לילדים הרכים, היה קשה מאד עם הבשורה, אך אף הם שקיבלו חינוך בקדושה מאביהם, הבינו כי אין להם מה לעשות במקום כזה, והשלימו עם ההחלטה. הם ארזו את החפצים וחזרו בחזרה ל'קריית הרצוג'.

במקום זאת הלכו הם לטייל במקום אחר. באותו לילה, סיפרתי זאת לר' דוד אבוחצירא, ור' דוד התפעל כל כך ואמר: "ה' יחזיר להם על כך פי 3." "מיהרתי להתקשר לאב המשפחה ולספר לו על הבטחתו של ר' דוד. האב שמח ובישר זאת למשפחתו שעמדו בניסיון בגבורה. לאחר חודש ימים, מתקשר אליי האב

ומספר לי: "הרב זאיד, אתה לא תאמיני!". "מה קרה?", שאלתי. "לפני ארבע שנים נגנב לי הרכב וחברת הביטוח טענה כי היא לא תשלם לי על כך שקל, מפני שבדיוק ביום הגניבה נגמר לי הביטוח.

אני טענתי שהם טועים מפני שהביטוח נגמר ביום למחרת, אך מאז לא קיבלתי שקל. והנה, היום הם מתקשרים אליי ומספרים לי כי אכן היתה להם טעות מרה, הם התנצלו והעבירו כעת לחשבוננו סכום של: 36,621 ₪ ש"ח הברכה של ר' דוד אבוחצירא ממש התקיימה".

שמחתי מאד לשמוע על כך, אך אז המשיך האב ואמר: "אבל ר' דוד הבטיח שאקבל פי 3, אם כן, הייתי אמור לקבל 36,000 ₪ ומדוע קיבלתי עוד 621 ₪ נוספים!?"

נדמהתי משאלתו, אך אמרתי לו שיחשב גם כמה עלה הדלק הלוך חזר וכמה הוצאות הוציא בדרך על הקניות, כי בוודאי ה' מחזיר על מסירות נפש עד לשקל האחרון. הוא הוציא את חשבון הוצאות שהיה בביתו, ונדהם לגלות: 300 ₪ הוצאתי על הדלק ו-320 ₪ נוספים הוצאתי על קניות בסופר בדרך לבית מלון. מדהים, יחד זה יוצא 620 אבל עדיין, הוא המשיך לשאול, "אם כך מדוע קיבלתי משמיים שקל יותר מחברת הביטוח-36,261 ₪ חייכתי ואמרתי לו שינסה להיזכר אולי קנה עוד משהו קטן בשקל בדרך לבית המלון. הוא חשב קמעא ונתקתה נשמתו: "נכון, זה מדהים!"

טרם נסיעתנו לבית מלון, קניתי לבני מסטיק שעלה שקל בחנות ליד ביתי". התפעלתי אף אני מההשגחה ואמרתי לו: "ראה כיצד בורא העולם לא נשאר חייב ומשלם שכר למי שמוסר נפש עבורו".

מספר מגיד המשרים ידידנו הרב חיים זאיד שליט"א את הסיפור המדהים הבא, סיפור שהוא כל כך מתאים לזמן בו אנו נמצאים- ימי בין הזמנים המלאים נסיונות ומאידך מסירות הנפש המתבקשת מאיתנו. נמצאים אנו בשיאם של חופשת הקיץ. משפחות רבות יוצאות לטיולים ונופש במקומות שונים, אך עלינו לדעת, כי אדם ההולך בדרך ה' ושומר על משפחתו שלא ללכת למקומות שאינם צנועים או כשרים - ה' משלם לו ומחזיר לו.

ברצוני להביא מעשה שסופר בשנה שעברה, על מנת לחזק שוב טרם יציאתנו לטיול ונופש בימי החופשה: היה זה לפני כשנתיים. משפחה משכונת 'קריית הרצוג' שבעיר 'בני ברק', תכננה בקיץ יציאה לנופש בבית מלון. אבי המשפחה שהיה אדם ירא שמיים המקפיד על קלה כבחמורה, בירר על מספר מלונות בארץ ובדק שהם אכן מתאימים לרוח משפחתו.

לבסוף, סגר האב עם אחד מבתי המלון המיועדים לציבור החרדי, הכולל הפרדה מלאה וצניעות בשעות פעילות הבריכות, אוכל כשר ואוירה רוחנית טובה, בה תוכל המשפחה לנופש ולהנות תוך שמירה על קדושת המשפחה. העסקה נסגרה והאב שילם ב'זיה' - 12,000 ₪ בתשלום אחד עבור ארבעה ימי נופש וחוויה לכל המשפחה.

חופשת הקיץ החלה ותאריך הנופש הגיע. כולם קמו מוקדם עם שחר בהתלהבות, הכניסו את התיקים והמזוודות והחלו בניסיעה לחופשה. לאחר מספר שעות הגיעו אל היעד, הורידו את המזוודות בהתרגשות ורצו לעבר 'לובי' המלון. והנה, בעודם ממתינים ב'לובי' לקבלת מפתחות החדרים, רואה האב אל מול עיניו מראות נוראיים של חוסר צניעות. הוא ניגש למנהל ושאל: "סליחה, הלא אמרתם שזה נופש לציבור החרדי!?"

המנהל התנצל וסיפר שאמש בשעת לילה הגיעה משפחה הרחוקה מהדת שנתקעה ללא מלון, אך אל דאגה, עוד היום הם שבים לביתם. "טוב, אם הם עוזבים עוד הערב, אני מוכן להתפשר", אמר האב שדאג לקדושתם וחינוכם של עוללי הרכים. הם עולים במעלית בהתלהבות, נכנסים לחדרים הממוזגים ורצים אל המרפסת "אבא, אבא, בוא תראה את הבריכה איזו גדולה", אומר אחד הילדים. האב מגיע למרפסת והוא מזדעזע ממראה עיניו.

הבריכה אומנם ניתנת בשעות נפרדות לגברים ולנשים, אך כל אנשי המלון יכולים לצפות בנעשה בתוכה. הוא לא יכל לחשוב שילדיו יטמאו את עיניהם וליבם. אך זה לא הסוף, כשירדה המשפחה לחדר האוכל הוא מגלה שהאוכל כלל לא בכשרות שהובטחה להם. לבסוף נתברר כי הנופש בבית המלון היה מיועד לחרדים, אך כיוון שהמלון לא מילא את מכסת האנשים שרצה, פתח הוא את שערי לציבור הרחב. האב לא ידע את נפשו. הוא צלצל אליי מיד, ושאל אותי מה לעשות. השבתי לו כי זהו ניסיון קשה, אך וודאי מן הראוי לעזוב את בית המלון.

האב הוסיף להסביר לי את התלבטותו שהרי אם

האב שהיה ירא שמיים גדול וידע לחשב את ההפסדים ברוח ובנפש, מול הרווחים מהנופש, החליט כי הוא מוכן לוותר על 12,000 ₪ ובלבד שילדיו ומשפחתו ישמרו על קדושת וטהרת נפשם.

באפשרותכם לזכות את הרבים ללא כל תממץ! אם אירע אתכם או מכירים סיפור מחזק שלחו אלינו בית 'אור השבת' רח' חזני 3314 תל אביב ולצ"ן עבור 'אור השבת' או במקט: 08-9941870

אכפרה

סיפור לשבת

ל"אור השבת"

מעולמו של בן הישיבה

מוסר ואמרי קדושי מהפנייה הזוהר

"ואתחנן אל ה' בעת ההיא

לאמר"

(דברים ג, כג)

הג"ר יצחק דוד גרוסמן שליט"א

משפט צדק תרדוף

מופלא מאת אבי מורי ראש הישיבה, רבי ישראל גרוסמן זצ"ל.

"אמי ע"ה היתה הולכת בכל שבוע לשוק במאה שערים ועורכת קניות לכבוד שבת. שבוע אחד, בעודה נושאת את הסלים הכבדים בדרך לביתנו, הופיע מולה בחור צעיר והציע לה עזרה. אמי שמחה והסכימה. כעבור שבוע שוב ניגש בחור והציע את עזרתו. אמי הופתעה מנדיבות לבו, הפקידה בידיו את הסלים הכבדים והתעניינה בזהותו.

התברר כי הוא לומד בישיבה באזור. "כששבה אמי הביתה, הבחינה כי חסר לה שטר של מאה ש"ח בארנקה. היא קישרה מיד ואמרה לאבי כי בדעתה לפנות לישיבה, שם לומד הבחור, ו'לטפל' בו. אבי הניא אותה ואמר לה: 'חס וחלילה! אני רוצה לשוחח עם הבחור'.

"הבחור הופיע בביתנו, ואבי התעניין בו ובמצבו. הוא התייפח בכבי מר וסיפר לאבא כי הוריו מתגוררים באחת מערי הפיתוח, והבית שבו הוא גדל הרוס לגמרי. כיום הוא מתגורר במאה שערים אצל אדם שאין לו במה להאכילו, ומרוב רעב עשה מה שעשה.

"אבא הניח יד מרגיעה ומלטפת על הבחור ואמר לו: 'מהיום, זה הבית שלך. כאן תאכל, כאן תישן. הבחור,

שעד לרגע זה היה מלסטם את הבריות, הפך לבן-בית בביתנו, אוכל מפתנו וסועד על שולחנו. זו היתה התרופה הטובה ביותר לחוליו, לשלבו בסביבה בריאה, לכבדו ולהעניק לו חום ואהבה שהיו כה חסרים לו.

"לא נרגע אבא זצ"ל עד שמצא עבורו שידוך הגון, וראה אותו עומד תחת החופה. זהו 'עמו במאכל עמו במשתה' שאמרו חכמינו, הוספתי לשופט הנדהם.

במסגרת הסיור בקמפוס נכנסנו ל"כולל". זה המקום שבו לומדים אנשים שהיו אסירים שנים רבות, וב"ה חזרו בתשובה והפכו לתלמידי חכמים.

בכניסתנו עמד אחד האברכים ומסר שיעור בפני הלומדים. הוא ישב בכלא יותר מ-11 שנים. בראותו אותנו פסק האברך מלימודו ואמר: "כבוד השופט, יישר כוח!" "על מה?" תמה השופט. "תודה רבה ששלחת אותי לבית הסוהר. שם נפגשתי עם מלאכי השיקום, והודות לתוכניתם אני כאן בדרך התורה".

היה זה אחד מחניכיו של רבי חיים גולומב, ראש הכולל במגדל העמק, שבתקופה ההיא מסר את נפשו יותר מחמש שנים עבור תכנית השיקום. הוא, עם אחי רבי בניציון, עשו מהפך גדול בבתי הסוהר. נרגש כולו הסמיק השופט והפטיר: "זו הפעם הראשונה שמישהו מודה, לי על שהענשתי אותו". ביוצאו מהביקור הפטיר לי בלחשיה: "התוודעתי היום לכך שמשפט התורה הוא משפט האמת".

מספר הגאון רבי יצחק דוד גרוסמן שליט"א: שופט בית המשפט העליון דב לוי, בביקורו במוסדות "מגדל אור" לפני למעלה מעשור ביקש להחכים בכל הקשור לניכור ולמרחק שבין הציבור החרדי לבית המשפט. "למה נמנע הציבור התורני מלהביא את סיכסוכיו בפני בית המשפט במדינה היהודית ששופטיו יהודים?" שאל אותי אז.

השיבותיו בעדיניות כי אנו, בני ישראל, זכינו שבנו בחר ה' מכל העמים ונתן לנו את תורתו. התורה שקיבלנו במעמד הר סיני נצחית היא ונותנת חיים לעושיה, ואינה דומה תורת חיים לכל חוקי המדינה ואורחותיה.

"בכל זאת", התריס בפניי השופט, "את חוקי התורה אני לא תמיד מצליח להבין. איך זה שאדם שגנב מרעהו, נמכר ונעשה לעבד למשך שש שנים? בעיניי, כך השופט, "זו דוגמה לעונש מוגזם שמטילים על אדם".

עניתי לו: "שופט נכבד, נגעת בנקודה רגישה, ואשיב לך עליה מנסיוני. עשרות בשנים אני עוסק בשיקום אסירים בבתי הסוהר בישראל. זכורני: לפני ארבעים שנה, כשהתחלתי את הפעילות שלי, ראיתי את האווירה הקשה שבין הסוהרים לאסירים.

"ראיתי את היחס המנוכר שקיבל האסיר והבנתי את חוקי התורה. חז"ל מלמדים אותנו (קידושין כ, א) 'כל הקונה עבד עברי כקונה אדון לעצמו, לומדים זאת מהכתוב 'כי טוב לו עמך - עמך במאכל ועמך במשתה, שלא תהא אתה אוכל פת נקיה והוא אוכל פת קיבר'. תוספות שם מביאים מהירושלמי, שאם אין לו אלא כרית אחת, ייתן אותה לעבד. הלוא מדובר בגנב שנמכר בגניבתו, כי אין לו מה לשלם. ומדוע זה חלה חובה לתת לו את הכרית? הוא יישן על המיטה - ובעל הבית על הרצפה!?"

"התורה מלמדת אותנו את העומק שבדבר. איך נולד גנב? אין זאת אלא מפני שהגיע מביט של עניות ודוחק, שפלות ודלות. כתוצאה מכך לא קיבל חינוך ראוי, והתנהגותו בהתאם. אומרת התורה, מכור אותו לעבד שש שנים, כבד אותו, תן לו את הכרית שלך ומיטב המאכלים. או אז הוא יראה לנגד עיניו התנהגות ראויה, יחקה אותה ויאמץ אותה אל לבו.

"לא זו אף זו. גם לאחר שהוא עוזב את בית אדוניו חלה עליך מצוות העניקה, הענק תעניק לו (דברים טו, יד), על מנת לבסס לו את החיים ולאפשר לו לפתוח דף חדש.

"לעומת זאת, בית המשפט הישראלי אכן שופט אותו לתקופת מעצר בת פחות משש שנים, אבל הדבר משפיע עליו בצורה שלילית. הוא נפגש שם עם אנשים מפוקפקים ולומד מהם שיטות מתוחכמות. הוא יוצא בלי פרנסה, ולרוב גם חוזר לסורו. המציאות הנהירה לי היטב מוכיחה היום, כי יותר מ-80% מהאסירים חוזרים לבית הסוהר!"

הוא הנהן בראשו כשומע לדבריי, הגם שלא בהכרח הסכים עמם. הוספתי וסיפרתי לו סיפור

"זכורני: לפני ארבעים שנה, כשהתחלתי את הפעילות שלי, ראיתי את האווירה הקשה שבין הסוהרים לאסירים"

הזרינה מהפנייה הלבבות

רבינו האור החיים הקדוש כותב על הפסוק הזה שלמדים ארבעה תנאים הצריכין לקבלת תפילה.

א. שיתפלל כעני הדופק על הפתח, כמו שנאמר (משלי יח, כג) "תחנונים ידבר רש".

ב. שיבקש ממקור הרחמים.

ג. זמן תפילה. כדרך אומרו (תהילים סט, יד) "ואני תפילתי לך ה' עת רצון".

ד. שתהיה תפילתו מפורשת ולא תהיה סובלת פירוש בלתי הגון. וכמו אותו מעשה שהובא במדרש (אסתר רבה ז, כד) באדם שהיה מהלך בדרך והתעייף, אמר הלוואי הווה לי חד חמר [פירוש: הלוואי ויהיה לי חמור אחד, ולא פירש בתפילתו שהוא רוצה לרכב עליו] עבר שם איש אחד מרומיים, שבו בזמן ילדה לו חמרתו עיר אחד. ואמר לו קח והרכב עליך עיר זה. אמר, הרי תפילתי נשמעה אבל אנוכי לא שאלתי כהגון, כלומר לא פרשתי דברי אם ארכוב אני על החמור או להרכיבה עלי...

הוא מה שנתכוון משה במאמרו כאן: ואתחנן - לשון תחנונים כנגד תנאי ראשון. אל ה' - שיבקש ממקור הרחמים, זה כנגד התנאי השני.

והוא מה שנתכוון משה במאמרו כאן: "ואתחנן" - לשון תחנונים כנגד תנאי ראשון. "אל ה'" - שיבקש ממקור הרחמים, זה כנגד התנאי השני. "בעת ההיא" - פירוש בעת הידועה לקבלת תפילה, שהיא עת רצון, כי מי יודע עת הרצון כמשה.

ואפשר שזה היה בעת אשר אמר לו ה' (לעיל ב, כד) "החל רש" ארץ סיחון ועוג, וזה מכוון לדברי רבותינו ז"ל שאמרו לאחר שכבש ארץ סיחון ועוג וכו'. זה כנגד תנאי שלישי.

"לאמר" - פירוש, פירש אמריו כמצטרך שלא יסבלו דבריו דבר בלתי הגון, כנגד תנאי רביעי.

ויה"ר שהשי"ת יקבל תפילותינו ברצון ונזכה במהרה לגאולה השלימה. ולבניין בית קדשינו ותפארתינו בב"א.

מדור תפילות וקושיות

אשכול יוסף

הרה"ג רבי יוסף די סימך טוב שליט"א

חזרה

סיפורי אהבה

אור השבת

היאך רב אשי הכתבן לשלוח יד במאכל המלך?

במסכת כתובות (סא). מסופר שמר זוטרא ורב אשי ישבו על פתח מלך פרס, בינתיים עבר לפניהם מלצר המלך עם מיני מאכלים ותבשילים למלך, באותה שעה הבחין רב אשי שמר זוטרא חוורו פניו מפני תאוות המאכל, מיד נטל רב אשי באצבעו מתבשיל המלך והניחו בפיו של מר זוטרא. נעמד מלצר המלך וטען לרב אשי שבמעשה זה ששלח ידו במאכל המלך הפסיד את סעודת המלך, כי מעתה אין המאכל ראוי לעלות על שולחנו של המלך. בינתיים הגיעו שוטרי המלך ושאלו את רב אשי למה הפסיד את סעודת המלך? נענה רב אשי לשוטרי המלך שהעושה מאכל זה אין ראוי שיאכל ממנו המלך כיון שיש צרעת בבשר התבשיל. שוטרי המלך חקרו ובדקו ולא מצאו כדבריו, עד שרב אשי שאל על אחת מחתיכות הבשר האם בדקוהו ונעשה נס ומצאו כדבריו.

אמרו רבנן לרב אשי היאך סמכת על הנס לסכן את עצמך מפני המלכות, אמר להם מפני שראיתי רוח צרעת פורחת על מר זוטרא. וביאר המהרש"א שבמה שרב אשי הפסיד את סעודת המלך סיכן את עצמו הרבה יותר ממה שמר זוטרא היה שרוי בסכנה מפני שאחזו בולמוס. ולפי זה צ"ע כיצד הניח רב אשי את דעתם של רבנן במה שהכניס עצמו לסכנת מיתה, שהרי המלך היה עלול להורגו כדן מורד במלכות במה שהפסיד את סעודתו?

יישוב א'

היה ברור לרב אשי שהיה במאכל נגע צרעת בשו"ת יביע אומר (ה"ט ח"מ ס" י"ב) מתריך שלגבי רב אשי לא היה נחשב דבר זה לנס היוצא מגדר הטבע, מאחר שהיה משוכנע בעצמו שהיה במאכל נגע צרעת, וכשיבואו אליו בטרונאי, יוכיח אותם על פניהם וישימו יד לפה, ואף אם ירהיבו עוז לדבר אל המלך וימסרוהו למלכות, עמו עוז ותושיה להוכיח צדקתו ולגולל האשמה עליהם. ולכאן יש להעיר על תירוצו זה שהרי רש"י שם מפרש שנעשה נס ומצאו צרעת במאכל, ומוכח שבאמת מתחילה לא היה במאכל צרעת ורק על ידי נס מצאו כן, וא"כ רב אשי לא יכול היה להיות בטוח בעצמו שיוכיח לפני המלכות שיש צרעת במאכל, אלא רק על ידי נס היוצא מגדר הטבע. ועוד שאם רב אשי היה יודע בבירור שיש צרעת במאכל מסתבר לכאורה שלא היה מטעים ממנו למר זוטרא.

יישוב ב'

אותו המלך היה נוהג בחסד וכבוד לחכמי ישראל עד תריך בשו"ת יביע אומר (שם) על פי מה דאיתא בנבחים (ט). שסיפר רב אשי שפעם אחת היה רב הונא בר נתן לפני מלך פרס והיה המלך מתקן ומסדר את אבנטו שהיה חגור למעלה מכנגד אצילי ידיו והורידו למטה כדי לנאותו. ואמר לי ממלכת כהנים וגוי קדוש כתיב בכם, וכשבא לפני אמר לו התקיים בך "והיו מלכים אומניך", הרי שאותו מלך פרס מלך חסד היה, ולכן לא נתיירא רב אשי שמפני כך ימיתוהו המלך. ולכאן יש להעיר דמכל מקום עדיין כשהדבר נוגע לכבוד המלכות יש סכנה בדבר, וכדמשמע בגמרא ששאלוהו רבנן לרב אשי היאך סמך על הנס, ולפי דבריו לא היה בדבר נס כל כך.

יישוב ג'

רב אשי היה מקורב למלכות עד תריך בשו"ת יביע אומר (שם) בשם הגהות זו זהב (כלל ב"ט אות כ"א) דשאני רב אשי שהיה מקורב למלכות, כמו שמצינו בגיטין (ט). מימי רבי ועד רב אשי לא מצאנו תורה וגדולה במקום אחד. וכן משמע ממה שאמרו בגמרא שהיו יושבים על פתח המלך. אך יש להעיר כ"ל דמכל מקום עדיין כשהדבר נוגע לכבוד המלכות יש סכנה בדבר, וכדמשמע בגמרא ששאלוהו רבנן לרב אשי היאך סמך על הנס. והשיבני ידידי הרה"ג ינון ברוכים שליט"א ששמע מפ"ק של מרן היב"א זצ"ל שהוסיף לתרץ כמו שהבאנו לעיל עם רבי חנינא בן דוסא שהיה רגיל בניסים, שכן הוא אצל כל התנאים והאמוראים שאצלהם הנס הוא כמו טבע.

מרן הגאון רבי רפאל ברוך טולידאנו זצ"ל בהיותו בן תשע, חלה במחלה קשה. הוא שכב במיטתו, מתפתל בכאבים עזים, בוכה וגונח מרוב יסורים. לפתע נכנס אביו לחדר, לבקרו. בו ברגע - פסק הנער מבכיו. הידק את שפתי - וחייך אל אביו! באותה שעה שהה שם ידידו ורעו, הגאון רבי יוסף משאש זצ"ל, שנדהם למראה השינוי הכביר שחל בו. לאחר שהאב יצא מהחדר, שבו הגניחות והאנחות. שאלו ידידו רבי יוסף: כיצד יכולת להחריש, אחר שסבלך רב כל כך?! ענה הנער בן התשע: "לא רציתי לצער את אבא, האם לא די בכך שאני סובל?! לא רציתי שגם לאבא יכאב!..." פעם ישבו כולם לסעודת מצוה, ורבי רפאל ברוך הסב עמם אבל לא טעם דבר. לשאלתם, השיב שהוא שרוי בתענית. על מה ולמה? סיפר, שהיה נוכח בבית הדין כאשר אביו הדיין פסק את פסק דינו - ואז החל המפסיד להתווכח עמו, והשתמש בלשון חריפה ובמילים בוטות. הבן לא יכול היה להחשות, ומחה על כבוד אביו - ועל כבוד התורה ובית הדין. אבל לאחר מכן הביע אביו באוזניו את מורת רוחו על דבריו: לב האיש היה מר עליו, ופרק את מרירותו. "מששמעתי שציערתי את אבא - בתום לב! וכדי להגן על כבודו! - קיבלתי על עצמי להתענות כדי לכפר על החטא!" ברבות הימים, כשהגיע אביו לשיבה, מילא רבי רפאל ברוך את מקומו כדיין. הוא קיבל משכורת ממשלתית מכובדת, אך מפני כבודו של אביו, היה מוסר לו את כל משכורתו, כדבר מובן מאליו! וזאת, למרות שהיה אז בעל משפחה! האב חילק את הכסף בין כל בני המשפחה, ונתן לרבי רפאל ברוך סכום מסוים למחייתו. כאשר נפטר האב והמשכורת כולה נשארה שלו - הצטער רבי רפאל ברוך על המצוה שנשמטה מידו!

מסופר מעשה שהיה לא מזמן בארצות הברית בעורך דין יהודי שהצליח במקצועו ונתפרסם שמו כאחד הטובים עד שמינו אותו לשופט באחד מבתי המשפט המובחרים של ארצות הברית ויהי ביום מן הימים הגיעו אליו שני יהודים ורצו להרצות את דבריהם בפניו כדי שידון אותם, אלא שהשופט סירב ולא רצה לשמוע אותם ואמר להם שהוא לא מוכן לשפוט אותם אך הם התעקשו ולא ויתרו עד שהשופט גער בהם ואמר הרי אתם יהודים מה לכם ולמשפט שדנים לפי חוקי הגויים תלכו לרב שלכם ומה שיאמר לכם על פי התורה כך תעשו. ואחר כך הוא סיפר להם שהוא בעצמו כשהיה לעורך דין צעיר הוא הלך לקבל ברכה אצל הרבי מלובביץ זצ"ל ואמר לו שהוא רוצה להצליח במקצועו אך הרב סירב לברך ואמר לו הרי אתה יהודי והולך לפי משפטי הגויים איה מקום לברכה?? אלא שהוסיף ואמר אני מוכן לברך אותך אם תבטיח לי שלא תשפוט יהודים לכשתהיה לשופט והסכמתי וכל הצלחתי כיום זה בזכות ברכתו של הרב. והיהודים אכן שמעו לעצתו והלכו לדיון אצל הרב.

בשנים הראשונות לקיום ישיבתו של ה"חפץ חיים" היו רב התלמידים יושנים בבית הכנסת, והיו מביאים להם קדרות תבשיל למזונותיהם. בגמר אכילתם היו התלמידים רוחצים את הקדרות בכיור הרחצה, ומחסר זהירות היו הכיור או הקערה מתלכלכים משירי האכל. מתפללי בית הכנסת, שהיו מוצאים, לפעמים, אטריה מדבקת וכדומה, הקפידו מאד על הדבר, ורבי ישראל מאיר ראה בזה חשש של גזל. כדי למנוע תקלה זו מהתלמידים, היה ה"חפץ חיים" בא לבית הכנסת כל לילה בשעה שתיים עשרה, לאחר שהתלמידים היו שוכבים לישון, ומנקה את הכיור והקערה.

הנה הגאון הגרי"ח זוננפלד זצ"ל, כשהגיע המצב הכלכלי בביתו להיות קשה מנשוא וכבר מזמן אזלה פרוסת הלחם האחרונה, רק אז יצא הרב לחפש פרנסה. הוא עלה במדרגות הרחבות של השכונה, פנה לצאת בעד השער שלידי ביה"ח "משגב לוך" והנה לפתע נצצו לעיניו שני "נפוליאון" זהב, מטבע שערכה היה עצום בימים ההם. אמר הגאון זצ"ל: "אפשר כבר לחזור. יש לי, ברוך ה', כבר פרנסה". כן סיפרו על הסבא מנוברדוק, שפעם היה יושב ביער עם נר דולק ולומד תורה. לפני שהנר כבה אמר: "ריבוננו של עולם, אני מאמין באמונה שלמה שתמציא לי נר דולק להמשיך ללמוד תורה." פתאום ראה צורת יד שהושיטה לו נר דולק ונעלמה.

דואגים לעמלי התורה לקראת זמן אלול הבעל"ט

כידוע לכולם מאז הוקמה ממשלת הזדון התקציבים לקעמפים ולטיולים של עול ם הישיבות מה שממלא את המצבר של בחורי הישיבות נסגר כליל.

וכעת עומדים בחורי ישיבות רבים ללא שום סבסוד לקראת יציאה לקעמפ וההעלויות הינם אלפי שקלים.

ניתן לפנות אלינו ולהעביר תרומות לאותם בחורי הישיבות שעתה זקוקים לכאן יותר מתמיד.

052-714-84-54

כחובת על הקיר

את התמונה הבאה הובא חושף הסופר הרב יאיר וינשטוק, החובה בתוכה את שלוש האותיות הראשונות מהזו"ה על הקיר למול הציון של האור החיים הקדוש.

ילדי החסד

ילדי ישראל עוסקים במצות חסד של אמת
לעלוי נשמות שלא זכו להניח אחריהם ילדים

ג'ליון מספר 23
פ'רשת וא'תחנן תשפ"א

על הפ'רשה

ד'בר תו'רה מג'דולי יש'ראל שלא ז'כו ליל'דים,
ולומ'די תו'רתם ה'רי הם כ'בני'הם

פ'רנסה לב'ני יש'ראל, וכ'עין ז'ה א'פ'שר לומר ג'ם כ'אן א'ל הו'יה ג'גימ'ט'ר'יא ז'ן,
ב'עת ה'הוא ל'שון נ'ס'ת'ר, ב'ש'עה ש'ב'ני יש'ראל י'היו בג'לות וא'ין נ'בו'אה וא'ין
רו'ח הקו'ד'ש, על כ'ל פ'נים ז'ן, ה'קב"ה י'תן פ'רנסה לב'ני יש'ראל.

[ב'ן לא'ש'רי - ב'ר'כה מ'ש'ל'שת]

מ'שה בק'ש לה'כנס לא'רץ יש'ראל ללמוד ס'נוג'ר'יא על בני יש'ראל

א'ע'ב'רה נ'א ו'א'ר'אה א'ת ה'א'ר'ץ ה'טו'בה (ג, כה).
א'ית'א בג'מ'רא ד'ר'ש ר'בי ש'מ'ל'אי מ'פ'ני מה נ'ת'א'ה מ'שה ר'בינו ל'יכ'נס לא'ר'ץ
יש'ראל וגו' א'פ'נס א'ני לא'ר'ץ כ'די ש'י'ת'ק'ימו פו'לן על י'די (סו'טה יד, א),
ו'צ'ר'יך ל'הב'ין ה'רי כ'ל ה'עו'סק ב'תו'רת ח'ט'את כ'אילו ה'ק'ריב ח'ט'את (מ'נ'חות
קי, א), א'ם פ'ן ה'י'ה י'כול ללמוד תו'רת מ'צו'ת ה'תלו'יות ב'א'ר'ץ ו'י'ה'י'ה כ'אילו
ק'ים או'ת'ם ב'פו'על, ו'א'פ'שר לומר ד'א'ית'א ב'מ'ד'ר'ש א'מר מ'שה ל'פ'ני ה'קדו'ש
ב'רו'ך הו'א וגו' לא צ'י'ית או'ת'ם, ל'י צ'י'ית (ש'מו'ת ר'ב'ה מז, ט), ו'ב'זה ה'מ'ת'יק
א'ת ה'דין מ'על ב'ני יש'ראל, ל'כן בק'ש מ'שה ל'יכ'נס לא'ר'ץ יש'ראל ב'כ'די
ל'ק'י'ים, ד'ה'י'נו ל'ת'ת ת'קו'מה לב'ני יש'ראל מ'ח'ט'א ע'בו'ד'ה ז'רה, כ'י א'ם הו'א
לא כ'נס לא'ר'ץ ה'רי י'פול ה'ס'נוג'ר'יא ש'ל ל'י צ'י'ית, ש'ה'רי ה'תו'רה ק'י'מת
ומ'שה לא, ל'כן בק'ש ל'יכ'נס לא'ר'ץ ולא לה'ס'ת'פ'ק ע'ם ללמוד תו'רת
מ'צו'ת ה'תלו'יות ב'א'ר'ץ.

[ד'ב'רי ש'או'ל]

ד'מ'יתי ש'הכל ת'לוי ב'י כ'מו ב'ח'ט'א ה'ע'גל

ו'א'ת'חנן א'ל ה' ב'עת ה'הו'א ל'אמור (ג, כג).

ו'ב'ר'ש"י ב'ש'ם ה'ס'פ'רי ב'עת ה'היא, ל'א'חר ש'כ'ב'ש'תי א'ר'ץ ס'י'חון ו'עו'ג ד'מ'יתי
ש'מ'א הו'ת'ר ה'נ'ד'ר, ו'ת'מ'ה ב'א'זו'ר א'ל'יהו א'ם הו'ת'ר ה'נ'ד'ר ש'וב א'ין צ'ו'ר'ך
ב'ת'פ'ילה, ו'א'פ'שר לומר ד'א'ית'א בג'מ'רא מ'שה ר'בינו נ'ס'ת'כל ב'א'ס'פ'ק'ל'ר'יא
ה'מ'א'ר'יה (ב'מ'ו'ת מט, ב), ד'ה'ינו ש'מ'שה ר'בינו י'ד'ע ד'ב'ר'ים ב'רו'ר'ים, א'מ'נס
א'ית'א בג'מ'רא ל'ג'בי ח'ט'א ה'ע'גל א'מר מ'שה ד'בר ז'ה ת'לוי ב'י מ'יד ע'מד
ו'נ'ת'ח'יק ב'ת'פ'לה ו'ב'ק'ש ר'ח'מים (ב'ר'כו'ת לב, א), ש'ה'קב"ה נ'תן ר'מ'ז ל'מו'שה
ר'בינו ש'י'ת'פ'לל ע'ל'יהם, ו'זה מה ש'ר'ש"י או'מר ד'מ'יתי ש'מ'א הו'ת'ר ה'נ'ד'ר,
ו'ד'בר ז'ה ת'לוי ב'י, ל'כן א'ת'פ'לל א'ל ה' ו'י'ת'יר א'ת נ'ד'רי.

[ב'ן לא'ש'רי - ב'ר'כה מ'ש'ל'שת]

ש'ת'ר'ח'מ'ני עו'ד ב'ג'לו'תי ב'פ'רנס'ה ב'ש'פ'ע

ו'א'ת'חנן א'ל ה' ב'עת ה'הו'א ל'אמור (ג, כג).

ו'לא פ'יר'ש א'י'זה ע'ת, ו'א'פ'שר לומר ד'א'ית'א ב'מ'פ'ר'ש'ים ב'ד'ב'רי י'ע'קב
א'ב'ינו לא ע'ת ה'א'ס'ף ה'מ'ק'נה ה'ש'קו ה'צ'אן ו'ל'כו ר'עו (ב'ר'אש'ית כט,
ז), לא ע'ת ה'א'ס'ף ה'מ'ק'נה, ש'א'ם ח'ס ו'ש'לום עו'ד לא ה'גיע ה'ז'מן
ל'א'ס'וף א'ת ב'ני יש'ראל מ'ג'לו'ת'ם על י'די ב'יא'ת ה'מ'ש'י'ח, על
כ'ל פ'נים ה'ש'קו ה'צ'אן ו'ל'כו ר'עו, ש'י'ת'ן ה'קב"ה

זכות הרבים תלוי בך!
רבות שעות תורה במסגרת לימוד ה'דף היומ'י יזקפו לזכותך!
הורד אינך פוסט'ר א'ינו'ד אי'נו'ד ה'דף היו'מ'י ו'ת'א'ה ר'ב'ית ה'כנס'ת ל'א'ך:
DAF.TFILOT.ORG

רב אחא - שר הבירה ספור היסטורי בהמשכים

[ארכיון המחנה החרדי]

פרק ב'

הסופה

כִּשְׁהוּא דוּחָה אֶת הַצְּעָתָם בְּעֵדִינוֹת. אֲנִי מַעֲדִיף לֵהִיּוֹת לְבַדִּי, כִּךְ אוֹכֵל לְנוֹחַ בְּאֵין מַפְרִיעַ. מוֹטָב, אַפּוֹא, נִפְרָד עֵתָה וְאֶגֶשׁ בְּעֵצְמִי אֶל הַיַּעַר.

"רְצוֹנוֹ שֶׁל רַבְּנוּ זֶהוּ כְבוֹדוֹ", אָמְרוּ הַתְּלַמִּידִים זֶה לְזֶה וּנִפְרְדוּ מִמֶּנּוּ לְשָׁלוֹם.

יָצָא רַב אַחָא אֶל הַיַּעַר, פִּלַּס לוֹ דֶּרֶךְ בֵּין הָעֵצִים, צָעַד לוֹ לְאִטּוֹ עַד שֶׁמָּצָא לוֹ מְקוֹם מְתָאִים לְמִנוּחָה. הִיָּה זֶה סְמוּךְ לְנֶהַר פְּרַת הַחוּצָה אֶת בְּגַל (הִיא עֵירַק שֶׁל הַיּוֹם) מִמַּעַרְב לְמִזְרָח, שָׁם נִשְׁפָּד הוּא אֶל הַמַּפְרָץ הַפְּרָסִי.

רַב אַחָא הִתְרוּחַ לוֹ בֵּין הָעֵצִים בְּמְקוֹם נָאָה וּמוּצָל (מוֹגֵן עַל יְדֵי צֶל). הוּא שָׁמַע אֶת קוֹלָם שֶׁל הַמַּיִם הַזּוֹרְמִים לָהֶם לְאִטָּם בְּנֶהַר, הִתְבּוֹנֵן בְּעֵצִים הַיִּקְרִים אֲשֶׁר הִשְׁרִי עֲלָיו אוֹרֵת שְׁלֹה וְרַגַע. לְאֲזוּנֵי הַגִּיעַ קוֹל צִיּוּצָם הָעֲלִיז שֶׁל הַצִּפְרִים וְקוֹל-מִשְׁק כְּנַפְיָהֶן שֶׁל הַצִּפְרִים שֶׁהַצִּטְרָפוֹ אֲלֵיהֶן הוּא הַבֵּיט בְּחִרְקִים הַזּוֹחֵלִים עַל אֲדָמַת הַיַּעַר וְנִשְׂאָ עֵינָיו אֶל שְׁמֵי הַתְּכַלֵּת אֲשֶׁר נִבְטוּ מִבֵּין עֲנָפֵי הָעֵצִים וְנִשְׂאָ תוֹדָה חֲרִישִׁית לְבוֹרָא כָּל הַיְקוּם הַנִּפְלָא הַזֶּה.

כִּךְ שָׁכַב לוֹ רַב אַחָא, מִלֵּא אֶת

כַּאֲשֶׁר סִים רַב אַחָא אֶת שַׁעוֹרוֹ, הוּא חָשׁ לְאוֹת (עֵיפוֹת) רַבָּה הַמַּתְפַּשֵּׁטת בְּכָל אַבְרָיו, כָּל מֵאֲמָצִיו, כָּל יְגִיעָתוֹ הַרוּחָנִית שֶׁל הַיָּמִים הָאֲחֻרוֹנִים כְּאִלוֹ הַתְּפִרָצָה בְּבַת-אֲחַת וּבְעֵצְמָה רַבָּה.

– "לֵאמֹר נָא לִי רַבְּנוּ", פָּנָה אֵלָיו אֶחָד מִתְּלַמִּידָיו עִם תֵּם הַשַּׁעוֹר. "הַתְּעוֹרְרָה לִי קִשְׂיָה..."

– "וְאֲנִי רוּצָה לְשָׁאֵל אֶת כְּבוֹד רִישׁ הַמְּתִיבְתָא כִּי־צַד נִתָּן לְתַרְצָ..." שָׁאֵל תְּלַמִּיד אַחֵר.

רַב אַחָא דָּחָה בְּשִׁתֵּי יָדָיו אֶת תְּלַמִּידָיו שֶׁהִגִּיעוּ מִכָּל עֵבֶר עִם שְׁאֵלוֹתֵיהֶם וְהַעֲרוֹתֵיהֶם כְּשֶׁהוּא מְבַקֵּשׁ:

"לֹא עֵתָה, תְּלַמִּידֵי הַיִּקְרִים, אֲנָא, שְׁמְרוּ אֶת אֲשֶׁר בְּפִיכֶם לְשַׁעוֹר הַבָּא, עֲכָשׁוּ מַחֵי מֵאֲמָץ יִתַּר עַל הַמִּדָּה וְרֹאשֵׁי כְּבֹד עֲלֵי לִכְּוֹן חוֹשְׁבֵנִי כִּי מוֹטָב אֲצַא עֵתָה אֶל הַיַּעַר הַסְּמוּךְ כְּדֵי לְהִתְאַוֵּר וּלְהַחֲלִיף כַּח".

"אִם רַבְּנוּ אֵינּוּ חָשׁ בְּטוֹב, אוּלַּי עֲלִינוּ לְהַתְּלוֹת אֵלָיו בְּדַרְכּוֹ אֶל הַיַּעַר?" שָׁאֵלוּ הַתְּלַמִּידִים בְּזִהִירוֹת.

– "לֹא! תְּלַמִּידֵי הַיִּקְרִים", הִשִּׁיב רַב אַחָא

שליחי 'שומע תפילה' יעתירו עבורכם בכותל המערבי

40 יום רצופים

להעברת שמות חייגו כעת: 0722-81-85-82

אלפים
כרך
1181

ראותיו אִויר צח ועד מהרה נפלה
עליו תרדמה עמקה.

על חרבו לא הסכים רב אחא
לותר בשום אפן. "זהו כלי חשוב העשוי
להביא לי תועלת רבה", אמר לעצמו, והשאיר
אותה צמודה אליו.

רב אחא, שידע מלאכת השחיה על בריה, המשיך
לשחות עוד שעות אחדות עד שלא נותר בו עוד כח.

הוא חש כי לא יוכל עוד להמשיך לשחות... "אולי
ישנה כאן יבשה כלשהי ואוכל לשחות אליה בשארית
כחותי?" שאל רב אחא את עצמו, והתבונן מעל פני
המים אך לא נראה באפק מסביב אפלו זכר ליבשה...
נשימתו נעשתה קצרה, לבו הלם (דפק) בו בחזקה
וכמעט שהשתלט עליו היאוש...

"רבנו של עולם", נשא תפלה מעמקי הים, "הלא
אתה יודע שאפסו כחותי, לא נותר לי עוד כח לשחות,
לכן אצוף עכשו על פני המים ואתה, רבון העולמים,
אנא שמר עלי, הלא רק אתה יודע כיצד נקלעתי
פתאם ללב ים, אנא עזרני אלקי".

לאחר תפלה קצרה זו חש רב אחא הקלה בלבבו, הוא
הרגיש כי הוא נתון עשו לחסדיו של בורא העולם,
עתה הוא נוכח לדעת כמה חסר אונים הוא האדם ועד
כמה הוא תלוי ברחמי של בוראו שרק הוא כל יכול.

רב אחא, שהיה עדין נבון, נסער ותשוש מכל אשר
ארע לו, התעלף שנית וכך נשא הרחק על גלי הים.

בינתיים שככה הסערה האימה, גלי הים נחו מזעפם,
הגשמים חדלו, הרוחות העזות נרגעו והשמים התבהרו.

רב אחא צף על המים, כשהכרתו עדין לא שבה אליו,
הוא היה נתון כבתוך כפות ידי של הבורא אשר ברוחו
תלוי גורלו: אם יתרחש נס, הוא ינצל; ואם לאו, חלילה,
הוא עלול לטבע בכל רגע.

ומה, לדעתכם ילדים, קרה לרב אחא? האם ארע לו
נס במקום כה נדח בלב ים, או שמא נגזר עליו אחרת?
על כך תוכלו לקרא בפרק הבא.

רב אחא לא ידע לכמה זמן הוא נרדם במצבו ז, הוא
לא יכול היה לשים לב לשנוי הפתאמי במזג האויר;
לפתע התקדרו פני השמים בעננים שחורים וכבדים,
ברקים הבריקו, רעמים הרעימו, ומטרות עז (גשמים
חזקים) החלו לרדת. רב אחא, שהיה עדין שקוע
בתרדמה עמקה, לא חש במתחולל סביבו. אלו היה
הדבר קורה לאט ובהדרגה, הרי תוך זמן קצר היה ודאי
מתעורר ונמלט לביתו; אך הסערה התחזקה בבת אחת
והפכה לסופה רבת עצמה (כעין "סופת ההוריקן")
המכרת בימינו באזורים שונים בעולם המתחוללת
לעתים נדירות מלגה בסערת-רוח קשה יותר, גורמת
להרס רב, וסוחפת כל הנקרה (המזדמן) בדרךה.

רב אחא התעורר מתרדמתו בבהלה, אך לא היתה
לו כבר כל אפשרות לברוח. נהר פרת הסמוך עלה על
גדותיו במהירות וסחף עמו גם את רב אחא...

רב אחא המבהל שהיה עדין מנמנם למחצה, לא הבין
מה קרה, ולאן הוא נסחף. מרב פחד התעלף והמשיך
להסחף בנהר הזורם במהירות רבה.

כשהתעורר רב אחא מעלפונו גלה את עצמו בלב ים
מבלי שיוכל אפלו לשער היכן הוא נמצא וכיצד הוא
הוא לכאן.

"לא ית להרבות במחשבה", אמר רב אחא בלבבו,
והחל לשחות בים הגדול, בתקווה להגיע בהקדם
ליבשה.

עד מהרה הבחין רב אחא כי בגדו העליון מקשה
עליו את מלאכת השחיה, פשט אותו והותירו בלב ים.

צמוד לבגדו העליון היה רב אחא נושא דרך קבע
חרב חדה, כי כך היה דרכם של האנשים המכבדים
באותה תקופה.

המשך בשבוע הבא בעזהשי"ת

לזכרון עולם בהיכל ה'

מתאחדים לכתיבת ספר תורה שכל כולו חסד של אמת!

0722-81-85-82 קחו חלק בספר התורה ובחרו פסוק מיוחד לזכותכם ולזכות בני ביתכם, חייגו כעת:

לְעֻוֵי נְשָׁמָתָם

שְׁמוֹת הַנְּשָׁמוֹת שֶׁלֹּא זָכוּ לִילָדִים
שֶׁהֵיֶאֱרָצִיט שְׁלָהֶם חֵל בְּשָׁבוּעַ זֶה

י"א אב - ר' ניסים פאראד ב"ר יצחק

י"א אב - ר' צבי ב"ר גבריאל

י"א אב - מרת פערל געלא בהרה"ג אברהם שלמה לב

י"א אב - מרת ברכה רות בת אברהם נח

י"א אב - מרת רעכל בת צבי יהודה

י"א אב - ה' אברהם אביש ב"ר משה שמואל כהן

י"א אב - ה' דניאל שלום בן ברוך ריי

י"ב אב - שמעון הלל ב"ר יצחק

י"ב אב - ר' מריאן ב"ר בנימין

י"ב אב - ר' משה ב"ר מרדכי

י"ב אב - ה' שמואל דוד ב"ר אשר אנשיל קרויז

י"ג אב - רבי יעקב דוד ב"ר מנחם מענדל מויזניצא האגר

י"ג אב - אליהו בן רחל

י"ד אב - ר' ירמיה ב"ר יצחק דוב גולדרייך

י"ד אב - ר' יוסף נפתלי ב"ר אשר אנשיל שטרן

ח' אב - הג"ר מנחם בהג"ר אברהם "באר מנחם" בראדי

ח' אב - ר' משה חיים ב"ר אברהם יצחק מאיר

ח' אב - ר' שלום נח בן אהרון

ח' אב - ר' אביב בן האבות הקדושים

ח' אב - ר' משה דוד גואל ב"ר שלום שמעון

ח' אב - ר' צבי ב"ר אשר זעליג

י' אב - ר' יוסף ב"ר משה יצחק אייזנברג

י' אב - ר' זאב בן ליאוניד לויט

י' אב - ר' יששכר בעריש בן שמעון

י' אב - בועז ב"ר אברהם

י' אב - ר' חיים זאב ב"ר ידידי' יעקב יוסף

י"א אב - הג"ר יהושע הילל בהג"ר שלמה זלמן פרידמן

י"א אב - הג"ר אברהם משה בהג"ר מנחם מנדל באב"ד

י"א אב - ר' צבי אלימלך ב"ר משה כ"ץ

י"א אב - ר' שלמה בן מאיר דוד

קו ההגָרלות - ילְדֵי הַחֶסֶד

ילְדֵים יְקָרִים בּוֹאוּ לְקַיֵּם מִצְוַת חֶסֶד שֶׁל אֲמוֹת, וְאוֹלֵי גַם תּוֹכּוּ בְּהִגְרָלָה שְׁתַּתְּקִים בְּסוֹף הַחֶדָּשׁ!!!

אֶפְשָׁר לְהִכְנִס מִיּוֹם שְׁבֻעַ 3 פְּעָמִים בְּהִגְרָלָה
הַחֶדָּשִׁית (פְּעַם אַחַת עַל כָּל מְשִׁימָה) וּבִסְךָ
הַכֹּל עַד 12 פְּעָמִים בְּחֶדָּשׁ.

אֲזַ קְדִימָה חִיגוּ עֲלֵשׁוּ לְקו ילְדֵי הַחֶסֶד
וְהִשְׁתַּתְּפוּ בְּהִגְרָלָה הַגְּדוּלָה!

ילְדֵים יְקָרִים שִׁמּוּ לִבְ: הַהִגְרָלָה נִעְרַכֶּת לְפִי
מִסְפָּרֵי הַטֵּלְפּוֹן מִהֶם הַתְּקַשְׁרוּתָם, לְכֵן חֲשׂוֹב
מְאֹד שֶׁתַּתְּקַשְׁרוּ בְּכָל פְּעַם מְאוּתוֹ מִסְפָּר.

שְׁלֹשֶׁת הַמְשִׁימוֹת הַשְּׁבֻעִיּוֹת הַמְזֻכּוֹת אֲתֶכֶם
בְּהִשְׁתַּתְּפוֹת בְּהִגְרָלָה:

1 << לומדים 2 משניות לעלוי הנשמות
המופיעות בעלון זה.

2 << אוקרים בסעודת השבת דבר תורה
המופיע בעלון זה

3 << מדליקים נר לעלוי הנשמות המופיעות
בעלון זה (באשור ההורים בלבד!)

077-204-9772

נִתֵּן לְהַרְשֵׁם לְהִגְרָלָה אֶךְ וְרַק עַד יוֹם ד' בֶּ-12:00 בְּלִילָה

לתרומות והנצחות חייגו - 0722-81-85-82

אֶלְזָנוֹת

לְעֵלְמָנוּ עֶבֶת

פְּרָשַׁת וַאֲתַחֲנֵן

כ"ג, א' ע"ו 3"

וְהָיָה מִפְּרֵט בְּדִיקָה אֶת קוּשִׁיתוֹ כְּתַלְמִיד לִפְנֵי רַבּוֹ. וּלְאַחַר מִכֵּן סִיַּם וְאָמַר: אֲנִי, רַבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, גָּלָה לִי אֶת בְּאוּר דְּבָרָיו. וְכֹאשֶׁר הָאִיר ה' אֶת עֵינָיו וְזָכָה לְהַבִּין אֶת דְּבָרֵי רַבּוֹנוֹ תָּם הָיָה שָׁב וּמוֹדָה לְבוֹרְאוֹ: רַבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, מוֹדָה אֲנִי לִפְנֵיךָ שֶׁהֵאָרַת אֶת עֵינַי וְזִכִּיתָנִי לְהַבִּין אֶת דְּבָרֵי רַבּוֹנוֹ תָּם. בְּמִשְׁךָ הַזְּמַן שָׁמוּ לֵב שְׁכַךְ הוּא נוֹהֵג גַּם בְּשָׂאֵר עֲנִינָיו, הוּן בְּמַלְי דְּשָׁמְיָא וְהוּן בְּמַלְי דְּעַלְמָא, תְּמִיד הָיָה מְדַבֵּר וְשָׁח בְּבִיכּוֹל הַשִּׁי"ת יוֹשֵׁב עִמּוֹ וְאַצְלוּ.

אֶפְלוֹ עַל הַכֶּף

הַרְה"ק רַבִּי יִצְחָק אֵיזִיק מְזִידִיטְשׁוֹב זִיע"א סֵפֶר פְּעַם אוֹדוֹת הַרְה"ק הַרְבֵּי רַבִּי מַעֲנַדְלִי מְרִימֵנוֹב זִיע"א, כִּי בַעַת שֶׁהִסְתַּוְּפֵף בְּצַל קִדְשׁוֹ שֶׁל הַרְה"ק הַרְבֵּי רַבִּי אֱלִימֶלֶךְ מְלִיזְעֵנְסֵק זִיע"א הָיָה דִּרְכוֹ בְּקִדְשׁ לִישֵׁב שָׁם זְמַן רַב, וְהָיָה אוֹכֵל תְּמִיד עַל שְׁלֶחַן הַטְּהוֹר עִם הַרְבֵּי רַבִּי אֱלִימֶלֶךְ זִיע"א בְּכָל יוֹם, וְכַבְּדוֹ אֶתוֹ מְאֹד, וְנִתְּנָו לֹו כָּל הַצְּטֻרְכוֹתוֹ.

יוֹם אֶחָד הִתְיַשֵּׁב בְּדַעְתּוֹ שֶׁלֹא לְהִתְפַּלֵּל עַל פְּרִנְסָה, כִּי לָמָּה לוֹ לְהִתְפַּלֵּל עַל פְּרִנְסָה אִם נוֹתְנִים לוֹ כָּל הַצְּטֻרְכוֹתָיו. אַחַר כֵּן בַּעַת שֶׁיֵּשֵׁב עַל שְׁלֶחַן אֶחָד עִם הַרְבֵּי רַבִּי אֱלִימֶלֶךְ, נִתֵּן הַמְשַׁמֵּשׁ לִפְנֵי כָּל אֶחָד וְאֶחָד הַקְּעָרָה עִם הַכֶּף שְׁלוֹ, וְלִפְנֵי הַרְבֵּי ר' מַעֲנַדְלִי שִׁכַּח לִתֵּן לוֹ הַכֶּף, וְכָל אֶחָד אָכַל וְהוּא לֹא אָכַל. שָׁאַל אוֹתוֹ הַרְבֵּי ר' אֱלִימֶלֶךְ מִדּוּעַ לֹא תֹאכַל, וְהַשִּׁיב לוֹ שֶׁאֵין לוֹ כֶּף. אָמַר לוֹ הַרְבֵּי ר' אֱלִימֶלֶךְ הֲלֹא תִרְאֶה שֶׁאֶפְלוֹ עַל הַכֶּף צְרִיכִין לְשָׂאֵל מֵאֵת הַקַּב"ה. וּמֵאֵז קִבַּל עָלָיו שֶׁלֹא יִחְסַר מִלְּהִתְפַּלֵּל עַל פְּרִנְסָה.

לֹא יִשְׁבַע כֶּסֶף

רַבּוֹנוֹ הַמְהַרְשֵׁ"א זִיע"א כָּתַב בְּחִדוּשֵׁי אֲגָדוֹת (בְּבֵא בְּתֵרָא כַּה): שֵׁישׁ לְפָרֵשׁ דְּרָךְ צַחוֹת

שֶׁהַמְשֻׁרְתֵת תַּחְזוֹר

וַאֲתַחֲנֵן אֵל ה' בַּעַת הַהוּא לְאֹמֵר (ג, כג).

סֵפֶר הַרְה"ק רַבִּי שְׁמוּאֵל מְסַלּוֹנִים זִיע"א עַל הַרְה"ק רַבִּי פִּנְחָס מְקַאֲרִיץ זִיע"א, שְׁבָכַל יוֹם הָיָה מַעֲבִיר יָדוֹ עַל הָאֵשׁ לְרֵאוֹת הָאֵם תִּשְׁלַט בּוֹ אֵשׁ שֶׁל גְּהֵנוֹם. כָּל כֶּף הָיָה מְפֻשֵׁט מֵעוֹלָם הַזֶּה. וּפְעַם שָׁמְעוּ תַלְמִידָיו, שְׁבִסוּף שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה קִדְּם 'יְהִיו לְרֵצוֹן' בְּקֶשׁ מֵהַשִּׁי"ת שֶׁהַמְשֻׁרְתֵת תַּחְזוֹר, וְהִיוּ בֵּין הַתַּלְמִידִים מְקַבְּלִים וְעֵינָיו בְּדַבֵּר וְלֹא מֵצְאוּ שׁוּם כּוֹנֵה לְתַלּוֹת בְּהֵם עַל פִּי קַבְּלָה, עַד שֶׁשָּׂאֵלוּ אֶת פִּיו מַה הִיְתָה כּוֹנֵתוֹ. וְאָמַר לָהֶם, שֶׁלֹא הִיוּ לוֹ שׁוּם כּוֹנֵת נִסְתָּרוֹת, אֲלֵא בְּפִשְׁטוֹת, הִיוֹת וְהַמְשֻׁרְתֵת מִמֵּאֲנֵת לְבָא עוֹד אֲלֵיהֶם, וְזוּגְתּוֹ הַרְבֵּית אֵין לָהּ כַח וְצִרְיָכָה עֲזָרָה, עַל כֵּן בְּקֶשׁ מֵהַשִּׁי"ת שִׁיתָן בְּלֵב הַמְשֻׁרְתֵת שֶׁתַּחְזוֹר לְעַבּוֹדָתָהּ. וְסִיַּם: הֲלֹא תְבִינּוּ, כְּשִׁילֵד חֶפֶץ בְּמַעֲיֵל מְשִׁי הָרִי הוּא מְבַקֵּשׁ זֹאת מֵאֲבִיו, וְכֵן כְּשֶׁחֶפֶץ בְּפְרוּטָה לְקִנּוֹת כַּעֲדָה גַּם כֵּן מְבַקֵּשׁ מֵאֲבִיו וְאִינוֹ מִתְבַּיֵּשׁ אֵף שֶׁהוּא דָּבָר פְּעוּט, כִּי הָרִי אָבִיו הוּא, כֵּן אֲנַחְנוּ בָּנִים לְמִקּוּם וְהוּא יִתְבָּרַךְ אֲבִינוֹ, וְאֵין לָנוּ לְהִתְבַּיֵּשׁ לְבַקֵּשׁ מִלְּפָנָיו אֶפְלוֹ דְּבָר פְּעוּט כִּי זוּלְתוֹ אֵין מִמִּי לְבַקֵּשׁ.

אֵינְנִי מִבִּין אֶת דְּבָרֵי רַבּוֹנוֹ תָּם

שָׁח הַגַּה"צ רַבִּי יַעֲקֹב מֵאִיר שְׁכֵטֵר שְׁלִיט"א ('כַּדַּת נִפְשׁ מְשִׁיבַת' עִמּוּד רַכָּה): שָׁמַעְתִּי לִפְנֵי שְׁנַיִם רַבּוֹת עַל אֶחָד מִרְאִשֵׁי הַיְשִׁיבוֹת הַמְּפָרְסָמִים מְגִדוּלֵי הַדּוֹר הַקּוֹדֵם, שְׁבַעַת שְׁהִיָּה הוֹגָה בְּתוֹרָה בְּחִדְרוֹ הִיוּ שׁוֹמְעִים אוֹתוֹ לְעֵתִים קְרוֹבוֹת מְשׁוּחַח עִם מֵאֵן דְּהוּ, וְהִיוּ הַסּוֹבְבִים תְּמַהִים עִם מִי הוּא מְשׁוּחַח, הֲלֹא לֹא רָאוּ שׁוּם אָדָם שֶׁנִּכְנַס לְחִדְרוֹ וְהִתְחִילוּ לְעַקֵּב אַחֲרָיו מִן הַחֲרָפִים, עַד שֶׁרָאוּ כִּי בְּכָל פְּעַם שְׁמַתְעוֹרְרַת לוֹ קוּשִׁיָּא בְּלִמּוּדוֹ הוּא פּוֹנֵה לְהַשִּׁי"ת וּמְדַבֵּר אֵלָיו כְּדַבֵּר אִישׁ לְרַעְהוֹ: רַבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֵינְנִי מִבִּין אֶת דְּבָרֵי רַבּוֹנוֹ תָּם,

להיות עתידים ליום הזה' (אסתר ג יד), א"ר לוי אמות העולם נבואתן סתומה ואינן יודעין אם להרג ואם להרג. משל לאדם שהיה מהלך בדרך, מן דוחקא דאורחא אסתבע קרסוליה [נתיגעו ונתעיפו קרסוליו], אמר הלואי הוה לי חד חמר, עבר עלוי חד רומי דילדיית חמרתיה חד עולאי [עבר עליו רומאי אחד שחמורתו ילדה עיר אחד], א"ל סב ארכב הדין עולאי [אמר לו הרומאי קח והרכב עליך עיר זה]. אמר הא צלותי אישתמע, ברם אנא לא שאלית כהגן אם למרכב אם למרכיבה [אמר, הרי תפלתי נתקבלה, אלא שאני לא שאלתי כהגן, לפי שלא פרשתי אם רצוני בחמור לרכב עליו או להרכיבו עלי]. כך נבואתן של אמות העולם 'להיות עתידים ליום הזה', ואינן יודעים אם להרג אם להרג. אבל ישראל נבואתן מפרשת (שם ח ג) 'להיות היהודים עתידים ליום הזה להנקים מאיביהם'.

ומסים רבנו האור החיים הקדוש: והוא מה שנתפון משה במאמרו כאן, 'ואתחנן', לשון תחנונים, זה כנגד תנאי ראשון. 'אל ה', שבקש ממקור הרחמים כי שם הוי"ה הוא של מדת הרחמים, וזה כנגד תנאי שני. 'בעת ההיא', פרוש, בעת הידועה שהיא מסגלת לקבלת התפלה, שהיא עת רצון, וקרא לו משה 'עת ידוע' כי מי יודע אימתי הוא עת הרצון כמשה. ואפשר שזה היה בעת אשר אמר לו ה' (דברים ב, כד) 'החל רש ארץ סיחון ועוג', וזה מכון לדברי רבותינו ז"ל שאמרו שלאחר שכבש ארץ סיחון ועוג וכו', נעשה עת רצון, וסבר שתתקבל גם תפלתו באותה עת, וזה מכון כנגד תנאי שלישי שצריך להתפלל בעת רצון. ועוד אמר: 'לאמר', פרוש, שמשה פרש בתפלתו את אמריו כמצטרף שלא יסבלו דבריו דבר בלתי הגון, וזה מרמז כנגד תנאי רביעי.

(מתוך הספר ספיר ויהלום להרב הגאון רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א)

בקרא (קהלת ה ט) 'אהב כסף לא ישבע כסף', כי היה איש אחד אוהב כסף ביותר ובקש מהשי"ת שבכל מה שייגע בו הוא בידו יהיה נעשה כסף, והקב"ה מלא שאלתו, והנה הוא נשבא לאכל לחם נגע בו ידו ונעשה כסף ולא היה לו מה לאכל, וזה שנאמר 'לא ישבע כסף'.

ופרש על פי זה דברי הגמרא שם: אמר רפרם בר פפא אמר רב חסדא מיום שחרב בית המקדש לא הגשמה רוח דרומית [לא ירדו גשמים ברוח דרומית], שנאמר (ישעיה ט יט) 'ויגור על ימין ורעב ויאכל על שמאל ולא שבעו', וכתוב (תהלים פט יג) 'צפון וימין אתה בראתם'. ופרוש הפסוק, שהקב"ה גזר על ימין, שהוא צד דרום, שהרוח שלה לא יביא גשמים טובים, ועל ידי זה יהיה רעב שלא יצמח הרבה תבואה ופרות. ובעלי כיסים והעשירים באו לאכל על שמאל ורוח צפון שהוא הזהב שבא על ידי רוח צפון שמוזלת הזהב, ולא שבעו בו.

שלא יסבלו דבריו דבר בלתי הגון

נאמר בתחלת הפרשה (דברים ג כג): 'ואתחנן אל ה' בעת ההוא לאמר', ופרש רבנו האור החיים הקדוש זיע"א: עוד נתפון לדיק ארבעה תנאים הצריכין לקבלת תפלה: אחד - שיתפלל כעני הדופק על הפתח בדרך אמרו (משלי יח כג) 'תחנונים ידבר רש'. ב' - שיבקש ממקור הרחמים. ג' - זמן התפלה, כדרך אמרו (תהלים סט יד) 'ואני תפלתי לך ה' עת רצון'. ד' שתהיה תפלתו מפרשת, ולא תהיה סובלת פרוש בלתי הגון. וכמעשה שהובא במדרש (אסתר רבה ז כד) בהוא גוי וישראל וכו', וילדה בהמתו של גוי, ואנס ישראל להרכיבו על כתפו וכו'.

ע"כ. במדרש שם מובא כך: 'להנתן דת בכל מדינה ומדינה

הפותרים נכונה יכנסו להגרלה אי"ה על סידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר".

את הפתרונות יש לשלוח אלינו עד ליום שני

למספר פקס: 077-470-26-81

או למייל: magdenot@gmail.com

נא לכתוב שם, כתובת מדויקת וטלפון.

בראש הדף לציין "עבור חידון לנוער".

חידון אֵלֶּיךָ? - נושא פרסים באיזו שני מקומות מזכרים בפרשתנו שור וחמור בפסוק אחד?

פתרון החידה וכן שם הזוכה, יפורסמו אי"ה בגליונות הבאים

פתרון החידה - פרשת במדבר-שבועות:

שם הזוכה בסידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר":

פרשת במדבר-שבועות:

ה' אליעזר סאפרין מביתר עילית.

ש. היכן מזכרים מים בעשרת הדברות?

ת. בדיבור השני אוסר עלינו השי"ת

לעשות פסל וכל תמונה... "אשר במים"

(שמות כ, ג).

מהתיקנות הדרך היומית

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדרה היומית של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יומא דהילולא קדישא

ליומא דהילולא של קדוש ה' כ"ק מרן הרבי הקדוש רבי אהרן מבעלזא זצוק"ל בנו של מרן הרבי הקדוש רבי יששכר דב מבעלזא זצוק"ל, נלב"ע ביום כ"א אב תשי"ז.

סיפר המשפיע הגה"צ רבי דוד מאיר וייס זצ"ל, שבימי בחרותו כאשר למד בשיבת דושינסקי, נכנס פעם אל רבו כ"ק מרן המהרי"ץ דושינסקי זצוק"ל לקחת ממנו ברכת פרידה, כי הוא נוסע לתל אביב למרן הרבי מבעלזא ז"ע. כששמע זאת המהרי"ץ זצוק"ל ביקש ממנו שימסור להרבי ברכת שלום בשמו. הוא הבטיח לרבו למסור את ברכתו, ויצא לדרך.

מיד בהכנסו אל הרבי מבעלזא זצוק"ל, עוד טרם פתח את פיו, פנה אליו הרבי ואמר לו: "האסט דאך א פריסת שלום פאר מיר, גיב איהם צוריק א פריסת שלום" [הרי יש לך פריסת שלום עבורי, שלח נא אליו בחזרה פריסת שלום]...

סיפור נוסף שסיפר המשפיע זצ"ל: הגאון שר התורה הרב מטשעבין זצוק"ל היה קשור למרן הרבי מבעלזא ז"ע בעבותות של אהבה, והיה מבטל את עצמו אל הרבי כעבדא קמי מריה, ואילו הרבי מבעלזא נהג בו כבוד רב כראוי לגאון וצדיק כמותו.

באחד הפעמים היה הרב מטשעבין אמור להגיע לביקור אצל הרבי מבעלזא, ובאותו יום היה גם אמור להגיע לשם נגיד גדול בשם ציטריץ, בעל עסקים מסועפים, שמכיון ששרשו היה מבית בעלזא מלפני השואה, קיוו העסקנים שהוא יתן סכום הגון עבור ישיבת בעלזא. איתרע הדבר שהרב מטשעבין הגיע לבית מרן הרבי מבעלזא ביחד עם אותו גביר, והגבאים היו אובדי עצות. אם יכניסו קודם את הרב מטשעבין, ישב הרבי וישוחח עמו בניחותא והגביר המכובד יצטרך לשבת ולהמתין זמן רב, ומאיך אם יכניסו את הגביר ראשון יצטרך הרב מטשעבין להמתין, והלא אין זה כבוד התורה.

מכיון שלא ידעו להשית עצות בנפשם, החליטו לשאול את מרן הרבי בעצמו, שהרבי יחליט מה לעשות. כשנכנסו לחדרו הקדוש והציגו את השאלה, חיך הרבי ואמר: "זאלן ביידע אריין קומען, איך וועל מיך שוין א עצה געבן" [יכנסו שניהם יחד, אני כבר אסתדר]...

הכניסו הגבאים את הרב מטשעבין ביחד עם אותו גביר לחדרו של הרבי והושיבו את שניהם. פנה הרבי מבעלזא לרב מטשעבין ואמר לו: "יודעים אתם? מר ציטריץ זה הוא מגזע חסידי בעלזא, ואף יש לו בית חרושת גדול בחוץ לארץ, אשר הוא סגור בשבת!"...

בכך כיבד הרבי מבעלזא גם את אותו גביר, וגם פנה ראשונה אל הרב מטשעבין.

מי הוא הקנאי האמיתי

הנסיון האחרון של בעל האור לשמים

מרן הרבי הקדוש רבי מאיר מאפסא ז"ע בעל ה"אור לשמים", היה מבכיר תלמידיו של הרה"ק החוה"מ מלובלין ז"ע, ופעם אמר עליו החוה"מ: "הנני מכיר עוד מבית המקדש בעת ששנינו עמדנו יחד קרוב זה אל זה על הדוכן"..." והרה"ק בעל הדברי חיים מצאנז ז"ע העיד על האור לשמים ועל בעל המאור ושמש שהם היו כאדם הראשון קודם החטא!

נספר סיפור מרטיט מהרבי הקדוש בעל האור לשמים. לפני שנתקבל לרב בסטאבניץ היה הרבי הקדוש ר' מאיר'ל עני מאוד, והגיע עד פת לחם. פעם אחת כאשר ישב בתענית כל היום, הכינה לו הרבנית הצדקת ע"ה "קאשע" [ואוכלים עם חלב חם], אך לרוב העניות לא היה לה אפילו צלחת להכין לבעלה הקדוש. הלכה הרבנית ושאלה צלחת מהשכנה. בערב הגיעה השכנה וביקשה את הצלחת, אך מכיון שהרבי הקדוש עדיין לא חזר הביתה מעבודתו הקדושה, ביקשה ממנה הרבנית שתואיל להמתין עוד מעט. לאחר זמן מה חזרה שוב השכנה ואמרה שהיא אינה מוכנה להמתין עוד, תפסה את הצלחת מעל התנור ורצתה ללכת לביתה. כשראתה זאת הרבנית תפסה גם היא את הצלחת ולא נתנה לשכנה לקחת אותה. וכך התחילו לריב ביניהן כשכל אחת מושכת את הצלחת לכיוונה, עד ש... הצלחת נפלה ונשברה, והדייסה נשפכה על הרצפה...

כשראתה זאת הרבנית התחילה מאוד לבכות. מה יעשה כעת בעלה הקדוש? הרי הוא יושב מהבוקר בתענית, ומה יהיה לו כעת לאכול? בתוך כך הגיע הרבי הקדוש ונכנס הביתה. כשראה שהרבנית בוכה נבהל מאוד ושאל אותה: מה קרה? סיפרה לו הרבנית את כל המעשה, שאפילו צלחת היא היתה צריכה לשאול מהשכנה, וגם מעט הדייסה שהיה לה נשפך. הקשיב הרבי רבי מאיר'ל בשלוח, ולאחר מכן אמר לה: "שוין, דאס איז דער לעצטער נסיון, פאר דעם וועלן מיר בקרוב עסען צו זאמען אין א זילבערנעם שיסעלע" [די! זה היה הנסיון האחרון שלנו, ובקרוב נאכל שנינו מתוך צלחת של כסף]...

ואכן לא עבר זמן רב עד שהגיעה משלחת רבנים ובידם כתב רבנות, כשהם מזמינים אותו להיות רב בעירם סטאבניץ. לא עבר זמן רב מאז, וגביר אחד הגיע מווארשא והביא לרבי מתנה קערת כסף, ממנה אכל הרבי הקדוש ביחד עם הרבנית כפי שהבטיח לה.

נסיים עם סגולה מיוחדת של רבינו בעל האור לשמים ז"ע שהבטיח שמי שיקרא את הפרשה שנים מקרא ואחד תרגום ויגזור

שלא יהיה זמן לחטוא

השבוע בדף היומית (סוכה דף י"ז ע"א) נלמד בגמרא: "אמר רבה, אשכחתינהו לרבנן דבי רב דיתבי וקאמרי, אויר פוסל בשלשה, סכך פסול פוסל בארבעה". מי שיעיין בדברי הגמרא יתמה, שהרי לכאורה סכך פסול יותר גרוע מאויר, ולמה אויר יותר חמור מסכך פסול?

ענה על כך הרבי מקוצק זצוק"ל, בחז"ל באים להורות לנו כאן שההולך בטל הוא יותר גרוע מהאיש הפסול, ולכן אויר ריק הוא יותר חמור מסכך פסול...

וכך אומרים משמו של הרבי מקוצק, שהיה אומר לחסידיו: אין אני דורש מכם שלא תחטאו, אלא שלא יהיה לכם זמן לחטוא...

מבחן הקנאות האמיתית

בפרשת פנחס אנו לומדים על מעשי הקנאות של פנחס בן אלעזר. אני זוכר שמורי הרבי המגיד מישירים הנודע הגאון רבי מרדכי דרוק זצ"ל הביא פעם בשיעורו בפרשת פנחס את המשל הידוע על קנאים, וכך אמר: ישנם שניים שרודפים אחר העכברים, בעלת הבית, והחנות; אך יש הבדל גדול ביניהם, בעוד שבעלת הבית מעדיפה שלא יהיו כלל עכברים, החנות היא רוצה שיהיו כמה שיותר...

הוא הדבר בענין הקנאות, אומר המגיד רבי מרדכי, כשאדם אינו מחשב את דרכיו הוא עוד עלול לרצות חלילה שיהיו הרבה חילולי שבת כדי שהוא יוכל להפגין ולצעוק 'שבת'...

ובענין זה הוא סיפר שרבי עמרם בלוי זצ"ל שהיה ידוע כאחד מגדולי הקנאים בירושלים, אשר לחם בחירוף נפש למען שמירת הדת בארץ ישראל, ועם זאת היה בעל לב רחמן מאין כמוהו, עד שכל הארחי פרחי שבירושלים הסתובבו אצלו בבית... גם מרן הרבי בעל היואל משה מסאטמר זצוק"ל היה ידוע אף הוא כאחד מגדולי הקנאים ולוחם גדול בציונות ובנושאי דגלה, אולם כאשר הגיע אליו פעם יהודי מאנשי המזרחי ותינה בפניו את צרתו שהוא צריך לעבור ניתוח דחוף ואין לו כסף, פתח הרבי זצ"ל את המגירה בה היו מונחים כספי הפדיונות ואמר לאותו יהודי: קח כמה שאתה צריך...

מרן הרבי הקדוש בעל הפני מנחם מגור זצוק"ל אמר פעם שהמבחן האמיתי של הקנאות היא לאחר שהענין הסתדר והמלחמה הסתיימה: אם הוא קנאי אמיתי לשם שמים, בודאי יתמלא לבו שמחה שסוף סוף הבעיה הסתדרה, כי באמת רצונו בשלום, אבל אם הקנאות היא קנאות מזויפת, יצטער על כך שכעת נשמטה מתחת ידו אפשרות לעשות מעשי קנאות... ולכן אמר הקב"ה לפנחס לאחר מעשה הקנאות: "הנני נותן לו את ברייתו שלום", כי הקנאי האמיתי רצונו הוא רק בשלום!

(מתוך הפתיחה לשיעור, י"ט תמו, יומא דף ע"ט)

יגדל אצלו
הצמאון
יותר ויותר
לשוב
לבורא
עולם

מיני מתיקה

בשבת קודש פרשת פנחס האיר לי בורא עולם בחמלת ה' עלי ובסייעתא דשמיא וורט. התורה הקדושה אומרת (במדבר כו טו-ז): "וַיִּזְבְּרַ מִשֶּׁה אֱלֹהִים לְאָמֹר. וַיִּקְדֹּה ה' אֱלֹקֵי הָרַחוּת לְכָל בָּשָׂר אִישׁ עַל הַעֲדָה. אֲשֶׁר יֵצֵא לְפָנֶיהֶם וְאֲשֶׁר יָבֵא לְפָנֶיהֶם וְאֲשֶׁר יוֹצִיאֵם וְאֲשֶׁר יָבִיאֵם וְלֹא תִהְיֶה עֲדַת ה' בְּצֵאתָ אֲשֶׁר אֵין לָהֶם רֵעָה". בפסוקים אלה התורה מאירה לנו מה הציפיה ממנהיגי ישראל. משה רבינו מבקש שבורא עולם ימנה מנהיג אשר יצא לפניו ואשר יבוא לפניו וכו'. אומר רש"י הקדוש: "ואשר יוציאם – בזכותו. ואשר יביאם – בזכותו". לכאורה מה התכוין רש"י כשהוא מדגיש פעמיים "בזכותו"? אלא שבמילה הזאת כלול כל התפקיד של איש על העדה, מנהיג ישראל הוא זה שיש לו זכויות, לא מי שידוע לראשונה עליו, לא מי שידוע לראשונה עליו, לא מי שיש לו הדרת פנים, אלא מי שיש לו זכויות, ואם יש לו זכויות הוא יצליח בכל המשימות הקשות הנדרשות מאיש על העדה, כי זה המפתח לסייעתא דשמיא.

אצט צפרניו בערב שבת קודש חצות מובטח לו שלא יבוא כל השבוע ליד עבירות חמורות!

(מתוך הפתיחה לשיעור, כ"ד תמוז, יומא דף פ"ד)

העבירות שמקרות אותנו לבורא עולם

בדף היומי (יומא דף פ"ו ע"ב) למדנו, שבתשובה מאהבה זדונות נעשין לו זכויות.

ביאור נפלא על כך כתב כ"ק מרן הרבי השם משמואל מסוכטשוב צוק"ל:

תשובה מאהבה מקורה מחמת שרואה כמה הוא נתרחק ממקור החיים, ומרגיש בעצמו מה שאיבד בעוונותיו, ועד כמה שמרגיש יותר שהתרחק, כך יגדל אצלו הצמאון יותר ויותר לשוב לבורא עולם. יוצא שדווקא הזדונות שלו הם שגרמו לו

להגביר את אהבת ה' בקרבן ולרצות להתקרב יותר ויותר למקור החיים, שהרי לולא הם לא היה הצמאון גדול כל כך, וממילא מובן שהזדונות נעשים זכויות. (מתוך הפתיחה לשיעור, כ"ו תמוז, יומא דף פ"ו)

שיחת קודש מכ"ק מרן אדמו"ר מזוטשקא שליט"א

בחמשה עשר באב נשפע תשוקה ושמחה לתורה

ידועים דברי רבינו גרשום בסוף תענית לבאר הטעם לשמחה בגדולה והי"ט של חמשה עשר באב, לפי שפסקו ביום זה לכרות העצים למערכה, ואז היו יושבים ללמוד. ועל זה השמחה הגדולה. שהגם שהתעסקו עד עתה בקדשים, אין קדושה כקדושת התורה. ומשמע מזה שה' להם תשוקה גדולה ליום הזה, וכאשר היו כורתין העצים היו משתוקקין מתי יוכלו כבר לשבת ללמוד. וכאשר סיימו, ה' להם שמחה עצומה, ונעשה יו"ט לכל ישראל, שנראה שהשפיעו בשמחתן על כל ישראל.

ויתכן שפנימיות העבודה של קרבן העצים – להביא אש מן ההדיוט, היינו אש זה של השתוקקות לתורה, וזה היתה עבודתן בשעת כריתת העצים – להשתוקק בתעורה ללימוד התורה, וכאשר היו מסיימים ויושבים ללמוד, היתה תשוקת התורה נכנסת בכל ישראל. ולכן יש חיוב להוסיף ביום זה בלימוד התורה, כדי לעשות כלי השתוקקות זו.

ואיתא במס' יומא, פלוגתא היכן הארון נגנו, ו"א במקומו נגנו ו"א שלבלבל גלה, וחכמים אומרים בדיר העצים. ולכאור' מדוע שם דייקא. וי"ל לפי ששם היתה תבערת התשוקה לתורה גדולה ביותר, ובמקום התשוקה לתורה שם נגנו הארון לדורות.

ועפ"י י"ל מה דאיתא בגמ' שה' כהן אחד מתעסק, וראה מקום רצפה משונה, ויצאה אש ואכלתו וכו', וידעו ביחוד ששם הארון נגנו. ומפרש בגמ' מאי מתעסק, מתעסק בקרדומו, פירש"י בשחוק וטיוול. ולכאור' מאי נפ"מ לנו בזה. וי"ל שבמקום הקדוש של דיר העצים ה' צריך להיות תבערת תשוקה לנצל כל רגע ללימוד התורה, שהרי חוטבי העצים עשו זאת בהשתוקקות עצומה לתורה, וכאשר כהן ה' לו זמן, ה' צריך מיד ללמוד, וכאשר כהן עסק שם בשחוק וטיוול מיד נתחייב בנפשו רח"ל.

ובמסכת שקלים איתא של בית ר"ג ושל בית ר"ח סגן הכהנים היו מוסיפים השתחויה נוספת כנגד דיר העצים, שקבלה בידיהם מאבותיהם ששם הארון נגנו. והרמז בזה, שזה דבר שלא כל אחד מביין – מה פנימיות עבודת העצים, ורק גדולי תורה מובהקים הבינו זאת ומסרו כן לבני בניהם.

וי"ל עוד, שהרי י"ג ההשתחויות תקנו חכמינו ז"ל כנגד ה"ג הפרצות שפרצו יונים בהיכל. ומבואר במק"א שהפרצות היו בתוה"ק, שמצאנו י"ג מקומות ששיבשו החכמים את המכוון, בעת שתרגמו את התורה ליונית. וכדי לתקן את זאת תקנו י"ג השתחויות. כי התיקון לקלקולם הוא ההתבטלות. והוסיפו כריעה נוספת כנגד דיר העצים, ששם שורה הדבקות וההתבטלות לתוה"ק באופן הנעלה והנשגב ביותר.

וממילא כאשר יוצאים לבין הזמנים, צריך לדעת שאין מקום לטיול ושחוק, שלא נועדו ימים אלו להתרפות ולשכוח מהתורה חלילה, אלא רק למרגוע ומנוחת הנפש. וצריך להוסיף בשקידת התורה. ובפרט שלימוד בימים אלו הוא הוספה ראויה באיכות התורה וכוונתה, לפי שהוא לימוד בלא סדרים והתחייבות. והיה צוין שנזכה לגאולה פרטית וכללית בב"א.

מקולמוסם של הקוראים

להרפות והתחיל להפציר בו בכל תחינה ולשון בליוי דמענות מלוחות מרות, אבל עם כל הצער ידע המשמש שלא קיבל סמכות לעשות דבר כזה ונאלץ להשיב את פניו ריקם.

היהחדי לא הלך רק הסתובב אנה ואנה עד שפגש אותי, והתחיל לתנות בפניי את מר לבו וביקשני בכל לשון של בקשה להכניס אותו אל אאמו"ר. בשמעתי דברי תחנונים כאלה, ביקשתי ממנו לחכות ואני ילך לנסות לבקש מאאמו"ר שייאות לקבל את היהחדי הבוכה.

אאמו"ר סירב בלי לנמק את ענייניו. אבל אני הרגשתי שאין ביכולתי לכבות את הניצוץ של תקוה שהתעוררה באותו יהחדי עם ההשתדלות שלו, ולכן התחלתי להפציר באאמו"ר שהפעם יחרוג ממנהגו היות והמתתין כל כך שבור ומשליך את יתבו בשליחותי, וכך התחננתי עד שאאמו"ר נאות ואמר: טוב, אתה יכול להכניס אותו.

זמן מה אחרי שאאמו"ר סיים לדבר עם אותו יהחדי והוא הלך לדרכו, חלפתי על פני החדר של אאמו"ר, משהבחין בי הורה לי ליכנס והושיט לי קצת ממקטורן הקפטן כדי שאני יאחו בו, בהשתאות שמתי את ידי על הקפטן והרגשתי שכולו רטוב, אאמו"ר הרים אלי עיניים אוהבות ואמר לי: "וכי חושב אתה שזה דבר קטן עבורי לקבל את היהחדים? די לי בזמנים הקבועים לכך". וסיים רבינו: "כל כך היתה גדולה עבודת הקוויטלעך אצל אאמו"ר עד שקוויטלעך אחד בן כמה דקות התייב אותו בזיעה עד לשד עצמותיו..."

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל.

בברכת התורה על הזיווי הרבים, הצלחה מרובה וסייעתא דשמיא, מכון "יקירא קדישא" קרעטשניץ – קרית גת

לכבוד הרה"ג רבי אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א ראשית כל נבוא בשבח הגליון השבועי המיוחד שהוא לא רק מתיקות הדף היומי, אלא הוא מתיקות השבוע כולו, ומצפים למתי כבר יבוא הגליון הבא.

לרגל היומא דהלולא של הרה"ק ר' דוד משה מקרעטשניץ זיע"א נביא בפניכם עובדא נוראה שסופר ע"י בנו רביה"ק ה'נעם ישראל' זיע"א הידוע בחביבות הגדולה שהחווה לכם. וכה סיפר:

גדל היומא דהלולא אצל אאמו"ר ה'ק' ז"ע היתה ידועה עד למאוד, אבל בימים שלא קיבל קהל כגון ביום חמישי עת התכונן לשב"ק לא היה כל אפשרות ליכנס אל הקודש פנימה, מלבד אם היה משהו יוצא מן הכלל ולא סבל דיחוי והיה בזה גם פיקוח נפש.

ביום מהימים האלה הגיע לחצר יהחדי ממרחקים שהיה מר נפש עד למאוד וביקש שיתנו לו ליכנס אל אאמו"ר מיד. הוא קיבל את התשובה הצפויה מפי אחד המשמשים לפי הכללים הנהוגים בסדר קבלת קהל, אבל היהחדי שהרגיש את משאו משתרג על צווארו לא חשב לדרג

הנה אמרו חז"ל כי שואלים את האדם ביום הדין "צפית לישועה", ויש להבין ענין הציפיה הזאת מה טיבה. אמנם הנה ענין הציפיה הזאת היא להיות האדם מצטער ומתפלל על גלות השכינה, שכבודו יתברך שמו מחולל בין הרשעים. וכאשר האדם כל ימיו במחשבה זו, על ידי כן מעורר ענין הגאולה במהרה. והנה אם היה כל ישראל מצפים לישועה הזאת ושבים על עוונותם בכל לבבם ובכל נפשם, אז היו מעוררים באמת קץ הגאולה מיד (תפארת שלמה פר' אחרי).

נקודה למחשבה:

לשמיעת שיעורי הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי בקול הלשון חייג: 073-295-1340 | לקבלת העלון בדוא"ל: a0548470661@gmail.com

להרצאות | לשיעורים | להנצחות | לתגובות | לתרומות, ולכל ענין אחר בנוגע לגליון: 054-847-0661

פניני הפרשה

ואתחנן

עלון מס' 1096

שנה כ"ב התשפ"א

יו"ל ע"י הקרן לזיכוי הרבים. נייד: 052-7654216
כתובת: רח' הרב רוזובסקי 14/13 אשדוד. דוא"ל: 7654216@gmail.com

תפלה בעת רצון

תפלות רבות התפלל משה רבנו כמנין "ואתחנן". בודאי התפלות היו בכל זמן שהיה ניתן להתפלל, ובכל זאת מדגיש משה רבנו שהתחנן "בעת ההיא". מהו הזמן המיוחד הזה? רש"י מבאר שלאחר שכבש את ארץ סיחון ועוג, חשב כי כבר הותר הנדר. מוסיף הרמב"ן ומבאר שאחרי מלחמת סיחון ועוג החל לחלק את הארץ, ולכן חשב שזה הזמן המסוגל לבקש להיכנס לארץ. ועדיין יש להבין מה מיוחד בעתוי הזה? למדנו מכאן שיש זמן הנקרא "עת רצון", וכדרך האמור בתהלים "ואני תפילתי לך ה' עת רצון". כאשר זוכה יהודי לעשות מצוה בשלמותה, והוא מתפלל ומבקש, הזמן הזה מסוגל לפעול ישועות. וזה הטעם שמבקשים אחר ברכת המזון כמה וכמה בקשות בלשון "הרחמן", כי אחר שמקיימים מצות ברכת המזון בשלמות, השערים נפתחים והזמן מסוגל לבקש בקשות. ולכן אחרי שמושה רבנו פעל בכיבוש וחלוקת ארץ ישראל, הבין שזהו זמן המסוגל לבקש בקשות בענין ארץ ישראל שזו המצוה בה עסק. ואמנם הקב"ה קיבל תפלותיו, אך ביקש ממנו "אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה" מסיבות אחרות.

*

אבי אמו של הגאון רבי יחיאל מיכל הלר זצ"ל (בעל "עמודי אור"), היה עשיר, ופעם אחת, כשנסע לעסקיו מחוץ לעיר, השאיר אותה לבדה לנהל את החנות, ואז יצא עליה רינון, וכאשר נתבגרה – לא רצו להשתדך עמה מחמת זה, וכבר היתה מאוד מבוגרת וטרם נמצא לה זיווג. אביה התייסר מאוד ודאג לעתיד בתו, ואז הגיע למסקנא, שאין לו ברירה אלא להסכים לשידוך פשוט, כדי שלא תשב עד שילבינו שערותיה. בעיר מגוריו היה בחור שקראו לו "אהרן שמייסער", מפני שעבד כעוזר לאחד מבעלי-העגלות, וכמוכן שהיה בחור פשוט עד מאד. בשברון לב קרא האב לבתו ואמר לה: הרי רואה את מה המצב, לא נותרה ברירה אלא שתינשא לאותו אהרן, אם רק יסכים להשתדך אתך. בלית ברירה נתנה את הסכמתה, ואז הלך אביה לעגלון והציע לו את השידוך, אבל המצב היה, שאפילו הוא אמר שעליו לחשוב על כך, אבל בסופו של דבר הסכים וקבעו זמן לחתונה. בעמדה מתחת לחופה אמרה הכלה: רבש"ע! אתה הלא יודע את האמת, שכל הרינון שיצא עלי אינו אלא מעשה רשעות של אנשים שהתקנאו בעושרו של אבי, ולכן מבקשת אני ממך, רבש"ע, שבזכות שהתפשרתי והסכמתי לשידוך כזה, תתן לי בנים ת"ח. ואכן, זכתה לארבעה בנים ת"ח שאחד מהם הוא בעל "עמודי אור".

דרכי הפרד"ס אפנים במרוש התורה	עצה טובה
<p>סירים המלים</p> <p>קריאת המלים בפסוק לא לפי הסדר או מהסוף להתחלה, באופן שמתקבלת משמעות חדשה. בבחינת "סרס המקרא ודרשהו". ראה לדוגמא ברכות (נ"ד ע"א): "עת לעשות לה' הפרו תורתך" – "רבי נתן אומר הפרו תורתך משום עת לעשות לה'".</p>	<p>בפניה לבן הזוג, כדאי תמיד להציב סימני שאלה במקום סימני קריאה. למשל, במקום: "תכיני לילדים ארוחת צהרים ואחר כך תצאי לקניות!", עדיף לשאול: "תוכלי להכין ארוחת צהרים לפני שאת יוצאת לקניות?". (ר' משה שרון הי"ו)</p>

מגיד דבריו / פנינה מתורתו של הגאון רבי בוגיד סערון זצ"ל

"ענין הדיבור שאדם זכה בו, מתחלק לשני חלקים ובו תערובת טוב ורע, כי אם מתעסק בו בענייני שמים בלימוד תורה והמצוה תוכחת מוסר וכיוצא, הוא זוכה ומתעלה בו עד למעלה ממלאכי מרום, כמ"ש הכתוב 'ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה', שהמלאכים נקראים עומדים והצדיק נקרא הולך ומתעלה מיום ליום. ואם אדם מתעסק בענייני הדבור של איסור כגון לשון הרע ורכילות שבועות נבלות הפה וליצנות ואפילו שיחה בטלה, יורד בו למדרגה שפלה ונענש בגיהנם. והמדבר נבלות הפה, עונשו יותר, שמעמיקים לו עוד גיהנם ביותר. וע"ז כתיב 'מות וחיים ביד לשון', שאם ירצה ברצונו יזכה בו לחיים הנצחיים לעוה"ב, ואם ירצה ימית עצמו מיתת עולם לעוה"ב".

(מגיד חדשות" ח"ט עמ' רס"א)

ונושנתם בארץ

פירש רש"י ז"ל על פי דברי הגמ' (גיטין דף פ"ח סע"א) שרמזו להם שיגלו ממנה לסוף שמונה מאות וחמשים ושתים שנה כמנין ונושנתם, והוא הקדים והגלם לסוף שמונה מאות וחמשים שנה כדי שלא יתקיים בהם כי אבוד תאבדון. ע"כ. ונראה לי בס"ד שהפסוק הבא גם הוא רומז לזה "העידותי בכם היום את השמים ואת הארץ כי אבוד תאבדון מהר", רצונו לומר שאמהר להגלותכם מהארץ כדי שלא תאבדו ח"ו. וכן תמצא סופי התיבות "מעל הארץ אשר אתם עוברים את הירדן" עולים בגימטריא 850, לרמז שאחר מנין שנים אלו יגלו מהארץ. (מכת"י הגאון רבי משה לוי זצ"ל).

נקודת חן / עובדיה חן**הפתרון היחיד**

ובספרו "לב דוד" (פרק ז') דחה דברי הטוענים שדי להסתפק במוסר ספרי הפילוסופים בלי תורה, ולא היא, כי אדרבא לימודים אלו יועילו לתת חרב ביד יצרו להרגו, שגם הוא יתפלסף כמוהו ויתגבר עליו. ולכן שלמה המלך הדגיש בתחילת ספרו "לְדַעַת חֶכְמָה וּמוֹסֵר" - לא די במוסר אלא צריך עמו "חכמה" שזו התורה. וזהו שסיים "חֶכְמָה וּמוֹסֵר אֲוִילִים בְּזוֹ" (משלי א, ז) - אותם אווילים בזים לצרוף של חכמה ומוסר, וסוברים שהמוסר לבדו יועיל. וזה הבל, כי התורה היא היא התבלין ליצר הרע.

*

לפי האמור, שהפתרון היחיד שמועיל נגד היצר הרע הוא לימוד תורה, יש להבין את דברי הגמרא במסכת ברכות (ה' ע"א): "אָמַר רַבִּי לֹוִי בַר חֲמַא אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לָקִישׁ: לְעוֹלָם יִרְגִּזוּ אָדָם יֵצֶר טוֹב עַל יֵצֶר הָרַע, שְׁנַאֲמַר: רְגִזּוּ וְאַל תִּחְטְאוּ. אִם נִצְחוּ - מוֹטֵב, וְאִם לֹאוּ - יַעֲסוֹק בְּתוֹרָה, שְׁנַאֲמַר: 'אִמְרוּ בְּלִבְכֶם'. אִם נִצְחוּ - מוֹטֵב, וְאִם לֹאוּ - יִקְרָא קְרִיאַת שְׁמַע, שְׁנַאֲמַר: "עַל מִשְׁפַּכְכֶם". אִם נִצְחוּ - מוֹטֵב, וְאִם לֹאוּ - יִזְכּוּר לֹו יוֹם הַמִּיתָה, שְׁנַאֲמַר: 'וְדַמוֹ סָלָה'."

ולכאורה איך יתכן שהעסק בתורה לא יעזור ויזדקקו לפתרונות אחרים, אחרי שה' מעיד שהתורה היא היא התבלין המועיל?

מיישב מרן הראשון לציון הגאון רבי שלמה משה עמאר שליט"א: אמנם התורה היא הפתרון היחיד כנגד היצר, אך כדי שהתורה תועיל צריך ללמוד אותה לשם שמים ובהתבטלות. בלעדי זה מאבדת התורה את סגוליותה. ולכן אם למד תורה ולא עזר, כנראה שלימודו אינו מתוך קבלת מלכות שמים. מה הפתרון? יקרא קריאת שמע, כדי שיקבל עול מלכות שמים, ואז יחזור ללמוד תורה לשמה. ואם גם זה לא עזר, כנראה שגם קריאת שמע קורא מן השפה ולחוץ בלי כוונה. במצב כזה הפתרון הוא "יִזְכּוּר לֹו יוֹם הַמִּיתָה", אולי על ידי כך יתרצן ויקרא קריאת שמע בהכנעה ואז ילמד תורה לשמה ותועיל לו כנגד היצר.

הפתרון היחיד נגד היצר הרע מובא בגמרא בקידושין (ל' ע"ב): "בראתי יצר הרע בראתי לו תורה תבלין".

מרן החיד"א זצ"ל בספרו "דברים אחדים" (ריש דרוש י"א) ממשיך זאת לרוקח מומחה שהמציא מרקחת קסמים. אלא שהזהיר שהנוטל ממנה מעט יותר מהשיעור עלול להסתכן ולמות, ולכן מי שנטל יותר מהשיעור ימהר ויטול תרופה מסוימת, ואז יבוטל ארס המרקחת הראשונה. ועתה, מי פתי יקח המרקחת וירבה בשיעורה, ויתחכם לומר שיודע הוא תרופה אחרת לבטל ארסה הממית, הן יתחייב בנפשו!

הוא הדין כאן, שהבורא יצר את היצר הרע, וציוה להשתמש בו באופן הנאות (כגון השימוש בתיאבון כדי לאכול מצה לתיאבון), ואז הוא בן העולם הבא, אבל המגזים בו ילכד ברשת הס"מ הממית, ויאבד לעד רח"ל. וגילה לנו, שהתבלין היחיד שמבטל את הארס הם דברי התורה. ועתה, מי פתי יעלה על לבו להינצל מיצרו בלי לעסוק בתורה?! וכי יודע הוא מהות היצר וכוחותיו כדי לעמוד על סוד ביטולו, בשעה שבוראו העיד כי התורה בלבד היא העצה כנגדו!

ומצא לכך רמז בפסוק (שמות טו, כה): "והיה אם שמוע תשמע לקול ה' אלוֹקֶיךָ" - שדרשוהו במכילתא על למוד התורה - "כל המחלה אשר שמת במצרים" ששלט בהם יצרום וירדו לחמישים שערי טומאה "לא אשים עליך". ואל תתחכם לומר שיש אמצעי אחר לביטול היצר - "כי אני ה' רופאך" - אני הוא שיצרתי את היצר ורקחתי את רפואתו, ואני המעיד שאין לו תרופה אחרת.

ובספרו "חומת אנך" (על משלי כה, כא) רמז נפלא ש"יצר" בגימטריא 300 והתורה נקראת "אש" בגימטריא 301 - מספר אחד יותר, לומר שאש התורה גוברת על היצר.

ויספרו לבניהם / ספור לשלחן השבת

מעיל לא מועיל

מסוים שנתפר על ידי אשה מבוגרת. התרגשותה של האשה היתה גדולה, הנה יש שכר למאמציה, והיא תזכה בזכות הגדולה לפאר את ספר התורה ביום חגו.

זמן קצר לפני יציאת התהלכה לעבר בית הכנסת, הוזמנה האשה לבית הרב להיות נוכחת בהלבשת ספר התורה החדש במעיל שהיא טוטה בידיה. אך כאן נכונה לה אכזבה גדולה - המעיל הולבש על הספר, אך התברר שהוא קצר מדאי. הגבאים ניסו למשוך ולמתוח את המעיל מפה ומשם אך ללא הועיל... מבוכת האשה היתה גדולה, בן רגע האושר הגדול נמוג ואת מקומו תפסו בושה ואכזבה.

ברגע האחרון כאשר הרב וראש הקהל כבר עמדו לבחור מעיל אחר, קראה האשה בקול: "יש לי רעיון! אפשר בהחלט להשתמש במעיל שלי!". הכל תמהו: "כיצד?".

"פשוט מאוד" אמרה לפי תומה "קחו סכין וקצרו את יריעות ספר התורה, ואז המעיל ודאי יתאים..."

יש כאלה שבמקום להתאים את עצמם לתורה, מעדיפים לשנות ולקצץ רח"ל את התורה לפי מדותיהם, וחלילה לנו מעשות כן, כי התורה לא תשתנה בשום זמן חס ושלום.

בקהילה קטנה ומגובשת הוחלט להכניס ספר תורה מהודר עבור בית הכנסת שבמקום. ערב התרמה מרשים נערך, ולאחריו נשכר סופר מומחה וירא שמים למאלכת הקודש.

החודשים הבאים עברו על כל בני הקהילה בציפיה קצרת רוח ליום שבו ירכו על המוגמר וספר התורה יוכנס ברוב שמחה להיכל ה'!

גם נשות הקהילה חפצו לקחת חלק בהכנסת ספר התורה, ולפיכך הועלה רעיון שהתקבל פה אחד: כל אשר תחפוץ ליתן מנדבת לבה ומכשרון ידיה, תרקום מעיל מהודר ויפה לספר התורה החדש, וכל המעילים ישמשו לספר התורה לפי תור, אולם היפה ביותר ייבחר ליום הכנסת ספר התורה.

ניגשו נשות הקהילה אל המשימה במרץ רב, בחרו בדים מהודרים וחוטים מיוחדים, ורכנו יום וליל על המלאכה במסירות ובהשקעה, כאשר כל אחת מתאמצת להוציא מתחת ידיה את המעיל הנפלא ביותר...

והנה הגיע יום הכנסת ספר התורה, והרב עם ראש הקהל נתבקשו לבחור את המעיל היפה ביותר. הבחירה היתה קשה, אולם לבסוף הוחלט על מעיל

כתיבה על הכתיבה

בספר "הכתב והמכתב" על שני חלקיו, נעשה נסיון ראשון מסוגו להעלות על הכתב כללים מסודרים בסגנון והבעת הכתיבה התורנית. קובע ברכה לעצמו, הנספח "להבין משל ומליצה", שנוסף לחלק מן הפרקים בספר, ובו קובעו מליצות וביטויים הקשורים לאותו פרק, מסודרים לפי נושאים. לדוגמא: המחפש שבח לכתוב לדיין, ימצא תחת הכותרת "דיינות" שבחים לדיינים, כמו "מר דיינא הנחית לעומקא דדינא", או אדם המחפש ברכה לאדם מבוגר, ימצא ברכות למכביר תחת הכותרת "אריכות ימים". הספר כתוב בצורה עניינית זורמת ומעניינת המושכת את לב המעיין - כראוי לספר המבקש ללמד איך לכתוב ספר.

החלק החדש שייצא זה עתה, כולל הדרכה בכל סוגי הכתיבה: מאמרים, שאלות ותשובות, חידושי מקרא, חידושי ש"ס, פסקי הלכה, סיפורים, ביוגרפיות, מכתבים, מודעות ושירים, כתיבת הערה, קושיא ותירוץ, וְאָיָה, כללי פיסוק ור"ת, טיפים והדרכה בהוצאת ספר לאור וההדרת ספרים.

תוכלו למצוא בו טיפים ועצות: כיצד ליצור 'מתח' בכתיבת שו"ת, איך מוצאים כותרת מוצלחת, כיצד עורכים חידוש הבנוי על פי שתי הקדמות, איך הופכים סיפור פשוט לדרמטי, אלו סיפורים אין להביא בביוגרפיה, איך לומדים לזהות אם צריך פסיק או נקודה, כיצד מסמנים מירכאות בתוך מירכאות, מה ההבדל בין מקף לקו מפריד, מתי יש לכתוב דוקא בר"ת, איך בוחרים שם מוצלח לספר, כיצד עורכים מפתחות קלות לחיפוש, מה צריך לבדוק כשעוברים על העימוד, איזה פתרון יש למחבר שמתקשה לעמוד בהוצאות הדפוס, איך מגיעים לאפס טעויות בהקלדה, ועוד ועוד.

אור המאיר

שאלות ותשובות שענה לשואליו בקצרה מרן רה"י הגאון רבי מאיר מאזוז שליט"א

(פתוך ספר "מקור נאמן" ח"ג שעתיד בע"ה לראות אור)

שאלה: מה סדר הלימוד שממליץ מו"ר ועמ"ר לתלמידיו ב"בין הזמנים"?
תשובה: אינני יודע דרגתך בלימוד ובעיון וכו', ולכן לא אוכל לענות. העיקר לשמור על הזמן, מלבד שעות המנוחה והנופש (במקומות כשרים כמובן) וללמוד בחשק ובהתמדה. לראות ספר "זכרון הדסה" להגר"ב"צ אבא שאול ז"ל מה שכתב בזה, ודפח"ח.

שאלה: בימי בין הזמנים, האם עדיף להתפלל מנחה גדולה עם בני ישיבות או מנחה קטנה עם בעלי בתים?
תשובה: יש להתפלל מנחה קטנה כדעת הרמב"ם ומרן. ואם מוכנים לשמוע דברי תורה בין מנחה לערבית, נמצאת זוכה ומזכה את הרבים. הקב"ה אוהב תפלת "עמך" הפשוטים ויראי שמים.

שאלה: במקום בו אני גר יש לי הרבה חברים מכל מיני ישיבות והם מגלחים את זקנם ואני לא מגלח. כאשר אני מגיע לבית בבין הזמנים או בשבתות חופשה, לפעמים הם לועגים לי על כך. מה כבוד הרב מייעץ לי לעשות?

תשובה: תרגיש עצמך גבוה ונעלה מהם ואל תתבטל אליהם. אמרו חז"ל בפרק ששי דאבות, שהתורה "מגדלת ומרוממתו על כל המעשים", וכתוב בדה"ב (י"ז ו') "ויגבה לבו בדרכי ה'". ומכל מקום מותר לסדר את הזקן, וכמ"ש הגרי"ח בשו"ת סוד ישרים ח"ד (ונשמטה תשובה זו בדפוסים אחרונים). וכן ראינו לגדולי עולם.

שאלה: מה המקור לסיפור על הרמב"ם ששלחו חכמי צרפת את ר' מאיר לבדוק את הרמב"ם, ומצא אותו אוכל כמין אצבעות אדם, ואח"כ אמר לעבדו שיהרוג את הבהמה ויגיש להם לאכול, והתפלא מאוד, עד שהרמב"ם גילה את אזנו שהאצבעות זה ירק מסוים והבהמה היא "בן פקועה" שאינה צריכה שחיטה וכו'?
תשובה: הסיפור הזה בדוי מלבם של חכמי אשכנזים בעקבות המלחמה על ספרי הרמב"ם (30 שנה אחרי פטירתו!) ולא היו דברים מעולם.

שאלה: מה טעם מצות שילוח הקן, שלכאורה נראית כאכזריות ח"ו?
תשובה: כוונת התורה להפך, שאם באת ליקח הבנים, אל תנצל את רחמי האם על בניה (שהרי היתה יכולה לפרוח, ולא נשארה שם רק כדי להצילם ממי שבא לחוטפם) ותקח גם אותה. כ"כ הרמב"ם במורה נבוכים (ח"ג פמ"ח). וגם רמז זה בחיבורו (הלכות שחיטה פי"ג ה"ז). וכן דעת כמה פוסקים (הובאו בשו"ת יביע אומר חלק עשירי חיו"ד סי' ל"ב) שאם אינו רוצה ליקח האפרוחים ישאיר את כולם על מקומם בשלום. וגם לדעת האומרים שמצוה לשלח וליקח, כנראה שיש לזה טעם מיוחד על פי הקבלה. כיעו"ש. וע"ע להראב"ע בספר יסוד מורא (שער ט' פיסקא ב') בשם רס"ג ששכר אריכות ימים על שילוח הקן לפי שלא יכרית הכל, לא בעבור לקיחת הבנים שהיא רשות. ע"ש. ואולי מטעם זה לא נהגו לברך על שילוח הקן, שאין היום חפץ בגוזלות רק נוטלם ומחזירם, ואין בזה מצוה כל כך.

שאלה: מדוע הסכומים של פדיון נפש משתנים: פעם 160 ש"ח, פעם 180 ש"ח, ופעם 260 ש"ח?
תשובה: 160 זה מספר המטבעות כמנין השמות אהו"ה אהי"ה הוי"ה אדנ"י א"ל, 180 זה כמנין ח"י כפול עשר, 260 זה כמנין שם הוי"ה כפול עשר. וכל המוסיף מוסיפין לו.

לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: 7654216@gmail.com

לע"נ רחל בת מזל ע"ה
לע"נ לאה בת שרה ע"ה
לע"נ עזיזי בר כמונה לבית חדוק ז"ל

להצלחת פסח יוסף בן מלכה הי"ו

לע"נ רבי עובדיה בן לולו זצ"ל
לע"נ רבי אליהו בן אסתר זצ"ל
לע"נ אפרים בן מימה פנינה ז"ל

וואס וועט זיין ווען משיח וועט קומען...

ליקוט מגדולי וצדיקי הדורות מה יהיה כאשר יופיע ויאיר ויזריח אורו של משיח

כתב השפת אמת ז"ע עתה שנתמשך גלות זמן זמנים טובא, הוא בוודאי לטובתינו, כדי להקל מחבלי משיח, הגם דחו"ל אמרו, ויהי ולא אחמיניה, שיהיה עת צרה, לכן הגידו לנו, אם כי בוודאי השי"ת ייטב עמנו, ונדע כי הוא בחסד עליון.

*

הרה"ק רבי דוד מטאלנא ז"ע היה אומר ברגע שיבוא משיחנו, תהי' הזדככות, שאפילו פחות שבפחותים יתקרב, ויתראה למשיח, וביקש הרה"ק ר' דוד טאלנער ז"ע שיפרסמו הדבר הזה לפני בני ישראל בשמו.

*

אמר הרה"ק מסטראפקוב ז"ע, בשם אביו השינאווער רב ז"ע, בשם הרה"ק רבי וואלף מזבאריץ ז"ע, כשמשח יבוא, וקול השופר חזק מאד, ירוצו כולם לבית המדרש, וישפכו לבם ונפשם בתפילות ובקשות ובכיות עצומות ותשובה שלימה מעומקא דליבא זמן רב מאד, יום ולילה לא ישבותו, עד שסוף כל סוף כל כלל ישראל יגיעו למדריגות תשובה אמיתית, וכולם יזכו לבוא לפני משיח צדקיננו.

*

בשנה אחרונה של החפץ חיים ז"ע, מחרת יום כיפור, אמר, משיח צדקיננו לא ישכח שום יהודי, אפילו במקום נידח ורחוק.

*

כתב הרה"ק העטרת ישועה ז"ע מדזיקוב, בגאולה העתידה, אף שאנחנו אין מכינים את עצמינו בתשובה טרם הגאולה, על ידי התעוררות הגאולה, בוודאי ירהר כל אחד בתשובה, ועל ידי התשובה בשעת מעשה הגאולה, יהיה הישועה ותהיה הגאולה על ידי אתערותא דלעילא.

במהירות. אמר על כך הרה"ק מרוזין: "חס ושלום! קיבוץ הגלויות יהיה כמו שלוקחים צלוחית מכאן ונותנים לכאן", ובאומרו זאת לקח בידו את הצלוחית שהיתה על השולחן והעבירה מפינה לפינה, וסיים: "מסילות הברזל הן עבור אומות העולם, שיבואו לראות בכבודן של ישראל".

גאולה ע"י צער אינה לפי כבודו ית'

הרה"ק הרבי מלובלין ז"ע אמר שנראה לו ברור, שתהיה הגאולה לא על ידי צער, אם הבורא ב"ה הי' רוצה להביא הגאולה על ידי צער, היה עושה זה כבר, ולמה האריך הגלות, אך הוא יתברך רוצה שעל ידי שמאריך הגלות תבוא הגאולה שלא על ידי צער, ולא על ידי דוחק, ולא על ידי מלך קשה כהמן, ועל כן האריך את הקץ, והוא כבוד שמים, כי אין כבודו להיות לבניו שום צער חלילה.

אחרי היסורים ועבודת כל הצדיקים משיח יבוא בלא שום צער

ואמר הרה"ק רבי אלעזר ריישער ז"ע, ידוע מדברי הש"ס ומדרשם, שחבלי משיח הוא קשה מאד, אך קבלה בידנו מהצדיקים הקדושים אשר לפנינו ז"ל, שעל ידי צדקת הצדיקים וגודל עבודתם במסירות נפש והרבה שמתו על קדושת שמו יתברך, ארץ אל תכסי דמם, ואורך הגלות, וקושי השיעבוד, וכדומה נמתק הכל. וכן מעיד ששמע כמה פעמים מהרה"ק מצאנז ז"ע ששמע מרבו הקדוש, שמשח צדקיננו יבא בעזה"י פתאום, מבלי שום צער מקודם, חס ושלום.

*

אופן הגאולה - ללא רעש

סיפר הגה"ח ר' בן ציון רחמן ז"ל, שפעם ביקר בסאדיגורא הרה"ק ר' שלום מקמינקא, שהיה מכונה העילוי מראווא, ביום שישי לאחר חצות. מרן הס"ק שלח לראות מה נעשה מחוץ לביתו, וחזר השליח ואמר שבעלי-העגלות כבר חוזרים מטשערנוביץ. כששלח אותו בפעם השניה, אמר שכבר הולכים לסגור את החנויות. בפעם השלישית חזר ואמר שהכל כבר מוכן לשבת. פנה רבינו ואמר: "ואווער עילוי! הושבים אתם ששמשח יבוא וועט זיין א גראטשקע ותהי' מהומה"? לא! אלא כמו שנכנסת השבת, בזה האופן יבוא משיח".

סעודת הלוויתן - רוחנית או גשמית

הרב מראמאן נסע יחד עם ר' ניסן בק ז"ל בענין שתדלנות אל השר משה מוונטיפורץ. בדרכם סרו אל הרה"ק מרוזין, ודיברו שם מענין סעודת הלוויתן. אמר ר' ניסן בק שהדבר הוא כפשוטו, שבאמת יעשו סעודה גדולה, אולם הרב מראמאן לא הסכים לדבריו. אמר לו הרה"ק מרוזין שבאמת יהיה הדבר כך, שסעודה זו תהי' הממוצע בין העולם-הזה לעולם-העליון, ובהתחלה תהיה סעודה זמזומה יתעלו לעניינים רוחניים.

קיבוץ הגלויות כהרף עין

כשנתחדשה בעולם המצאת הרכבות שנוסעות על מסילות הברזל, והנסיעות מעיר לעיר ומארץ לארץ נעשו במהירות ובקיצור זמן, היו מי שאמרו בפני הרה"ק מרוזין שחידוש זה יהיה לתועלת לבני ישראל ככדי לקבץ פזורות ישראל להביאם לארצנו הק'

לרגל יום ט"ו באב יום ההצלה של האדמורי"ם מסקולען מעמק הבכא הכלא הרומני

"טרייסט מיין פאלק" - "נחמו נחמו עמי" לילדי "שארית הפליטה" על אדמת רומניה

הניגון הנוכחי נתחבר לכבוד "שבת נחמו", על משקל הפסוק נחמו נחמו עמי וגו', דברו על לב ירושלים וכו'. המילים והלחן מרטיטים את כל נימי הנשמה, עד שלא ניתן להישאר אדיש לשמע המלודיה עתיקת היומין הנוגעת עמוק עמוק בתהומות הנפש ומעוררת נחלי דמעות של געגועים עזים לירושלים עיר כלילת יופי משוש כל הארץ.

ועתה למילות הניגון:

(נחמו נחמו עמי וגו', דברי על לב ירושלים וגו')

טרייסט מיין פאלק, טרייסט מיין פאלק
טרייסט מען פאלק, זאגט דער ליבער גאט
גענוג געווייטאגט און געבליטאגט
האט ירושלים מיין הייליג שטאט

(קול קורא במדבר וגו', כל גיא ינשא וכל הר וגבעה ישפלו וגו' ונגלה כבוד ה')
אין די מדבר שרייט א שטימע
שפאלט די פינסטערניש פון נאכט
פארשוואונדען זאלט איר בערג און טאלן
פאר גאט'ס מאיעסטעט און פראכט

(כי מלאה צבאה כי נרצה עוונה וגו')
גייט דער הערשער פון די וועלטן
צו ישראל זיין טייער קינד
ברענגט איהם חסד, ברענגט איהם רחמים
ברענגט איהם מחילה אויף זיינע זינד

(מבשרת ירושלים הרימי אל תיראי וגו')
טרייסט מיין פאלק, טרייסט מיין פאלק
האט געזאגט דער ליבער גאט
איך וועל באגיסן מיט גליק און פרייד
ירושלים מיין הייליג שטאט

כ"ק האדמו"ר הנועם אליעזר מסקולען זצ"ל לצד האחים מיסקי הגה"ח רבי צבי יוסף זצ"ל והגה"ח רבי משה זצ"ל

להלן הרקע לשיר ומילות השיר כפי שהובאו באלבום החדש: "נועם 2" - ניגוני בית סקולען.

"טרייסט מיין פאלק": מילים: הגה"ח ר' יוסף צבי מיסקי זצ"ל

לחן: כ"ק האדמו"ר רבי ישראל אברהם מסקולען זצוק"ל

סולן: ילד הפלא יצחק לונגער

רקע: ניגון מרטיט זה נתחבר בימים שלאחר השואה בבוקרסט, כאשר הרבי הזקן רבי אליעזר זוסיא מסקולען זצ"ל אסף אל ביתו יתומים גלמודים ואימץ אותם כילדיו שלו. בתקופה ההיא נסחפו ילדים אומללים רבים שנותרו ללא אבא ואמא אל חיק פורקי העול שערכו נשפי הוללות וערבי שירה והרקודה, ובכך משכו את הנשמות הרכות לעברי פי פחת.

ככדי לתת מענה של קודש למשיכה העזה מצד הכפירה, אספו הרבי מסקולען ובנו וחתנו רבי צבי יוסף מיסקי את הילדים וערכו להם מסיבות קודש, ולימדו אותם ניגוני קודש למשוך את לבם לדביקות בה' ולגעגועים לירושלים ולגאולה השלימה.

סיפורו המיוחד והלא ידוע של הניגון "טרייסט מיין פאלק" חובר לכבוד שבת נחמו, הולחן ע"י כ"ק אדמו"ר רבי ישראל אברהם מסקולען זצ"ל, מילותיו נכתבו ע"י הגה"ח רבי צבי יוסף מיסקי זצ"ל

בגלוינונו "באר בשדה" פרשת חוקת, התפרסמו פרקים מאלפים אודות חתנו-חורגו ומקורבו של הרה"ק מסקולען, הגה"ח רבי צבי יוסף מיסקי זצ"ל, יד ימינו במפעל הצלת ילדי ישראל - פליטי השואה וחינוכם - ברומניה וביבשת אמריקה ומחבר סדרת ספרי "שערי הלכה" וגיטו של יבדח"ט, הרה"ח רבי נפתלי כהן שליט"א י"ו וועד חסידי שטפנסט ממנו הובאו גם זיכרונות מאלפים מאוצרו הטוב.

בין פעילויותיו החינוכיות של ר' צבי יוסף מיסקי ברומניה עליהם כתבנו, הייתה פעילות חינוכית-מוסיקלית יוצאת דופן לבני הנוער עליה ניצחו הרבי מסקולען ויד ימינו רבי צבי יוסף מיסקי. הרבי כידוע, היה מעיין נובע של רגש ונשמה, כשמירותו המרעידת כבשו את העולם היהודי לצד שירי שמחה שהלחין הרבי שהפכו לניגונים עממיים. ר' יוסף שאחז בעט הקולמוס, ונפשו נפש חיונית הייתה, רשם בתים בשפת היידיש עליהם הולבשו ניגוני המרטיטים של הרבי. בתים אלו הפכו למחזות על טהרת הקודש ואצרו עימם אוצרות של רגש.

השבוע פרשת ואתחנן-נחמו הגיע לילדינו בס"ד שיר מיוחד מאותם ימים שחובר ברומניה עבור ילדי "שארית הפליטה", שכותרתו היא "נחמו נחמו עמי" - "טרייסט מיין פאלק" ונתחבר לכבוד "שבת נחמו", על משקל הפסוק "נחמו נחמו עמי וגו'". את המילים כתב רבי צבי יוסף מיסקי ואת הלחן למילים חיבר כ"ק אדמו"ר רבי ישראל אברהם מסקולען זצ"ל.

באר בשדה - שטפנשט

מבאר ההלכה

הגאון רבי יעקב יוסף כהן שליט"א דומ"ץ שטפנשט

שאלות המצוות לימי בין הזמנים

יודשתם את הארץ הטובה (דברים ה, כב)

כשרות המטבח

ה. מי שמתארח כמה ימים בבירה שלא מקפידים שם על כשרות האם מותר לו להשתמש להשתמש שם במטבח?

תשובה: אין להשתמש בכלי המטבח והמשטחים שם רק אחרי הכשרת המקום, יש לכסות את השיש בנייר כסף, את הכיריים והחצובות שעליו יש להכשיר בליבון על ידי כיסוי כל המבערים יחד עם בלע"ך (כמו בשב"ק) או חתיכת נייר כסף עבה, והבערת כל המבערים למשך דקות אחדות.

ו. האם יש אפשרות להשתמש בתנור האפיה והתבנית? תשובה: בדרך כלל אין אפשרות מעשית להכשירו, לכן אם רוצים להשתמש בתנור לחימום מזון, יש לעטוף היטב את המזון בשני שכבות של נייר כסף או שני תבניות אלומיניום עם מכסה הרמטי, ולהקפיד על כיסוי מוחלט של המזון כל עוד הוא נמצא בתוך דופני התנור.

ברכות הראיה

ז. מה מברכים כשרואים את הים?

תשובה: הרואה את "האוקיינוס", והוא הים שמקיף את כל העולם מברך ואומר ברוך אתה ה' אלהינו ששעשה הים הגדול. ועל הים "התיכון" [חופי הרחצה כאן בארה"ק] וכן על הכינרת בטבריה מברך בא"י אמ"ה עושה מעשה בראשית, את הברכה מברכים רק פעם אחד בתוך ל' יום, ועל כל יום מברכים בנפרד אפילו בתוך ל' יום. על ים המלח נהוג שלא מברכים.

ח. איזה ברכה מברכין כשרואים את הר החרמון?

תשובה: הרים וגבעות המשוונים שניכרת גבורת הבורא בהם מברכים עושה מעשה בראשית.

אכילה בשוק

ט. מה הם גדרי האוכל בשוק שפסול לעדות?

תשובה: האוכל בשוק פסול לעדות מפני שאין לו בושת פנים ואינו חושש להעיד שקר. ומצינו

תפילת הדרך

א. מתי צריך לומר את תפילת הדרך?

תשובה: אם יוצאים לנסיעה של מרחק פרסה ויותר [דהיינו 4,608 מטר לשיטת חזו"א, 3,840 מטר לשיטת הגר"ח] אומרים תפילת הדרך אחרי שכבר התרחקו מהעיר, יותר משיעור ע' אמה ושייריים מן העיר [לשיטת החזו"א מ-41 מטר ולשיטת הגר"ח מ-33.92 מטר], אבל אם נוסע למרחק פחות מפרסה לא יתנום בברוך.

ב. אם שכח לברך בתחילת הנסיעה עד מתי אפשר לברך?

תשובה: יכול לברך כל זמן שהוא בדרך, ובלבד שלא הגיע תוך פרסה הסמוכה לעיר שרוצה ללון בה ומשם ואילך יאמר אותה בלא ברכה.

ג. תכננו טיול ליום שלם ולהישאר ללון באיזה מקום, לבסוף התבטל חלק מהטיול וחזרו באותו יום הביתה, האם בחזרה צריכים לומר שוב תפילת הדרך?

תשובה: כן, כי זו נסיעה חדשה, א"כ מלכתחילה היה הוא אמינא שאולי יחזרו הביתה.

ד. האם מותר לצאת לנסיעה באמצע הלילה או שיש להקפיד על מה שהזכירו חז"ל לעולם יצא אדם בלילה?

תשובה: כיום אין נזהרים לצאת דווקא אחר שהאיר היום, לפי שאין הרבה הבדל בין נסיעה של יום לנסיעה של לילה, שלא שכיח בכבישים של ימינו פחתים בורות ובקעים כלל, וגם ליסטים אינם מצויים, ובדרך כלל יש תנועת רכבים תמידית בכבישים, ותאורת הדרכים ופנסי המכונית מאירים את הכביש משך כל זמן הנסיעה, לכן אין כל חשש.

לרבותינו הראשונים והאחרונים כמה הגדרות בזה, שיש ביניהם נפק"מ לדינא א. דעת רבינו חננאל דמירי כשחוטף מהמוכרים אפילו פחות משה פרוטה ואוכל, ב. דעת רבינו אליהו מבעלי התוס' דמירי שהולך אצל המוכרים וטועם משל כולם מעט מעט כאילו רוצה לקנות מהם, ג. דעת ר"ת שאוכל בשוק סעודה של פת שהוא מגונה יותר, ד. דעת הרא"ש שהאיסור הוא כל קביעת סעודה בשוק ולא דוקא פת, ה. שיטת הב"י בדעת הרמב"ם שאוכל בשוק היינו בפני כל העם, ו. שיטת הב"ח בדעת הרמב"ם שהולך ואוכל בשוק ואינו יושב במקום אחד, ז. דעת הב"ח שמדובר באדם שרגיל תמיד לאכול בשוק שאין לו בושת פנים.

י. האם האוכל במסעדה או באוטובוס דינו כאוכל בשוק?

תשובה: מסעדה שהשולחנות והכסאות בתוך חתנות לא בפני הרבים, וכן אוטובוס סגור, אין לזה דין של שוק לפי הגדרים המבוארים לעיל ואעפ"כ מבואר ברמב"ם שהחכם אינו אוכל אלא בביתו על שולחנו, ולא בחנות ולא בשוק אלא מפני צורך גדול, כדי שלא יתגנה בפני הבריות, ולפי"ז גם אברך כולל שנמצא ביום שלם של טיול, ויש לו צורך גדול מותר לו בהזדמן לאכול במסעדה [שאין חשש פריצות וכיו"ב] או באוטובוס וכיו"ב.

נטילת ידיים

יא. האם יכולים לישול ידיים בכוס חד פעמי?

תשובה: נחלקו בזה האחרונים, ודעת הרבה פוסקים שגם כלי חד פעמי ראוי לנטילת ידיים, לכן אם יש לו ספל לנט"י לכתחילה יטול בו לחוש לדעת המחמירים, אבל אם אין ספל יכולים לישול בו ידיים.

יב. האם מותר לישול ידיים ממקבוק מים

תשובה: באופן שגם אין לו כוס חד פעמי, יכולים לישול ידיים מהמקבוק עצמו אפילו שפיו צר, ויזהר לשפוך המים על ידו בבת אחת שלא יפסק הקילוח.

הכינוס ההיסטורי של 'ועד חסידי שטפנשט' בביתו ובראשותו של כבוד אדמו"ר העטרת ישראל מסאדיגורה זצ"ל ביום כ"ח סיון תשע"ה נראים מצד ימין: הגה"צ רבי אהרן שפירא שליט"א אבד"ק פודס כץ בב"ב, הגה"צ רבי יואל טוביאס שליט"א אבד"ק שיכון ו' בב"ב, הגה"צ רבי משה מרדכי טוביאס שליט"א אבד"ק קדימה צורן, הגה"ח רבי יוסף צלר שליט"א ראש ישיבת רח"ץ סאדיגורה, מצד שמאל: הר"ה רבי אברהם יעקב סלמון שליט"א רב קהל שטפנשט, הר"ה רבי נפתלי כהן שליט"א יו"ר ועד חסידי שטפנשט, הגה"צ רבי אפרים גוטמן זצ"ל רב ביהמ"ג הרב גוטמן בת"א ורב יוצאי רומניה בישראל ויו"ר ועד חסידי שטפנשט, הגה"צ רבי נתן לנדמן שליט"א אב"ד חולון, הר"ה רבי משה טירר שליט"א מחפ"ה

הצדיק כאיש אחד בלב אחד, שיומשכו ההשפעות של הסבא קדישא הר"ה ר"ק הרא"מ משטפנשט זי"ע, שישפיע ממרום על כל ישראל שפע ברכה והצלחה, בני חיי אריכי ומזוני רוויחי.

אנו עומדים לקיים עכשיו המצווה של "ואתם כתבו לכם את השירה הזאת", וכמו כן מקיימים גם "ושמה בפיהם", שהרי כתב הרא"ש במנחות שהתכלית של מצות כתיבת ספר תורה הרי זה כדי שילמדו בהם, התכלית הוא לימוד התורה.

ויהי רצון שאכן יהיה זה הפועל יוצא, ונזכה כולנו בקרוב לגאולה הקרובה בבנין הבית השלישי במהרה בימינו, אמן.

זכר צדיק לברכה

לקראת יומא דהילולא קמא דכבוד מרן אדמו"ר עטרת ישראל מסאדיגורה זצ"ל שהאיר את דרכינו וסלל את נתיבותינו בכל העשייה הגדולה והמסועפת להקמת שם ושאירת לרבוה"ק משטפנשט זי"ע א' בהעמדת מוסדות שטפנשט על תילם, אנו שבים בערגה אל כינוס 'ועד חסידי שטפנשט' שהוקם בעידודו וכיזמת אביו כבוד מרן ה'עקבי אבירים' זי"ע א' ונערך בראשותו בביתו נאווה קודש

כינוס של צדיקים הרי זה נאה להם ונאה לעולם

דברי קודש מכבוד מרן אדמו"ר מסאדיגורה זצ"ל בעת האסיפה השנתית של זקני רבני וחסידי 'ועד חסידי שטפנשט' שנערכה בבית כבוד מרן אדמו"ר מסאדיגורה זצ"ל לקראת יומא דהילולא קדישא החל בחודש תמוז והתחלת כתיבת ספר תורה, ביום כ"ח סיון תשע"ה

קיימין, כשנמצאים בכינוס של צדיקים, הרי זה נאה להם ונאה לעולם, כשבני ישראל נאספים, ובפרט שהצדיק כבר אינו חי בעולם הזה פ"ב שנים, ועדיין יש אותה אמונה והתלהבות, האש להבה עדיין דולקת, ומכאן ראייה שצדיקים במיתן קרוין חיים. השי"ת יעזור להרב סלומון שיוכל ללכת מחיל אל חיל, ויש חשיבות מיוחדת במפעל שבנה באלעד, ראיתי את תלמידי התלמוד תורה, איך שהולכים תלמידי הת"ת לבושים חסידי'ישע יונגעלעך, פיאותיהם יורדים על לחים, עם כיסוי ראש מהודר, ויש בתלמידים כאלו שזוכים להתחזק בתורה ובחסידות באופן מאוד נעלה, ואתם זוכים לקרוב אל אבינו שבשמים, ובוה ממששים המשכות גדולות מהצדיק זי"ע.

ברשות הרבנים החשובים שליט"א, הגאון הרב יואל טוביאס שליט"א הזכיר את בן אחותו הרב אברהם יעקב סלומון שליט"א שיש להזכירו לטובה, שבכותו שם הצדיק שגור בפי כל ישראל בארץ ישראל ובחוץ לארץ, ובפרט שכ"ק אדמו"ר זי"ע היה תומך בכל מפעלותיו, שעל ידו יש להרבה בני ישראל התקרבות לאבינו שבשמים, והדבר מתרבה ביותר בעת שבאים למקום הקודש בשעת הציון, שהושיבו שיעבה על קברו, ומתפללים שם מתוך התעוררות גדולה. השי"ת אמר למשה רבינו ע"ה 'אספה לי שבועים איש מזקני ישראל, ואמרו במדרש בענין השבועים זקנים, 'משל לשתי ספינות קשורות בהוגנין ובעשנות, ובנו עליהם פלטיץ והעמידום על גביהם, כל זמן שהספינות קשורות פלטיץ קיימים, פרושו הספינות אין פלטיץ

נאר בשדה - שטפנשט

מצבות מספרות

מאוצרותיו של הרב אברהם יעקב סלמון שליט"א
רב דקלה שטפניט

>>
המצבה של אבד"ק
פאקשאן רבי משה
אהרן גולדרינג זצ"ל
שנחשפה בימים
האחרונים

<<
האהל על ציון קברו
של אבד"ק פאקשאן
בבית העלמין הישן
בפאקשאן

הגאון רבי משה אהרון הלוי גולדרינג זצ"ל אבד"ק פאקשאן נסתלק י"א מנחם אב תר"נ ומנו"כ בעיד רבנותו פאקשאן

העיר מושבי - פאקשאן הלא מצער היא ותחי נפשי במנוחה...

עלילת דם בפאקשאן והדרך למנוע

עוד עלילות

במכתב העת 'המגיד' מיום י"ב חשוון תרי"ט, מופיע מכתבו המענין של האבד"ק פאקשאן בענין העלילת דם בעירו פאקשאן, הרב גולדרינג רואה בפרסום הענין ב'המגיד' תרופה למנוע עלילות על אח"י היהודים כאשר יפורסם קלוגם של המעלילים ברבים, וכך קוראים אנו מתוך מכתבו שכתב על המתרחש בפאקשאן:

מאלדווי-וואלאכייא

תשרי תרי"ט. פאקשאן. גם אנכי באתי למלאות דברי ידידי היקר אשר ערך היום לכבודו בדבר האסון והצרה אשר קרה לעדתנו פה. כי ההפך עליהם בלהות פתאום, ובשבוע העברה קדרת אלהים היתה בתוך מחנה העברים בסבת עלילות שקר ותואנות שוא אשר שתו עלינו המון הנוצרים בעיר מושבנו.

האף אמנם בחסדי ה' כבר נפקחו עיני מלכי ושרי ארצון אירפא לראות ולהבין כי אך משאות שוא ומדוחים הנה הפלילות אשר התעללו מלפנים ברשע על עם ודל שה פוורה ישראל כי צמאים המה לדם הנוצרים במועדי קדשם, עד כי נתן חוק דת מהממשלות לבטל עלילות כאלה, לא תזכרנה, ולא תעלינה עוד על לב.

אולם בכל זאת עוד נשאר שורש פורה ראש ולענה בלבבות הנוצרים מהמון הנוצרים מארץ מגורנו. וברטל לעת כזאת, כי זה לפני איוה שבועות נדפסו ע"י הכומר הראשי בעיר בוקארעסט מכתבי עמל ואון לתת את ישראל לשמצה בקמיהם. תקתו לא נשארה מעל, כי תעורר ההמון מפה להתגולל על בני ישראל מפה ולנקום מהם נקמתם. ואף כי (כאשר יודיע ידידי הנ"ל במכתבו בזה) ע"י הקאמיסיסאן אשר נשלחה מבוקארעסט לפה לחקור אחרי הדבר, הונח לנו מעט מועף ההמון ולא זידון עוד להתנפל על היהודים האומללים ברחובות קריה וביד רמה כאשר עשו מלפנים. בכל זאת עוד לא קמה הסערה לדממה, ואש משממתם עוד תוקד בלבם

נראה אור, להישיר לנו בדרכי ההוראה בתורה והלכה, ולא תהיה עדת ה' כצאן בלי רועה, ונועצנו יחדיו קהל ועדה בשפה אחת ולשון אחדים, וכן גמרנו אומר לשום פנים לאיש מלא תורה וחכמה, יראת ה' היא אוצרו... להנחיל לו כסא כבוד לשבת על כסא ההוראה בתוכנו, ועל פיהו ישק כל עניין לדעת חוק ומשפט...

בין השאר הבטיחו לו ראשי הקהל כי באם המשכילים יביאו רב משלהם מודרני ומטיף הנקרא בלשונם "לאנדס רבינער" הרי כל ההכנסות שיש לרב מקידושין, גיטין, והכנסות אחרות יהיו בלעדיים שייכים אליו ובוזה אף א' לא יוכל להשיג גבולו.

כפי שמסתמן הדעות בקרב יהודי בוקרשט היו מפולגים והיו כאלו שכתבו לו שלא כדאי לו לבוא [כנראה המשכילים] ואכן במכתב אחר שנשלח למענו כותבים לו ראשי הקהל כי ידע שההצעה טובה היא מאוד, ואל ירא ואל יחת מפני ריב ומצה ח"ו... ולא ישים לב למכתב של אנשים בקהל המזהירו לבל יבוא לבוקרשט...

אמנם הרב גולדרינג לא עננה להפצרותיהם ולא רצה לנטוש את בני קהילתו בפאקשאן ובמכתבו שענה להם כתב: "...הן טוב לי עוללות עיר פאקשאן מבוצרות העיר הזאת - בוקארשט, אשר אמנם גדולה הינה וכפי שאשמע כמה אנשים מפה, אמצא תרופה למחיית נפשי אולם כל זה איננו שווה לי כי טוב לי מעט במנוחה מהרבה שלא במנוחה. כי

הגאון הגדול רבי משה אהרון הלוי גולדרינג זצ"ל נולד בשנת תקס"ז לאביו רבי אברהם הלוי, בהגיעו לגיל ארבעים לבניה בשנת תר"ז, נתעלה ונתמנה לכהונה הרמה כרבה של העיר פוקשאן ברומניה מקום כהונת גאוני ארץ לפניו, שם ישב על כסא הרבנות במשך מ"ג שנים, עד לשנת הסתלקותו - תר"ן, ניהל עדתו ברמה כשהוא מפתח את עניני הדת בעירו ושומר מכל משמר על היהדות וההלכה הצרופה המסורה מדור לדור.

שמו הגדול בתורה ויראה הלך לפניו, מסופר כי בשנת תרכ"ד פנו אליו ראשי קהילת בוקרשט ובראשם ראש הפרנסים דבוקרשט ר' אברהם בער זיסו ראש המדרים בבוקרשט שהכל סרו למרותו והציעו לו לקבל על עצמו את משרת הרב דבוקארשט, היה זה זמן לא רב לאחר שהשלטונות בהשפעתם של המשכילים גירשו את המלבי"ם ממשרתו הרמה כרב העיר בוקרשט והנסיכויות מולדובה וואלאכיי שברומניה. החוקר והסופר הד"ר יעקב גלר הי"ו מביא בקובץ סיני את שני המכתבים שנכתבו לרב גולדרינג ואת תשובתו הערוכה בדבר סירובו לעזוב את פאקשאן עיר רבנותו. הפונים אליו בבקשה ראשי הקהילה מהללים ומשבחים אותו כאיש מלא תורה וחכמה, באגרת שנשלחה אליו הם כותבים לו: נבחרנו אנחנו הח"מ להקים לעולם דבר ה' ולהרים איש בחיר מעם, אשר מלאו אלוקים רוח וחכמה ותורת חסד על לשונו, אשר באורו

השיפת המצבה

ב ה ת ר ג ש ו ת מ ר ו ב ה ו ב ק ו ר ת ר ו ח ק ב ל ה ה י ד י ע ה

המשמחת על מציאת

מצבת קברו של הגאון הגדול רבי משה אהרון הלוי גולדרינג זצ"ל רבה של פאקשאן אשר נחשפה זה עתה ממש, בחודש מנחם אב התשפ"א, על ידי משלחת ה'אגודה למקומות הקדושים ברומניה' אשר סובבה וביקרה בערי ישראל ברומניה במטרה לתעד ולשמר את זכר הקדושים אשר בארץ המה. בבית העלמין בעיר פאקשאן נמצא אהל קבורתו ומצבת האבן עומדת עד עצם היום הזה.

משלחת ה'אגודה למקומות הקדושים ברומניה' אשר ביקרה בימי תשעת הימים בלמעלה 20 בתי עלמין, חשפה עוד רבים מקברי גאוני עולם, צדיקי רבנים אשר שמותיהם ושמות פעלים הרעידו את נימי הנפש של העולם היהודי בכלל ועולמם של יהודי רומניה בפרט, בקרוב תפורסם הרשימה המלאה והמפורטת אשר לבטח תרגש ותשמח כל איש אשר פועם בקרבו לרש ורגש לקדושי מצוקי ארץ ונחיי עין, אשר זה עידן ועידנים לא דרכה לצערנו רגל אדם במקומות הקדושים הללו ברחבי רומניה רבתי, ולבטח שפתותיהם לא דובבו בקברם מזה עשרות בשנים, הפלא הענק שנגלה לנגד עינינו, מצבות קברי קדמונים חכמי וגאוני רומניה חיים וקיימים ושלמיים עד היום הזה, וראה זה גם פלא, רבים מהם חל יום הילולתם בסמוך למועד חשיפת מקומם וקברם, הנה למשל קברו של גאונה של פאקשאן הגה"ק רבי משה אהרון גולדרינג זצ"ל אשר יום הילולתו חל ביום י"א מנחם אב תר"נ, לפני 131 שנים נסתלק ונתעלה למרומים, ועתה בזכות גילוי מצבתו התעוררנו לחקור אודותיו ולהעלות כאן במדורינו 'מצבות מספרות' לחכמי רומניה עלי כתב מהמעט אשר מצאנו ותיעדנו ושלינו מארכיון מכוננו, הנה כי כן מצבתו מספרת לנו ולדור צדיק מה פעל, להלן נתמלל את נוסח מצבתו.

על מצבת קברו נחרט בדמע וז"ל:
לעד לדור אחרון לתהלה ותפארת
כי אדוננו מורנו ורבינו שר התורה
ואביר התבונה
מו"ה משה אהרון בן ר' אברהם
הלוי גולדרינג
נהל עדתינו ארבעים ושלוש שנים
בשובה ונחת
ובן שמונים ושלוש שנים עלה למרום
ולא ירד השחר
תורה וחכמה ליות חן היו לראשותיו
צדק ומשפט ענקים היו לגרונותיו
כל אנשי עדתנו עליו הגה והי ישמיעו
ובניו וקרוביו פלגי דמעה יביעו
נאסף אל עמו אחד עשר באב
שנת תר"נ לפ"ק
תנ"צ ב"ה

והבידיקה ולהם מחלו חכמים כבודם כו' היינו אחר שנתמנו אבל בתחילה קודם שנתמנו מהקהל בודאי לא מחלו להם והיו אפקרותא כששוחט בלתי רשות הרב. וכ"ש כשרוב מוחה וגזר עליו שלא ישחוט והוא עובר ושוחט בודאי בזה לא מחלו על כבודם והיו כלא הראה סכיננו מדינא דגמרא. וכמו"ש בשו"ת ברית אברהם סי' ט"ו ושם באותו הסוגיא גופא מבואר דיכול להכשירו אח"כ דאיתא שם האי טבחא דלא סר סכינא וכו' שמת' ועברי' ואכריזי אבישרא דטריפה איקלעי מר וזטרא ור"א לגבי אמר להו לעיינו רבה במילתא דתלי' בי' טפלי בדקה ר"א לסכינא ונמצאת יפה ואכשרי' וכו'. א"כ מפורש להדי' הדיכא דהאיסור הוא מפני כבודו של חכם או שעבר על דבריו יכולים אח"כ להתירו וכן הוא המנהג בכל תפוצות ישראל שאוסרים וגוזרים על השו"ב שלא ישחוט מחמת שעבר על דברי הרב ואח"כ כאשר נכנע לבכו ומתקן עותתו מתיירן אותו אם לא שגאסר מחמת שיצא טריפה מת"י במזיד וכדומה בדבר איסור אין יכולים להתירו עד שיעשה תשובה מעלייתא כתשובת פ"ז ב' כמבואר ביו"ד סי' קי"ט ובת"ש סימן ב'.

ע"כ כדון עשו כת"ה במה שהתירו להשו"ב ר' יצחק הנ"ל אחרי שביקש מחילה וסליחה וגם נשבע שלא ישחוט עוד בלתי רשותם ומותר לאכול משיחיתו בלי פקפוק.

יתענג על רוב שלום ויתברך בכוח"ט כחפצו חפץ ידיו הדו"ש"ת באבהו.

משה אהרון הלוי אבד"ק פאקשאן והגליל

בנו אב"ד קאהיר

בשנת תרמ"ד נתמנה בנו רבי יוסף גולדרינג לרבה של עדת האשכנזים בקאהיר שבמצרים קהילה מפוארת ורבית זכויות שמנתה אז כאלף משפחות. אל מול כחמשת אלפים משפחות בני עדות המזרח, אולם מחרחרי ריב לא יכלו לסבול את הצלחתו ומנהיגותו, ובין הקהילות הספרדים והאשכנזים נתגלעה מחלוקת חריפה עד שפיתרוהו ממשרת הרבנות.

אחרית ימיו

והסתלקותו

רבי משה אהרון נסתלק לבית עולמו זקן ושבע ימים, בי"א מנחם אב תר"נ ונטמן באהל המיוחד לו בעיר רבנותו פאקשאני.

לעשות במחשך מעשיהם, ומי לא ידע את כח הדמיון השוא הנשרש בלב ההמון, כאשר יפרוץ מגבול השכל הישר! מי יקום לפני זעמו כי עז, ועברתו כי קשתה, ה' ברחמי ישמרנו! וגם בזה השעה בעת כתיבת הטורים האלה בלב נשבר ובדמעות עין על שבר אויב, צללו אוני לקול שמועה חדשה לא טובה, היות כי איש נוצרי בא לפני שופט העיר, והביא אתו נער נוצרי בצעקת אויביו, איך בילכתו מאדאבעשט (כפרסה מפנה) פגע בחמשה יהודים שהוליכו את הנער הזה וסחבוהו על כרחו להרגו ולהוציא דמו ממנו, והוא עמד בפניהם והציל את הנער מידי היהודים. סמר שערות בשרי בשמעיו זאת, כי עד"ו תוכלנה להולד בכל יום עלילות כאלה על כל מצעדי גבר ישראל, ואם כן איפה חיינו תלואים מנגד, ומה אנו ומה חיינו? ע"כ אמרתי להודיע לכבודו כל זאת, כאשר נפשינו מאד יודעת כל הטוב אשר פועל וטובה לכלל אחב"י מעת הופיע שמש המגיד ומרפא בכנפיו לאחיו ובני עמו, למען ירים כשופר קולו לעורר את לב אצילי בני ישראל הגבירים האדירים בכל מקומות מושבותיהם בארצות אירופא אשר כח להם לעמוד בהיכל מלך ושרים, למען יגישו דבר איהיהם בפה העומדים בצפה גדולה לפני הממשלה דפה למען ינתן דת ורוק לבטל עלילות דם כאלה, לשרש מלבב ההמון האמונה הכוזבת הזאת וגמולם יקבלו מבעל הגמולות.

דברי הכותב ביגון ואנחה. מיקירו ומכבדו כל הימים

ה"ק משה אהרון הלוי אב"ד ד"ק פאקשאן והגליל

אוהב מושבע של ארץ הקודש

במשך השנים עמד בראש אסיפה שהתאספה בעיר פאקשאן, למען בנין ארץ הקודש, והמליץ בכל לב לאחינו בני ישראל לעלות לארצנו הק' וליישב את מושבותיה ולכונן ביתם בה, ולהתפרנס בכבוד מעבודת האדמה באר"ק וקיום המצוות התלויות בארץ.

התכתבות בהלכה עם גדולי ישראל

במשך כל שנותיו בא בכתובים עם גדולי התורה ודן עמם בהלכה ודבריו מופיעים בספרי שו"ת רבים כמו שו"ת בית יצחק, שו"ת ועפות ראם. שו"ת ברכת יוסף. שו"ת שאילת שלום. שו"ת בר ליוואי, שו"ת יד מאיר, ובספרים קנאת סופרים, ואוריין תליתאי. כמו"כ בשנת תרל"ו הופיע מכתבו של רבי משה אהרון גולדרינג. בכתב העת "היועץ לבית ישראל" אודות שוחט שסר והעבר ממשרתו.

תמונת הרה"ק רבי משה אהרון הלוי גולדרינג זצ"ל אבד"ק פאקשאן

ב"ה, יום ה' שמונה ימים לחודש אלול תרל"ה פאקשאן

שפעת שלום וברכה לכבוד ידידי הרב המאוה"ג החריף ובקי תהה"ש כש"ת מו"ה יצחק אייזיק שור נ"י אבד"ק באקארעשט.

הנה כשנים עשר יום לא הייתי בביתו כי נסעתי למאינעשט על חתונת נכדי נ"י. ואחמול בשו"ב לביתי נמסר לי מהפאסט מכתב כת"ה השלישי מיום ב' העבר מ"ש נידן השו"ב ר' יצחק ב"ר משה ליב שאסרו אותו על ששחט בלתי רשותם וכעת אחר שבא ובקש סליחה ומחילה ונשבע שלא ישחוט עוד בלתי רשותם התירו אותו כבוד הרבנים נ"י ורדש מאתי לתשוב לו חות דעתי: אם כדון עשו בזה. ועתה הנני להשיב לכת"ה כי הדבר פשוט שעשו כדת וכהלכה. הדנה כל כח הרב לאסור שחיטת השו"ב כשהוא שוחט בלתי רשותו ונגד רצונו הוא מדינא דגמרא חולין י"ח דאיתא שם אמר רב הונא האי טבחא דלא סר סכינא קמי' חכם משמתינן ליה ורבא אמר מעברין ליה ומכריזין אבישרא דטריפה הוא וכו'. ואף שכתב הרא"ש והובא בש"ע סי' ח"י דעכשו נהגו שממנים אנשים יודעים על השחיטה

מאוצרות הפרשה

לא תעשה על מלאכה... ושורך וחמרך וכל בהמתך (ה,יד)

מדוע בדברות הראשונות נאמר רק "כל בהמתך" בלי פרוט, ואילו כאן פרטה התורה את השורך ואת החמור? התשובה לכך היא, שמצות השבת היא לזכר שני ענינים: 1. זכר למעשה בראשית. 2. זכר ליציאת מצרים. בדברות הראשונות נאמרה מצות השבת זכר למעשה בראשית – בריאת העולם, ומבחינה זו אין הבדל בין הבהמות והחיות השונות, כולן נבראו בששת ימי בראשית, לכן לא היה צורך לפרט אלא מספיקות המלים "כל בהמתך". אך בדברות האחרונות, מצות השבת נאמרה שהיא זכר ליציאת מצרים. ניתן היה לחשוב, שהשורך והחמור לא יכללו בחובת השביתה בשבת, מכיון שכבר מבצעים בהם זכר ליציאת מצרים. בשורך ובחמור מבצעים את מצות פדיון בכור, ומצוה זו היא זכר ליציאת מצרים, שאז קידש ה' לעצמו את בכורי עם ישראל, אם כן, אולי אין צורך לשור ולחמור להשתתף בקיום מעשה נוסף, שהוא זכר ליציאת מצרים? התורה רצתה לעקור מחשבה זו מלבנו, לכן פרטה "שורך וחמרך וכל בהמתך" – כדי שנדע שגם השורך והחמור חייבים לשבת עם היהודי בשבת. (משך חכמה, הובא בגיליון משכן שילה)

כבד את אביך ואת אמך כאשר צוך ה' אלוקיך (ה,טז)

מדוע בדברות הראשונות לא נאמר "כאשר צוך ה' אלוקיך"? מתוך רבי לוי יצחק מברדיטשוב זצ"ל (בערך קד"ח) "ונראה דבאמת אנו מחויבים לכבד אב ואם, אך אם אמר לו אביו חלל שבת, אין צריך לשמוע לו, כי אמך ואביך חייבים בכבודי, וזה שאמר "כבד את אביך" וכו', אך באופן "כאשר צוך ה' אלוקיך" שלא יהיה נגד דברי תורה ואתי שפיר בדברות אחרונות שכבר ניתנה תורה לך אמר "כאשר צוך ה'", משא"כ בדברות הראשונות."

ודברת בם.. ובלכתך בדרך (ו, ז) סח הגאון רבי נח ויינברג זצ"ל, ראש ישיבת "אש התורה": אתה יושב באוטובוס. לידך יושב בחור צעיר ומשליך החוצה מטבעות של שקל. אתה נדהם, האדם השתגע... כל חמש דקות עוד שקל קופץ החוצה. סביר להניח שמעולם לא ראית דבר כזה, אבל אין ספק שראית אנשים זורקים את הזמן שלהם דרך החלון. מה עושים שאר האנשים שבאוטובוס? מה אתה בעצמך עושה?

בתחילת הנסיעה זה אולי נחמד – אתה מביט מהחלון ונהנה מהנוף: "תראה איזו גבעה פורחת... הנה עוד אחת... וההרים באופק..." זה לא נראה כל כך רע בדקות הראשונות. אבל אז המונה מתחיל לדפוק – בזבז זמן!... בזבז זמן!... האוטובוס מגיע לתחנה המרכזית. הבחור ההוא מסתכל על ארנקו הריק ופונה אליך: "סליחה, נגמר לי הכסף. אתה יכול להלוות לי כמה שקלים?" בטוח שלא תיתן לו אפילו אגורה אחת. אם הוא אינו מסוגל להעריך כסף, למה שתיתן לו? כולנו יודעים היטב ש"זמן שווה כסף". אם איננו יודעים מהו ערך הזמן, למה לנו 120 שנות חיים? מה חשוב יותר – חמש דקות או שקל? זמן, כי זמן שווה חיים. זוהי ההזדמנות של חיך, ואסור לך לבזבז ממנה ולו רגע אחד. נצל את הזמן שלך. למד מהחיים. למד מהתורה ומהחכמים.

אם אתה רוצה להגיע למימוש עצמי, אתה מוכרח לנצל את החיים ללימוד. לא סתם ללמוד אלא להפיק לקחים, להפנים את המסר שבלימוד עד שיהפוך לחלק מישותך ותתעלה מרגע לרגע.

הכול מתחיל בהחלטה חד משמעית. נסה לומר בקול רם: החיים הם הזדמנות חד פעמית. אני רוצה להשתמש בשכל שה' נתן לי, אני רוצה להתקדם מבחינה רוחנית ולהתעלות, איני רוצה לבזבז אף דקה אחת

במושך היום" (48 דרכים לחכמה – "בתלמוד")

הנחמה העתידה טמונה בהווה

לאחר שבת חזון, אחר הצער והייאוש הבאים בעקבות חורבן הבית, הרי שישבת נחמו' היא טל של תחיה לנפש היהודי, בו מרגיש היהודי כאילו נגולה אבן כבדה מעל לבו. לכאורה, נחמת ישעיהו נאמרה זמן רב לפני החורבן, וא"כ, איך ייתכן שתהיה נחמה זו תרופה על אשר קרה אחרי כן? אולם, למעשה, גם מגילת איכה לא נאמרה אחרי החורבן, אלא כבר בימי יהויקים. מגילת איכה נכתבה בזמן שירושלים הייתה על תילה בנויה, בזמן שלא האמינו כל מלכי ארץ כי יבוא צר ואויב בשערי ירושלים. הכל היה חי, פורח, חזק ומבוסס. אבל הנביא רואה שהיסוד רעוע – וע"כ מקונן "איכה ישבה בדד". "אני הגבר ראה עני". כמו"כ כאשר הנביא ישעיהו נצטווה מפי הקב"ה לנחם את ישראל, אף שעדיין אפילו החורבן עוד לא הגיע, מכל מקום "כי לנביא היום יקרא לפנים הקורא" (שי"א ט, ט) – הנביא רואה כבר היום את הנחמה העתידה – נחמו' על בית ראשון נחמו' על בית שני. וכפי שנבואות הפורענות התגשמו, כך נזכה לחיות בהתגשמות נבואות הנחמה במהרה בימינו, אמן!

ויאמר ה' אלי רב לך (ג, כו) – רב לך – יהושע הגיע זמנו להיות לך רב. אם כן אהיה הדיוט – "על אשר מעלתם בי במי מריבה". צריך להבין את הדין ודברים שהתנהל בין הקב"ה למשה רבינו. הנה עיקר התביעה על משה רבינו בחטא מי מריבה, היתה בשל עוברו על ציווי "עשה", שהרי השי"ת ציווה: "ודברתם אל הסלע" והוא עבר על ציווי, ולא הבא מכלל עשה – עשה. אם כן יש לתמוה מדוע נענש בעונש כה חמור, בשל עבירת "עשה". ידוע מהגמרא (מנחות מא.) כי על ביטול עשה מענישים רק בעידנא דריתחא. והנה, למשה רבינו הרי היה דין מלך, ובחז"ל אמרו (ר"ה טז): 'מלך וציבור – מלך נכנס תחילה לדין, מקמיה דליפוש חרון אף'. נמצא איפוא שבעת דינו של משה רבינו, עדיין לא היה חרון אף, ואם כל חטאו הוא "עשה", מדוע שיענש בעונש כה חמור על כך, והרי בעת דינו לא היה זה "עידנא דריתחא". על כן אמר לו הקב"ה: "רב לך" – גם ללא החטא, כבר הגיע זמנו של יהושע תלמידך להנהיג את כלל ישראל ולהיות לך רב. השיב משה רבינו: אם כן רצוני להיכנס לארץ ישראל כהדיוט. על כך השיבו השי"ת: אם מבקש אתה לחיות כהדיוט, אם כן גם דיך צריך להיגור כהדיוט ולא כמלך, כאשר כבר יש חרון אף, על כן יש מקום לדון אותך ולהענישך "על אשר מעלתם בי במי מריבה". (ישועות יעקב הובא בעלון קבלת שבת)

שמור את יום השבת לקדשו כאשר צוך ה' אלקיך (ה,יב)

"כאשר צוך" – אומר רש"י: במרה, לפני מעמד הר סיני. מדוע בדברות הראשונות נאמר "זכור", ובמרה נאמר "שמור"? זכור – אומרים חז"ל זכרה על היין. עורכים קדוש בכניסת השבת, על מנת לציין שהשביתה ממלאכה בשבת, אינה בגלל בטלה, אלא לשם ה'. וזאת נצטוינו במעמד הר סיני – לדורות. אך במדבר היה סימן אחר, שצין את קדושת השבת. הסימן היה בכך שהמון לא ירד בשבת, כמו בכל השבוע, ובני ישראל לא יצאו ללקוט בשבת. לכן במדבר לא היה צורך לומר לבני ישראל "זכור" – שהרי זכרו דרך אי ירידת המן, מסיבה זו נאמר במרה "שמור". אבל בהר סיני בעשרת הדברות שנאמר לדורות, ואז כבר אין את הסימן של המן, לכן נאמר "זכור" על ידי קידוש.

(תורת משה, הובא בגיליון נפת צופים)

תפילה לא מועילה במקום 'חב לאחריני'!

"ויאמר ה' אלי רב לך אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה".

לכאורה יש להבין: מדוע מנע הקב"ה ממשה את זכות התפילה. הלא גם אדם החוטא ביותר, ניתנת לו הזכות להתפלל לפני היושב במרומים ולבקש מלפני שימחל לו על חטאו. מדוע, איפוא, ביקש הקב"ה ממשה רבנו שיפסיק להעביר בתפילה לזכות להיכנס לארץ ישראל?
את התשובה נבין על פי מעשה שהיה, אותו סיפר הגאון רבי חיים וואלקין בשם סבו, רבי אהרן וואלקין, שהיה נוכח בשעת מעשה, שכך היה: ביום מן הימים, חלתה רעייתו של הנצי"ב מוולאז'ין, עד שהיתה תלויה בין חיים למוות. באותה שעה, ישב הנצי"ב בחדר הסמוך לחדרה של החולה והתפלל לשלומה, כאשר לפתע, פנה אל רבי אהרן, שהיה נוכח באותו מעמד, וביקש כי יקרא אליו את אנשי החברה קדישא... רבי אהרן נחרד לשמע הבקשה, אולם לא הרהר אחר הוראתו של רבו. הוא מיהר לגשת אל אנשי החברה קדישא ולהזעיקם אל ביתו של הנצי"ב, וכאשר הגיעו – פנה אליהם הנצי"ב ובידר: כמה עולה קבר? וכמה עולים תכריכים? וסידורי הלוויה? כך, לפרטי פרטים. כאשר סיימו אנשי החברה קדישא לפרוט את עלויות הקבורה, שלף הנצי"ב מכיסו סכום של כסף שהיה בו די והותר לכיסוי כל הוצאות הקבורה, הושיטו לאנשי החברה קדישא, ופטרם לשלום... לפליאתו של רבי אהרן לא היה גבול: ממה נפשך... אם סבור הנצי"ב כי שעותיה של הרבנית ספורות, מדוע שילח את אנשי החברה קדישא? ואם הוא עדיין מייחל שתחלים ותאריך ימים – מדוע הזדרז לשלם להם את עלות הקבורה? את שאלתו הציג רבי אהרן בפני הנצי"ב, אשר נענה והסביר לו: "ראה נא... הלא למדנו בגמרא במסכת ראש השנה, שכל מזונותיו של אדם קצובים לו מראש השנה. אם כן, בהחלט יתכן שבראש השנה האחרון – כבר נגזרה הגזירה על רעייתו הרבנית, ובכלל מזונותיהם של אנשי החברה קדישא נכלל גם הסכום שעליהם לקבל עבור הטיפול בקבורתה..." נמצא איפוא, שכאשר אני מתפלל לשלומה של רעייתי, ומבקש לשנות את הגזירה – הרי שבכך אפשר שאני נכנס לגדר של 'חב לאחריני'... אני מפסיד לאנשי החברה קדישא את שכרם! ובכן, זו כשלעצמה, עלולה להיות סיבה לכך שתפילתי לא תתקבל! 'משום כך, מיהרתי לקרוא לאנשי החברה קדישא ושילמתי את שכרם במלואו, וכעת, אני יכול להיות סמוך ובטוח שתפילתי אינה בבחינת 'חב לאחריני'... מעתה – אני יכול להתפלל מעומק הלב לרפואתה של רעייתי, ולקוות כי התפילות תשאנה פרי!" סיים הנצי"ב.
הרי לנו, כי לעיתים, התפילה עשויה שלא להתקבל, רק משום שקבלת התפילה – עלולה לגרום נזק והפסד למאן דהו!
ומכאן תשובה לשאלתנו, על פי דרכו של מרן הגרי"ז:

במסכת שבת דף ל'. נאמר, שדוד המלך שאל אימתי יום פטירתו, וה' ענה לו: בשבת. ביקש דוד לאחר את יום פטירתו ליום ראשון, והשיב לו הקב"ה בשלילה. בשבת מגיעה השעה בו צריך שלמה בנו למלוך, ואין מלכות נוגעת בחבירתה אפילו כמלאו נימא. אם משה היה ממשיך בתפילתו להיכנס לארץ ישראל, והיא אכן היתה מתקבלת, משמעות הדבר היתה שמנהיגותו של יהושע היתה נאלצת להידחות. אמנם ראויה היתה תפילתו של משה רבנו להתקבל, אבל לא על חשבונו של יהושע בן נון שמנהיגותו היתה עשויה להתעכב.
זהו שאמר הקב"ה למשה רבנו: "רב לך אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה", ומדוע? – "וצו את יהושע וחזקה ואמצהו כי הוא יעבר לפני העם הזה והוא ינחיל אותם את הארץ אשר תראה". אין מקום לתפילה עבורך, כאשר הדבר בא על חשבון מקומו של יהושע.

(מאוצרותיו של הרב מרדכי פרינדליך זצ"ל)

פינת ההלכה

קימט לו את הרכב, במקום שכבר היה קמט ואין עלות נוספת לתיקון הקמט השני

שאלה: טענת התובע: פגעת בדלת של מכונתי הדלת התעקמה, והערך המחיר של הרכב ירד, ולכן אני דורש שתשלם את דמי ירידת ערך הרכב. טענת הנתבע: יש ראיות מוצקות שבמקום שפגעתי בו, כבר היה קמט לפני כן, אמנם הקמט היה קטן יותר, אך הפחח אינו לוקח תוספת מחיר, על תיקון של קמט גדול או קטן, ולכן יוצא שלא הזקתי לך כלום. טענת התובע נכון, היה שם קמט קטן לפני כן, אך אני לא מבקש מהפוגע את עלות התיקון של הקמט, אלא את ירידת הערך של רכבי, שלאחר שפגע בי, והקמט גדל, הערך של הרכב ירד. טענת הנתבע לאחר התיקון הערך יעלה בחזרה, ועל התיקון אני לא חייב. טענת התובע תשאיר לי את הבחירה אם לתקן את הרכב או לא, אני דורש את עלות הנזק שגרמת לי. **תשובה:** הפוגע פטור מלשלם, כיון שאין כאן עלות תיקון, שעלות תיקון קמט קטן וקמט גדול שווים. **מקורות ונימוקים** דעת הש"ך (סי' צה ס"ק י"ח, וסי' שפ"א ס"ק א) שמהזיק חבירו, אינו מתחייב בדמי הנזק, אלא מתחייב לתקן הנזק, אלא שאם בשעת הנזק התיקון שיה ארבעה, ובשעת התיקון ירד מחירו ושוה רק אחד, או להיפך אינו משלם כשעת הנזק, אלא כשעת התיקון. **מאידך** הביא החזו"א שבשיטה מקובצת (כ"מ ה.) כתב בשם רבינו יונה שאין המזיק חייב לתקן, אלא חייב לשלם דמי הנזק, וראיה לכך, מהמבואר בב"ק (מ"ח.) ששור שחפר בור בחצר חבירו, בעל החצר חייב בנזק הבור, והטעם שהמילוי מוטל על בעל החצר, הרי שהתיקון מוטל על הבעלים, והמזיק אינו צריך לשלם אלא דמי הנזק. ולפי דבריו כותב החזו"א שאפילו נזק העומד ליתקן אינו משלם אלא דמי תיקונו, ומתחייב ממונו כשעת הנזק. **עוד** הוסיף החזו"א שלפי דבריו, גם אם הניזק תובע הממונו ואינו רוצה לתקן הנזק הרשות בידו, וראיה מהמבואר בב"ק (פ"ה.) שהמזיק את האדם, ומתחייב בריפוי, אינו יכול לומר תן לי את שווי דמי הריפוי, דאמר ליה כ"ש פשעת בנפשך, וקרו ליה שור המזיק, ואם איתא שבכל מזיק אינו יכול לדרוש הדמים בלא תיקון הנזק, למה צריכה הגמרא לתת טעם בריפוי, אלא ודאי בכל נזקין, יכול לתבוע דמי נזקו, ורק בריפוי לא מצי לתבוע דמים, ומזה יש להוכיח גם דחיוב נזק הוא ממונו, ולא בתיקון הנזק. **ולכאורה** שאלתנו תלויה במחלוקת הש"ך והחזו"א, שלשיטת הש"ך שחיובו של המזיק לתקן את הנזק, בענינו שא"א לתקן את הנזק הראשון בלא תיקון הנזק השני, אם כן, אמנם לגבי ירידת ערך הרכב, הרכב שוה פחות לאחר המכה השניה מאשר לפני המכה, מ"מ לגבי תיקון הנזק, אין חל עליו חובת תשלום כיון שאין עלות מיוחדת לתיקון המכה השניה. **אמנם** לשיטת החזו"א שחיוב המזיק הוא ממונו, כמה שהזיק, והניזק יכול לבקש דמי הנזק גם אם אינו רוצה לתקנו, אם כן יכול הניזק לומר לו, שלם לי את מה שהזקתני דמי ירידת הרכב, ומאי איכפת לך כיצד אתקנו, ואולי גם לעולם לא ארצה לתקנו. **אמנם** יש לומר שבענינו גם לשיטת החזו"א יהיה פטור מלשלם, וזאת שאם דמי התיקון של שני הקמטים שווים, לא נוצר כאן מזיק, כי מזיק הוא כאשר יש לניזק עלות תיקון הנזק, ונחלק עם הש"ך כיצד הוא צורת התשלום, אך אם כבר יש נזק, והמזיק הוסיף עוד נזק, וכשיתקנו אין תוספת מחיר לנזק השני, אם כן לכתחילה לא נוצר חוב, ולכן המזיק פטור מלשלם. (הגר"י זילברשטיין שליט"א, קובץ ווי העמודים)

חידה שבועית

ראובן נסע לפארק ולכל אטרקציה שהוא רצה להכנס היה צליל חצי מהסכום
 של מים, פארק נכנס ראובן לפארק אטרקציות וכשצא ראה שנותר לו רק קפה אחד, עם כמה שקלים?
 נכנס ראובן?

תשובה על חידה פרי"ש: תרמון, שני, ושירי. תשובה לחידה: 3 אנשים. שם הווכח: משפחת צולמן

מזל טוב

מרכז העיר: משפחת קושניר לאירוסי הבן גני הדר: משפחת רייכנברג לאירוסי הבת משפחת קליין לנשואי הבת

פתרונות לחידות והודעות לשמחות ניתן לשלוח עד יום שני בפקס: 037608833 או למייל a7608833@gmail.com

לע"נ ר' יצחק זאב הלוי ז"ל
בן ר' אליעזר שלום הלוי ז"ל
לע"נ מרת לאה אלטע הדס ע"ה
בת ר' יעקב הלוי הי"ד

גליון מס' 396

המאמר לשבתורה

שַׁבַּת אוֹרֵה

אזהרה המורה: העלון מיועד אך ורק לרציניים שיוצאים את השיבות התפילה, ובשעת התפילה לא מועינים בעלון ובשאר דברים. גליליו נשמט ר' דב בן ר' מאיר יוסף ז"ל

ואתחנן

בהשקפה ראשונה

מאמרי השקפה, מוסר והנהגות

סיפר רבי יוסף שלמה כהנמן זצ"ל (הרב מפונבויז) - פעם דיבר ה"חפץ חיים" על השיבות הזמן ואמר: אם יבוא מישהו ויציע לי עסקה אשר מתן שכרה בצדה, "הא לך חצי מליון רובל, ותחיה חצי שעה פחות ממה שהוקצב לך", בטוחני שלא ארצה להיכנס בעסקה כזאת בשום פנים ואופן. מדוע? אמנם במבט שטחי, יש בהצעה זו הרבה מן הפיתוי, הרי בסכום שאקבל יכולני לחיות הרבה שנים בעושר וגדולה, ומה בכך אם יתקצרו חיי במחצית השעה? אולם, מאידך אם תנסו לגשת אל הגביר הגדול שבגדולים ברנעיו האחרונים, כל עוד נשמה באפו, ותציעו לו "תן לנו מליון רובל ותחיה עוד מחצית השעה!" הלא בלי ספק הוא יקרא "קחו קחו", ובלבד לחיות עוד מעט, והגברים בדרך כלל יודעים מצוין עסק טוב מהו. משמע אם כן, שההצעה הנזכרת אינה בגדר "עסק טוב". הזמן רץ כל כך מהר עד שאין מרגישים בו ולא יודעים את ערכו, אולם סמוך לקיצו שהחיים שלו עומדים להפסק, הרי מחצית השעה היא אז עולם מלא, כל מחשבתו נתונה בעת ההיא איך אפשר להאריך את החיים בדקה נוספת. הרב מפונבויז זצ"ל היה אומר שה"חפץ חיים" זכה לאריכות ימים לא רק מפני שקצבו לו יותר מתשעים שנה, אלא בעיקר משום שהיה חס על כל רגע בחייו, ומנצל אותו עד תום לחפצי שמיים. (זמן חיינו)

רוב ימי רבי היה משה פיינשטיין ישן כחמש-שש שעות בלילה, ונח קצרות אחר-צ. כתלמיד בישיבה ב"סטייטן איילנד" זכה רבי משה מאיר וויס לשרתו משך תקופה מסוימת. פעם היה נוכח בעת שהתעורר מתנומת אחו"צ. מיד לכשפקח את עיניו הושיט ר' משה את ידו לעבר ספר תנ"ך קטן, שהיה לוקח עמו כמעט לכל מקום. הוא קם, ובנשאו את התנ"ך צעד לעבר הכיור והניח את התנ"ך על שפת הכיור בעת שפתח את הברז. בעוד הוא ממלא את הספל שבידו האחת, עלעלה ידו השנייה בספר כדי למצוא את המקום שקרא בו. לאחר שרחץ ידיו ופניו, החל, יותר נכון, המשיך - ללמוד ללא שניה נוספת של עיכוב. (רבי משה פיינשטיין)

הגרא"א זצ"ל היה בוחן את מי שרצה להתקבל ללמוד בחבורתו אם נודככה נפשו לטעום בנועם מתיקות התורה. הוא היה מבקש ממנו לחזור על ענין אחד פעמים רבות, ואם, כאשר היה מוסיף לחזור, היתה מתגברת נעימתה בלבו יותר ויותר לחזור בלא הפסק, בזה מצא חן בעיניו להתקבל ללמוד אצלו. (תולדות אדם)

על רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל מסופר, כי היה מרעיף על תלמידיו המון חום ואהבה, ומעודד כל אחד ונותן להם הרגשה טובה, וכך מדריכם ומתקנם בעצה נכונה. מעידים תלמידיו, כי די היה להם בהבעת פניו אליהם בחביבות, וזה בלבד היה מאיר את עיניהם ומשחם. ופעם נסעו התלמידים לטיול בלויית רבם, כשלאורך כל הדרך נתן להם הרגשה נעימה, ירד אליהם והעניק להם מטוב לבו, עד שהרגישו מהי אהבת ה' יתברך, וזה שאפשר להם ללמוד תורה בשמחה ובחשק, ודרבנם לגדול ולעלות בתורה ויראת שמים. (האיר המורה)

סיפר רבי משה שוואב זצ"ל ר"מ ומשגיח בישיבת בית יוסף גייטסהד: ניגשתי פעם למורי ורבי רבי אלחנן וסרמן זצ"ל, כדי לבקש חיווק. ואמר לי: "אין הקב"ה מבקש מאדם יותר מאת כוחו ומוחו". הרגשתי שאני צריך עוד חיווק וחזר שוב על אותה תשובה "אין לך מח אחר, גם אין דורשים ממך שיהיה לך". תן לתורה את כל הכוח שיש בך, ואת כל הכוח שיש לך ולא יותר, את הכוחות שאין בך ואת המוח שאין לך אין דורשים ממך". (מפרי לב)

תלמיד חכם אחד סיפר, שכאשר זכה להיות בקודש פנימה, אצל מרן הרב שך זצ"ל, ביקש שידריכנו בדרכי העלייה בתורה. אמר לו מרן זצ"ל: "ידעו לכם שעיקר מה שגדלתו היה מפני שעשיתי הכל בשמחה וחשק. וצריך לשמור על זה מכל משמר, שהכל יהיה בחשק. (עליטו לשבח")

פרשה ופירושה

לקט פירושים על פרשת השבוע

לא תספו על הדבר אשר אנכי מצוה אתכם ולא תגרעו מפניו. לעומת הציווי של "לא תגרעו" שהוא סביר ומובן, אומר הלאו של "לא תוסיפו" דרשני. שכן מה בכך אם מוסיפים על התורה; אדרבה, התוספת מהווה לכאורה הידור ומביעה חרדה ודקדוק במצוות? רבי יעקב ניימן זצ"ל מאיר את העניו בספרו "דרכי מוסר" ואומר: כל יהודי חייב להאמין שהתורה ניתנה על ידי הקב"ה בכבודו ובעצמו, הוא כתבה והוא הגה את מצוותיה, משפטיה וחוקיה. משה רבינו לא היה אלא שלוחו הנאמן להורידה אלינו. כמו כן נצטוונו להאמין כי התורה ניתנה בשלימות שאין למעלה ממנה, וכמו שנאמר "תורת ה' תמימה" (תהלים יט); כלומר, תמימה היא ללא שום מום וחסרון כל שהוא ח"ו. עדות נאמנה והוכחה ברורה לשלימותה הנמורה של התורה היא העובדה שהתורה ניתנה מאת ה' ולא מבשר ודם. אילו אדם כתבה היה מקום לטעות ולומר שעדיין יש צורך להוסיף עליה או לגרוע ממנה בגלל איאלו טעויות אנוש שחלו בה. אך אחרי שכולנו מאמינים באמונה שלימה שהתורה ניתנה אך ורק מפי הגבורה. שוב אין מקום לפקפק שמא החסירה התורה או הותירה משהו. מעלה נוספת כלולה ב"תורת ה' תמימה": ראויה היא להינתן לכל באי עולם, לכל המצבים ובכל הזמנים, גם לאדם שניחן בכשרונות הנעלים ביותר. זאת ועוד, דברי התורה מותאמים גם למצבים הקשים ולתקופות הסוערות ביותר. ואין צורך לשנות בהם אפילו לא כקוצו של יוד. התורה נצחית היא, הכל מונח בה "ולכא מילתא דלא רמיזא באורייתא" (ואין דבר שלא רמז בתורה). מאיתנו נדרש רק: "הפוך בה והפוך בה וכולא בה", כדי לגלות את זוהרה ותפארתה של התורה. תורה כזו יכול לתת רק הבורא, שאינו בשר ודם. לפניו אין מקום להשמטה או ליתור. רק הוא יתברך שברא את האדם ויודע מה מתאים עבורו, יכול לתת תורה שתתאים לכל כשרון שהוא. מעתה מובן היטב שאם רק יעז אדם להוסיף או לגרוע דבר - ולו הקטן ביותר - מתורתנו, מעשיו מוכיחים שאינו מאמין שהתורה ניתנה מאת ה' יתברך. במעשה זה מכריז הוא שמשו רבינו כתבה מודעת. לפיכך ציוותה התורה: "לא תוסיפו ולא תגרעו". (לקוט לקח טוב)

לא תרצה ולא תנאף ולא תגנב: סיפר האדמו"ר רבי פנחס מנחם מגור ז"ע: פעם בא יהודי שעזב את דרך התורה, אל בעל ה"שפת אמת" ובפיו שאלה "המטרידה" את מנוחתו: במתן תורה כתוב "וכל העם רואים את הקולות" ובחז"ל מבארים שהיה זה נס "שהיו רואים את הנשמע". וכי לאיזה צורך היו צריכים העם "לראות" את הקולות, כלום עושה הקב"ה נס ללא צורך. סירב ה"שפת אמת" להיכנס עמו בשיחה, אך בנו רבי אברהם מרדכי שהכיר היטב את האיש ואת שיחו, השיב לו בדברי תוכחה: אילו לא היו רואים את הקולות אלא רק שומעים אותם, יכול היה אחד כמוך לבוא ולטעון שנצטוונו בעשרת הדיברות: 'לו תגנוב', 'לו תרצה' בוא"ו במקום באל"ף. אך משראו את הקולות, לא נותרה שום אפשרות לסלף דברי תורתנו הקדושה... (ראש גולת אריאל)

ואהבת את ה' אלוך: בבל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך: ומבא במסכת ברכות סא: תניא ר' אליעזר אומר אם נאמר בכל נפשך למה נאמר בכל מאדך ואם נאמר בכל מאדך למה נאמר בכל נפשך אלא אם יש לך אדם שגופו חביב עליו מממונו לך נאמר בכל נפשך. ואם יש לך אדם שממונו חביב עליו מגופו לך נאמר בכל מאדך. ויש לשאול, האם יש אדם כזה שממונו חביב עליו מגופו, שמעדיף למות והעיקר לא לבוזו את ממונו? מבאר הגאון מוילנא שאין הכוונה כאן למסירות נפש כפשוטו, אלא שישנו אדם המוכן לקיים מצוות בשמחה כל זמן שמדובר על טירחת הגוף ולא על הוצאת ממונו. ויש אדם שטבעו הפוך: הוא מוכן להוציא ממונו רב, רק לא להתייעב מבחינה גופנית. לפיכך אמרה תורה: "ואהבת את ה' אלוך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך" - גם זה שאוהב את ממונו יותר מגופו צריך לדעת שלטם מצוה עליו להוציא ממונו, וזה שאוהב את גופו יותר מאשר את ממונו, שידע שלטען עשיית מצוות עליו לטרוח גם בגופו.

סיפור מההפטרה

פרעה עדרו ידעה בורעו יקבץ טלאים ובחיקו ישא עלות ינהל: על אותות ורמזים מן השמים, סיפר האדמו"ר מקלויזנבורג בשיעורי החומש רש"י המפורסמים שלו. בכל תחנות חייו במסע המוות הקפיד האדמו"ר להזהר ממאכלות אסורות. שנים לאחר מכן היה נותן ברבים שבח והודיה להשי"ת על כך: "ועלה בידי להשמר ולהיזהר שלא לטעום ממאכל שיש בו אפילו חשש איסור, ואפילו לא שום מאכל שנתבשל על ידי גוי וגם לא חמץ בפסח... ויצאתי... בשלום... ויכולתי להעיד על עצמי שלא נתקלקלה דעתי במאכלות אסורות, כי נזהרתי בזה תמיד... ואכן זכה שהתקיים בו הפסוק: 'רצון יראיו מנשה'". סיפר הרבי: "הייתי במחנות המוות אך טריפות סרתי לאכול. הגעתי לאושוויץ, בערב שבת קודש. תיכף כשיירדנו מן הרכבת דחקו בנו בכח ובאכזריות להיכנס אל תוך המחנה. אחרי בואנו חילקו אוכל לאנשים שנבחרו לחיות כאנשים כשרים לעבודה. האוכל היה אוכל בשרי. הכל נדחקו לקבל את מנתם, הסובבים אותי המריצו אותי לגשת ולקחת את מנתי. אך תגובתי היתה שבשום פנים ואופן לא אוכל טריפות אצל רשע זה שלקח ממני כל אשר היה לי. וכך צמתי כל אותו יום שישי צום מלא פשוט כמשמעו... בערב שבת כבר הייתי רעב ותשוש מאוד... 'ישוב למחרת ביום שבת קודש אני שומע שמכריזים בצעקות לבוא לאכול. אני לא הלכתי. וכה ישבתי מכוּנס בתוך עצמי... כשהתרוקן הצריף ואף אחד לא נשאר בו, פרצתי בבכי ונחלי דמעות שטפו אותי. זאת כפי שלא בכיתי מעודי מאז שבאו עלי הצרות, שכן קיבלתי על עצמי לקבל באהבה כל מה שקורה לי, כאשר ציווני הי. אך בצהרי אותה שבת קודש לא עצרתי בעד דמעותי ואמרתי: 'רבנו של עולם, נשארתי לבד וחסר כל... את הכל לקחת ממני... נשארתי בודד, ועוד אלך ואוכל טריפות? אינני רוצה לאכול טריפות! אני לא אוכל!' והנה" ממשיך הרבי ומספר, "בעוד אני יושב עם עצמי ומדבר נכנס יהודי מבוהל אל הצריף וניגש ישירות אלי. הוא שאל אותי: 'האם הנכם הרב מקלויזנבורג?' נבהלתי מעצם השאלה, כי את הרבנים ואת 'כלי הקודש' נהגו הנאצים להוביל ראשונה אל הכבשנים. אבל בטרם הספקתי להגיב ניגש יהודי נוסף ואומר לי: 'הגך חייב לגשת מיד לפתח הצריף משהו עומד שם וממתין לכם...' לא נותרה לי ברירה כי אם לקום ולגשת, למרות חששותי הכבדים שמא מחכה לי שם אחד מאנשי האס.אס. או שמא ה'קאפו'."

כשהגעתי קרוב לדלת, עמד לפני אדם מבוגר שפנה אלי מיד ושאל: 'האם הרבי מקשאנוב היה דודך?' ואני עומד ומשתומם... מהיכן יודע איש זה אודותי, כאן באושוויץ, ומהיכן ידע שהרה"ק רבי דוד מקשאנוב ז"ע היה דודי. בכל זאת למרות הפחדים השבתי לו: 'אמת הרבר, הרב מקשאנוב היה דודי...' מיהר הוא והושיט לי ככר לחם וצלוחית מלאה ריבה באומרו: 'הבאתי לך כדי שיהיה לך מה לאכול...' וכהרה עין נעלם האיש המסתורי והסתלק. שוב לא ראיתי אותו יותר אף פעם. וראיתי אז בחוש שיש אלוקים בארץ והצדקתי את עצמי על שלא רציתי לאכול טריפות, כי הנה הקב"ה זימן לי מאכלי, קידשתי על הפת מצאתי מים ליטול את ידי וישבתי לאכול סעודת שבת... (למעלה מן השמש)

ועל הכל...

"פרפראות"

רבי מרדכי לייב וינקלד זצ"ל בעל "לבושי מרדכי", היה ידוע בעגונותו וצניעותו, פעם קנו לו תלמידיו, מקל משענת עם ראש של כסף, הבחורים ציפו לראות את רבם מתהלך במקל הזה. אך להפתעתם הופיע הרב עם המקל, כאשר ראש הכסף הוסר מעליו, כששאלוהו על פשר הדבר השיב בפשטות: כי המקל הוא גבוה מדי, שאלוהו הבחורים מדוע לא קיצץ את העץ מלמטה, השיב להם: מלמטה הכל בסדר, ורק מהחלק העליון יש לקצץ, ובמיוחד אם זה נוצץ, הבחורים הבינו את מוסר ההשכל שיש להזהר מחטא הגאווה, במיוחד כאשר אדם עולה מעלה מעלה.

(ישיבות הונגריה בגדולתם ובחורבנם)

"ענין של טעם"

טעם שקוראים בשם "לוח" לחשבון השנים וראש חודש ומולדות וקביעות, לפי שבימים הראשונים, טרם שנתפשט הדפוס בעולם, היו קובעים חשבון הקביעות והמולדות וכי על לוח גדול של קלף, והיה תלוי על כותל בית הכנסת ולכן ידעו רבים מתי חל ראש חודש, ויום טוב, וכדומה, ומאז ועד עתה נשאר השם הזה. (ספר מטעמים החדש)

"מפי כתכם"

כידוע לכם, ישנו משחק הקרוי 'שחמט', מספרים שאת המשחק הזה המציא חכם אחד עבור מלכו. המשחק נשא חן בעיני המלך והוא ביקש לתת לו פרס. רצה החכם להמחיש למלך את מורכבותו העצומה של המשחק שניתן לבצע בו מיליוני מהלכים שונים, והוא אמר לו כך: "הכנתי טבלה ובה ששים וארבע משבצות. מבקש אני מאדוני המלך שעל המשבצת הראשונה יניחו גרעין חיטה אחת, ובמשבצת השניה יכפילו את הכמות ויניחו שתיים. במשבצת השלישית ארבע, וכן על זה הדרך 32, 16, 8 וכו'. רק זאת בקשתני". בתחילה המלך צחק מדבריו, אך כשעשה חשבון לעצמו, התברר שאין די חיטה בכל המדינה לעמוד בדרישת החכם! אם נכפיל את הכמות 64 פעמים נגיע לאלפי מיליונים! וזה הפשט הפשוט בדברי המאירי על הפסוק: אֲשֶׁר אָדָם שָׁמַע לִי לְשָׂקֹד עַל דְּלִתָּי יוֹם יוֹם (משלי ח, לד). דע לך שכאשר אתה לומד בלי התמדה יש לך חצי שעה, ועוד חצי שעה, ועוד חצי שעה. צרף יחד את כל אותן מחציות שעה ותגיע, נניח, ל 25 - שעות וזה יפה מאוד. אך כאשר הנך לומד בלי הפסק, החצי-שעה הראשונה היא חצי שעה, החצי-שעה השניה כבר נחשבת לשעה, לחצי שעה השלישית יש כח של שעותיים, החצי-שעה הרביעית - ארבע שעות, וכן על זה הדרך. ולפי חשבון זה יוצא שלימוד ברציפות במשך מספר שעות שווה לאלפי שעות לימוד! אם חפצים אנו, אפוא, לדעת כיצד גדל ה"חתם-סופר", התשובה פשוטה: הוא פשוט ישב ולמד מאה מיליון שנה! לו היינו יושבים ולומדים מאה מיליון שנה גם אנו היינו כמוהו, רק שבשבעים שנה שלנו אנו לומדים בקושי עשר, שתיים-עשרה שנה. אבל הוא ישב ולמד בלי הפסק, וא"כ הוא בעצם למד מאה מיליון שנה, וכדברי המאירי, ולכן הוא נעשה גדול הדור. וזהו 'התמדה': העמקות בענין ההתמדה היא - אם אדם מתמיד ודובק בבורא עולם, ההבדל אינו מתבטא בכמות - שזה קרוב יותר וזה רחוק יותר - אלא זהו הבדל של עולמות. ההבדל בין מי ששייכותו היא תמידית למי ששייכותו ארעית, הוא הבדל באיכות ובמהות, וזהו מציאות שונה לחלוטין. (רבי שמשון פינקוס זצ"ל)

"מקום לשאלה"

שאלה: איך יתכן שייצטרכו להוסיף בברכת המזון "רצה והחליצנו" אפילו לא בשבת?

תשובה: אם התחילו את הסעודה בשבת והסעודה נמשכה לאחר צאת השבת אפילו זמן רב, עדין אומרים "רצה והחליצנו" כיון שהולכים לפי התחלת הסעודה, והיא היתה בשבת. (שו"ע סימן קפ"ח סעיף י' ובמ"ב שם)

מפתחמי אוריתא

פתגמים, נצנוצי מחשבה, ורעיונות בדרכה של תורה

אין לך אדם הנצרך לבריות, כמו בעל כבוד. (רי' ישראל סלנט)
ברוחניות, אין פושרים, אלא או חם או קר. (הסבא מנובהרדוק)
התורה דורשת מסירות יתירה, ולא בחיים רגילים התורה נקנית. (חזון אי"ש)

מפארת שבת

מהרה"ק הרבי הגדול רבינו שלום שכנא מפראהבישט זיועניכ"א

סגולת הצדיק משטפנשט זי"ע"א

אבי [הרה"ק רבי מנחם נחום משטפנשט] **זי"ע, אמר:** מי שרוצה לזכות לשבת שמחה שידבר כליל שישי מזקני הגדול רבי שלום מפראהבישט זי"ע, ואם אין לו סיפור ממנו, שידבר לפחות משולחנותיו הקדושים ומספסלי בית מדרשו.

הנהגות ירות * אמרות טהורות * סגולות * עובדין קדישין * תולדותיו * הכנה לשבת

ליל שישי פרשת ואתחנן תשפ"א

גליון 40

תורת שלום מתורת הרה"ק רבי שלום מפראהבישט

ואין לו במה לפרנס אשתו ובניו, ויחמול עליו ונתן לו איזו סך מעות בהלואה אשר מזה ישכור לו איזו פרנסה חנות או מזיגה כדי להתפרנס בריחה, ואם הדל הוא בר דעה ויודע היטב שזה הממון אינו שלו ומשים עינו ולבו שלא לאבד אפילו פרוטה אחת ומפרנס את עצמו במעט מן הריחה בהסתפקות במזונות מצומצמין מאוד רק כדי חייו, והנשאר מן הריחה גונג באמתחתו כדי שאפילו אחר כך אם ישיב הממון לבעליו יישאר לו ממה להתפרנס בכבוד ויהנה מגיע כפיו, ולפעמים מרוב הנחת שיש לבעל הממון העשיר האחר ראותו שהצליח מעשיו ועשה פרי אשר הקים מעפר דל ואומר לו 'אחי יהי לך אשר לך במתנה גמורה'.

אבל אם האדם הזה אין בו דעה, ומיד בקבלתו דמי הלואה כנ"ל אשר לא עמל בו הוא מעולם, תיכף מלביש את עצמו ואת בני ביתו חליפות שמלות כדרך הנגידים, ומוציא הוצאות בביתו כמו העשירים, גם בשבתו עם נגידים וכן בלכתו בדרך מתנהג בפיוור ובותרנות, בודאי אינו רואה סימן טוב בכל מעשיו, וכבוא זמן המוגבל לפירעון החוב בא בעל הממון לגבות חובו, יחרה אפיו מאוד ולוקח כל הנמצא אתו במזומן ובעד מה שחסר לו מן הממון לוקח מאתו כל המלבושים אשר עשה לו ולבני ביתו בעבוטו, והוא נשאר עני ורש וחסר לחם כבתחלה.

וכן הדבר הזה במילי דחסידות, שלפעמים איזה צדיק בדורו מרחם על אחד ממקורביו ומשפיע עליו מאורו הגדול והקדוש, ומתחיל ללמוד ולהתפלל בחיות והתלהבות ומתנהג בדרכי חסידות, וכאשר הוא חסיד שוטה מדמה בנפשו שכל זה היא משלו, ומשטה את עצמו ובא לגיאות וגבהות הלב מזה, על כן יחרה אפו של הצדיק עליו ולוקח את שלו מאתו והוא לא נשאר בידו מאומה, ואפילו כל אשר עשה בעת הטוב שייך הכל להצדיק הנ"ל, והוא נשאר בעירום ובחוסר כל. אבל אם חכם הוא האיש הזה, ויודע ומכיר חסרונו ושכל זה הוא קנין שאינו שלו, אזי יש לו לב נשבר ונדכה מאוד, ומלא בושה וכלימה, וזהו סימן טוב כל שיש בו רוח נשברה ומייגע את עצמו בכל כחו לעבוד השי"ת ביגיע כפו, ואזי מוסיף והולך ביראת ה' טהורה ונשאר עומד בצדקתו כל ימיו, והצדיק חונן ונותן לו גם את אשר לו במתנה כנ"ל. וזה פירוש הפסוק "אל תאמר מה היה שהימים הראשונים היו טובים מאלה" ואל תתמה על זה, "כי לא מחכמה" שגם מה דהוה לא הוה, "כי לא מחכמה" היה מה שהיה, רק "שאלת על זה" שהיה הכל בדרך שאלה מהצדיק, ועתה לקח את שלו מידך ואתה נשארת בחוסר כל. ולכן צריך אתה לשוב בתשובה שלימה לפני המקום ברוך הוא, ואם תבקשנה ככסף וכו', אז תבין יראת ה' ודעת קדושים תמצא.

(עטרת ישראל פר' משפטים (1))

כשמרגיש חיות והתלהבות בלימוד התורה ובעבודת ה', ידע שזה בא לו בהשאלה, ויהיה מוסיף והולך בעבודת הבורא ית"ש

"כי שאל נא לימים ראשונים אשר היו לפניך" [שמעתי ממורי הרב הקדוש והטהור הרה"ק רבי שלום מפראהבישט] נ"ע שאמר בשם הרב הקדוש וכו' הרה"ק קרלינר נ"ע זי"ע, בפסוק "אל תאמר מה היה שהימים הראשונים היו טובים מאלה כי לא מחכמה שאלת על זה" (קהלת ז י), ואמר על עובדא שבא איש אחד ממקורבים שלו לפניו ואמר לו מה זאת אשר בימי חרפי למדתי והתפללתי בהתלהבות ובחשק נמרץ והיה לי חיות בכל עבודתי ובדרכי החסידות וקויתי לעלות במעלות מדרגה אחר מדרגה ביתר שאת ויתר עוז, ועתה נלקח ממני כל זאת ואין לי שום חיות בשום דבר שבקדושה ונשארתי בלא תורה בלא תפלה ונפלאות היא בעיני. והשיב לו הצדיק על זה נאמר "מה היה שהימים הראשונים כנ"ל, ופירש הדבר על דרך משל באיש אחד עשיר חמל על דל ואביון אחד שהוא שכנו הקרוב אל ביתו, וראה דלותו ושפלותו שמוטל ברעב רח"ל,

שלמות שלום - השלמות וציונים

בפיו שהיא המדה השביעית לשה מדות הנ"ל, בסוד מלכות היא הפה לחירות מן היצר הרע שנקרא חנם כמובא בזה"ק דכל מילוי' במגא וברקניא, ויכל הוסיף חנם דברי אלקים לחיים לסלקין לעילא ובקעין רקיעין בלי שום אחיזה ליצר הרע וכל כת דליה. "אם בגפו יבא" פירוש באם כל כונתו לצרכי עצמו, ותרגומו "בלחודוהי יעיל", רק לצרכי הגוף שלא יחסר לחמו וכדומה ואין כונתו לצרכי גבוה, אזי "בגפו יבא" אינו מוציא ממקור עליון שפע רק בשביל צרכיו הגופניים כמאמר חז"ל 'ובשמאלה עושר וכבוד איכא אורח ימים ליכא'. "ואם בעל אשה הוא" אשה כינוי ליראת ה' היא תתהלל היינו אם כל כונתו בכל מעשה ידיו שיכה ליראת ה' טהורה, 'ויצאה אשתו' פירוש שזוכה ליראת ה' באמת "עמו" פירוש שזוכה לצרכי גופו גם כן מוכתוב 'אורח ימים בימינה', וכמאמר הכתוב "יראת ה' תוסיף ימים", וכל שכן שזוכה לעושר וכבוד. "אם אדוניו יתן לו אשה, פירוש באם בא ליראה על ידי הארת רבו כנ"ל אשר השפיע עליו ברוב חסדו וצדקתו אשר חל על נפשו להאיר לפניו, "וילדה לו בנים או בנות" פירוש שהיראה חזילה לו תולדותיון של צדיקים בין במילי דשמיא ובין במילי דעלמא, אלו נקראים בנים מה שהם עבודות במילי דשמיא היינו בתורה ותפלה ותחנונים, והאלו נקראים בנות מה

(1) ועיין שם שביאר על פי הדברים הנ"ל את הפסוקים בפרשת מושפטים, וזה לשונו: "ואלה המשפטים אשר תשים לפניכם" ו' מוסיף על הראשונים, מה הראשונים מסיני ר"ל כמו שעשרת הדברות ניתנו בהר סיני באימה ויראה ברדת זוע, וכמו שכתוב 'ויחדר כל ההר מאד', 'וירא העם ויגועו ויעמדו מרחוק' ובריות בראשית חרדו מאד, אף אלה המשפטים אשר המה רק דברים שבין איש לרעהו גם כן מסיני, צריך שתקדים לפניכם" זהו אשר תשים לפניכם ותרגמו "די תסדר קמיהו" חכמה דבר לפני ה' בתורה גם קודם עסק המשפטים סדר והרגל היראה, כי גם בלימוד הוה יש רמזים לעבודת ה' ודרך הקדוש פנימה. "כי תקנה עבד עברי" ותרגומו "עבדא בר ישראל", פירוש מי האיש החפץ חיים ורוצה ובתפלה כראוי ונכונן, ומתחלה נעשה בבחינת עבד נאמן, וכשזוכה יכול להיות בבחינת בן דמחשבת בגוהו' דאבא לעשות מעשהו על פי חסדו הנורא, והוה שתרגם עבדא אחר כך בר ישראל. אזי "שש שנים יעבד" - ירגיל את עצמו בסדר עבודתו בשה בחינת הנ"ל, באונים ובעינים וב' נקבי החוטם שישמע ויראה ויריח רק במה שהוא רצון השם ולא נגד רצונו, ואזי "ובשביעית יצא לחפשי" פירוש יצא

הנהגות ישרות וסדר היום לרבי שלום לפי סדר נכון וחדש עם תוספת ציונים הערות וביאורים והרחבות מספרי תלמידי הנעש"ט הקדוש וצאצאי בית רוז'ין כפי שנערכו על ידי מכון 'שכינת שלום' ללימוד ולפרסום תורת וסגולת הרה"ק הרבי ר' שלום מפראהבישט זיע"א

וְאִזְ רוֹאִין הַקְּלִיפוֹת שֶׁהוּא בָּא וְנִכְנַס לִפְנֵי מַלְךְ-מַלְכֵי-הַמַּלְכִּים הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וְיוֹצֵא מִלְּפָנָיו, וְנִעְשֶׂה קְטְרוּג גָּדוֹל. וּמִפְּנֵי זֶה צָרִיךְ לְהִתְוַדֵּת בְּפֶה מְלֵא עַל הַסֵּדֶר א"ב, אִיךְ שֶׁפֶגַם בְּכ"ב אוֹתוֹת הַתּוֹרָה, וּבְזֶה מִסְתַּיִם כָּל הַקְּלִיפוֹת. שֶׁ"מוֹדָה בְּקִנְס פֶּטוּר" [רמב"ם הלכות נזקי ממון פרק ב הלכה ח]. וַיִּפֹּל גַּם-כֵּן תַּחֲנוּן, שֶׁבְּזֶה מְרָאָה שֶׁהוּא נוֹטֵל אֶת עַצְמוֹ מִהָעוֹלָם. וְלֹא יִתְפַּלֵּל כָּל זֹאת רַק שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יַעֲשֶׂה לוֹ בְּשִׁבִיל חֲסֵדוֹ הַגָּדוֹל.

שלמות שלום - השלמות וציונים

חושך וצלמות נקרא ה' ואל מקומו, שואב לשוב אל שרשו. וזאת היא עיקר עבודת הצדיקים שבכל דור ודור העומדים לבקש ולקבץ את ניצוצות הקדושים הנפורים בכל אפסי תבל וארקא להעלותם מעומק בור ודות ולהשיבו אל אביו שורש השרשים, ובזה תלוי עיקר תקון ימי עולם עד בוא ימים המקווים לנו בביאת גאול צדק במהרה בימינו אמן, אשר אם גאולת עולם תהיה לכל הניצוצות הקדושים ושיבו למקורן ויעלו ויתיחדו כאחד ומיוחד כי ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד, והזהר בנין קימת השכינה ובנין ביהמ"ק. והנה צריך להשכיל עוד ולהבין הענין הטוב איך ובמה יכול הצדיק להעלות הניצוצות הקדושים ממקום האפל אל האור הצח ומצוּחצח, הנה כתיב 'ורוח אלקים מרחפת על פני המים' מאמר הזה למד דעת את אחד העם צדיק הדור איך לבקש מזור ותעלה לרוח נדכאים ונפורים בעוונה" להעלותם משם ולהביאם למקום הקודש פנימה, היינו 'ורוח אלקים' מרמו על נשמת צדיק הדור הנקראת רוח אלהים כמבואר בכתיבי הארז"ל, היינו שהיא מתהלכת בין החיות וניצוצות ההם במורד המדריגות מקום חשון ושפל ואפל הנקרא מרחפת שהיא אותיות מ"ת רפ"ח, ר"ל רפ"ח ניצוצות שהיו בבחי' מת ומקים היא בעומקא דתהום רבא צבו ינהרו ויקוו כל אותן הניצוצות שוכני בתי חומר אשר בבור הזה, ומשם יעלה את הגולה כל הנלווים אל נפשו, ויביאם אל פני המים המרומז על מקור הכל עלמא דחירות, וכו', אמנם הצדיק האמת ישים נפשו בכפו תמיד למסור נפשו רוחו ונשמתו ממש בעבור דרך וגבול להט החרב המתהפכת על מקום מת וצלמות לברר ולקבץ משם כל ניצוצי הקדושה להאיר להם נתיב ומסלול בנתיב לא ידעו עיט, והכל בעבור כבוד שמו יתברך בכדי שיתגדל ויתקדש שמייה רבה, וזה מצאנו גם כן באע"ה כי באמת מסרו נפשם ורוחם ונשמתם עליהם עד הביאם אל מקומם לחסות בסתר עליון. ובכתיבי הארז"ל מזהיר למסור נפשו בשעת נפילת אפים, ומבינים העולם שהוא לקבל על עצמו ליהרג על קדושת ה', ובאמת זה אינו מסירות נפש כי אם מסירת הגוף, כי רק הגוף נהרג והנפש הלא תנשא עוד למעלה למעלה בגלל הדבר הזה, ואיך נקרא זה מסירות נפש. אמנם כונתו גם כן על מסירת נפש כנ"ל לרדת במחשבה שבמוחו והרהורא דליבא עם נר"ג שלו בעומקי הקליפות, להעלות משם ניצוצות הקדושים אשר היא באמת סכנה גדולה לנר"ג של הצדיק כנ"ל, והצדיק עושה זאת שיתגדל ויתקדש שמייה רבה, זהו סוד נפילת אפים וסוד שבירת הכלים. עכ"ל.

עיקר התשובה, וכן כל המומתים מתודין מטעם זה, כי על ידי הוידוי מוסרים עצמם ונפשם אל השי"ת, ואז מקבל השי"ת נשמתו, ולכן מתודה כל אשר נוטה למוות. עד כאן לשון קדשו. וכתב על זה בספר **מכתב מאליהו** (חלק א עמ' רנד) בזה הלשון: תוכן גדר הוידוי מפורש במהר"ל ההודאה על חטא בזה זובח היצר הרע לגמרי, מפני שכאשר מודה על חטאו הוא מוסר עצמו אל השי"ת... כמו שהוא כל הודאה שמוסר עצמו אל מי שחטא לו, ועל ידי זה בא סילוק היצר הרע לגמרי, כי אין ליצר הרע שום צירוף אל השי"ת... ואם לא כן אפשר שישבו אל החטא שעשה, כי כך המה מעשה האדם, פעם יעשה ופעם לא יעשה... אבל כאשר מתודה... חטאתי לה', על ידי הודאה זאת מוסר עצמו אל השי"ת לגמרי, ומסלק בזה מאותו היצר הרע לגמרי ומתדבק בו יתברך. ויש בזה דבר פלא, הן הכהן הגדול מתודה בעד כלל ישראל, ואיך שייך בזה טעמו של המהר"ל, כאשר אינם מתודים בעצמם? מכאן יש ללמוד, שכשהצדיק מתעלה מעלה הוא את מדרגת הכלל עמו, והתבטלות הכהן הגדול מועילה שגם כל אחד ואחד מישראל תקל לו ההתבטלות אל השי"ת ותתקבל גם תשובתו הפרטית.

על ידי נפילת אפים מבטל הקליפות ואם כן מתבטלים המקטרגים

ובענין מה שרבינו **ויפול גם-כן תחנון, שבוה מראה שהוא נוטל את עצמו מהעולם**, ראה בספר **פאר לישרים** (דף סג.) שהביא את דברי קדשו של מרן הס"ק מרוז'ין זי"ע שביאר את ענין נפילת אפים אשר על ידו מוסר את נפשו, וכך מעלה את הניצוצות הקדושים מעמקי הקליפות ועל ידי זה ממילא מתבטלים הקליפות, וזה לשון קדשו: הנה מחטא אדם הראשון שחטא בשעה עשירית, והיו אז רוחות הרבה שנבראו גם כן ביום זה והיו צריכין גופות, ומחמת חטא אדם הראשון שפגם והכניס זוהמא בעולם ועירב טוב ברע, והגיע פגמו מראש עד סוף כל הנבראים ובלבל כל יצורי תבל, לא נבראו הגופים הצריכין לאותן רוחות ונשארו גולמי כלים. וכשנכנס יום שבת קודש ובא ייחא לעולם, נשתקעו אותן הרוחות בעומקא דתהומא רבה, והן המה הקליפות. והנה אין דבר בעולם שאין בו חיות וניצוץ הקדוש המחיה ומהו"י את הדבר הזה, ובלתי יתבטל הדבר ההוא והיו כלא היו בסוד ואתה מחיה את כולם, בסוד ומלכותו בכל משלה, מראש כל המדריגות עד סוף תבל וארקא. והנה גם אותו החיות והניצוצות הקדושים הנגלה בין הקליפות במקום

אל ידי שמתודה ומפרט את חטאיו מסתמין טענות המקטרגים

ואז רואים הקליפות שהוא נכנס לפני מלך מלכי המלכים וכו' ונעשה קטרוג גדול' וכו'. ראה בספר הזוה"ק (ח"ב מא.) שכתב בהאי לישראל: מאן דמשתעי ומפרט חטאיו על כל מה דעבד, אי תימא למאי דאצטריך. אלא מקטרגא קאים תדיר אלא מקטרגא קאים תדיר קמי קודשא בריך הוא, בגין לאשתעי ולמתבע חובי בני נשא, ולמתבע עליהן דינא. כיון דאקדים בר נש ומפריט חטאיו על כל חד וחד, לא אשאר פטרא דפומא לההוא מקטרגא, ולא יכיל למתבע עליהן דינא. דהא תדיר תבע דינא בקדמיתא, ולבתר משתעי ומקטרג פלוני עבד כך. ועל דא אצטריך ליה לבר נש לאקדמא ולפרט חטאיו. כיון דמקטרגא חמי דא, לית ליה פטרא דפומא עליה, וכדן אתפרש מניה מכל וכל. עיי"ש עוד.

וכן פירושו **בהסולם** (בא אות קפג-קפד): מי שמספר ומפרט את חטאיו מכל מה שעשה, ואם תאמר למה צריך זה, הוא משום שהמקטרג עומד תמיד לפני הקדוש ברוך הוא כדי לספר ולתבוע על עבירות של בני אדם, ולתבוע עליהם דין, כיון שהאדם מקדים עצמו ומפרט חטאיו כל אחד ואחד, אינו משאיר פתחון פה למקטרג ההוא, ואינו יכול לתבוע עליהם דין. כי תמיד הוא תובע דין תחילה, ואחר כך מספר ומקטרג פלוני עשה כך. ועל כן צריך האדם להקדים אותו ולפרט חטאיו. כיון שהמקטרג רואה את זה אין לו פתחון פה עליו ואז נפרד ממנו מכל וכל.

כשמתודה על חטאיו השי"ת מקבלו בתשובה

ובענין מה שכתב רבינו **ובזה מסתים כל הקליפות שמודה בקנס פטור** ראה מה שכתב המהר"ל בספרו הקדוש **נתיב התשובה** (פרק ה) וזה לשון קדשו: אלא עד שלא הודה הוא נותן פרקלא, משהודה נוטל דימוס, אמר רבי יודא ומודה ועוזב ירוחם וכו' בארו כי עיקר התשובה הוא הודאה, שהוא מודה על חטאיו, שההודאה מביא שהשי"ת מקבל אותו בתשובה. כי כאשר מודה על חטאיו מוסר עצמו אל השי"ת ושב אל השי"ת לגמרי, כי זהו ענין ההודאה כמו שבארנו דבר זה בכמה מקומות, ואז השי"ת מקבל אותו בתשובה בשביל הודאה זאת שמוסר עצמו אליו. וכך וידוי יום הכפור כי ביום הכפור מקבל החוטאים, ואין זה רק כאשר מוסר עצמו אל השי"ת לומר חטאתי לך, ובזה מוסר עצמו אליו ושב אליו, ואז מקבל אותו השי"ת בתשובה. ויש להבין זה, כי בשביל כך ההודאה היא

מספורי המגיד

”מותוך ההפיכה” (סיפור היסטורי מפעים מהעבר הלא רחוק)

פרק ע"ד "הסוד יוצא לאור"

פיצוח החידה המזרה ביותר:

חיי שלום שלום פימקלשטיין, עילוי שמלך באמשיעב שבפולין אפופים במסתורין, בגיל ארבע עשרה וחצי שנים התאסר לבתו של הגאון והנגיד רבי משה יוסף הויזמן מנכבדי החסידים של אמשיעב, שמאמץ אותו כבן לאחר פטירתו הפתאומית של אביו רבי שלמה זלמן ז"ל במיטב שמתיו.

אלא שלתוך החיים השלוים והיפים פורצת המלחמה העולמית השנייה, רב משה יוסף נערך לכך מראש ויחד עם משפחת המוחותנים, הם נסעים בספינה לארץ ישראל רגע לפני סגירת הדלתות בצורה החלטית, בכך שתי המשפחות ניצלות מהאסון העולמי שפקד את יהודי אירופה. לרב משה יוסף יש בן כמעט בן גילו של חיים שלום בשם אפרים זלמן, הוא פחות כשרוני אבל מתמיד עצום, יראתו נכרת על פניו, שניהם נעשים חברים טובים מאד, הם לומדים אצל גאון משונה בשם רב משה כהן שהיכה עוד מהספינה, זמן קצר לאחר מיך עולה חיים שלום שסקרן מטבעו על חידה מזרה מאד, אחת לתקופה נעלם רב משה כהן למספר ימים, הוא לא מספר להם מאומה מה הוא עשה ולהיכן הוא נעלם.

חיים שלום מתחקה על עקבות רבו, הוא מגלה שהוא שם פעמיו לשכונת נחלאות, הוא מקיש על דלת מסוימת בצורה מאד מעניינת, לאחר מספר מקישות הדלת נפתחת בהירות, רב משה נעלם לפנים לכמה ימים. השתיקה שלו מולידה ניחושים, רב משה נעתר לבסוף לגלות שהוא לומד אצל איזה חכם את חכמת הנסתר אבל אינו מוסך לגלות מה כל כך חשוב לו להיעלם כל תקופה.

חיים שלום מחליט להגיע בכוחות עצמו למקום, הוא למד את סדר המקישות של רבו והוא מחקה אותם, הדלת נפתחת לו ולהפתעתו הרבה הוא מגלה בחור שלא היה מגדיר אותו כמשב"ק של חכם בקבלה וז"ל. הלה מנסה לדחות את חיים שלום, אבל הוא מצליח להפתיע את המשב"ק ברמת תעוזתו הוא מפגין בפניו ארשת של גאון.

חיים שלום מצליח להתקבל לראיון אצל החכם שבודק אותו בכל מיני חכמות וחקירות, חיים שלום העילוי מצליח להרשים את החכם שהוא מופלג ביותר בכל החכמות, אבל הוא דוחה את בקשתו ללמוד אצלו את חכמת הקבלה בשל גילו הצעיר, עליו ללמוד עוד מספר שנים עד שיהיה ראוי לקבל, לאחר הפצחות רבות הוא מוסך לספח אותו לחבר תלמידו, המשב"ק נתן לו כתובת מסוימת, הוא מזוהר באזהרות חמורות לא לגלות את מקום המסתור.

מכאן מתחילה הנפילה הנוראה של חיים שלום, החכם התיימן לא היה "כבשה תמימה" מדי הייתה לו שיטה מסוכנת ביותר אותה העביר לאחד מתלמידיו בשם איציק ביגלמייסטר, השיטה דגלה בקיבוץ הגאולה ובניית בית המקדש בידיים, גם אם יצטרס לעשות מעשים שדגלים עם אלמות כנגד הערבים והאנגלים ששלטו בארץ.

ר ליבל ווערקער מייסד "שומרי החומות" ארגון ששומר על קדושת המחנה, עולה על כך, הוא מכניס הודעה אפנימית לתיבת הדואר של רב משה יוסף, הוא מתרע בפניו על הפתעה לא נעימה, הוא מציע לו לעקוב אחריו, רב משה יוסף מתייעץ עם המו"צ הגר"ז מיצברג, הוא גם מתייעץ עמו על שאלה נוספת, אם לעשות את החתונה כעת לאחר שכבר הזוג מאורסים מספר שנים, או שצרכים לחשוש לטענת רב מיילאך פישמאן החברתא של שזה לא הזמן המתאים בשל השואה הקשה שאולת את כל יהודי אירופה זה מעשה איום ונורא.

המו"צ מייעץ לו לעקוב אחרי החתן, לדעת את טיב מעשיו, אם ימצא שאין בהם כלום, יוכל לחתן את בני הזוג מעט יותר מאוחר כאשר המצב ייקל.

המעקב מעלה שאין חיים שלום הולך לפנות בוקר לשכונה מרוחקת הוא נעלם כמעט בפתאומיות. המקום מעורר חשדות, הוא מספר על כך למו"צ, הוא שולח בעל מלאכה מאנשיו לבדוק במנינם בהם אינם נמצאים במקום, הלה בודק את המקום ומדוחו שהוא נראה כמקום מסתור של אנשי מחתרת. מעתה יש חשד שחיים שלום נתפס למחתרות רח"ל, דבר זה אומר שיש בם קצת דעות משבשות ולפיכך צרכים להפריד בין הגיסים, כדי שאפרים זלמן לא ילמד מדעותיו הנפסדות.

ההרחקה גרמת לתגובת זעם אצל חיים שלום, הוא מרגיש את הרחוק ומסתגר בתוך עצמו, המכה השניה שחוטף כאשר שני קנאים תוקפים אותו בדברי חיורף וגידוף וכמעט מכים אותו נמרצות, איש מהמתקבלים לא חש לעזרתו, רק לאחר שלפתע מגיעים אנשי המחתרות ומאיימים לירות באנשים ההפגנה מתפזרת, אך חיים שלום מקבל תוך כדי זעזוע נפשי קשה ומאבד את הכרתו, הוא מאושפז בבית חולים. לשונות רעות מספחות למחותנת שעוינת אותו מהרגע הראשון, שהחתן קיבל התקפת עצבים קשה שכמעט אינה ניתנת לריפוי, גם דעותיו לקיוות הוא מתחבר עם אנשים לא הגונים ומצווה גדולה להפריד בין הדבקים, המחותרת מקבלת את ההמלצות, היא מפעילה לחצים רבים על בעלה רב משה יוסף לעזוב את השידוך, אבל רב משה יוסף שאורב את חיים שלום עושה כל מאמץ לא להפריד בין הדבקים רק אם המו"צ יורה על כך.

לאחר שחיים שלום מתאושש הוא עובר לשכונת שערי חסד, בינתיים הוא פוגש בקבוצה ברסלבאית שמנסה להפוך אותו לחסיד ברסלב, הוא לא יודע שלמעשה הם שלוחי נחלה ברמן ששם עליו עין, הוא מנסה לגייס אותו לקבוצת האצ"ל, חיים שלום משקיע עצמו בלמוד, אפרים זלמן יוצר איתו קשר בסתר, הוא מעביר דרכו מסרים למשפחת המחוקן שהוא חצה שיקבעו תאריך סופי לנישואין. הוא מאיים שאם לא יקבעו תאריך, יסיק את המסקנות.

רב משה יוסף מתייעץ עם המו"צ שאומר לו לנקוט ב"שב ואל תעשה" היות וכל המצב סבך בלאו הכי, כאשר פג מועד האולטימטום מפרק חיים שלום את הקשר, הוא נעלם מהאופק בלי להותיר עקיבות.

רב משה יוסף ובס לוקחים את ההיעלמות בצורה קשה, הם מחפשים אחריו בכל מקום שרק ניתן לעלות על הדעת, אך איש לא מצליח לאתר את הבחור שכאילו התאייד באויר. עם אמו לא ניתן את הקשר, לה היה שולח פתקים אבל לא גילה לה בדיוק איפה הוא נמצא.

שמונה שנים אין לאיש מידע מה קורה עם חיים שלום, עד שמגיע פתק מסוים לרב משה יוסף מישהו הטמין בכיסו פתק ונעלם, המטמין הודיע לו כי חתן לשעבר נמצא כעת בסכנה איומה מצב הנפשו קשה והוא שוקל רח"ל לטרוף את נפשו בכפו, רב משה יוסף מתייעץ עם המו"צ שמודיע לו להכניס גם את אפרים זלמן בתמונה, אפרים זלמן נפגש בת"א עם יצור איחפאי מזרח שמדריך אותו ללכת אחריו, הוא מגיע למחנה צבאי וכך נודע הסוד שחיים שלום התגייס לצבא הצינוי, אפרים זלמן מגלה לתדהמתו את חיים שלום הולך גלוי ראש רח"ל, הוא מחליט לא להתקוף את גיסו לשעבר על מעשיו רק לקרב אותו, צעד נכון שאין מקרב מאד את חיים שלום, הם נפגשים מפעם לפעם, כל פעם במקום אחר, חיים שלום מספר לו בינתיים את קורות חייו, אבל מצמר חלקים, הוא שומר איזה סוד לעצמו שבשום אופן לא מוסך לגלות אותו לאפרים זלמן, הוא מאד חושש לגלות את הסוד הזה לאפרים זלמן שגלגל לנתק את כל הקשרים שלו עמו.

אבל כאשר עתה מגיעה הצעת השידוך שוב לפועל, הצעה שכל כך נאבקה עליה לפנים, לפתע משפחת הויזמן מוכנה לקלוט אותו בידיים פתוחות, הם עושים את הצעד כפי הדרכת המו"צ שסובר שכאשר לא יצים תנאים יקל על חיים שלום לנטוש את כל החלומות שלו להיות מפקד בכיר בצבא, הוא ישוב בתשובה שלימה ויחזור למצב הקודם כאחד מגדולי תלמידי החכמים בחשלים.

אלא שמה שנראה כל כך פשוט לא פשוט כלל, חיים שלום לא נוטה לקבל את הצעת השידוך, השידוך שכל כך לחם עליו בימי העבר, לפתע יש לו רתיעה. קשה להבין אותו למה הוא בורח ממקור אושר, מה יש לו לחפש בצבא? הוא נרדף עד חורמה על ידי בנ"ג ומפקד המחנה אל"מ מ. שלא חצים אותו בצבא, הם שמנים לו אביו נגף על כל צעד ושעל, כדי שלא יעלה בסולם הדרגות. יש להם הרבה יותר כוח ממנו, כל מי שיש לו שכל מבין שהוא סתם שורף את חייו בצבא, לטוף יצא קרח מכאן ומכאן, הוא נראה טיפש גמור שלא מקבל את ההצעה בשתי ידיים, איש לא מתנה איתו לעזוב את הצבא, הוא יכול לחיות עמה גם בתל אביב ולשרת בצבא קבע עד שיעלה לגדולה כפי שאיפותיו.

יש לחיים שלום סוד גדול שמעלים עד עתה, הפרק הנכחי יגלה אותו כעת, מעתה יתגלה סוד חיי שלום שלום פימקלשטיין שחלק גדול מחייו לטים בערפל מוחלט יחד עם האינטרסים של הלוחמים ב.

מספורי המגיד

אחרי הפגישה הממושכת שב חיים שלום ברכו של שמשי גלבע לקראת בוקר, הזקיף עצר את הרכב, שמשי הציג בפניו שהוא בתפקיד, הזקיף הצדיע בפניו והתיר לו את הכניסה.

הזקיף ראה את חיים שלום צנוף בכסאו כשהוא רחום, זיק מרושע עבר בעיני הזקיף (מומי חברו של בנג'ל) יש לי חדשה טובה עבור בנג'ל, אוכל לבשר לו שהוא עשה חגיגה כל הלילה. אבל רגע לאחר מיכן חולפת מחשבת שמחה לאיד למשבתו של אותו רשע מרושע, כמה שהוא מנסה לעצור את חיים שלום מלעלות בסולם הדרגות שום דבר לא עוזר, הוא עקשן כמו פרד, כנראה שהוא חצוב מחומר משובח, לבנג'ל נותרה הרבה עבודה עד להכרעה הסופית.

לסוף החליט הזקיף (מומי): אני לא מתכוון להודיע הפעם לבנג'ל את החדשה, ברצוני לראות איך יתמודד עם הסיפור. במקרה הוצבתי היום בשמירה, זה לא היה היום לי, אני לא הייתי אמור לדעת אם חיים שלום יוצא ומתי הוא חוזר.

***

לאחר שחזר למחנה היה חיים שלום שרוי בבלבול הדעת מוחלט, הוא ידע שעליו להחליט לכאן או לכאן, אין לו את הפריבילגיה להשאיר את הכל באויר, כפי שעשה עד עתה, הוא חייב הפעם להכריע לאן פניו מועדות.

כל קשייו בחיים נובעים בשל אופיו הלא מחושל, הוא לא יודע להכריע, בפרט שהפעם הצדדים שקולים לחלוטין, אין לצד אחד יותר כושר הכרעה.

ההצעה החדשה, להתחנת עם צארטיל החזירה אותו למי קדם, ששת השנים שהיה מאורס לה עדיין צרובות בלבו, הם לא הלכו לאיבוד, הם החזירו אותו לימים הטובים בהם היה שקוע כולו בלמוד, כשמשאת חייו הייתה להיות אחד מגאוני הדור כפי שהדריכו חמיו לעתיד.

"אולי אני חוזר לימים ההם, האם לא טעמתי אז טעם גן עדן? מה יש לי כיום? חוץ מחלומות שורה שספק רב אם יבואו, יש לי 'אבלוט שונא' (שונא בדם שלא ניתן להתפשר איתו) שנשבע להרוס לי את החיים, הוא לא נותן לי יום אחד של מנוחה, אולי באמת צודק אפרים זלמן שאעשה חיל אם אחזור שוב למקור מחצבתי, תמיד היו בעלי תשובה ששבו למקורות ושיקמו את חייהם, יש בגמ' את התנא רבי נתן צוצינא (הוא רבי נתן בן הכסת) אפילו רשע גמור כאליעזר בן דורדיא זכה בשביל מעשה תשובה מעומק הלב לקבל את התואר 'רבי' ולהיכנס לגן עדן, גם בימינו אנו ישנם לא מעט בעלי תשובה שעשו חייל, עדיין לא מאוחר אני עדיין צעיר ויכול למלאות את החסר בכמה שנים'.

מחשבה זו תופסת אותו שעות ארוכות, יש רגעים שהוא חושב לקבל את ההצעה בשלימות להשתחרר מהצבא לחלוטין, הוא יכול להגיש בקשה להשתחרר בנימוק משכנע, בשל הדיפות הבלתי פוסקות שעובר, הוא יעשה שירות מילואים ואולי בהמשך ימצא את הדך להשתחרר לחלוטין.

אבל לאחר מיכן מגיעות להן מחשבות רעות שדוחות זאת.

מה איתך? אתה הולך לוותר על כל תוכניות החיים בשניה אחת? בשביל זה אתה עמל שנים רבות?! אתה תהיה זחוי אצל החרדים, הם לעולם לא יאמינו לך שחזרת בתשובה, תמיד תהיה בצד, אבל כאן יש לך סיכוי להיות גנרל גדול שישאיר חותם בעולם החדש, פה תתקבל בזרועות פתוחות יש לך את הרמטכ"ל וכמה אלופים מרכזיים שמחבבים אותך בנג'ל לבסוף יתיימש כשהיה עד כמה אני נחוש בדעתי להישאר בצבא.

מחשבות אלו נעיימות לו יותר, הוא כבר התרגל לחיים בלי עול, קשה שוב לקבל עול מלכות שמים, אחרי שמונה שנות הפקרות כמעט מוחלטת, אי אפשר לטאטא את החותם הקשה שהשאירו על נשמתו, כל אימת שהוא חושב לצעוד צעד קדימה באות המחשבות השניות ומסיגות אותו לאחור.

אבל לא אלו היו הקשיים האמיתיים שמנעו ממנו לענות תשובה חיובית לאפרים זלמן, היה לו קושי נוסף שהאפיל על הקשיים הראשוניים, בשל "הסוד הגדול של חייו" שהוא מתביא ממנו חודשים ארוכים, כל עוד הוא לא עושה סדר בעניין יקשה לו לשוב אל השידוך, הוא חייב לשחרר את הסוד החוצה ואז לחשוב מה עושים בהמשך.

לאחר שלושה ימי התחבטות אין סופיים שהרסו את מנוחתו כליל, הרגיש שעדיין אינו מסוגל לקבל את ההחלטה, עליו לבקש מאפרים זלמן פסק זמן של חצי שנה שנה, אולי במשך זמן זה יוכל לקבל את ההחלטה.

באותם ימים כמעט ולא תיפקד, הוא היה פזור נפש ועשה את המטלות שלו בצורה חובבנית למדי, מה שהביא לגערות רבות מהמפקדים שמעליו, היה עליו להתנצל בפניהם שיש לו כאבי ראש קשים שמפריעים לו לריכוז, התירוצים הללו התקבלו בקושי, אך כיון שהיה חייל מצטיין לא מיצו עמו את חומר הדן.

כשהגיע זמן המפגש היה מרוגש כולו, הוא החליט ששוב לא יעשה שקר בנפשו, הוא יוציא את הסוד הגדול מהחביון, דבר זה יסביר לאפרים זלמן למה קשה לו להתנתק מהעולם החילוני, אם יתעקש שאין בדבריו כלום, אולי יתן לו עצה טובה איך מסדרים את הבעיה הקשה שיש לו, לאפרים זלמן יש ראש ישר מאד, אם לא ידע לעוץ לו עצה, אולי יפנה זאת לאביו. אם גם הוא לא יוכל להכריע, הוא יכול להפנות זאת למו"צ החשוב, הוא בודאי ידע לעוץ לו את העצה הנכונה.

אותו יום היה עמוס במפגשים, עוד בבוקר השכם יצא ברכו הצבאי למשרדו של האלוף חיים לסקוב, לאחר תפילה חפוזה ותחינה אילמת שהפעם לא יעלה בנג'ל על עקבותיו טעם טעימה קלה. ובדהרה נסע אל משרדו של האלוף לסקוב, הוא הביא לו כמה תוכניות עליהן ישב מספר שבועות הוא הוסיף מספר המלצות בעניין, הפעם התמזל מזלו, הוא היה מפוקס היטב, כל המסכים והערפילים שטשטשו את מוחו

מספורי המגיד

התפזור, הוא הרצה לאלוף במשך שעותיים את כל התוכניות וההשגות שיש לו יחד עם ההמלצות לייעול, האלוף היה מאד מרוצה, הוא טפח לו על שכמו לאות שביעות רצון.

טפיחה זו מאד היה נחוצה לחיים שלום, הוא חש את חביבותו של האלוף, זה נתן לו את החשק להמשיך את הקשר עמו. בשל מצב רוחו הטוב צלח את יתר הפגישות במשרדים השונים, אך התעכב בהן יתר ממה ששיעור.

לקראת ערב הגיע לפרדס כץ, למקום המפגש עם אפרים זלמן, הלה המתין לו בקוצר רוח, כולו חרדה, האיחור הפעם חרג מאד, מעל שעותיים, הוא הספיק לסיים את כל ספר התהילים בכוונה, תהיות רבות עלו במוחו, אם יוכל להמתין יותר, מראש סיכם עם הנהג ר' שולם אזולאי על המתנה של שלוש שעות ומחצה, הוא שיער שתהיה זו שיחה ארוכה מאד, אבל לא שיער שכל כך הרבה שעות ימתין לו, עוד מעט עומד ר' שולם לאוספו ושום דבר עוד לא אירע.

דמעות של כאב ואכזבה הציפו את עיניו, הוא היה בטוח שחיים שלום התחרט, או שהרשעים עלו על עקבותיו ועצרו בעדו, הוא יחזור שוב עם ידיים ריקות ומי יודע אם יפגש עמו שוב.

כשראה את חיים שלום נשם לרווחה, חרש התפלל שלא יצא עם ידיים ריקות מהפגישה הזאת.

חיים שלום הורה לאפרים זלמן להיכנס עמו לפרדס עבות בו יוכלו להסתתר מעין עוקב, הוא סרק את המקום מספר פעמים, לבטח שאין לו מאזינים, לאחר שחש את עצמו יותר בטוח, פתח את סגור לבו.

"אפרים זלמן אני יודע שאתה עומד ותנמה, איך לא יצאתי בשבוע שעבר בשמחה וריקודים על ההצעה המיוחדת שחזרה אלי לאחר כל מסכת התלאות, איזו הפתעה הפעם רצים אותי במצבי הנוכחי, לא מעמידים לי שום תנאים, אני נראה השוטה הכי גדול אם אני לא מסכים לזה!

אבל לא, אני לא שוטה... אני מבקש, אל תדון אותי לכף חובה כשתשמע את כל דברי.

כעת אני עומד לספר לך סוד גדול שחששתי לספר לך עד עתה, הסוד הזה יבהיר לך למה אני לא מסוגל להחזיר את השידוך."

אפרים זלמן היה נרעש ומבולבל מדברי חיים שלום, הוא קיבל סטירת לחי מצלצלת מחיים שלום, הוא בעצם מתרחק, מי יודע לכמה זמן? האם בזה נסגרת הדלת בפניו, היו מאמצים קשים כדי להחזירו למוטב, אבל לבסוף לא הייתה את הסייעתא דשמיא להשיב אותו בתשובה, אולי הוא לא אשם במצבו, יש לו איזה סוד שמפריע לשידוך, היום הוא עומד לשמוע פרק חיים שהיה חסר לו עד עתה.

מי יודע איזה סוד אפל מסתיר חיים שלום, שבשלו הוא נמנע מלשוב לשידוך עם אחותו המושלמת באדם?

הוא ציפה בכיליון עיניים שחיים שלום יפתח את סגור לבו, בלבו פנימה נשא תפילה, שיהיו לו את המילים הנכונות לומר לחיים שלום, מי יודע אולי זו תהיה הפגישה האחרונה ביניהם, חשוב שלא יקלקל.

חיים שלום הרגיש את המתח שאוחז את אפרים זלמן, הוא ניגש אליו ואחז בשני ידיו כשכולו מלא דמעות, לראשונה לאחר זמן רב נפתח מקור הדמעות שכמעט יבש, בתחילה זלגו הדמעות לאיטן במורד לחייו, אך לפתע החלו לטוף את עיניו עד שכמעט סימאוהו לחלוטין.

הוא פתח את פיו כולו רועד מהתרגשות, המילים יצאו מרוסקות ומגומגמות לחלוטין, דומה שהוא מגמגם מלידה.

אפרים זלמן לא הצליח להבין מילה אחת ממה שאמר, הוא ביקש מחיים שלום שיירגע לכמה דקות, עד שתהיה לו את היכולת לדבר, הוא נזכר שיש לו בכיסו טיפות מיוחדת שנקראו "זורי רלקס" (מרגיע במיוחד) הם נרקחו על ידי רוקח צמחים בעל תשובה שהכיר, הוא נתן לו את הטיפות שהרכיב מכל מיני צמחים שמעניקים רוגע בשעות קשות, לו הועילו הטיפות בימי המבחמים הקשים כשנדרש לריכוז לענות על מאות שאלות בכל חלקי שו"ע, אולי הם יועילו לחיים שלום. הוא נתן לו את הטיפות וביקש שימתין חמש דקות עד שתתנה את ההשפעה שלהן.

הטיפות אכן הוכיחו את עצמן, חיים שלום לאחר מיכן היה מרוכז ומסוגל היה להוציא את הסוד הגדול לחוץ.

"אפרים זלמן אני עומד להנחית לך כעת הודעה שתגרום לך לסחרחורת נוראה, אבל אין לי ברירה, אני חייב להיות איתך כנה ואמית.

ובכן...אני מאורס כבר לבחורה אחרת, כל עוד שאני קשור אליה אין על מה לדבר, אני נמצא בצומת דרכים, האם עלי לוותר עליה ולשוב אל צארטיל, הבטחתי לארוסתי פעם אחר פעם, שלה אני נישא, עלי להחליט האם אני מפר את הבטחתי לארוסתי הנוכחית וחוזר לצארטיל, ארוסתי הקודמת, או שאני נותר נאמן לנוכחית, זה לא פשוט לעזוב שידוך שנעשה שלא בחופזה, אלא לאחר הרבה שיקול הדעת.

את הנקודה החשובה הזו לא הייתי מסוגל לספר לך עד עתה, לא הייתי בשל לספר לך על מערכת מורכבת זו, בפרט שלא נגעה למערכת היחסים שבינינו, את האמת אני חייב לומר לך, חשתי בכל הפגישות שלנו שאני לא הוגן כלפיך כשאני מסתיר קטע כל כך חשוב מחיי.

אבל הייתה לך סיבה רצינית, למה לא סיפרתי לך את הסוד הזה, כי לא ידעתי איך תקבל את זה, פחדתי שזה יפצע את לבך, למרות שהקשר ניתק ולא ציפית שהשידוך ישוב, אבל עצם הידיעה שהתארסתי לאחרת מביכה מאד, לכן העדפתי להעלים את הידיעה. אבל עכשיו שאני רואה עד כמה שאתם רציניים להשיב את השידוך עם צארטיל, אני חייב להבהיר שאני נמצא בבעיה רצינית מאד, איך אני עושה זאת לארוסתי הנוכחית?".

מספורי המגיד

פני אפרים זלמן חוורו כסיד ולאחר מיכן האפיריו כפני מת, על דבר כזה לא העז לחלום, חיים שלום מאורס לאחרת, או וועה (אבוי) עכשיו באמת אין על מה לחשוב יותר, איך ניתן לבקש ממנו לעזוב את השידוך שלו לטובת אחרת? זה מעשה לא הוגן ורצוף נגיעות, אולי הן נגיעות כשרות, הוא רוצה להשיב את חיים שלום בתשובה וגם הולך בשליחות המו"צ.

אבל איך יאמר לו דבר כזה: עזוב את השידוך שלך לטובת השידוך הקודם, באיזו זכות טענה יבוא אליו?

גם אם יטען לו שצארטיל עדיפה, שהרי הייתה בת זוגו במשך שש שנים, הוא רצה את השידוך ולחם על ק, לכן היא קודמת לכל אחת אחרת, האם חיים שלום יקבל זאת? היו ימים, אבל הם חלפו מלאי אכזבות, הוא מצא משהו שונה שמתחבר אליו, למה שלפתע יחליט לעזוב אותה בגלל שבצד השני התעוררו להשיב את השידוך.

זה נראה כעת חלום דמיוני ביותר, הוא לא יעזוב את השידוך שלו, אפילו בשביל להתארס עם אחותו המושלמת.

כל החלומות שלו התנפצו אלי סלע.

אבל איך זה יתכן?! הרי המו"צ הקדוש אמר אחרת ואין ספק שהוא מדבר מתוך רוח הקודש, הוא אמר להם חיזיון כמעט נבואי, שצארטיל היא השידוך האמיתי של חיים שלום, והנה עתה כל התקוות מתנפצות אלי סלע, איך קרה שהוא התארס עם אחרת?

כפי שאחותו לא רצתה בשום אופן לשמוע שידוך אחר כי משמים מנעו סגירת הדלת, איך אירע הפך, שחיים שלום התארס עם אחרת ובזה בעצם נסגרה הדלת??

לפתע יצאה ממנה זעקת בכי והפתעה, של אדם שקשה לו לקבל את הדברים הנוראים ששמע עתה. זעקתו הדהדה ברחבי הפרדס, מי יודע עד להיכן הגיעו היד הדברים.

"טייערער חיים שלום (היקור) האם אחזני שמעו נכוחה, את מה שאמרת לי כעת, האם אכן אתה מאורס???"

"כן, כבר זמן רב שאני מאורס לחיילת מהצבא, אני עומד להתחתן איתה בעוד תקופת זמן" השיב חיים שלום בקול בוכים

"אפשר לדעת פרטים מועטים עליה" שאל אפרים זלמן בקול חנוק מדמעות ואכזבה עמוקה.

"בהחלט, שמה הוא לינור הר מלך, היא אחות של אחד המפקדים שלי לשעבר, הוא היה השדכן שלנו".

"יש לה משהו עם אידישקייט?" תהה אפרים זלמן, כשקולו רועד מרוב פחד ואימה, כולו נחרד מהרעיון הנורא שחיים שלום שהיה יכול להיות גאון הדור (אם הייתה לו את הזכיה) לבסוף מה קורה עמו? הוא מתארס עם אשה חילונית, שום בחורה דתיה אינה הולכת לצבא, אם ישנה כזו אחת, היא לא דתיה! כי היא עוברת על "יהרג ובל יעבור" אשה שתתגייס במקום של פריצות וחילול דת ישראל בריש גלי, עוברת על אבזרייהו דג' עבירות החמורות ביותר.

"אתה שואל אם היא בכלל דתיה? אהיה כנה עמך, היא רחוקה מדת מאד, אין לה שום קשר לכל דת שבעולם, בעצם היא אתאיסטית מוחלטת שאינה מאמינה בשום דת בעולם, למרות כל זאת יש לה פלוס עצום, היא "ישרת דרך מאד" כדי שאוכל לחיות עמה עשינו הסכם חזק בו אנו נזהרים מאד, לא לחלץ את הבית, היא תתן לי לשמור על מה שיש לי עדיין.

"ליבער (אהוב) חיים שלום, תשמענה אוניך מה שיצא מפיך, אתה מוכן להתחתן עם אחת שאין לה הכרה בבורא עולם, שהוא המצווה ואנו שומרים על כל מצוותיו, החלק הבסיסי הראשוני שצריכה לחיות על פיו, זו שאמורה להיות בת זוגך, אבל אתה מוכן לקחת אחת שכופרת בכל מה שאתה מאמין, איך אתה סומך עליה שהיא תעזור לך לחקך את ילדך במה שאתה מאמין?! האם אתה מבין את משמעות מעשך, למה הדבר דומה? למי שמוכן לתת לחתול לשמור על החלב!

הבית שתקים אין לו שום בסיס, אמשיל לך את ההסכם שעשית עמה, לגשר של נייר שפרוס על פני התהום, הנייר יכסה את התהום הפעורה שלא תראה ואתם תשבו בעונג לחוגג?! מבחינה הגיונית ניתן להקים כזה להקים בית?! הרי אין כאן אפילו את כרעי התרנגולת שתחזקנה את הבית!

איך נפלו גיבורים? איך???

חיים שלום בחיר גאוני ירושלים איך התרחקת כל כך מאתנו? איך אתה יכול להקים בית כזה לכל החיים? הרי זה אינו עומד אפילו על חוט השעורה, האם כך תחך את דור העתיד היפך החינוך שקיבלת, כשהאמא שמופקדת על החינוך לא תקרא עמם אפילו "מודה אני" וקריאת שמע" היתכן?

במה יהיו יהודים? מה הם יראו בשבת קודש, מה תאמר להם בכלל השבת, אם היא חולי חולין? איזה אוכל יכנס לתוך פיהם, אם אמם אוכלת מאכלות אסורות? אתה הנחת את מצבת הקבורה על גוויות ילדך עוד בטרם נולדו.

עליה אני מסנגר שהיא "תינוק שנשברה" כי הוריה ואולי הורי הוריה לא ידעו מיהדות דבר, אבל בניך אינם תינוקות שנשבו, יש להם אבא שיכול היה להיות גאון הדור והוא נותן יד לך שלא ידעו כלום, אתה עושה להם עוול משווע, הם לא יוכלו להצטדק שהם תינוקות שנשבו, כי הם לא נשבו, אתה יכול להקנות להם חינוך אמיתי, אבל אתה פשוט לא מעוניין.

המילים הבודדות נזרקו בסערה אל האויר הפתוח, הם הרעישו יותר ממסה של מילים.

הכתובת החדשה להרשמה לקבלת הגיליון היא:

<http://mevaser-tov.ru/index.php/he/the-maggid>

לקראת שבת מלכתא

לקבלת הגליון למייל: dirshu@dirshu.co.il

תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה'

גליון מס' 285

פנינים לפרשת ואתחנן (נחמון)

לפניכם טעימה מגיליון לקראת שבת, לקבלת הגירסא המלאה עם 32 עמודים נא שלחו מייל ל-info@dirshu.co.il או חפשו 'גיליון לקראת שבת - דרשו' ברשת המקוונת

אבא מסיים את מסכת יבמות בערב תשעה באב. אחרי מסכת יבמות באה מסכת כתובות, הנלמדת על ידי אבא במשך כשבועיים, והפרק הנ"ל מתחיל בדף צ'. אם כן, על פי לוח השנה של שנת תשי"א, סיפור זה התרחש ביום שישי כ"ב באב, ערב שבת קודש פרשת עקב, שבת מברכים 'אלול'

בתו של מרן הגר"ח קנייבסקי שליט"א, הרבנית ר. צביון, על ימים עברו והשידוך בין אביה לאמה

כסבא הסטייפלר. לרבי בן-ציון היתה היכרות קרובה עם סבא רבי

"פי שאל נא לימים ראשונים" (דברים ד, ל"ב)

אריה, ותקופה מסוימת אף התגורר בשכונת לסבא הרב אלישיב. דמויות נוספות היו מעורבות בשידוך זה, ביניהם הגאון רבי שמעון ז'וזק, שהיה תלמידו של סבא הסטייפלר בשיבה, וממקורביו של ה'חזון איש', הרבנית אסתר ברוורמן (סבתו של גיסי רבי זליג), ועוד.

את השידוך בין אבא לאמא הציע דודה של אמא, רבי אליעזר פלצי'נסקי, שכיהן אז כראש ישיבה ב'ישיבת סלבודקה' שבבני ברק. כשהתגוררו סבא הסטייפלר ומשפחתו בגבעת רוקח, היה אבא עולה לעיתים לישיבת סלבודקה שבראש הגבעה. הדוד רבי לייזר 'שם עין' על הבחור השקדן, והיה משוחח עמו בדברי תורה. הוא התרשם ממנו מאוד והציע אותו לבת גיסו, הסבא הרב אלישיב.

האחראי להצעת השידוך ולקידום העניין בפועל, היה גיסו של הדוד, רבי אליעזר גולדשמידט. כעבור עשרות שנים נעשה בנו, רבי אברהם גולדשמידט, מקורב לאבא. הוא היה סועד בביתו בשבתות ואף למד עם אבא בחברותא. לאחר שאביו עבר אירוע מוחי, בא רבי אברהם לאבא וטען: "אבי לא קיבל דמי שדכנות על השידוך של הרב" ... אבא נבהל מאד: "אבוי, עלי לשלם לו תכף ומיד!", נענה רבי אברהם ואמר: "אני רוצה את דמי השדכנות בדמות ברכה לרפואתו של אבא" ... אבא בירך, ורבי לייזר הבריא כמעט לגמרי, וחי עוד מספר שנים בטוב ובנעימים. ... בשידוך זה התעסק גם רבי בן-ציון ברוק, שהיה אף הוא 'נובהרדוקער'

בליל ל"ג בעומר תשי"א נערכו התנאים. אבא סיפר כי למחרת האירוסין החל סבא הסטייפלר לספר אותו, כשבאמצע התספורת הגיעה עת שקיעת החמה, ול"ג בעומר חלף לו... סבא הסתפק אם הוא יכול לסיים את התספורת, או שמא יגיע אבא לשבת לכלה, כשראשו מסופר למחצה... הוא שאל את ה'חזון איש', והוא הורה כי מכיון שהתחיל, יכול הוא לסיים.

במעמד השמחה, כשרצו לכתוב את התנאים, התעוררה השאלה איך לכתוב את שלושת שמותיו של אבא, כי שם החתן - שמריהו יוסף חיים זהה לשם חמיו - יוסף שלום. ה'חזון איש' שמע את הדברים והגיב: "מי אמר לגלות שיש עוד שמות?". הוא חשש שסבא הרב אלישיב יקפיד ששניהם נקראים גם 'יוסף', ודבר זה הוא נגד צוואתו של רבי יהודה החסיד. (דעתו היתה שאיסור שיווי השמות הוא מפני עין הרע, שלא יאמרו הבריות: 'הנה שני בער'לאך מחותנים'...) למעשה הורה ה'חזון איש' שאין בעיה בדבר, מאחר שהן סבא והן אבא נושאים שמות נוספים שבהם הם נקראים.

במשפחתנו מספרים, כי בשמחת האירוסין של אבא ואמא הראה סבא רבי אריה לסבא הסטייפלר, את המקום שבו עמדה אמא מידי בוקר להתפלל לפני צאתה לעבודה.

שיחות בדברי תורה

אחרי האירוסין היו הכל שמחים ומאושרים, סבתא הרבנית אלישיב אמרה, כי רואים על החתן שהשכינה שורה על פניו. ואמא הכלה - היא היתה נרגשת מאד, וסיפרה בקול נרגש ובעיניים נוצצות כי זכתה בחתן היודע את כל הש"ס.

מרגע זה ידעה, כי תפקידה בחיים יהיה לאפשר לאבא לעסוק בתורה באין מפריע.

למעשה, אמא כבר עמדה על כך כאשר נפגשו קודם אירוסיהם: בשיחות אלו היה אבא מרצה לאמא פירושים על פרשת השבוע... (אף בין האירוסין לחתונה, היה אבא כותב דברי תורה על פרשת השבוע ושולח לאמא).

אחר האירוסין, כששמע על כך סבא רבי אריה, התפעל מאד ושיבח את אמא על החתן שזכתה בו.

'חובותיו' של אבא

באחת השבתות שבין האירוסין לחתונה הגיעה אמא לבני ברק, להתארח בבית משפחת חתנה, כנהוג. סוכם שתישן בבית משפחת גולדשמידט (קרוביהם של דודיה, משפחת פלצ'נסקי).

ביום שישי נסע אבא לקבל את פניה של אמא, בתחנה המרכזית בתל אביב. בבית משפחת קניבסקי המתינו לחתן ולכלה, כשלפתע הגיעה אמא לבדה ללא אבא. "היכן החתן?", נשאלה, אך היא לא ידעה להשיב. אמא כבר הספיקה להגיע למשפחת גולדשמידט, להתארגן, לנוח ולבוא - ואבא איננו. כולם עמדו תמהים: 'היכן חיים?'

אולם סבא הסטייפלר הבין מיד את אשר קרה: הוא הזמין מונית ונסע לתחנה המרכזית, שם כפי ששיער, ישב אבא עם גמרתו כשהוא שקוע

אומרים שכאשר הוצע השידוך, לא מיהרו שני הצדדים להשיב בחיוב... כמסופר לעיל, בפני סבא הסטייפלר עמדה בעיה חמורה: המדוברת עבדה במקום שאינו חרדי! דעתו נחה רק אחר שביירר עליה היטב, ונודע לו כי היא לבושה בצניעות מופלגת. כך השתכנע כי מקום העבודה לא השפיע עליה לרעה. גם סבתא הרבנית קניבסקי התרשמה מאמא מאד.

אף ה'חזון איש' ביטל חשש זה והמליץ לגשת לשידוך, באומרו: "מידות טובות עוברות בירושה, ולמדוברת יש הרבה ממי לרשת!".

מאוחר יותר, כאשר סיפר סבא הסטייפלר על לבטיו למחותנו, סיפר לו סבא הרב אלישיב כי אכן, בכל בוקר היתה אמא משכימה ועומדת בתפילה ובתחנונים לבוראה, שמקום העבודה לא יזיקנה ברוחניות.

גם בפני הצד השני, משפחת אלישיב, עמדה בעיה, אם כי מסוג אחר: משפחת קניבסקי חייתה אז בדלות ובדחקות, וכדי שהשידוך יוכל לבוא לידי גמר, היה על צד הכלה לתת נדוניה גדולה, מה שהיה בלתי אפשרי בעבורם.

אומרים כי סבא רבי אריה, שוחח על כך עם ה'חזון איש', ולאחר מכן שלח את סבא הרב אלישיב להיוועץ עמו גם הוא.

הבחינה והבגדים

כדי לתהות על קנקנו של אבא, הגיע סבא הרב אלישיב לשיבת לומז'ה, במטרה לשוחח עם אבא בדברי תורה.

בהקשר לכך יש סיפור מעניין: ראש הישיבה רבי ראובן כץ, שלח לקרוא לאבא כדי שיתכונן לפגישה וילבש בגדי שבת. מאחר שבגדי השבת שלו היו בבני ברק, היה עליו לנסוע הלון ושוב לבני ברק, כשבניתיים שוחח סבא הרב אלישיב עם הרב כץ בדברי תורה.

לימים סיפר אבא: "עשיתי את הדרך הביתה, עשיתי את הדרך חזרה לישיבה, והכל כדי לבוא בבגדי שבת; לבסוף שוחחתי עם חמי בלימוד, ועל הבגדים הוא לא הסתכל כלל".

לאחר מכן המשיך הרב אלישיב לבני ברק, שם נכנס אל ה'חזון איש' כדי להיוועץ עמו.

ה'חזון איש' הפליג בשבחו של אבא, ואמר לו כי מידת הבקיאות שלו בכל התורה דומה לידעותיו של הרואטשובר (שנודע כמי שכל התורה מונחת לו בכף ידו). בהזדמנות מסויימת סיפר זאת סבא הרב אלישיב, והוסיף כי כוונת ה'חזון איש' היתה לעיון ולבקיאות כאחד. עוד קודם לכן כתב עליו ה'חזון איש' כי הוא 'מרא דכולא תלמודא' (בעל כל התלמוד, כלומר בקי בכולו). כשסיפרו זאת לאבא, הסביר את דברי ה'חזון איש': כך היא דרך העולם, להגזים בשידוכים...

באותה הזדמנות שוחחו הרב אלישיב וה'חזון איש' בדברי תורה. השיחה לא היתה ארוכה, אולם לאחר מכן התבטא ה'חזון איש' באזני אחותו, סבתא הרבנית קניבסקי, כי חפץ הוא שתלמיד חכם מיוחד זה יהיה חמיו של אבא.

סבתא הרבנית קניבסקי היתה אומרת, כי ה'חזון איש' התבטא על סבא הרב אלישיב - "ער איז פון די שיינע רבנים" (הוא מן הרבנים נושאי החן). כלומר, מלבד תורתו הוא נתייחד גם באצילותו ובנועם מידותיו.

בתלמודו...

לאחרונה שאלתי את אבא האם הוא זוכר את הסיפור, אבא השיב כי הסיפור זכור לו היטב: הוא ישב אז בתחנה ו'פרע' את 'חובותיו' במסכת כתובות בפרק עשירי הנקרא 'מי שהיה נשוי'.

'חובות' - כך אבא מכנה את סדרי לימודו הקבועים, ביניהם לימוד כל הש"ס במחזור שנתי (בלימוד זה החל עוד בהיותו בחור). מכיון שאבא ציין שלמד אז את פרק 'מי שהיה נשוי', ופרק זה הוא לומד מידי שנה באותו תאריך בדיוק, יכולה אני לקבוע את מועד הסיפור במדויק... הכיצד? - אבא מסיים את מסכת יבמות בערב תשעה באב. אחרי מסכת יבמות באה מסכת כתובות, הנלמדת על ידי אבא במשך כשבועיים, והפרק הנ"ל מתחיל בדף צ'. אם כן, על פי לוח השנה של שנת תשי"א, סיפור זה התרחש ביום שישי כ"ב באב, ערב שבת קודש פרשת עקב, שבת מברכים 'אלול'.

אגב ה'חובות' האמורים סיפרה אמא: פעם נערכה שמחת 'שבע ברכות' לאחד הילדים. במהלך השמחה נאנח אבא והפטיר כלפי המחזות: "איני יודע כיצד אסתדר עם כל חובותי!". נבהל המחזותן והלך אל רבי בער'ל וינטרויב, ידידו של אבא, כדי לטכס עצה כיצד לסייע לאבא. רבי בער'ל חיך למשמע הדברים והסביר למחזותן, כי הכוונה לסדרי הלימוד הקבועים של אבא - השמחות משבשות את הסדרים ואין אבא יודע כיצד יוכל לעמוד בחובותיו...

בברית הנישואין

החתונה התקיימה בז' בכסלו תשי"ב, באולם 'הצבי' בפתח תקוה, ברוב ששון ושמחה. מסדר הקידושין היה ראש הישיבה ורב העיר - רבי ראובן כץ. גדולי תורה רבים, ובראשם הדוד ה'חזון איש', כיבדו את השמחה בהשתתפותם. בין המשתתפים היה גם הרב מפוניבז'.

אמא סיפרה כי אחת מסעודות ה'שבע ברכות' שלהם נערכה אף היא בפתח תקוה. הזוג הצעיר ירדו מהאוטובוס, וצעדו לאורך רחובה

הראשי של העיר. וכך סיפרה אמא: "וכי מה היה לאבא לשוחח עמי בלכתנו שם? הוא שינן משניות בעל-פה, תוך כדי שהוא מבאר לי אותן בשפה ברורה ובנעימה..."

שבת ה'שבע ברכות' נערכה בבני ברק, אבל סבא הרב אלישיב ומשפחתו לא הגיעו - סבא לא רצה לבטל את שיעוריו הקבועים בבית הכנסת 'תפארת בחורים', וגם התינוקת הקטנה שהיתה בבית (לימים הרבנית רימר) הקשתה על השהייה מחוץ לעיר. רק דודי, הבחור משה אלישיב, נשאר בבני ברק להשתתף בשמחה וישן אצל ה'חזון איש'. הוא סיפר כי השמחה היתה גדולה, והשתתפו בה המון רב. רבי אריה שכטר, שהיה אז נער כבן ארבע עשרה, סיפר, כי ה'חזון איש' פנה אליו במהלך הסעודה, ואמר לו: "הלוא חסיד אתה, ובכן, זמר נא לפנינו!"...

תמו האירועים, והזוג הצעיר שבו לעשות את אשר עשו קודם לכן: אבא שב לתלמודו כמימים ימימה בישיבת פתח תקווה, מעתה כאברך. אמא, הכלה הצעירה, שבה והמשיכה לעסוק באשר עסקה בבחרותה - אז גייסה את כל מרצה, תושייתה ותבונתה, כדי לכלכל את בית הוריה, ולאפשר לאביה הרב אלישיב לשקוד על תלמודו באין מפריע, ומעתה הפנתה את כל זאת לביתה שלה - לאבא השוקד על הגמרא.

מכאן ואילך ועד יום פטירתה, במשך כשישים שנה, תכלית חייה היתה אחת, וכל מעשיה לא היו מכוונים אלא לכך: **לאפשר לאבא לעסוק בתורה בכל עת ובכל מצב, בזמנים קשים כבזמנים נוחים, בערבי שבתות ומועדים כבשאר ימי החול, בימי חופש כבימים רגילים** - - - אז החלה בעבודת ה', שכללה התמודדות עם קשיי הפרנסה, טרדות גידול הילדים וענייני בריאות שונים - ואמא עמדה בהם בשמחה ובגבורה.

(הרבנית ר' צביון מתוך הספר 'בית אמי')

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

השמחה בעניני דיומא

ברוך הבורא

קוראים יקרים שלום:

לאחר כחודשיים שיוצא
העלון ברוך השם
ולאלפי השואלים מהו?

א. העלון יוצא לציבור
כדי לשמח אותו
ולעודד אותו על כל מה
שקורא עם הדור שלנו!

ב. העלון צוחק על
המקרים שקורא
ביום-יום
(בדיחות האקטואליים)
לכן העלון נקרא
'השמחה בעניני דיומא'
ובמיוחד העלון צוחק
על הפוליטיקה שכולם
שם רק צוחקים
אחד על השני!.

בברכת שבת שלום.

ובין הזמנים כשר.

ברוך הבורא

איתיסאם מראענה מונתה
כחברה בועדת חוץ וביטחון.
מה יהיה הדבר הבא?
אחמד טיבי ימונה להרב הראשי לישראל?

חלוקת התוים החדשה של ממשלת
הריפוי:

לחתונות – תו שמח,
לגירושין – תו תפרן,
להלוויות – תו עצוב,
למסעדות – תו רעב,
לגרוזינים – תו הזהב,
לבית הכנסת – רב תו...

בא לי לפתוח מסעדה טבעונית ולקרוא לה
שרית רק בשביל שכל היפי נפש יגידו אני
הולך לאכול ארוחה בשרית...

תודה לשולח:

יוסף. ח. מנוף הגליל.

המשטר - בריתה

איגוד המטבחונים בבתי הכנסת והכוללים בהודעה:

עליית מחירי החד פעמי על ידי מיסוי מוצרי ה'חד פעמי'
בשיעור של 40% תגרום לעליה משמעותית
במחיר הקפה בבתי הכנסת והכוללים שתגרום
לעוד פגיעה בכיס האברכים...

זה חזק.

יהודים יקרים!

בכל הדורות התמודדנו

מול רשעים גדולים

שהיו טפשים קטנים וניצחנו!

היום אנו מתמודדים מול רשע קטן

שהוא טיפש גדול, והוא לא ינצל!

ורק השם יתברך יכול לעזור...

מיכאל שמש בפרסום ראשון:

בימינה (שהולכת שמאלה)

מקדמים - שתוכים יוחרגו מתוכנית ליברמן

ויקבלו סבסוד למעונות היום.....

אחרי שבנט הציל את התוכי הוא בלע אותו ומאז הוא

לא מפסיק להגיד "חבר הכנסת ביבי נתניהו"

הבדיחות הן באחריות הקורא בלבד.

ניתן לשלוח את החומר

המצחיק שלכם

למייל:

a0503210@gmail.com

עד ליום שני בערב.

ניתן לקבל את

הגיליון במייל

ניתן לשלוח 'בקשה' למייל:

a0503210@gmail.com

לא נבס"ק את השמחה

יו"ל ע"י מערכת "לא נבס"ק את השמחה" לתרומות, חסויות וכדו' 058-323-49-41
לשליחת בדיחות או הערות והארות: דוא"ל: a05832349@gmail.com
מו"ל: שר השמחה מאיר פנחסי הי"ו | הפצה ראשית: א.י. הי"ו

להידודא

פרשת עקב

א. באיזה הקשר מוזכר בפרשה "אצבע אלוקים" והיכן עוד מוזכר בתורה "אצבע אלוקים"?
ת. הלוחות כתובים ב"אצבע אלוקים" {ט'.י'} ויאמרו החרטומים "אצבע אלוקים היא {שמות ח',ט"ו}'
ב. אילו שני דברים מוזכרים בפרשה שנעשו מהר?
ת. במעשה העגל סרו 'מהר' מן הדרך, וה' אמר למשה רד 'מהר' מהר סיני {ט'.י"ב}.

זוארט על הפרשה

פנינים יקרים על פרשת עקב

כי לא על הלחם וכו' כי על כל מוצא פי ה' יזיזה האדם (זו, ג')

מעשה שהיה בזמנו של הגאון מוילנא באדם ירא שמים שבא לגאון ואמר לו שביתו הגיעה לפרקה וצריכה להתחתן, אם יש לרב איזו הצעה טובה, כיון שהגמרא אומרת (פסחים מט.) לעולם ימכור אדם את כל מה שיש לו וישיא בתו לתלמיד חכם. אמר לו הגאון יש תלמיד חכם, אבל יש לו מום לא קל בכלל, שהרי הוא עיוור, ואם בתך רוצה לזכות כדאי לה להתחתן איתו. כשמוע האב את דברי הרב אמר אני אשאל את פי הנערה והיא תכריע, ואכן הנערה הצדיקה שמעה את הדברים ואמרה אם הגאון מוילנא ממליץ דעתי מבוטלת כלפי דעתו ואני מוכנה בחפץ לב להתחתן איתו, ואחרי כמה פגישות כבר עמדו מתחת לחופה והגאון שלא כהרגלו אמר כיון שהנערה הסכימה להתחתן איתו אני יבוא לערוך את החופה והקדושין אלא שקרה דבר מפתיע מאוד ולפני החופה אמר הרב לחתן העיוור איך אתה מתכוין להתחתן עמה והרי הגמרא (קדושין מא.) אומרת אסור לאדם שיקדש את האשה עד שיראה אותה קודם שמא תתגנה עליו ויעבור על "ואהבת לרעך כמוך", לכן אמר הגאון אני גוזר שיפתחו עיניך ותוכל לראות אותה ובאותו רגע התרחש הנס לעיני כולם והשמחה הייתה כפולה ומכופלת.

הדבר תורה לעילוי נשמת:

ר' יוסף פנחס בן שרה אמינן זצ"ל, טורן בת רחים וזוהרה. ע"ה

מילתא דבדיחותא

- (1) מנהלי סוגי הקולה ישבו פעם סביב השולחן הסגלגל וכל מנהל מזג בכוסו את הקולה שלו מנהל הקריסטל מזג וכן מנהל הפפסי מזג וכן הארסי קולה מזג לכוס כשהגיע תורו של מנהל הקוקה קולה נדהמו לראות שהלה מוזג פטל בטעם קולה שאלו מה זה? ענה זה לא נעים שכולם ישתו פטל ואני לא.....
- (2) השבוע בא אלי אחד שנראה כרב מכובד אבל חברמן ואמר לי אתה רואה אותי כעת עם זקן ופאות לומד ומתפלל בטח נראה לך שתמיד הייתי כך אני רוצה לספר לך על התקופה הפחות טובה בחיי באותה תקופה ממש לא הייתי דתי ללא כיפה ואף לא פתחתי ספר לא למדתי לא התפללתי שום דבר לא תפילין שום דבר שקשור לרוחניות לא דיבר אלי בכלל הייתי יושן ימים שלמים לא היה לי שום סדר יום לפעמים נשאר עד שעות הקטנות של הלילה ויושן כל הבוקר שלא לדבר על החגים כולם בבית הכנסת ואני כלום רק במיטה בראש השנה לא שמעתי בכלל תקיעת שופר, אף לכל נדרי ולנעילה בכיפור לא עניין אותי, אם היית רואה אותי אז בכלל לא היית מזהה שאני בן למשפחה חרדית מכובדת הייתי עם קוקו ללא כיפה התעסקתי כל היום בשטויות והבלים והסתובבתי עם אנשים שנראים בדיוק כמוני ולא שיתפתי אף אחד עם אבא שלי בקושי דיברתי למרות שהוא רק חייך אלי וניסה לשחק איתי ועם האמא הנפלאה שלי ניסתה כל הזמן לדובב אותי ומרעיפה עלי אהבה ללא גבול וגם איתה לא הייתי כל כך מדבר נו? ומה קרה?? שאלתי, ואז ענה: 'מה אתה רוצה הייתי אז בן שנתיים...'

ניתן לשלוח בדיחות למייל של המערכת

העלון יוצא לאור בסיוע ארגון תורה וחסד: 'המרכז לערבות הדדית' (ע"ר 580646396)

מילתא דבדיחותא

- המשך מעמוד 1

- (3) שאלתי אנשים בשיעור מה חובה לעשות על הגג כשכונים בית? כולם ענו 'יחידת דיור'....
- (4) איזה אשה אחת מתקשרת לבעלה הבטלן שמפטפט בכולל ואומרת לו אני קצת עצובה אולי ספר לי בדיחה ענה אני באמצע הלימוד באמצע השטייגען... האישה ענתה אני כבר מכירה את הבדיחה הישנה הזו תן משהו חדש.....
- (5) איזה אחד בכל פעם שהולך ללון כשחולץ מנעליו מוציא בכעס זורק נעל אחת אח"כ הנעל השניה כך בכל לילה עד שיום אחד השכן הזקן שלו פוגש אותו ואומר מה זה כל לילה שתי פיצוצים זה מעיר אותי הלה התנצל והבטיח שיחלוץ מנעליו בעדינות אך בלילה שכח שהבטיח וכך זרק הנעל הראשונה ומיד נזכר ששהוא אמר לזקן, ולכן הנעל השניה הוריד בעדינות אך הוא שומע שהזקן צועק תזרוק כבר את הנעל השניה אני מת לישון כבר.....
- (6) שוטר אחד עצר נהג שיכור על נהיגה במהירות מופרזת. שוטר ניגש אליו ואמר: "רשיונות בבקשה." השיכור השיב לו: "איחרת קצת, אחד מהחברים שלך לקח לי אותם לפני חצי שנה..."

ניתן לקנות את חוברת הבדיחות 'לא נפסיק את השמחה'!

ירושלים: ברמות פולין: רחוב: ועד ארבעה ארצות 82 קומה 2 דירה 25.

מרכז העיר: רחוב: רחובות הבוכרים (דוד) 9 ק"ב {ליד דואר ישראל}. בין השעות 14:00-16:00.

אלעד: ר' חיים אחרק. רחוב: ר' יוסי בן-קסמא 5. פלאפון: 0527133917. לתאם מראש.

בית שמש: ר' אהוד גוזלן. רחוב: ריב"ל 56. פלאפון: 0548426869 לתאם מראש.

ביתר עילית: גבעה B רחוב: החוזה מלובלין 52/4 טלפון: 02-5662240 בין השעות: 21:00 - 22:00 בלילה.

ביתר עילית: גבעה A רחוב: האדמו"ר רבי ישראל מרוז'ין 30 קומה 1, טלפון: 02-5803804 בשעות הערב.

העלון בהסות

הטשולנ'ט הביתי

בכל ליל שישי מתקימת מכירה של הטשולנ'ט הביתי בר"ח שלמה מוסאיוף בי-ם מהשעה: 20:00 בערב
מנת טשולנ'ט 22 ש"ח.
0548-437-050

השכרת אופניים

חשמליים ורגילות.
קורקינט חשמלי.

אצלינו יש גם תיקונים,

0548-520-351

מנוי לכל שנת ה'תשפ"ב

רוצה לקבל לבית* את העלונים שייצאו בעזרת השם בשנת תשפ"ב ולשלם רק על עלות המשלוח התקשר עוד היום ל- 058-323-49-41
עלות המנוי 7 ש"ח לחודש. למנויים ישנים 6 ש"ח לחודש.
שימו לב! 10 הראשונים מקבלים את חוברת מס' 2 במתנה.

מספר המקומות מוגבל.

ירושלים בלבד בשכונות: סנהדריה, סנהדריה המורחבת, רמת אשכול, בר-אילן, גוש 80, עזרת תורה, שמואל הנביא, ארזי הבירה מעלות דפנה, בוכרים, גאולה, מקור ברוך, קרית צאנו, בעלזא, בית ישראל, מאה שערים, נוה צבי, סרועקין, רוממה, שיכון חב"ד, מנחת יצחק, גני גאולה, מתחם שנלר, זכרון משה, כרם אברהם, מוסררה, והסביבה.

מבצע כיבוד הורים!

כל ילד ששולח למערכת העלון פתק מההורים + חתימה. שעשה מעשה טוב בבית. או שעזר ושמע בקול ההורים. ולאחים ולאחיות בתוך הבית. נכנס להגרלה

1. חוברת הבדיחות חלק 2. 20 זוכים.

2. מנוי לכל ה'תשפ"ב. 3 זוכים.

3. כל העלונים שיצאו עד עכשיו. 15 זוכים.

ניתן לשלוח למערכת ברחוב: רחובות הבוכרים (דוד) 9

ירושלים ולהשים בת.ד. ע"ש לא נפסיק את השמחה.

חובה: שם. משפחה. כתובת. גיל. פלאפון.

ההגרלה ביום ראשון י"ד באלול.

הצלחת: אלעזר בן רחל. לע"נ: יוסף בן שמחה.

שימו לב:

ככל שיש יותר פתקים כך יש יותר

פתקים בהגרלה.

לכל השואלים:

ניתן לתרום למבצע זה

בפלאפון: 058-32-34-941

פרשת ואתחנן

המאור שבתורה

מעט מן האור דומה הרבה מן החושך

שבת טו' מנחה אב התשפ"א

הדלקת נרות	צאת השבת	ר"ת
19:27	20:17	21:12
19:25	20:15	21:09
19:28	20:18	21:12
19:25	20:15	21:09

כל הזכויות שמורות

יוצא לאור להעמקת התורה ועמלה
עורך: יעקב דהאן נ"י 050-4194600

לע"נ: מו"א עט"ר חיים בן שמחה ז"ל לרפואת והצלחת: שמחה בת נעילה תחי'

התחזקות של האדם בלימוד התורה - מצילה ומגינה.

רבי בנימין זאב זצ"ל נולד לאביו הגאון הצדיק רבי נחמיה זצ"ל, אשר היה בנו של הגאון הצדיק רבי ישעיה חשין זצ"ל. גאוניו וצדיקיו אלו נמנו **על האריות** שבחכמי התורה והיראה בירושלים התיקה, ושמש היה נישא בהערצה. סיפר הרב ר. פ. הי"ו ששמע מפי קדשו של רבנו באחד משיעוריו, אשר סיפר על אימו הצדקת ע"ה, וכה אמר, "האם יודעים אתם מי היתה אימי. בשעה שהיתה קונה נעל היתה **דורכת עליה** כמה פעמים ורק לאחר כמה נועלת אותה, מגודל הצניעות ויראת ה' שהיתה בה. בבית גדול וקדוש זה גדל רבי בנימין זאב, ומשם שאב מלא חופניים **אהבת תורה** ויראת שמיים.

שמעתי מת"ח חשוב שפעם בא לקבל ברכה מרבנו הבבא סאלי זצ"ל, וקהל רב חיכה להיכנס אל הרב.

בין הממתנים היה אב עם בנו, בערך בגיל עשר. והיה הילד **משתולל** בצורה מוגזמת ולא נח לרגע אחד והאב סיפר שכך הוא כל הזמן ואין אפשרות **להשתלט עליו**. והנה פתאום, שלח הרב את שמשו כדי שיקרא לאב עם הילד, למרות שעדיין לא הגיע תורו. הם ניכנסו אל הרב, הצדיק ברח את הילד וכשיצאו, היה הילד **רוגע** כאילו היה בריה חדשה והפסיק להשתולל לתדהמת אביו וכולם.

שמור את חברך קרוב ואת אויבך קרוב ענין יתר

בז' בניסן תשנ"ז לפנות בוקר

כאשר מסר הרב **יוסף זליכא** זצ"ל שיעור בתורת הנסתר, בעת שקם להביא ספר נפל והתמוטט והובהל מיד לבית חולים. שם התגלה שלקה בשטף דם במוחו. הרופאים **לא נתנו לו** כלל סיכוי ואמרו שאם יחיה יהיה צמח גמור. הרבנית צעקה על הרופא ואמרה לו: תפקידך **רק לרפאות** ולא לקבוע מי יחיה ומי ימות, ובזכות התפילות של כלל ישראל חזר לחיים אמנם משותק חלקית בחצי גופו הימני, אבל חזר להכרה והיה **יושב ולומד** מבוקר עד לילה כפי יכולתו.

הערות הן ההיפך הגמור מהכבוד, אנו לומדים מהלכות כיבוד אב ואם וכיבוד רבו. האם מותר לאדם להעיר לאביו? להעיר לאמו? להעיר לרבו? בודאי שלא, זוהי **פחיתות כבוד** נוראה. לכן מובא בהלכה שאף אם רואה הבן את אביו עובר על התורה, לא יעיר לו על כך.

הצורה היחידה שמותר לו להעמידו על טעותו, היא לבוא **בעקיפין** ולומר לו: אבא, כך וכך למדתי בתורה, ואם יבין אביו מה טוב ואם לאו - לאו. ממילא אנו נלמד את זה לעניין האישה, שזהו כבודה שבעלה לא יעיר לה בשום פנים.

סיפרו לרבי מנחם מנדל מקוצק זצ"ל על יהודי שמת ברעב. שאל הרבי, וכי לא היה מי שייתן לו צדקה ויאכילהו? אמרו לו, **שבגאווה** התבייש האיש לבקש עזרה. אמר להם: אם-כן, לא מרעב מת האיש, אלא מגאווה.

פעם עמד רבי נתן צבי זצ"ל לפני התיבה להתפלל תפילת מנחה ובאמרו את הקדיש **התחיל לגמגם** ולהוציא מילים מקוטעות, כאילו אינו בקי בקריאה זו.

הדבר עורר תימהון. כשחקרו בדבר נודע שבבית כנסת זה מתפלל לפני התיבה אחד מבעלי הבתים שהוא אב"ל, והוא **מתקשה מאוד בקריאה** מן הסידור עד שהוא מעורר בכל פעם צחוק ולעג. והנה ירד רבי נתן צבי לפני התיבה וגמגם בתפילתו ככוונה, כדי להראות שכאילו גם הוא אינו יודע לקרוא כהלכה ועלול לטעות, **ולהקל בזה** על בושתו של אותו בעל בית.

הרגעים בהם אתה מרגיש שדברים הולכים אחורה הם בסך הכל מתיחה קלה שנועדה להעיף אותך קילומטרים קדימה.

הרבי מהר"ש מליובאוויטש זצ"ל אמר פעם אחת בתוך מאמר חסידות: "מי שמחיה יהודי בגשמיות ומאכילו, בא על שכרו בגשמיות וברוחניות".

חייב כל אחד לדעת כי בנינו הרוחני נבנה ע"י העמל הנפשי הפנימי עם עצמו ובתוך עצמו. כל מציאתו ועליותו הרוחנית של האדם היא **בפנימיות עצמו**. כרגיל חי האדם חיים שטחיים וכולו תפוס ומלא במה שבחוץ לו ואפילו קיום תורה ומצוות נעשים בצורה חיצונית. פעולת גוף **בלי תוכן פנימי**, ועליה רוחנית פירושה - התעמקות בתוך עצמו, להשוות לחייו ופעולותיו אופי פנימי, להביא לידי גילוי חיים חדשים הגנוזים בעמקי פנימיות

לקידה פמהשמה

הרצאות, דרשות. מה שתוצו, רק תבואו, אין דמי הרשמה, איך זה יכול להיות? למה אין שיעורי חניכה באנגלית? למה אין לימודי חניכה בפזיקה? למה? ידיד נעורים של המלך הגיע לבקר בעיר הבירה, הם בילו שעות רבות ביחד בזיכרונות נעורים ובסיפורי חיים, וכשהגיע הזמן להיפרד נפל המלך על צווארו של ידידו, 'אתגעגע אליך', אמר המלך. ואז הוא **שלף את חרבו** והושיט אותה לידידו. הייתה זו חרב עשויה זהב טהור, מפוסלת בעיטורים עדינים ועליה סמל הממלכה. 'לא אוכל לקבל זאת, אדוני המלך', אמר הידיד בבהלה אל מול המתנה היקרה - 'שלך היא!', אתה ראוי לה!' בדרכו חזרה עצרו אותו **פקידי המכס** וביקשו לבדוק את חפציו, לראות אם יש משהו שצריך לשלם עליו מס. הם שלפו את חרבו של המלך מתוך התרמיל ונשימתם נעתקה מול האור שהפיצה חרב הזהב. מאחור עמד איש שהיה לו תחביב, הוא היה אוסף כלי נשק. רגליו תופפו בעצבנות, הוא פחד מסכום המכס שיוטל עליו. עכשיו כשהרב הזהב הפיצה את אורה, עמד האיש דרוך, הוא רצה לראות מה סכום המס שישלמו הפקידים על האיש שלפניו, ולפי זה ידע גם הוא להיערך למס שלו שבדאי יהיה נמוך יותר, בכל זאת אין זו חרב מזהב. הפקידים התבוננו בהערצה בחרב הנוצצת, הם הפכו אותה מכל צדדיה ואז הבחינו בסמל הממלכה החרות על ידית החרב. הושיטו את החרב חזרה לאיש ושילחו אותו לדרכו בלי לגבות פרוטה. האיש מאחור היה מאושר. ולכן הוא היה מופתע כשהפקיד הטיל על החרב שלו **מס לא קטן**. 'למה? במו עיני ראיתי ששחררתם את האיש שלפניי בלי לשלם אפילו פרוטה, והייתה לו חרב מזהב, אני ראיתי!' - 'תבין', הסביר לו הפקיד, 'לחרב שלך יש ערך נקוב... ואתה משלם את המס הראוי לה. אבל האיש שלפניך החזיק בחרבו של המלך, הוא קיבל במתנה את חרבו האישי של המלך. **איך נוכל להעריך** את חרבו של המלך בכסף? כל ערך שנקבע לה יפחית מערכה האמתית'

איך אפשר להעריך את התורה בכסף. כמה נשלם עבור לימוד דבריו של הבורא שנתן לנו את תורתו. **אם נעריך זאת בכסף** רק נמנע מערכה האמתית. היא שווה הרבה יותר ממה שכסף יכול להעניק. (העורך)

למה אחרים מקבלים את העלון ראשונים ואתה לא?
בואו והצטרפו לרשימת תפוצה
 hamaor.net@gmail.com

מוסר יש ללמוד כל יום.
פרחים חיים משקים מדי יום ביזום

מלך אחד הגיע למחנה צבא וצוה להכריז: מי שיש לו **נקשה מיוחדת** אל המלך, מוזמן להציע את בקשתו. קמה תסיסה בין החיילים וכל מי שרצה לבקש משהו מן המלך ערך את המילים על לשונו כדי להביען. בין החיילים המבקשים הגיע אף חיל ובפיו בקשה מוזרה: "אנא, יותן לי לחמי מדי יום ביזום כדי שיהיה לי כח להיות חיל טוב!"

"שוטה שכמותך – צחקו השומעים – בתור חיל אתה **מקבל את לחמך** ואת מזונך בלאו הכי, הקיסר הכריז כי יעתר לבקשות לא שגרתיות!". משל זה סיפר החפץ חיים ואמר: "כלום איננו דומים לאותו חיל? בכל תפילותינו אנו שמים דגש עיקרי על פרנסה. אנו שוכחים כי אבינו רוענו ופרנסנו בלאו הכי, כל אב דואג למזונות ילדיו. **עיקר תפילותינו** צריך להיות שבמהרה יתגלה כבוד מלכות שמים בעולם כולו!"

אהב המשגיח רבי **מאיר חדש** זצ"ל כל תלמיד באשר הוא, על כל חולשותיו ומגבלותיו. היה רואה ללב, עוקב אחר התלבטותיו, שם לב **למאמצים שהוא עושה**, לעבודה שהוא משקיע, ויחד עמו היה שמח בכל הצלחה. הכישרונות לא היו גורם לאהבה אשר רחש לתלמיד. הוא חיפש את הנפש והמאמץ, ואילו את הכישרונות ראה כגורם מחייב ומדרבן, גורם שאמור להגביר את רמת השאיפות.

הרב דן סגל, בהספידו את המשגיח סיפר: "בשמחת תורה הייתי נכנס ומתפלא כל פעם מחדש- הכל הפקר, פתוח לכולם, תלמידים וזרים ללא הבדל. גדולתו של ר' מאיר היתה בכך שהוא הרחיב את ה"אני" שלו עד כדי כך, שהוא **הכיל בתוכו את כולם**: תלמידים, הידידים וכל יהודי באשר הוא. כולם היו חלק מעצמו, מה"אני" שלו, ע"כ הם לא הפריעו לו. משום כך היה יכול לשבת מול הכניסה, כאשר כולם נכנסים ויוצאים אל מול פניו- מבלי שהדבר **פריע למהלך חייו** כך היה יכול לחיות בתוך הקלחת- ולהישאר בעולם שלו.

גראבוב, פולין, ראש השנה ת"ש
 ראש השנה ממשמש ובא ואין אנו יודעים **אנה אנו באים**. המלחמה משתוללת. הרב אירגן עבור הפליטים סעודת חג ברוב עם. אחד מבני המקום, מחסידי גור, סידר בדירתו הגדולה "שטיבל" גוראי מאולתר. לפני התיבה עברו בעלי תפילה מקרב הפליטים והתפילות נשמעו בירגנה, כמו בימים הטובים שלא היו רחוקים כל כך. אפילו "קידוש" כדי המלך הוגש אחרי התפילה- יין ועוגות, משאת ידו של בעל הבית **במעט שכחו** מה מתרחש בעולם...

דברי תורה מפי ראש מוסדות "אור החיים" הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

משולחן גבוה

אמריקאי אנגלי וטיפש נידונים למוות מול כיתת יורים. כשבאים לקחת אותם אומר האמריקאי: תעשו מה שאני עושה ותנצלו. מעמידים את האמריקאי מול כיתת היורים. פתאום הוא צועק שיטפון! שיטפון! יש מהומה ובינתיים הוא בורח. מעמידים את האנגלי ופתאום הוא צועק רעידת אדמה! יש מהומה ובינתיים הוא בורח. מעמידים את הטיפש ופתאום **הוא צועק אש אש...**

וְאֵתְּחַנֵּן אֶל ה' בְּעֵת הַהוּא לְאֹמֵר (דברים ג, כג).
פעמים שאדם מתפלל ומתפלל מעומק הלב, אך רואה שבביכולתו הפילותו לא נענות, גם כי תרבו תפלה אינני שמע (ישעיה א, טז), אך אסור לאדם להתיימש ולדאוג, כיון שכל תפילה נשמעת, ובעת זמן המדויק שנקבע משמים שיקבל האדם את בקשתו, הרי שיקבלם בשמחה ובטוב לבב.

וזהו שרמוזה התורה, וְאֵתְּחַנֵּן אֶל ה' – האדם מתפלל לה, אך רק בְּעֵת הַהוּא – בעת זמן שנקבע משמים תקובל תפילתו, ואז אז ירגיש האדם הרגשה נפלאה של גבהות והתרוממות שתפילתו לא שבה ריקם, וזהו נרמז במילה לְאֹמֵר שהוא מלשון אמיר, שהוא לשון גבהות ורוממות.

להצלחת רפואת הדסה צביה בת אביגיל וזיווג והצלחה רפאל ארז בן הדסה צביה זיווג הגון אבישלום בן אורה

אפילו חרב חדה מונחת על צוארו של אדם אל ימנע עצמו מן הרחמים (ברכות י ע"א), כיון שאין תפילה החוזרת ריקם (ברכות לב ע"ב), וגם אם אדם לא נענה בתפילתו יחזור ויתפלל עוד פעם ועוד פעם עד שיגיע העת וזמן שתקובל תפילתו, קנה אֶל ה' חֶסֶד וְיִאֱמָץ לִבָּךְ וְקָנָה אֶל ה' (תהילים כו, יד).

עֲלֵה רֹאשׁ הַפְּסָקָה וְשֵׂא עֵינֶיךָ... (דברים ג, כז)
משה רבינו ביקש מהקב"ה לפחות רק לראות את ארץ ישראל, ולצאת ממנה בחזרה, אך הקב"ה לא הסכים לזאת, אלא ציווהו לעלות לראש הפסגה ומשם לראות את כל ארץ ישראל, כיון שידע הקב"ה שלאחר שיכנס משה רבינו לארץ יבקש להישאר בה, דכך דרכם של הצדיקים שאינם מבקשים הכל בבת אחת, אלא מעט מעט.

תורת אמת היתה בפיהו אם כך היתה מידתו של רבי **שלמה קרליץ** זצ"ל במילי דעלמא, כשכל תיבה מדודה בבלס האמת, על אחת כמה וכמה בעסק התורה. לימודו היה מזוכך, בלא תערובת כלשהי של סיגים. שכלו הישר, לא הניח מקום להעלות סברות מדומות, **שאינן תואמות** את קו האמת. וכשם שלא רימה את עצמו בלימודו, כך **אעם את אחינו** משמוע מפי זולתו סברא מעוקמות במעט, שכן כולו היה "אמת", ומה גם כאשר היה עוסק ב"תורת אמת", אשר נתן לנו אלוקים אמת. לפיכך, כאשר היו תלמידי חכמים מבקשים לשוחח עמו בדברי תורה, היו נאחזים פחד, שכן דברים שאינם ברורים וישרים וסברות שאינן יכולות לעלות על **משקל האמת**, לא היה ניתן לומר בפניו, כלל וכלל.

וכל זאת עשה הקב"ה למען עם ישראל, דלעתיד לבוא יקומו כל מתי מדבר ויכנסו לארץ ישראל, ועל אף שנאמר **במדבר ה' יתמו וְשֵׂם יְמִתוּ (במדבר יד, לה)**, מכל מקום כיון שיתיר הקב"ה למשה רבינו את הנדר שנדר שלא להכניסו לארץ הרי שיתיר גם את הנדר שלא יכנסו מתי המדבר לארץ, הנדר שהותר מקצתו הותר כולו (נדרים כו ע"ב ובשו"ע י"ד סימן רכ"ט ס"א. דברים רבה ב, ט).

יהי רצון שנוכה לראות לעבוד את ה' יתברך בלבב שלם ונראה בקרוב בקרוב בישועת ישראל השלימה, אמן.
 שבת שלום ומבורך לכל בית ישראל

כל אחד מקבל יותר מן הצריך לו כדי להפריש מחלקו לכהנים וללוויים.

בשחר ימיה של החסידות העלילו על החסידים ורבותיהם שכיבדו אינם עוסקים בלימוד התורה. בקהילה אחת נתגלע ויכוח על אופייה של החסידות, והוחלט לשגר משלחת תלמידי-חכמים אל **המגיד ממזריטש** זצ"ל, כדי לבקשו לבאר סוגיה שהתקשו בה, ואז ייווכחו אם אכן החסידים יודעים ללמוד תורה.

כשהגיעו אל המגיד, הפנה אותם אל תלמידו, רבי זושא מאניפולי. רבי זושא ביאר להם את הסוגיה, עד שהכול נשאר משתוממים. כשעלו אל מרכבתם לשוב לעירם, התברר להם כי **שכחו את הביאור**.

חזרו אל רבי זושא וביקשוהו לחזור לפניהם על הביאור. אמר להם: "לו הייתה כוונתכם לשם שמים, בוודאי לא הייתם שוכחים את הביאור; אבל מאחר **שמטרתכם הייתה לקנות** ולבחון אותנו, שכחתם, ושום תועלת לא תצמח מזה שאומר אותו שוב לפניכם".

מרצה לפסיכולוגיה מסביר איך לעצבן בן אדם, "יש 3 סוגים של מצבי כעס בהם אדם יכול להימצא. לצורך הדגמה הוא מרים שופרת ומחייג למספר כלשהו. בחור עונה לטלפון והמרצה שואל אותו, "חיים בבית?" "זאת טעות", עונה הבחור ככעס ומנתק. המרצה מסביר, "מצב ראשון, הבחור כועס, אבל עדיין שולט על עצמו. " המרצה מחייג שוב לאותו מספר, ושוב שואל את הבחור, "חיים בבית?"

הבחור מעבר לקו מתחיל להתעצבן ואומר, "מה קרה, לך אין פה אדם בשם חיים, עוזב אותי כבר." המרצה מסביר לסטודנטים, "זה מצב עצבנות שני. הבחור מתחיל לצאת מדעתו. " המרצה שוב מחייג לאותו המספר, ושואל, "חיים בבית?" הבחור מעבר לקו מתעצבן, מתחיל לצעוק, ובסוף מנתק. מרצה מסביר לתלמידיו, "עכשיו ראינו איך האדם לא שולט על מעשיו ודיבורו. הוא נורא עצבני ולכן הוא איבד קשר עם המציאות. " פתאום סטודנט אחד אומר, "יש עוד מצב. " המרצה המופתע אומר, "בבקשה נשמע. " הסטודנט מתקשר לאותו המספר, כשעונים לו הוא אומר, "**שלום, קוראים לי חיים, מישהו חיפש אותי???**"

לעילוי נשמת: ניסים בן רימה, שרה בת חורשדי, דינה בת רוב, יוסף דהאן בן שמחה, ליאור בן אילנה, ששון בן טיפחה, שמחה בת לולו, רחמי בן לולו, פנחס חיים אוחנה בן חנינה, נעימה בת עזיזה, כרמלה בת סעידה, סעידה מול בת יעקב, מלכה בת שרה. פנחס בן פנחס, יואל בן מלכה, דוד ומרים אלבז, הרב אלעזר בן שמחה, יחזקאל בן שמחה, רפאל בן קלרה, הרב יעקב יוסף בן מרגלית, אלברט בן זוהרה, אליעזר בן רגינה, אפרים אליהו בן מרים, שלום בן אורה מורי, הרב יורם אברגיל, הרב יחזקאל יאיר, ישראל בן שמחה סבג, שמואל בן רבקה זכאי, רחל רשל בת קלרה, חכם יהודה בן חנה פתייה, שלמה בן דונה, **מנחם הרב עובדיה יוסף בן גורגיה**

לפרוש כנפיים
לנפוש יום יומיים
ולחזור רעננים

בכדי להמשיך לתת לכם
את השירות הטוב והמהיר ביותר

אנחנו יוצאים לחופשה קצרה

← בימים ראשון ושני פר' ראה,
כ"ג-כ"ד אב, (1-2/8)
הדפוס יהיה סגור

← נשוב לשרתכם מיום שלישי ב- 10:00 בבוקר

משלוחים
לכל חלקי
העיר

שרות
מהיר
במיוחד

מחירים
נוחים
במיוחד

כל סוגי
ההדפסות
וההפקות

הדפסות
באיכות
גבוהה

רח' אהלי יוסף 5 (פינת בר אילן), ירושלים
g5337722@gmail.com **02-5337722**

שעות פתיחה: ימים ראשון עד חמישי 10:00-19:00, ימי שישי וערבי חג 10:00-12:00